

KO E TOHI 'AE PALŌFITA KO 'ISAIA

1 'Oku lāunga 'a 'Isaia 'i he angatu'u 'a Siuta. 5 Pea tangi ia 'i he 'enau mamahi. 10 'Oku ne valoki'i 'enau ngāue kotoa pē. 16 'Oku ne enginaki 'aki 'ae ngaahi tala'ofa mo ne faka'ilo 'ae houhau ke nau fakatomala. 21 'I he'ene mamahi koe'uhi ko 'enau angakovi, 'oku ne fakahā 'ae ngaahi fakamaau 'ae 'Otua. 25 'Oku ne faka'ilo 'ae 'ofa, 28 Mo ne fakahā 'ae faka'auha ki he angakovi.

¹ Ko e me'a na'e hā mai kia 'Isaia koe foha 'o 'Amosi, 'aia na'a ne mamata 'oku kau ki Siuta mo Selūsalema 'i he ngaahi 'aho 'o 'Usia, mo Sotame, mo 'Ahasi, pea mo Hesekaia, koe ngaahi tu'i 'o Siuta.

² Mou fanongo, 'ae ngaahi langi,
pea fakafanongo mo māmani:
he 'oku folofola 'a Sihova,
“Kuo u fafanga mo tauhi 'ae fānau,
pea kuo nau angatu'u kiate au.

³ 'Oku 'ilo 'e he pulu 'aia 'oku 'a'ana ia,
pea mo e 'asi 'ae fale manu 'o 'ene 'eiki:
ka 'oku 'ikai 'ilo 'e 'Isileli,
'oku 'ikai tokanga 'a hoku kakai.”

⁴ Oiau! 'Ae pule'anga angakovi,
ko e kakai māfasia 'i he hia,
ko e hako fai me'a kovi,
ko e fānau 'oku fakahala:
kuo nau li'aki 'a Sihova,

- kuo nau fakahouhau ‘i ‘ae tokotaha mā‘oni‘oni
‘o ‘Isileli,
kuo nau fakaholomui.
- 5 Ko e hā ‘e toe te‘ia ai ‘akimoutolu?
‘E tupulaki pe ho‘omou angatu‘u:
‘oku mahaki ‘ae ‘ulu kotoa pē,
pea vaivai mo e loto kotoa pē.
- 6 Mei he ‘aofi va‘e ‘o a‘u ki he ‘ulu ‘oku ‘ikai ha
haohaoa ‘i ai;
ka ko e lavea, mo e volu, mo e pala kovi:
‘oku te‘eki ai fakama‘opo, pe nono‘o, pe
fe‘auaki ‘ae lolo faito‘o.
- 7 Kuo lala homou fonua,
kuo vela homou ngaahi kolo ‘i he afi:
pea ko homou fonua,
‘oku kai ‘o ‘osi ‘e he kakai muli ‘i homou ‘ao,
pea ‘oku lala ia,
‘o hangē kuo faka‘auha ‘e he kau muli.
- 8 Pea kuo tuku ‘ae ‘ofefine ‘o Saione ‘o hangē ko e
fale si‘i ‘i he ngoue vaine,
‘o hangē ko e fale le‘o ‘i he ngoue kukumipa,
‘o hangē ko e kolo kuo kāpui ‘e he tau.
- 9 Ka ne ‘ikai tuku kiate kitautolu ‘e Sihova ‘oe
ngaahi kautau ha tokosi‘i,
pehē, kuo tau hangē ko Sotoma,
pea kuo tau tatau mo Komola.
- 10 Fanongo ki he folofola ‘a Sihova, ‘akimoutolu ‘ae
kau pule ‘o Sotoma;
fakafanongo ki he fono ‘a hotau ‘Otua,
‘akimoutolu ko e kakai ‘o Komola.
- 11 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Ko e hā hono ‘aonga ‘o
ho‘omou ngaahi feilaulau lahi kiate au?
Kuo u fiu ‘i he feilaulau ‘aki ‘ae fanga sipitan-
gata, mo e ngako ‘oe manu sino;

pea ‘oku ‘ikai te u fiemālie ‘i he toto ‘oe fanga
pulu,
pe ko e fanga lami,
pe ko e fanga kosi tangata.

12 ‘Oka mou ka ha‘u ke fakahā ‘akimoutolu ‘i hoku
‘ao,
ko hai kuo ne fekau ke ‘omi ‘ae me‘a ni ‘i
homou nima, ke malaki hoku ngaahi potu
tapu?

13 ‘Oua na‘a toe ‘omi ‘ae ngaahi feilaulau
ta‘e‘aonga;
ko e me‘a fakalielia kiate au ‘ae tutu ‘oe ‘akau
namu lelei;
ko e ngaahi māhina fo‘ou mo e ngaahi ‘aho
tapu, mo e ui ke fakataha, ‘oku ‘ikai te u fa‘a
kātaki;
pea na‘a mo e fakataha ke lotu ko e angahala
ia.

14 ‘Oku fehi‘a ‘a hoku laumālie ki ho‘omou ngaahi
māhina fo‘ou mo ho‘omou ngaahi kātoanga:
ko e me‘a fakamamahi ia kiate au;
kuo u fiu ‘i hono kātaki.

15 ‘Oka mou ka mafao homou nima, te u fufū hoku
fofonga ‘iate kimoutolu:
‘io, ‘oka mou ka hū ‘o liunga lahi, ‘e ‘ikai te u
fanongo:
he ‘oku pito homou nima ‘i he toto.

16 “Fufulu ‘akimoutolu, ‘o ngaohi ke mou ma‘a;
hiki ke mama‘o meiate au ‘ae kovi ‘o ho‘omou
faianga;

tuku ‘ae fai kovi;

17 ‘Ako ke mou fai lelei:

kumi ki he angatonu,

tokoni ‘akinautolu kuo fakamālohia,

fakamaau ki he tamai mate,
langomaki‘i ‘ae fefine kuo mate hono
husepāniti.”

18 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Mou ha‘u, pea ke tau alea
fākataha:

he neongo ‘ae tatau ‘o ho‘omou angahala mo
e kula‘aho‘aho, ‘e hoko ia ke hīnehina ‘o
hangē ko e ‘uha hinaekiaki;

kapau ‘oku kulokula ia ‘o hangē ko e ku-
lamūmū, ‘e tatau ia mo e fulufulu‘i sipi.

19 Kapau te mou loto ki ai mo talangofua,

te mou kai hono lelei ‘oe fonua:

20 Ka ‘i ho‘omou talangata‘a mo angatu‘u, ‘e
‘auha ai ‘akimoutolu ‘i he heletā:
he kuo folofola pehē ‘ae fofonga ‘o Sihova.”

21 Hono ‘ikai liliu fau ‘ae kolo na‘e angatonu ko e
fa‘a fe‘auaki!

Na‘e fonu ia ‘i he fakamaau; na‘e nofo ai ‘ae
mā‘oni‘oni;

ka ‘oku ‘i ai ni ‘ae kau fakapō.

22 Kuo hoko ho‘o siliva ko e ta‘e‘aonga,

mo ho‘o uaine kuo hu‘i ‘aki ‘ae vai:

23 ‘Oku angatu‘u homou hou‘eiki, pea kaume‘a mo
e kau kaiha‘a:

‘oku nau manako kotoa pē ki he ngaahi foaki,
‘onau muimui ki he totongi:

‘oku ‘ikai te nau fakamaau ki he tamai mate,
pea ‘oku ‘ikai a‘u kiate kinautolu ‘ae mamahi
‘ae fefine kuo mate hono husepāniti.

24 Ko ia ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki,

ko Sihova ‘oe ngaahi kautau,

ko e Toko Taha Māfimafi ‘o ‘Isileli,

- “Io, te u fakafiemālie ‘i au ‘iate kinautolu ‘oku angatu ‘u mai,
 pea te u totongi ‘e au ki hoku ngaahi fili.
- 25 Pea ‘e toe ala hoku nima kiate koe,
 pea fakama‘a mo‘oni ho‘o ‘uli,
 pea ‘ave mo ho‘o kovi kotoa pē:
- 26 Pea te u toe fakanofu ho‘o kau fakamaau ‘o hangē ko ia ‘i mu‘a,
 pea mo ho‘o kau fakakaukau poto ‘o hangē ko ia ‘i he kamata‘anga:
 pea hili ia ‘e ui koe, ‘Ko e kolo mā‘oni‘oni,
 ko e kolo angatonu.’
- 27 ‘E huhu ‘i ‘a Saione ‘aki ‘ae fakamaau,
 mo ‘ene kakai ului ‘aki ‘ae mā‘oni‘oni.”
- 28 Pea ‘e faka‘auha fakataha ‘ae kau talangata‘a mo e angahala,
 pea ‘e ‘auha ‘akinautolu ‘oku li‘aki ‘a Sihova.
- 29 He te nau mā ‘i he ngaahi ‘akau na‘a mou holi ki ai,
 pea te mou puputu‘u ‘i he ngaahi ngoue kuo mou fili.
- 30 He te mou tatau mo e ‘akau kuo mae hono lau,
 pea hangē ko e ngoue ‘oku ‘ikai hano vai.
- 31 Pea ‘e tatau ‘ae mālohi mo e kākā,
 pea mo ‘ene ngāue ‘o hangē ko e kalofiama,
 pea te na vela fakataha,
 pea ‘e ‘ikai tāmatae ‘i ia ‘e ha tokotaha.”

2

1 ‘Oku kikite ‘a ‘Isaia ki he hoko mai ‘ae pule‘anga ‘o Kalaisi. 6 ‘Oku liaki ‘e he ‘Otua koe‘uhi ko e angakovi. 18 ‘Oku ne enginaki ke manavahē, koe‘uhi ko e ngāue mālohi ‘oe māfīmafi ‘ae ‘Otua.

¹ Ko e folofola na‘e hā mai kia ‘Isaia ko e foha ‘o ‘Amosi ‘oku kau ki Siuta mo Selūsalema.

² Pea ‘e hoko ‘i he ngaahi ‘aho ‘amui, ‘e fokotu‘uma‘u ‘ae mo‘unga ‘oe fale ‘o Sihova ‘i he tumutumu ‘oe ngaahi mo‘unga, ‘e hiki hake ia ke mā‘olunga ‘i he ngaahi mo‘unga; pea ‘e tafe ki ai ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē.

³ Pea ‘e ‘alu ‘ae kakai tokolahi mo nau pehē, “Mou ha‘u, ke tau ‘alu hake ki he mo‘unga ‘o Sihova, ki he fale ‘oe ‘Otua ‘o Sēkope; pea te ne akonaki‘i ‘akitautolu ‘i hono ngaahi hala, pea te tau ‘a‘eva ‘i hono ngaahi hala: koe‘uhi ‘e ‘alu atu ‘i Saione ‘ae fono, pea mo e folofola ‘a Sihova mei Selūsalema.

⁴ Pea te ne fakamaau ‘i he lotolotonga ‘oe ngaahi pule‘anga, mo ne valoki‘i ‘ae kakai tokolahi: pea te nau tuki ‘a ‘enau ngaahi heletā ko e ngaahi huo, pea mo honau ngaahi tao ko e ngaahi hele ‘auhani: ‘e ‘ikai hiki ‘e ha pule‘anga ‘ae heletā ki ha pule‘anga, pea ‘e ‘ikai te nau toe ako ki he tau.

⁵ ‘Ae fale ‘o Sēkope, mou ha‘u, ke tau ‘a‘eva ‘i he maama ‘o Sihova.

⁶ Ko e mo‘oni kuo ke li‘aki ho‘o kakai ko e fale ‘o Sēkope, koe‘uhi kuo fakatokolahi ‘akinautolu mei he potu hahake,

- pea 'oku ai honau kikite 'o hangē ko e kakai
 Filisitia,
 pea 'oku nau fakafiēmālie'i 'akinautolu 'i he
 fānau 'ae kakai muli.
- 7 'Oku fonu foki 'a honau fonua 'i he siliva mo e
 koula,
 pea 'oku 'ikai hano ngata'anga 'o 'enau koloa;
 pea 'oku fonu foki 'a honau fonua 'i he fanga hoosi,
 pea 'oku 'ikai hano ngata'anga 'o 'enau saliote;
- 8 'Oku pito foki 'a honau fonua 'i he ngaahi tama-
 pua;
 'oku nau lotu ki he ngāue 'a honau nima,
 'aia kuo ngaohi 'e honau louhi'i nima:
- 9 Pea 'oku punou 'ae tangata lāuvale,
 pea mo e 'eiki 'oku ne fakavaivai ia:
 pea 'e 'ikai te ke fakamolemole 'akinautolu.
- 10 Ke ke hū ki he 'ana'i maka,
 mo fakafufū koe 'i he efu,
 'i he manavahē kia Sihova,
 mo e nāunau 'o 'ene māfimafi.
- 11 'E fakavaivai 'ae mata laukau 'oe tangata,
 pea 'e fakahifo ki lalo mo e fielahi 'ae kakai,
 ka ko Sihova pe 'e hiki hake 'i he 'aho ko ia.
- 12 He ko e 'aho 'o Sihova 'oe ngaahi kautau 'e hoko
 kiate kinautolu kotoa pē 'oku laukau mo
 fielahi,
 pea kiate kinautolu kotoa pē kuo hiki hake;
 pea 'e fakavaivai'i hifo ia:
- 13 Pea ki he ngaahi sita kotoa pē 'o Lapanoni,
 'oku hako mo mā'olunga,
 pea ki he ngaahi oke kotoa pē 'o Pesani,
- 14 Pea ki he ngaahi mo'unga mā'olunga kotoa
 pē,

- pea ki he ngaahi tafungofunga kotoa pē kuo
hiki hake,
- 15 Pea ki he ngaahi fale mā‘olunga kotoa pē,
pea ki he ngaahi puke kotoa pē kuo ‘āa‘i,
- 16 Pea ki he ngaahi vaka kotoa pē ‘o Tasisi,
pea ki he ngaahi me‘a fakatātā kotoa pē ‘oku
matamatalelei.
- 17 Pea ‘e tuku hifo ai ‘ae fie‘eiki ‘ae tangata,
pea ‘e fakavaivai‘i mo e fiela‘i ‘ae kakai:
ka ko Sihova pe ‘e hiki hake ‘i he ‘aho ko ia.
- 18 Pea ‘e faka‘auha ‘e ia ‘ae ngaahi tamapua kotoa
pē,
- 19 Pea te nau hū ki he ngaahi ‘ana maka,
mo e ngaahi luo ‘i he kelekele,
‘i he manavahē kia Sihova,
mo e nāunau ‘o ‘ene māfimafi,
‘oka tu‘u hake ia ke lulu fakamanavahē‘i ‘a
māmani.
- 20 ‘I he ‘aho ko ia ‘e lī ‘e he tangata ki he ngaahi
mole mo e fanga peka,
‘a ‘ene ngaahi tamapua siliva,
mo ‘ene ngaahi tamapua koula,
‘aia na‘e taki taha ngaohi ma‘ana ke lotu ki ai;
- 21 Ke nau ‘alu ki he ngaahi ‘ana maka,
pea mo e tumutumu ‘oe ngaahi maka
hangatāmaki,
‘i he manavahē kia Sihova,
pea mo e nāunau ‘o ‘ene māfimafi,
‘oka tu‘u hake ia ke lulu fakamanavahē‘i ‘a
māmani.
- 22 Tuku ho‘omou falala ki he tangata, ‘aia ‘oku ‘i
hono ava‘i ihu ‘a ‘ene mānava:
he ko e hā ha me‘a ‘oku fa‘a fai ‘e ia?

3

*1 Ko e maveuveu lahi 'oku hoko 'i he angahala,
9 Ko e pau'u 'ae kakai. 12 Ko e fakamālohi mo e
manumanu 'ae kau pule. 16 Ko e ngaahi tautea 'e
hoko koe'uhi ko e laukau 'ae kakai fefine.*

¹ Vakai, he ko e 'Eiki ko Sihova 'oe ngaahi kautau,
'oku ne to'o atu mei Selūsalema pea mo Siuta
'ae falala'anga mo e tokoni,
'ae tokoni kotoa pē 'oe me'akai,
mo e tokoni kotoa pē 'oe vai,

² Ko e tangata mālohi,
pea mo e tangata tau,
ko e fakamaau,
pea mo e palōfita,
'ae fakamākukanga,
pea mo e mātu'a,

³ Ko e 'eikitau 'ae toko nimangofulu,
pea mo e tangata ongoongolelei,
pea mo e tangata akonaki poto,
pea mo e tangata poto 'i he faiva,
pea mo e tangata lea mālie.

⁴ Pea te u fakanofu 'ae tamaiki ko honau hou'eiki,
pea 'e pule kiate kinautolu 'ae kau valevale.

⁵ Pea 'e fefakamamahi'aki 'ae kakai 'iate kinau-
tolu,
pea mo honau kaungā'api:

'e anga fielahi 'ae tamasi'i ki he motu'a,
mo e angakovi kiate ia 'oku ongoongolelei.

⁶ Pea 'e puke 'e ha tangata 'a hono tokoua 'i he fale
'o 'ene tamai,
'o ne pehē, "'Oku 'iate koe 'ae ngaahi kofu,
ke ke hoko ko homau pule,
pea to'o 'e ho nima 'a 'emau mala'ia ni:"

- 7 ‘I he ‘aho ko ia te ne fuakava, ‘o pehē, “E ‘ikai te u
 hoko ko e fakamo‘ui;
 he ‘oku ‘ikai ha mā pe ha kofu ‘i hoku fale:
 ‘oua na‘a ngaohi au ko e pule ‘oe kakai.”
- 8 He kuo mala‘ia ‘a Selūsalema, pea kuo hinga mo
 Siuta:
 he ko honau ‘elelo mo ‘enau faianga ‘oku kovi
 kia Sihova,
 ke fakahouhau‘i ‘ae fofonga ‘o ‘ene ‘afio.
- 9 Ko e anga ‘o honau mata ko e faka‘ilonga
 ‘onautolu;
 pea ‘oku nau fakahā ‘a ‘enau angahala ‘o
 hangē ko Sotoma,
 ‘oku ‘ikai te nau fufū ia.
 ‘E mala‘ia honau laumālie!
 He kuo nau fakahoko ‘ae kovi kiate kinautolu.
- 10 Mou pehē ki he mā‘oni‘oni, “E hoko pe ‘ae lelei:
 he te nau kai ‘ae fua ‘o ‘enau faianga.
- 11 ‘E mala‘ia ‘ae angahala!
 ‘E hoko ‘ae kovi kiate ia:
 he ko e totongi ‘o hono nima ‘e ange kiate ia.
- 12 Ka ko hoku kakai, kuo fakamālohi‘i ‘akinautolu
 ‘e he tamaiki,
 pea ‘oku pule‘i ‘akinautolu ‘e he kau fefine.
 ‘E hoku kakai, ‘oku fakahala‘i koe ‘e ho‘o kau
 takimu‘a,
 ‘onau fakakehe ‘ae ‘alu‘anga ‘o ho ngaahi hala.
- 13 ‘Oku tu‘u hake ‘a Sihova ke folofola,
 ‘oku tu‘u ia ke fakamaau ‘ae kakai.
- 14 ‘E fakamaau ‘e Sihova ‘ae kau mātu‘a ‘o hono
 kakai,
 pea mo honau hou‘eiki:
 “he kuo mou kai ‘o ‘osi ‘ae ngoue vaine;
 ‘oku ‘i homou fale ‘ae koloa kuo fa‘ao mei he
 kakai masiva.

- 15 ‘Oku pehē ‘e Sihova ko e ‘Eiki ‘oe ngaahi kautau,
 “Ko e hā hono ‘uhinga ‘o ho‘omou ta‘omia
 ‘a hoku kakai, ‘o momosi ‘ae mata ‘oe ma-
 siva?”
- 16 Pea ‘oku pehē ‘e Sihova, “Koe‘uhi ‘oku fielahi ‘ae
 ngaahi ‘ofefine ‘o Saione,
 mo nau ‘a‘eva fakamofutofuta mo e mata holi
 kovi,
 mo ‘alu fakatekiteki pe,
 mo fakapakihi honau va‘e:
- 17 Ko ia ‘e taa‘i ‘e he ‘Eiki ‘ae tumu‘aki ‘oe ngaahi
 ‘ofefine ‘o Saione ‘aki ‘ae pala,
 pea ‘e fakatelefua‘i ‘akinautolu ‘e Sihova.”
- 18 ‘I he ‘aho ko ia ‘e to‘o ‘e Sihova ‘iate kinautolu
 ‘ae teunga tatangi ‘o honau va‘e, mo e me‘a fau ‘oe
 ‘ulu, mo ‘enau teunga ‘o hangē ko e māhina,
- 19 ‘Ae kahoa, pea mo e ngaahi vesa, pea mo e
 ngaahi pūlou,
- 20 ‘Ae ngaahi tatā, pea mo e teunga ‘o honau va‘e,
 mo e ngaahi fua mo e ‘ai‘anga kakala, pea mo e
 ngaahi hau ki honau telinga,
- 21 ‘Ae ngaahi mama, mo e teunga ‘oe ihu,
- 22 Mo e tuului ‘o honau kofu, pea mo e kofutu‘a,
 pea mo e ngaahi pulupulu, pea mo e ngaahi kato
 pa‘anga,
- 23 ‘Ae ngaahi sio‘ata, pea mo e kofu lineni, pea
 mo e ngaahi kofu ‘oe ‘ulu, pea mo e ngaahi pūlou.
- 24 Pea ‘e hoko ‘o pehē, ‘e fetongi ‘aki ‘ae namu
 kakala ‘ae namukū;
 pea ‘e fetongi ‘aki ‘ae no‘o lelei ‘ae no‘o mahae;
 pea ‘e liliu ‘ae ‘ulu lau lelei ko e tula;
 pea ‘e fetongi ‘ae kofu fatafata ‘aki ‘ae kofu ‘oe
 tauanga‘a;

pea ‘e fetongi ‘aki ‘ae hoihoifua ‘ae fohia ‘i he la‘ā.

25 ‘E tō ho kau tangata ‘i he heletā,
mo ho‘o kau mālohi ‘i he tau.

26 Pea ‘e mamahi mo tangi hono ngaahi matapā;
pea ‘i he‘ene lala te ne nofo ‘i he kelekele.

4

1-6 ‘I he kovi lahi, ‘e hoko ‘ae pule ‘a Kalaisi ko e hūfanga.

1 Pea ‘i he ‘aho ko ia ‘e puke ‘e he fefine ‘e toko fitu ki he tangata ‘e tokotaha, ‘onau pehē, “Te mau kai ‘emau mā ‘amautolu, pea kofu‘aki homau ngaahi kofu: kae kehe ke ui ‘akimautolu ‘i ho hingoa, pea to‘o atu ai homau manukia.”

2 ‘I he ‘aho ko ia ‘e toulekeleka mo ongoon-golelei ‘ae va‘a ‘o Sihova, pea ‘e lelei lahi mo mata-matalelei ‘ae fua ‘oe fonua kiate kinautolu kuo hao ‘i ‘Isileli,

3 Pea ‘e hoko ‘o pehē, ko ia kuo toe ‘i Saione, pea mo ia ‘oku nofo ‘i Selūsalema, ‘e ui ia ko e mā‘oni‘oni, ‘io, ko kinautolu kotoa pē kuo tohi ‘i he kakai mo‘ui ‘o Selūsalema:

4 ‘Oka hili ‘ae fufulu ‘e Sihova ‘ae ‘uli ‘oe ngaahi ‘ofefine ‘o Saione, pea hili ‘ene fakama‘a ‘ae toto ‘o Selūsalema mei he lotolotonga ‘o ia, ‘aki ‘ae laumālie ‘oe fakamaau, pea mo e laumālie ‘oe vela.

5 Pea ‘e fakatupu ‘e Sihova ‘i he nofo‘anga kotoa pē ‘oe mo‘unga ko Saione, pea ki hono ngaahi fakataha, ‘ae ‘ao mo e ‘ohuafi ‘i he ‘aho, pea mo e maama ‘oe afi ulo ‘i he pō: pea ‘e fakamalu ‘aki ‘ae nāunau ‘ae me‘a kotoa pē.

⁶ Pea 'e 'i ai 'ae fale ko e malumalu'anga 'i he 'aho mei he pupuha, pea ko e potu hūfanga, pea ko e malu'anga mei he afā mo e 'uha.

5

1 'Oku fakahā 'e he 'Otua 'i he lea fakatātā ki he ngoue vaine 'oku totonu 'a 'ene tautea fakamamahi. 8 Ko 'ene tautea ki he manumanu, 11 Mo e holi kovi, 13 Mo e angakovi, 20 Pea mo e fai ta'etotonu. 26 Ko e ngaahi me'a 'oku tautea 'aki 'e he 'Otua.

¹ “Ko eni te u hiva ki hoku 'ofa'anga 'aki 'ae hiva, 'o ia 'oku ou mamana ki ai, 'oku kau ki he'ene ngoue vaine.

'Oku ma'u 'e hoku 'ofa'anga 'ae ngoue vaine 'i he mo'unga kelekele mo'ui:

² Pea na'a ne 'ā 'i ia,
mo fetuku mei ai 'ae ngaahi maka,
pea ne tō 'i ai 'ae ngaahi vaine lelei lahi,
mo ne langa 'ae fale le'o ki ai,
pea na'e ngaohi foki 'i ai 'ae tata'o'anga uaine:
pea ne 'amanaki 'e tupu ai 'ae ngaahi kālepi,
ka na'e tupu ai 'ae kālepi vao pe.

³ “Pea ko eni 'ae kakai 'o Selūsalema, mo e kau tangata 'o Siuta,
'oku ou kōlenga ke mou fakamaau kiate au mo 'eku ngoue vaine.

⁴ Ko e hā mo ha me'a 'e fa'a fai ki he'eku ngoue vaine, 'oku te'eki te u fai ki ai?
Ko e hā kuo u 'amanaki ki he tupu ai 'ae ngaahi kālepi, ka kuo tupu pe 'ae fua kona?

⁵ Pea ko eni; te u fakahā kiate kimoutolu 'aia te u fai ki he'eku ngoue vaine:
te u to'o mei ai 'ā hono 'ā, pea 'e keina ia 'o 'osi;

- pea 'e holoki 'ā hono maka, pea 'e malaki hifo
ia:
- 6 Pea te u li'aki ia:
'e 'ikai 'auhani ia, pe keli;
ka e tupu 'i ai 'ae ngaahi 'akau talatala:
pea te u fekau foki ki he ngaahi 'ao ke 'oua na'a
'uha ki ai.
- 7 He ko e ngoue vaine 'a Sihova 'oe ngaahi kautau,
ko e fale 'o 'Isileli ia,
pea ko e kau tangata 'o Siuta, ko 'ene 'akau
toulekeleka:
pea na'a ne 'amanaki ki he fakamaau, kae
vakai ko e fakamālohi;
ki he mā'oni'oni, kae vakai ko e tangi."
- 8 'E mala'ia 'akinautolu 'oku fakahoko 'ae fale ki he
fale,
'onau ai 'ae 'api ki he 'api, ke 'oua na'a toe ha
potu,
koe'uhi ke mā'olunga taha pe 'akinautolu 'i he
fonua!
- 9 Na'e pehē 'e Sihova 'oe ngaahi kautau ki hoku
telinga, "Ko e mo'oni 'e lahi 'ae fale 'e lala,
'io, 'e 'ikai kakai 'ae ngaahi fale lahi mo lelei.
- 10 He ko e ngoue vaine, ko e 'eka 'e hongofulu hono
lahi, 'e ma'u mei ai 'ae pate pe taha,
pea ko e homa 'e taha 'oe tenga, 'e utu mei ai
ha efa pe taha."
- 11 'E mala'ia 'akinautolu 'oku tu'u hengihengi
hake, ke kumi ki he kava mālohi;
pea nofo 'o a'u ki he pō, kae'oua ke nau kona 'i
he uaine!
- 12 Pea 'oku 'i he'enau ngaahi kātoanga 'ae ha'ape,
mo e vaiole, mo e lali, mo e mimiha, mo e
uaine:

- ka 'oku 'ikai te nau tokanga ki he ngāue 'a
 Sihova,
 pe vakai ki he ngāue 'a hono nima.
- 13 Ko ia kuo 'ave pōpula ai 'a hoku kakai, koe'uhi
 'oku 'ikai 'iate kinautolu 'ae 'ilo:
 pea kuo fiekaia honau kau tangata ongoongo,
 pea mo honau tokolahi 'oku mate fieinu.
- 14 Ko ia kuo fakalahi ai 'a heli 'e ia,
 mo fakamanga lahi 'aupito hono ngutu:
 pea 'e 'alu hifo ki ai honau mālohi, mo honau
 tokolahi, mo 'enau laukau, mo ia 'oku fiefia.
- 15 Pea 'e fakahifo ki lalo 'ae lāuvale,
 pea 'e fakavaivai'i mo e tangata mālohi,
 pea 'e hifo ki lalo 'ae mata 'oe fielahi:
- 16 Ka e hiki hake 'a Sihova 'oe ngaahi kautau 'i he
 fakamaau,
 pea 'e fakaongoongolelei'i 'ae 'Otua
 mā'oni'oni 'i he angatonu.
- 17 Pea 'e toki kai 'ae fanga lami 'o hangē ko 'enau
 anga,
 pea 'e kai 'e he muli 'ae ngaahi potu lala 'oe
 kakai koloa'ia.
- 18 'E mala'ia 'akinautolu 'oku fusi 'ae angahala 'aki
 'ae afo 'oe va'inga,
 pea fai hala 'o hangē ko e maea mālohi:
- 19 'Akinautolu 'oku pehē, "Tuku ke ne fai vave, pea
 fakato'oto'o 'ene ngāue, ke tau mamata ki ai:
 pea tuku ke 'unu'unu mai pea ha'u 'ae
 tu'utu'uni 'ae tokotaha mā'oni'oni 'o 'Isileli,
 koe'uhi ke tau 'ilo ki ai!"
- 20 'E mala'ia 'akinautolu 'oku ui 'ae kovi ko e lelei,
 mo e lelei ko e kovi;
 'oku ui 'ae po'uli ko e maama,
 mo e maama ko e po'uli;

- 'oku ui 'ae kona ko e melie,
mo e melie ko e kona!
- 21 'E mala'ia 'akinautolu 'oku poto 'i honau mata
'onautolu,
mo kinautolu 'oku pehē 'oku nau fai fakapo-
topoto!
- 22 'E mala'ia 'akinautolu 'oku mālohi ke inu uaine,
mo e kau tangata mālohi ke felingi'aki 'ae kava
mālohi:
- 23 'Akinautolu 'oku fakatonuhia'i 'ae angahala
koe'uhi ko e totongi,
'onau to'o 'ae me'a totonu 'ae mā'oni'oni
meiate ia!
- 24 Ko ia, hangē 'oku keina 'e he afi 'ae veve,
pea faka'auha 'e he ulo afi 'ae louveve,
'e popo pehē honau aka,
pea 'e puna hake honau fisi 'o hangē ko e efu:
koe'uhi kuo nau li'aki 'ae fono 'a Sihova 'oe ngaahi
kautau,
pea kuo nau fehi'a ki he folofola 'ae tokotaha
mā'oni'oni 'o 'Isileli.
- 25 Ko ia kuo tupu ai 'ae houhau 'o Sihova ki hono
kakai,
pea kuo ne mafao hono nima kiate kinautolu,
pea kuo ne taa'i 'akinautolu:
pea na'e tetetete 'ae ngaahi mo'unga,
pea na'e haehae honau 'anga'anga 'i he
ngaahi hala 'oe kolo.
- Pea neongo 'a eni kotoa pē 'oku te'eki ai ke ta'ofi
hono houhau,
ka 'oku kei mafao hono nima.
- 26 Pea te ne hiki hake 'ae fuka ki he ngaahi
pule'anga mei he mama'o,

- pea te ne sese 'e 'akinautolu mei he ngata'anga
 'o māmani:
 pea vakai te nau ha'u vave mo fakato'oto'o:
- 27 'E 'ikai vaivai pe humu ha taha 'iate kinautolu,
 'e 'ikai ha taha 'e tulemohe pe mohe
 pea 'e 'ikai vete 'ae no'o 'i honau konga loto,
 pe motu 'ae nono'o 'o honau topuva'e:
- 28 'Oku māasila 'enau ngaahi ngahau,
 pea kuo teke 'enau kaufana kotoa pē;
 'e fakatatau ki he maka afi 'ae pesipesi 'o 'enau
 fanga hoosi,
 pea ko 'enau ngaahi saliate 'e hangē ko e
 'ahiohio:
- 29 Te nau ngungulu 'o hangē ko e laione,
 te nau ngungulu 'o hangē ko e fanga laione
 mui,
 'io, te nau ngungulu,
 pea puke 'ae me'akai, pea te nau vete ia,
 pea 'e 'ikai ha taha te ne ta'ofi.
- 30 Pea 'i he 'aho ko ia te nau tangi kiate kinautolu
 'o hangē ko e 'u'ulu 'oe tahi:
 pea kapau 'oku sio ha tokotaha ki he fonua,
 vakai ko e fakapo'uli mo e mamahi,
 pea kuo fakapo'uli 'ae maama 'i he langi.

6

*1 Ko e hā mai 'ae nāunau 'o Sihova kia 'Isaia. 5
 'Oku manavahē ai ia, pea fakamālohi ia ki he'ene
 ngāue. 9 'Oku ne fakahā 'ae paongata'a 'ae kakai ki
 he'enua mala'ia. 13 Ko e toenga kakai 'e mo'ui.*

¹ 'I he ta'u na'e pekia ai 'ae tu'i ko 'Usia ne u
 mamata kia Sihova 'oku 'afio 'i hono 'afio'anga,

kuo mā‘olunga mo hiki hake, pea ko hono kofu tōtōlofa na‘e fonu ai ‘ae falelotu lahi.

² Pea na‘e tu‘u ‘i ‘olunga ‘ae Selafimi: na‘e taki ono hona kapakau; na‘a ne fakapulou ‘aki hono mata ‘ae ua, pea ne ‘ufi‘ufi ‘aki hono va‘e ‘ae ua, pea ne puna ‘aki ‘ae ua.

³ Pea na‘a na lea fetāliaki, ‘o pehē,
 “‘Oku mā‘oni‘oni, ‘oku mā‘oni‘oni, ‘oku mā‘oni‘oni, ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau:
 ‘oku fonu ‘a māmani kotoa pē ‘i hono nāunau.”

⁴ Pea na‘e ngaueue ‘ae ngaahi pou ‘oe matapā ‘i he le‘o ‘o ia na‘e ui, pea na‘e fakafonu ‘ae fale ‘i he ‘ohuafi.

⁵ ¶ Pea ne u toki pehē, “Kuo u mala‘ia au! He kuo u ‘auha; koe‘uhi ko e tangata loungutu ta‘ema‘a au, pea ‘oku ou nofo ‘i he lotolotonga ‘oe kakai loungutu ta‘ema‘a: he kuo mamata ‘a hoku mata ki he Tu‘i, ko Sihova ‘oe ngaahi kautau.”

⁶ Pea na‘e toki puna mai ‘ae tokotaha ‘oe Selafimi kiate au, na‘e ‘i hono nima ‘ae malala‘i afi, ‘aia na‘a ne to‘o ‘aki ‘ae hikofi mei he feilaulau‘anga.

⁷ Pea na‘a ne ai ia ki hoku ngutu, mo ne pehē,
 “Vakai kuo tau ‘ae me‘a ni ki ho loungutu; pea kuo to‘o ‘o ‘ave ho‘o hia, pea kuo fakama‘a ho‘o angahala.”

⁸ Pea ne u fanongo foki ki he le‘o ‘o Sihova, na‘e pehē, “Ko hai te u fekau, pea ko hai ‘e ‘alu ma‘amautolu?”

Pea ne u toki pehē, “Ko au eni; ke ke fekau au.”

⁹ ¶ Pea na‘a ne pehē, “‘Alu, pea tala ki he kakai ni,

‘Oku mou fanongo mo‘oni,
 kae ‘ikai ongo‘i;

- pea 'oku mou mamata pau,
 kae 'ikai 'ilo'i.
- 10 Ngaohi ke fangapesi 'ae loto 'oe kakai ni,
 pea ngaohi ke mamafa honau telinga,
 pea tāpuni honau mata;
 telia na'a nau mamata 'aki honau mata,
 pea fanongo 'aki honau telinga,
 pea 'ilo 'aki honau loto,
 pea liliu, pea hoko 'o mo'ui."
- 11 Pea ne u toki pehē, "'E Sihova, 'e fēfē hono
 fuoloa?"
 Pea na'a ne pehē mai,
 "Ke 'oua ke lala 'ae ngaahi kolo 'o 'ikai ha tokotaha
 ke nofo ai,
 pea 'ikai ha tangata 'i he ngaahi fale,
 pea lala 'aupito 'ae fonua,
 12 Pea ke 'oua ke 'ave 'e Sihova 'ae kakai,
 pea hoko 'ae li'aki lahi ki he fonua.
- 13 Ka e 'i ai 'ae vahe 'e hongofulu,
 pea 'e toe foki ia, pea 'e keina ia;
 ka e hangē ko e 'akau ko e teili, pea hangē ko e oke,
 'oka tā hifo 'oku kei tu'u hono aka:
 'e pehē 'e hoko 'ae hako mā'oni'oni ko e aka 'oe
 pule'anga."

7

1 'Oku fakafiemālie'i 'e 'Isaia 'a 'Ahasi, 'i he'ene puputu'u 'i he manavahē kia Lesini mo Peka. 10 Kuo tuku kia 'Ahasi ke fili ha faka'ilonga, ka 'i he'ene fakafisinga ki ai, na'a ne ma'u 'ae faka'ilonga, ko e tala'ofa kia Kalaisi. 17 'Oku fakahā 'e ha'u hono tautea mei 'Asilia.

¹ Pea na'e hoko 'o pehē 'i he ngaahi 'aho 'o 'Ahasi ko e foha 'o Sotame, ko e foha 'o 'Usia, ko e tu'i 'o

Siuta, na'e 'alu hake ki Selūsalema, 'a Lesini ko e tu'i 'o Silia, mo Peka ko e foha 'o Lemalia, ko e tu'i 'o 'Isileli, ke tau'i ia ka na'e 'ikai te na fa'a lava ia.

² Pea na'e fakahā ki he fale 'o Tevita, 'o pehē, 'Oku kau fakataha 'a Silia mo 'Ifalemi. Pea na'e ngaueue hono loto, mo e loto 'o hono kakai, 'o hangē 'oku lūluu'i 'e he matangi 'ae ngaahi 'akau 'oe vao.

³ Pea na'e toki pehē 'e Sihova kia 'Isaia, "'Alu atu 'o fakafetaulaki kia 'Ahasi, 'a koe mo Siasasupe ko ho foha, 'i he ngata'anga 'oe tafe'anga 'oe vai taupotu ki 'olunga 'i he hala lahi 'oe ngoue 'ae tangata fakama'a kofu;

⁴ Pea te ke pehē kiate ia, Tokanga, pea ke fiamālie; 'oua 'e manavahē, pea 'oua na'a vaivai ho loto ki he potu'i toume 'oe ongo tūhulu 'oku kohu ni, ki he 'ita lahi 'o Lesini pea mo Silia, pea mo e foha 'o Lemalia.

⁵ Koe'uhi kuo fakakaukau ki he kovi ke fai kiate koe, 'e Silia, mo 'Ifalemi, pea mo e foha 'o Lemalia, 'o pehē,

⁶ Ke tau 'alu 'o tau'i 'a Siuta, pea fakamamahi'i, pea ke tau ngaohi ke ava hono potu mo'otautolu, pea fokotu'u ha tu'i 'i ai, 'io, 'ae foha 'o Tapeale:

⁷ 'Oku pehē 'e he 'Eiki ko Sihova, "'E 'ikai tu'uma'u ia, pea 'e 'ikai hoko ia.

⁸ He ko e 'ulu 'o Silia ko Tamasikusi, pea ko e 'ulu 'o Tamasikusi ko Lesini; pea 'i he te'eki ke kakato 'ae ta'u 'e onongofulu ma nima 'e maumau'i 'a 'Ifalemi, ke 'oua na'a kei ai hano kakai.

⁹ Pea ko e 'ulu 'o 'Ifalemi ko Samēlia, pea ko e 'ulu 'o Samēlia 'ae foha 'o Lemalia. Kapau 'e 'ikai te mou tui, ko e mo'oni 'e 'ikai te mou tu'uma'u.

¹⁰ Pea na'e toe folofola 'a Sihova kia 'Ahasi, 'o

pehē,

11 “Ke ke kole ha faka‘ilonga mea Sihova ko ho ‘Otua; kole ia mei he loloto, pe mei he langi ‘i ‘olunga.”

12 Ka na‘e pehē ‘e ‘Ahasi, “‘E ‘ikai te u kole, pea ‘e ‘ikai te u ‘ahi‘ahi kovi kia Sihova.”

13 Pea na‘a ne pehē, “Fanongo mai, ‘ae fale ‘o Tevita; He ko e me‘a si‘i ke ke fakafiu‘i ‘ae tangata, ka te ke fakafiu‘i mo hoku ‘Otua foki?”

14 Ko ia ko Sihova pe te ne ‘atu kiate koe ‘ae faka‘ilonga; Vakai, ‘e tuitu‘ia ‘ae tāupo‘ou, pea ‘e fā‘ele‘i ‘ae tama, pea ‘e ui hono huafa ko ‘Imanuela.

15 Te ne kai ‘ae pota mo e honi, koe‘uhi ke ne ‘ilo ke si‘aki ‘ae kovi, pea fili ‘ae lelei.

16 ‘I he te‘eki ke ‘ilo ‘e he tamasi‘i ke si‘aki ‘ae kovi, pea fili ‘ae lelei, ‘e mole mei he fonua ‘oku ke fehi‘a ki ai ‘a hono ongo tu‘i ‘e toko ua.

17 ¶ “‘E fakahoko e Sihova kiate koe, pea ki ho‘o kakai, pea ki he fale ‘o ho‘o tamai, ‘ae ngaahi ‘aho ‘oku te‘eki ai hano tatau, talu ‘ae ‘aho na‘e mahu‘i ‘a ‘Ifalemi mei Siuta, ‘io, ‘ae tu‘i ‘o ‘Asilia.

18 Pea ‘i he ‘aho ko ia, ‘e ui ‘e Sihova ke ha‘u ‘ae lango mei he vaitafe ‘i he ngaahi ngata‘anga ‘o ‘Isipite, pea mo e pi ‘oku ‘i he fonua ko ‘Asilia.

19 Pea te nau ha‘u, pea ‘e nofo ‘akinautolu kotoa pē ‘i he ngaahi tele‘a li‘aki; pea ‘i he ngaahi ‘ana maka, pea ‘i he ngaahi ‘akau talatala kotoa pē, mo e ngaahi ‘akau kotoa pē.

20 ‘I he ‘aho ko ia ‘e fafai ‘e Sihova ‘aki ‘ae tele kuo ma‘u ‘i he totongi, ‘iate kinautolu ‘i he tu‘a vaitafe, ‘io, ‘ae tu‘i ‘o ‘Asilia, ‘ae ‘ulu pea mo e fulufulu ‘oe va‘e: pea te ne faka‘osi mo e kava foki.

21 Pea ‘e hoko ‘i he ‘aho ko ia, ‘e tauhi ‘e ha

tangata 'ae pulu mui fefine, mo e sipi 'e ua;

²² Pea 'e pehē, 'i he lahi 'oe hu'ahuhu 'e ma'u mei ai, ko ia te ne kai pota, he ko e pota mo e hone 'e kai 'ekinautolu fulipē 'oku toe 'i he fonua.

²³ Pea 'e hoko 'i he 'aho ko ia 'o pehē, ko e potu kotoa pē na'e 'i ai 'ae vaine 'e afe 'o tatau mo e konga siliva 'e afe, 'e tupu 'i ai 'ae 'akau talatala mo e talatala'āmoa.

²⁴ 'E ha'u ki ai 'ae kakai mo e ngaahi ngahau mo e kaufana; koe'uhi 'e 'ufi'ufi 'ae fonua kotoa pē 'aki 'ae 'akau talatala mo e talatala'āmoa.

²⁵ Pea 'i he ngaahi mā'olunga kotoa pē 'e keli 'aki 'ae huo, 'e 'ikai hoko ki ai 'ae manavahē ki he 'akau talatala: ka ko e potu ia ke 'ave ki ai 'ae fanga pulu, pea ke moloki ia 'e he fanga sipi."

8

1 'Oku ne kikite ia Maha-sala-hase-pase, 'e fakavaivai'i 'a Silia mo 'Isileli 'e 'Asilia. 5 Pea mo Siuta foki ko e me'a 'i he'enau ta'etui. 9 'Oku 'ikai fa'a ta'ofi 'ae ngaahi tautea 'ae 'Otua. 11 'E fiemālie 'akinautolu 'oku manavahē ki he 'Otua. 19 'E lahi 'ae mamahi ki he kau tauhi tamapua.

¹ Pea na'e toe pehē 'e Sihova kiate au, "To'o kiate koe ha takainga lahi, pea tohi 'i ai 'aki ha peni 'ae tangata 'ae me'a 'oku kau kia Maha-sala-hase-pase.

² Pea na'aku to'o kiate au 'ae kau fakamo'oni angatonu ke tohi, ko 'Ulia ko e taula'eiki, mo Sakalia ko e foha 'o Sepelikaia."

³ Pea ne u 'alu ki he palōfita fefine; pea na'e tuitu'ia ia, pea fanau'i 'ae tama, Pea na'e toki pehē 'e Sihova kiate au, "Ui hono hingoa ko 'Maha-sala-hase-pase.'

4 Koe‘uhi ‘i he kei vale ‘ae tamasi‘i ke lea, ‘Ko ‘eku tamai,’ mo “‘eku fa‘ē,’ ‘e ‘ave ‘i he ‘ao ‘oe tu‘i ‘o ‘Asilia ‘ae koloa ‘o Tamasikusi mo e vete taua ‘o Samēlia.

5 ¶ Pea na‘e toe folofola foki ‘a Sihova kiate au, ‘o pehē,

6 “Ko e me‘a ‘i he li‘aki ‘e he kakai ni ‘ae ngaahi vai ‘o Siloa ‘oku tafetafemālie, pea ‘oku nau fiefia ‘ia Lesini mo e foha ‘o Lemalia;

7 Ko ia foki, vakai, ‘oku ‘omi ‘e Sihova kiate kinautolu ‘ae ngaahi vai ‘oe vaitafe, ‘oku mālohi pea lahi, ‘io, ‘ae tu‘i ‘o ‘Asilia mo hono mālohi kotoa pē: pea te ne ‘alu hake ki hono tafe‘anga vai kotoa pē, pea ‘e lōmaki‘i ‘ae ngaahi kauvai kotoa pē:

8 Pea te ne ‘oho ‘i Siuta; pea fetāfeaki ia ‘o mafola, ‘o a‘u hake ia ki he kia; pea ko e folahi ‘o hono kapakau ‘e fe‘unga mo e māukupu ‘o ho fonua, ‘E ‘Imanuela.”

9 ¶ Mou kau fakataha, ‘akimoutolu ‘ae kakai, pea ‘e laiki ‘akimoutolu; pea fakafanongo, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi fonua kotoa pē ‘oku mama‘o: nono‘o ‘akimoutolu, pea ‘e momosi ‘akimoutolu; nono‘o ‘akimoutolu, pea ‘e li‘aki ‘akimoutolu.

10 Mou fakakaukau fakataha, ka e hoko ko e me‘a noa pe ia; mou alea, ka e ‘ikai tu‘uma‘u ia: he ‘oku ‘iate kinautolu ‘ae ‘Otua.

11 ¶ He na‘e folofola pehē ‘a Sihova kiate au ‘i he nima mālohi, mo ne akonaki‘i au ke ‘oua na‘aku ‘alu ‘i he hala ‘oe kakai ni, ‘o ne pehē,

12 ‘Oua na‘a mou pehē, “Ko e tau, kiate kinautolu kotoa pē ‘oku pehē ki ai ‘ae kakai ni, ko e tau, pea ‘oua ‘e manavahē ki he‘enau fakamanavahē‘i, pea ‘oua na‘a mou ilifia.

13 Mou fakatapui pe 'a Sihova 'oe ngaahi kautau; pea tuku ke hoko ia ko ho'omou manavahē'anga, pea mou ilifia 'iate ia.

14 Pea 'e hoko ia ko e hūfanga malu; ka ko e maka tūkia'anga, pea ko e maka faka'ita ki he fale fakatou'osi 'o 'Isileli, ko e tauhele mo e heleanga ki he kakai 'o Selūsalema.

15 Pea ko e tokolahī 'iate kinautolu te nau tohumumu, pea hinga, pea laiki, mo tauhele, pea tou'ia 'akinautolu.

16 Fakama'opo'opo 'ae fakamo'oni, pulusi 'ae fono ma'a 'eku kau ākonga.

17 Pea te u tatali kia Sihova, 'aia 'oku fufū hono fofonga mei he fale 'o Sēkope, pea te u 'amanaki kiate ia.

18 Vakai, ko au mo e fānau kuo foaki 'e Sihova kiate au, kuo mau hoko ko e ngaahi faka'ilonga pea mo e ngaahi me'a fakafofo 'i 'Isileli, meia Sihova 'oe ngaahi kautau, 'aia 'oku 'afio 'i he mo'unga ko Saione."

19 ¶ Pea 'oka nau ka pehē mai kiate kimoutolu, "Kumi kiate kinautolu 'oku ai 'ae ngaahi laumālie kovi, pea ki he ngaahi kikite 'oku mapu mo femuhumu'hi: 'ikai 'oku totonu ke kumi 'e he kakai ki honau 'Otua? 'Oku totonu koā 'enau si'aki 'ae mo'ui kae kumi ki he mate?

20 Kumi ki he fono pea ki he fakamo'oni: kapau 'e 'ikai te nau lea 'o hangē ko e folofola ni, 'oku pehē koe'uhi 'oku 'ikai ha maama 'iate kinautolu.

21 Pea te nau 'alu 'i ai, 'i he mamahi mo e fiekaia, pea 'e hoko 'o pehē, 'i he'enau fiekaia, te nau tangi, pea kape'i honau tu'i mo honau 'Otua, pea sio ki 'olunga.

22 Pea te nau sio ki he kelekele; pea vakai ko e

mamahi, mo e fakapo‘uli, mo e ninimo, mo e on-gosia; pea ‘e kapusi ‘akinautolu ki he fakapo‘uli.”

9

1 Ko e fiefia ‘i he lolotonga ‘ae mamahi, ‘i he pule mo e ‘alo‘i ‘o Kalaisi, 8 Ko e tautea ki ‘Isileli koe‘uhi ko ‘enau fielahī, 13 Mo ‘enau mālualoī, 18 Pea mo honau loto fefeka.

¹ Ka ko enī, ‘e ‘ikai kei ‘i ai ha fakapo‘uli ‘i he fonua na‘e mamahi: ‘i he kuonga ‘i mu‘a na‘a ne fakavaivai‘i ‘ae fonua ‘o Sepuloni mo e fonua ‘o Nafitali, ka kuo ne fakalelei ia ‘i he kuonga ki mui; ‘io, ‘i he hala ‘oe tahi, ‘i he tu‘a Sioatani, ‘i Kāleli ‘oe ngaahi pule‘anga.

² Ko e kakai na‘e ‘a‘eva ‘i he po‘uli kuo mamata ki he maama lahi:

ko kinautolu na‘e nofo ‘i he fonua ‘oe ‘ata ‘oe mate, kuo ulo kiate kinautolu ‘ae maama.

³ Kuo ke fakatokolahi ‘ae pule‘anga, pea fakalahi mo ‘enau fiefia:

‘oku nau fiefia ‘i ho ‘ao ‘o hangē ko e fiefia ‘i he ututa‘u, pea hangē ko e fiefia ‘ae kakai ‘i he‘enau tufa ‘ae koloa kuo vete.

⁴ He kuo ke fesi‘i ‘ae ha‘amo ‘o ‘ene kavenga, pea mo e tokotoko ‘oku ai ki hono uma, mo e me‘a tā ‘a hono fili, ‘o hangē ko ia ne fai ‘i he ‘aho ‘o Mitiane.

⁵ He ko e tau kotoa pē ‘oe tangata tau ‘oku ‘i he longoa‘a fakamaveuveu, mo e ngaahi kofu kuo tākai ‘i he toto; ka e hoko enī ‘i he vela mo e fefie ‘oe afi.

⁶ He kuo fanau‘i kiate kitautolu ‘ae tamasi‘i, kuo foaki kiate kitautolu ‘ae foha: pea ‘e ‘i hono uma ‘ae pule: pea ‘e ui hono huafa ko Fakafo,

ko 'Akonaki, ko e 'Otua Māfimafi, ko e Tamai Ta'engata, ko e 'Eiki 'oe Melino.

⁷ 'I he tupu 'o 'ene pule mo e melino 'e 'ikai hano ngata'anga, 'i he nofo'anga 'o Tevita, pea 'i hono pule'anga, ke fakatonutonu ia, pea ke fokotu'uma'u ia 'i he fakamaau pea mo e angatonu mei he 'aho ni 'o ta'engata. Ko e 'ofa 'a Sihova 'oe ngaahi kautau te ne fai 'ae me'a ni.

⁸ ¶ Na'e fekau 'e Sihova 'ae lea kia Sēkope, pea kuo tō ia ki 'Isileli.

⁹ Pea 'e 'ilo 'e he kakai kotoa pē, 'io, 'e 'Ifalemi mo ia 'oku nofo 'i Samēlia, 'aia 'oku pehē 'i he laukau mo e mālohi 'oe loto,

¹⁰ "Kuo tō ki lalo 'ae maka'umea, ka te mau langa 'aki 'ae maka kuo tā: kuo tu'usi ki lalo 'ae ngaahi sukamino, ka te mau fetongi 'aki ia 'ae ngaahi sita."

¹¹ Ko ia 'e fokotu'u 'e Sihova kia Lesini hono ngaahi fili,

pea fakakau fakataha hono ngaahi fili;

¹² 'Ae kau Silia 'i he potu hahake,

pea mo e kau Filisitia 'i he lulunga;

pea te nau keina 'a 'Isileli 'aki 'ae ngutu kuo fakamanga.

Pea neongo 'ae me'a ni kotoa pē 'oku 'ikai ta'ofi hono houhau,

ka 'oku kei mafao hono nima.

¹³ He 'oku 'ikai tafoki mai 'ae kakai kiate ia 'oku taa'i 'akinautolu,

'oku 'ikai te nau kumi kia Sihova 'oe ngaahi kautau.

¹⁴ Ko ia 'e tu'usi 'e Sihova mei 'Isileli 'ae 'ulu mo e iku,

'ae va'a mo e tefito, 'i he 'aho pe taha.

- 15 Ko e motu'a mo ia 'oku ongoongolelei, ko e 'ulu ia;
 pea ko e palōfita 'oku ako 'aki 'ae loi, ko e iku ia.
- 16 He ko e kau takimu'a 'oe kakai ni 'oku nau fakahala'i 'akinautolu;
 pea 'e 'auha 'akinautolu kuo takiekina 'iate kinautolu.
- 17 Ko ia 'e 'ikai fiemālie 'a Sihova 'i honau kau talavou,
 pe 'alo'ofa ki he'enau kau tamai mate mo e kau fefine kuo mate honau husepāniti:
 he ko e mālualo'i mo e fai kovi 'akinautolu kotoa pē,
 pea 'oku lea vale 'ae ngutu kotoa pē.
 Pea neongo 'ae me'a ni kotoa pē 'oku 'ikai ta'ofi hono houhau,
 ka 'oku kei mafao hono nima.
- 18 He 'oku vela 'ae angahala 'o hangē ko e afi;
 'e keina ia 'ae ngaahi 'akau talatala,
 pea 'e tutu 'i he matolu 'oe vao lahi,
 pea te nau 'alu hake 'o hangē ko e puna hake 'oe 'ohuafi.
- 19 Ko e me'a 'i he houhau 'o Sihova 'oe ngaahi kautau 'oku fakapo'uli ai 'ae fonua,
 pea ko e kakai te nau hangē ko e fefie 'oe afi:
 'e 'ikai mamae ha tangata 'e tokotaha ki hono tokoua.
- 20 Pea te ne hamusi 'i he potu to'omata'u, kae fiekaia;
 pea te ne kai 'i he potu to'ohema, ka e 'ikai te nau mākona:
 'e kai 'e he tangata taki taha 'ae kakano 'o hono nima 'o'ona:
- 21 Ko Manase, kia 'Ifalemi; mo 'Ifalemi, kia Manase:

pea ko kinaua fakatou'osi te na kau fakataha ke fakamamahi'i 'a Siuta.

Pea neongo 'ae me'a ni kotoa pē 'oku 'ikai ta'ofi hono houhau, ka 'oku kei mafao hono nima.

10

1 Ko e mala'ia 'ae kau pule kakaha. 5 Ko 'Asilia, ko e me'a tā ki he kau mālualo, 'e mafesifesi ia koe'uhi ko 'ene laukau. 20 'E fakamo'ui hono toe 'o 'Isileli. 24 'Oku fakafiemālie'i 'a 'Isileli 'i he fakahā 'a hono fakamo'ui mei 'Asilia.

¹ 'E mala'ia 'akinautolu 'oku fokotu'u 'ae fono ta'emā'oni'oni, pea 'oku tohi 'ae mamahi 'aia kuo nau tu'utu'uni;

² Ke fakaafe 'ae masiva mei he fakamaau, pea fa'ao 'ae totonu mei he masiva 'o hoku kakai, ke nau kākaa'i 'ae kau fefine kuo mate honau husepāniti, pea ke nau kaiha'a mei he tamai mate!

³ Pea ko e hā te mou fai 'i he 'aho 'oe 'a'ahi, pea 'i he faka'auha 'aia 'e ha'u mei he mama'o? Te mou kumi 'ae tokoni meia hai? Pea te mou tuku 'i fē 'a homou nāunau?

⁴ 'I he ta'ema'u au te nau hoko ko e pōpula ki he pōpula, pea mo'ulaloa kiate kinautolu kuo fakamo'ulaloa. Pea neongo 'ae me'a ni kotoa pē 'oku 'ikai ta'ofi hono houhau, ka 'oku kei mafao hono nima.

⁵ ¶ 'E mala'ia 'ae tangata 'o 'Asilia, ko e me'a tā 'o 'eku tuputāmaki, pea ko e tokotoko 'i honau nima ko hoku houhau ia.

⁶ Te u fekau ia ki he pule'anga mālualo, pea ki he kakai 'oku ou houhau ki ai te u tuku kiate ia ha fekau, ke 'ave 'ae koloa, pea 'ave mo e me'akai, pea

ke molomoloki 'akinautolu 'o hangē ko e pelepela 'oe ngaahi hala.

⁷ Ka ko eni, 'oku 'ikai ko hono loto ia, pea 'oku 'ikai ke mahalo pehē 'a hono loto; ka 'oku 'i hono loto ke tu'usi mo faka'auha 'ae ngaahi pule'anga lahi.

⁸ He 'oku ne pehē, "Ikai ko e ngaahi tu'i mo'oni 'ae ngaahi 'eiki 'oku 'iate au?"

⁹ 'ikai 'oku tatau 'a Kalino mo Kalikimisi? 'ikai 'oku tatau 'a Hamate mo 'Apati? 'ikai 'oku tatau 'a Samēlia mo Tamasikusi?

¹⁰ 'O hangē ko e 'ilo 'a hoku nima 'ae ngaahi pule'anga 'oe kau tamapua, 'aia na'e lahi hake ki Selūsalema mo Samēlia 'enau ngaahi tamapua;

¹¹ 'O hangē ko ia kuo u fai ki Samēlia mo 'ene ngaahi tamapua, 'ikai te u fai pehē foki ki Selūsalema mo 'ene ngaahi tamapua?"

¹² Ko ia 'e hoko 'o pehē, "Oka fakakakato 'e he 'Eiki 'a 'ene ngāue kotoa 'i he mo'unga ko Saione pea mo Selūsalema, te u tautea 'ae futa 'oe loto mālohi 'oe tu'i 'o 'Asilia, pea mo e hihiki 'o hono mata fiela." "

¹³ He 'oku ne pehē, "I he mālohi 'o hoku nima kuo u fai eni, pea 'i he'eku poto; he 'oku ou fai fakapotopoto: pea kuo u to'o 'ae ngaahi fakan-gatangata 'oe kakai, pea kaiha'asia mo 'enau koloa, pea kuo u fakamo'ulalooa 'ae kakai 'o hangē ko ia 'oku taau mo e tangata to'a:

¹⁴ Pea kuo 'ilo 'e hoku nima 'ae koloa 'ae kakai 'o hangē ko ha pununga: pea hangē ko ha taha 'oku tānaki 'ae ngaahi fo'i manu 'oku pehē 'a 'eku tānaki 'a māmani kotoa pē; pea na'e 'ikai ha taha te ne ue'i 'ae kapakau, pe fakamanga 'ae ngutu, pe faka'asi."

15 ‘E fielaahi ‘ae toki kiate ia ‘oku ne tā ‘aki ia? Pe fielaahi ‘ae kili kiate ia ‘oku ne fetohoaki ia? ‘O hangē ka tā mai ‘ae ‘akau kiate ia ‘oku ne to’o ia, pea hangē ka hiki hake ‘e he tokotoko kiate ia ‘oku ne to’o ia.

16 Ko ia ‘e fekau atu ‘e Sihova, ko e ‘Eiki ‘oe ngaahi kautau, ‘ae tutue ki honau kakai sino; pea te ne tutu ke vela ‘a hono nāunau ‘o hangē ko e kakaha ‘ae afi.

17 Pea ko e maama ‘o ‘Isileli ‘e hoko ia ko e afi, pea ko hono tokotaha mā‘oni‘oni ko e ulo afi, pea ‘e kakaha ia pea faka‘auha ‘i he ‘aho pe taha hono ngaahi ‘akau talatala mo e talatala‘āmoa;

18 Pea ‘e faka‘auha ‘ae lelei ‘oe vao lahi ‘o ia, pea mo ‘ene ngoue ‘oku fua, ‘ae laumālie mo e sino fakatou‘osi; pea te nau hangē ko e tangata to’o fuka kuo pongia.

19 Pea ko hono toe ‘oe ‘akau ‘oe vao lahi ko ia te nau tokosi‘i, ko ia ‘e fa‘a tohi ia ‘e ha tamasi‘i.

20 ¶ Pea ‘e hoko ‘i he ‘aho ko ia ‘o pehē, ko hono toe ‘o ‘Isileli, pea mo kinautolu kuo hao ‘i he fale ‘o Sēkope, ‘e ‘ikai te nau toe falala kiate ia na‘e taa‘i ‘akinautolu; ka e falala mo‘oni kia Sihova, ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

21 ‘E foki mai hono toe, ‘io, ‘ae toe ‘o Sēkope, ki he ‘Otua Māfimafi.

22 He neongo ‘ae tatau ‘a ho‘o kakai, ‘E ‘Isileli, mo e ‘one‘one ‘oe tahi, ka e foki mai pe hono toe: kuo pau ke hoko ‘ae faka‘auha ‘e fonu mahua ‘i he fai totonu.

23 He ko Sihova ko e ‘Eiki ‘oe ngaahi kautau te ne fai ‘ae faka‘auha kuo kotofa, ‘i he lotolotonga ‘oe fonua kotoa pē.

24 ¶ Ko ia ‘oku pehē ‘e Sihova ko e ‘Eiki ‘oe ngaahi

kautau, “E hoku kakai ‘aia ‘oku nofo ‘i Saione, ‘oua ‘e manavahē ki he tangata ‘Asilia: te ne taa‘i koe ‘aki ‘ae me‘a tā, pea hiki hake hono tokotoko kiate koe, ka ‘e hangē ko ia na‘e fai ‘i ‘Isipite.

²⁵ Koe‘uhi ‘e toetoe si‘i pea ‘e ngata ‘a hoku tuputāmaki, pea mo hoku houhau, ka te u faka‘auha ‘akinautolu.

²⁶ Pea ‘e hiki hake ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau ‘ae me‘a tautea ‘o hangē ko e faka‘auha ‘a Mitiane ‘i he maka ko Olepi: pea tatau mo ‘ene tokotoko na‘e ai ki he tahi, ‘e pehē ‘a ‘ene hiki hake ia ‘o hangē ko ia na‘e fai ki ‘Isipite.

²⁷ Pea ‘e hoko pehē, ‘i he ‘aho ko ia, ‘e to‘o ‘ene kavenga mei ho uma, mo ‘ene ha‘amonga mei ho kia, pea ‘e maumau‘i ‘ae ha‘amonga mei homou uma.”

²⁸ Kuo ha‘u ia ki ‘Aiata, kuo ‘alu atu ia ki Mikiloni; kuo ne tākaki ‘ene ngaahi salote ‘i Mikimasi:

²⁹ Kuo nau laka ‘i he potu fāsi‘i: kuo nau nofo ‘i Kepa; ‘oku manavahē ‘a Lama; pea kuo hola ‘a Kipea ‘o Saula.

³⁰ ‘E ‘ofefine ‘o Kalimi, hiki hake ho le‘o: fai ke ongo atu ia ki Leisi, ‘E ‘Anatoti masiva.

³¹ Kuo ‘ave ‘a Matemena; ‘oku fakataha ‘akinautolu ‘e he kakai ‘e Kepime ke nau hola.

³² Te ne nofo pe ia ‘i he ‘aho ni ‘i Nope: te ne lulululu hono nima ki he mo‘unga ‘oe ‘ofefine ‘o Saione, ‘ae mo‘unga ‘o Selūsalema.

³³ Vakai, ko e ‘Eiki, ko Sihova ‘oe ngaahi kautau, te ne tu‘usi ‘ae va‘a ‘aki ‘ae manavahē lahi: pea ko kinautolu ‘oku mā‘olunga ‘e tā hifo, pea ko e fielaahi ‘e fakavaivai‘i.

³⁴ Pea te ne tu‘usi ki lalo ‘ae ngaahi potu ‘akau

matolu 'oe vao lahi 'aki 'ae ukamea, pea 'e tō ki lalo
'a Lepanoni 'i ha taha mālohi.

11

*1 Ko e pule'anga fakamelino 'oe va'a mei he aka
'o Sese. 10 Ko e toe 'omi 'a 'Isileli, mo e ui 'oe kakai
Senitaile.*

¹ Pea 'e tupu hake ha tokotoko mei he tefito 'o Sese,
pea 'e tupu ha Va'a mei hono ngaahi aka:

² Pea 'e nofo 'iate ia 'ae Laumālie 'o Sihova,
'ae laumālie 'oe poto mo e fa'a 'ilo,
'ae laumālie 'oe akonaki mo e mālohi,
'ae laumālie 'oe 'ilo pea mo e manavahē kia
Sihova;

³ Pea 'e 'ilo vave 'e ia 'ae manavahē kia Sihova:
pea 'e 'ikai te ne fakamaau 'i he vakai 'a hono
fofonga,
pe valoki 'o hangē ko e fanongo 'a hono
telinga:

⁴ Ka 'i he mā'oni'oni te ne fakamaau 'ae masiva,
pea valoki 'i he ta'efilifilimānako ma'a e an-
gavaivai 'oe fonua:

pea te ne taa'i 'a māmani 'aki 'ae me'a tā 'o hono
fofonga,
pea te ne tāmāte 'ae angakovi 'aki 'ae mānava 'o
hono loungutu.

⁵ Pea ko e no'o 'o hono kongaloto 'ae mā'oni'oni,
pea ko e nono'o 'o hono no'otanga vala 'ae
mo'oni.

⁶ Pea 'e toki nofo fakataha 'ae ulofi mo e lami,
pea 'e tokoto fakataha 'ae lēpati mo e 'uhiki'i
kosi;
pea 'e fakataha 'ae 'uhiki'i pulu mo e laione
mui pea mo e manu fafanga;

- pea ‘e tataki ‘akinautolu ‘e ha tamasi‘i si‘i.
- 7 Pea ‘e kai fakataha ‘ae pulu fefine mo e pea;
 pea ‘e tokoto fakataha honau ‘uhiki:
 pea ‘e kai ‘e he laione ‘ae kau ‘oe koane ‘o
 hangē ko e pulu.
- 8 Pea ko e tamasi‘i ‘oku kei huhu te ne va‘inga ‘i he
 luo ‘oe ngata,
 pea ko e tamasi‘i kuo fakamavae te ne ‘ai hono
 nima ki he ‘ana ‘oe ngata fekai.
- 9 ‘E ‘ikai te nau fakamamahi pe faka‘auha ‘i ha
 potu ‘o hoku mo‘unga mā‘oni‘oni:
 koe‘uhi ‘e fonu ‘a māmani ‘i he ‘ilo‘i ‘o Sihova,
 ‘o hangē ‘oku ‘ufi‘ufi ‘e he ngaahi vai ‘ae kilisi
 tahi.
- 10 ¶ Pea ‘i he ‘aho ko ia ‘e ‘i ai ‘ae aka ‘o Sese, ‘aia
 ‘e tu‘u ko e fuka ‘ae kakai: ‘e kumi ki ai ‘ae ngaahi
 Senitaile: pea ‘e lelei ‘aupito ‘a hono mālōlō‘anga.
- 11 Pea ‘e hoko ‘o pehē ‘i he ‘aho ko ia, ‘e toe ai ‘e
 Sihova hono nima ko hono liunga ua ke fakamo‘ui
 ‘ae toenga ‘o hono kakai, ‘aia ‘e fakatoe, mei ‘Asilia,
 pea mo ‘Isipite, pea mo Patolose, pea mo Kusi, pea
 mo ‘Ilami, pea mei Saina, pea mei Hamate, pea
 mei he ngaahi motu ‘oe tahi.
- 12 Pea te ne fokotu‘u ha fuka ki he ngaahi
 pule‘anga, pea te ne fakataha ‘ae kau li‘aki ‘o
 ‘Isileli, pea tănaki fakataha ‘ae kau vetekina ‘o
 Siuta mei he vahe ‘e fā ‘o māmani.
- 13 Pea ‘e mole ‘ae meheka meia ‘Ifalemi, pea ‘e
 faka‘auha mo e ngaahi fili ‘o Siuta: ‘e ‘ikai kei
 fehi‘a ‘a ‘Ifalemi kia Siuta, pea ko Siuta ‘e ‘ikai te
 ne fakamamahi‘i ‘a ‘Ifalemi.
- 14 Ka te na puna ki he lulunga ‘i he uma ‘oe kakai
 Filisitia; pea te na fa‘ao mo e potu hahake: te nau

'ene ai honau nima ki 'Itomi mo Moape; pea 'e talangofua kiate kinautolu 'ae fānau 'a 'Amoni.

¹⁵ Pea 'e faka'auha 'aupito 'e Sihova 'ae 'elelo 'oe tahi 'o 'Isipite; pea te ne lulululu hono nima ki he vaitafe 'aki 'ene matangi lahi, pea 'e taa'i 'e ia 'i hono manga'ivai 'e fitu, pea 'e 'alu ta'eviku ai 'ae kakai.

¹⁶ Pea 'e 'i ai 'ae hala motu'a ki he toenga 'o hono kakai, 'aia 'e toe 'i 'Asilia, 'o hangē ko ia ne ma'u 'e 'Isileli 'i he 'aho na'e 'alu hake ai ia mei he fonua ko 'Isipite.

12

1-6 Ko e fakafeta'i fakafiefia 'ae angatonu 'i he ngaahi 'alo'ofa 'ae 'Otua.

¹ Pea 'i he 'aho ko ia te ke pehē, “E Sihova, te u fakafeta'i kiate koe: he neongo ne ke houhau, ka kuo ke fakafiemālie'i au.

² Vakai, ko e 'Otua ko hoku fakamo'ui te u falala, ka e 'ikai manavahē: he ko e 'Eiki ko Sihova ko hoku mālohi ia mo 'eku hiva; pea kuo hoko foki ia ko hoku fakamo'ui.”

³ Ko ia te mou 'utu 'ae vai 'i he fiefia mei he ngaahi matavai 'oe mo'ui.

⁴ Pea 'i he 'aho ko ia te mou pehē, “Fakafeta'i kia Sihova, ui ki hono huafa, fakahā 'ene ngaahi ngāue 'i he 'ao 'oe kakai, fakamatala kuo hiki hake hono huafa.

⁵ Hiva kia Sihova; he kuo ne fai 'ae ngaahi me'a lelei 'aupito: 'oku 'ilo ia 'e māmani kotoa pē.

⁶ Kalanga pea mavava 'i he fiefia, 'a koe 'oku nofo 'i Saione; he 'oku lahi 'ae tokotaha mā'oni'oni 'o 'Isileli 'oku 'iate koe.”

13

1 'Oku tānaki 'e Sihova 'ae ngaahi kongakau 'o hono houhau. 6 'Oku ne fakamana'i ke faka'auha 'a Papilone 'aki 'ae kakai 'o Mitia. 19 Ko e faka'auha 'o Papilone.

¹ Ko e tala mamafa 'oku kau ki Papilone, 'aia na'e mamata ki ai 'e 'Isaia ko e foha 'o 'Amosi.

² MOU fokotu'u 'ae fuka 'i he mo'unga mā'olunga, hiki hake 'ae le'o kiate kinautolu, ta'alo 'aki 'ae nima, ke nau hū 'i he ngaahi matapā 'oe hou'eiki.

³ Kuo u fekau ki he'eku kau mā'oni'oni, kuo u ui foki 'eku kau mālohi koe'uhi ko hoku houhau, 'io, 'akinautolu 'oku fiefia he'eku māfimafi.

⁴ Ko e longoa'a 'oe tokolahi 'i he ngaahi mo'unga, 'o hangē ko e kakai lahi; ko e longoa'a lahi 'oe ngaahi pule'anga, 'io, 'oe ngaahi pule'anga kuo tānaki fakataha: he 'oku fakataha 'e Sihova 'ae ngaahi kautau 'o 'ene kongakau ki he tau.

⁵ 'Oku nau ha'u mei he fonua mama'o, mei he ngata'anga 'oe langi, 'io, ko Sihova, mo e mahafu 'o hono houhau, ke faka'auha 'ae fonua kotoa pē.

⁶ ¶ Mou tangilāulau 'akimoutolu; he 'oku ofi 'ae 'aho 'o Sihova; 'e ha'u ia 'o hangē ko e faka'auha mei he Māfimafi.

⁷ Ko ia 'e vaivai ai 'ae nima kotoa pē, pea 'e molū mo e loto 'oe tangata kotoa pē:

⁸ Pea te nau manavahē: 'e puke 'akinautolu 'e he mamahi mo e ongosia; te nau langa 'o hangē ko e fefine 'oku fā'ele: te nau fe'ofa'aki; 'e tatau honau mata mo e ulu 'oe afi.

⁹ Vakai, 'oku ha'u 'ae 'aho 'o Sihova, 'oku mamafa 'i he tu'utāmaki pea mo e houhau lahi, ke

faka'auha 'ae fonua: pea te ne tāmata'i 'ae kakai angahala mei ai.

¹⁰ He ko e ngaahi fetu'u 'oe langi mo e ngaahi fa'ahinga fetu'u 'i ai 'e 'ikai te nau 'omi 'enau maama; 'e fakapo'uli 'ae la'ā 'i he'ene hopo hake, pea 'e 'ikai ulo atu 'ae maama 'oe māhina.

¹¹ Pea te u tautea 'a māmani koe'uhi ko 'enau hia, pea mo e kakai angakovi koe'uhi ko 'enau angahala; pea te u pule ke ngata 'ae fielahi 'oe laukau, pea te u lī ki lalo 'ae fie'eiki 'oe kakai fakamana.

¹² Te u ngaohi ke mahu'inga hake 'ae tangata 'i he koula lelei; 'io, 'e mahu'inga hake 'ae tangata 'i he koula lelei 'o 'Ofeli.

¹³ Ko ia te u lulululu ai 'ae ngaahi langi, pea 'e hiki mo māmani mei hono potu, 'i he houhau 'o Sihova 'oe ngaahi kautau, pea 'i he 'aho 'o hono houhau vela.

¹⁴ Pea 'e tatau ia mo e 'anitelope kuo tulia, pea hangē ko e fanga sipi 'oka 'ikai ha tangata ke tānaki fakataha: 'e tafoki taki taha 'ae tangata ki hono kakai, pea hola taki taha ki hono fonua.

¹⁵ Ko kinautolu kotoa pē 'oku mo'ua 'e hoka'i ke 'asi; pea 'e tō 'i he heletā 'akinautolu kotoa pē 'oku kau mo kinautolu.

¹⁶ 'E laiki 'enau fānau 'i honau 'ao; 'e vete 'a honau ngaahi fale, pea 'e tohotoho 'a honau ngaahi uaifi.

¹⁷ Vakai, te u hiki hake 'ae kakai 'o Mitia ke tau'i 'akinautolu, 'e 'ikai te nau tokanga ki he siliva; pea ko e koula, 'e 'ikai te nau manako ki ai.

¹⁸ 'E laikina 'ae kau talavou 'aki 'enau ngaahi kaufana; pea 'e 'ikai te nau 'ofa ki he fua 'oe manāva; pea 'e 'ikai fakamo'ui 'e honau mata 'ae

fānau tupu.

¹⁹ ¶ Pea ko Papilone, ko e lelei lahi ‘oe ngaahi pule‘anga, ko e toulekeleka ‘oe laukau ‘ae kakai ‘o Kālitia, ‘e tatau ia mo e faka‘auha ‘a Sotoma mo Komola ‘e he ‘Otua.

²⁰ ‘E ‘ikai ‘aupito toe kakai ia, ‘e ‘ikai nofo ‘i ai ha kakai mei he to‘utangata ki he to‘utangata: pea ‘e ‘ikai fokotu‘u ‘e ha tangata ‘Alepea ‘ae fale fehikitaki ‘i ai; pea ‘e ‘ikai ngaohi ‘i ai ‘e he kau tauhi sipi hanau loto‘ā.

²¹ Ka e tokoto ‘i ai ‘ae ngaahi manu kaivao ‘oe potu lala; pea ‘e fonu honau ngaahi fale ‘i he ngaahi manu fakalielia; pea ‘e nofo ai ‘ae ngaahi lulu, pea ‘e me‘e ai ‘ae fa‘ahi kehe ‘oe vao.

²² Pea ‘e tangi ‘i honau ngaahi fale li‘aki ‘ae fanga manu kaivao ‘oe ‘otu motu, pea mo e ngaahi talākoni ‘i honau ngaahi fale faka‘ei‘eiki: pea kuo ofi ‘ae hokosia ‘a hono kuonga, pea ‘e ‘ikai fakalōloa hono ngaahi ‘aho.

14

1 Ko e ‘alo‘ofa fakamo‘ui ‘ae ‘Otua kia ‘Isileli. 4 Ko ‘enau vikiviki fiefia ki Papilone. 24 Ko e tu‘utu‘uni ‘ae ‘Otua ki ‘Asilia. 29 ‘Oku fakamana ki Filisitia.

¹ Koe‘uhi ‘e ‘alo‘ofa ‘a Sihova kia Sēkope, pea te ne fili ‘a ‘Isileli, ‘e fokotu‘u ‘akinautolu ‘i honau fonua: pea ‘e fakataha mo kinautolu ‘ae kakai muli, pea te nau pikitai ki he fale ‘o Sēkope.

² Pea ‘e tataki ‘akinautolu ‘e he kakai, ‘o ‘omi ‘akinautolu ki honau potu: pea ‘e ma‘u ‘akinautolu ‘e he fale ‘o ‘Isileli ‘i he fonua ‘o Sihova ko e kau tamaio‘eiki mo e kau kaunanga: pea te nau fakapōpula‘i ‘akinautolu, na‘a nau pōpula ki ai;

pea te nau pule‘i ‘akinautolu na‘e fakamālohi‘i ‘akinautolu.

³ Pea ‘e hoko ‘o pehē, ‘i he ‘aho ko ia ‘e foaki kiate koe ‘ae mālōlō mei ho‘o mamahi, mo ho‘o manavahē, pea mei he pōpula mamahi ‘aia na‘a mou mo‘ulaloa ki ai.

⁴ ¶ Te ke to‘o hake ‘ae lea mamafa ni ki he tu‘i ‘o Papilone, ‘o pehē, “Hono ‘ikai kuo si‘aki ‘aia na‘e pule fakamālohi! hono ‘ikai kuo si‘aki ‘ae kolo na‘e fa‘a kumi koula!

⁵ Kuo fesi‘i ‘e Sihova ‘ae tokotoko ‘oe angakovi, pea mo e faka‘ilonga ‘oe kau pule.

⁶ Ko ia na‘e taa‘i ‘ae kakai ‘i he tuputāmaki ‘aki ‘ae tautea ta‘etuku, ko ia na‘e pule‘i ‘ae ngaahi pule‘anga ‘i he ‘ita, kuo fakatanga‘i ia, pea ‘oku ‘ikai ta‘ofi ‘e ha taha.

⁷ ‘Oku mālōlō ‘a māmani kotoa pē, pea fiemālie: ‘oku nau kamata hiva fiefia.

⁸ ‘Io, ‘oku fiefia ‘iate koe ‘ae ngaahi ‘akau ko e paini, pea mo e ngaahi sita ‘o Lapanoni, ‘onau pehē, Talu ho‘o tō ki lalo koe, kuo ‘ikai ha‘u kiate kimautolu ha tangata ta‘anga.

⁹ ‘Oku ngaue ‘a hētesi mei lalo ma‘au ke fakafe-
taulaki kiate koe ‘i ho ha‘u: ‘oku ne ue‘i ‘ae mate ma‘au, ‘io, ‘ae kau tu‘u ki mu‘a kotoa pē ‘o māmani; kuo ne fokotu‘u mei honau nofo‘anga ‘ae ngaahi tu‘i kotoa pē ‘oe ngaahi pule‘anga.

¹⁰ ‘E lea ‘akinautolu kotoa pē ‘o pehē kiate koe, “Kuo ke hoko ‘o vaivai ‘o hangē kō kimautolu ni? Kuo ke hoko ‘o tatau mo kimautolu ni?”

¹¹ Kuo fakahifo ho‘o laukau ki he fa‘itoka, pea mo e longoa‘a ‘o ho‘o ngaahi me‘a lea: kuo fofola ‘i lalo ‘iate koe ‘ae fanga kelemutu, pea kafu ‘aki koe ‘ae fanga kelemutu.

12 “‘E Lusifā, ko e foha ‘oe pongipongi! Hono ‘ikai tō hifo koe mei he langi! Hono ‘ikai tu‘usi ki lalo koe ki he kelekele, ‘a koe ne ke fakavaivai‘i ‘ae ngaahi pule‘anga!”

13 He na‘a ke pehē ‘i ho loto, “Te u ‘alu hake ki he langi, te u fokotu‘u ke mā‘olunga hake ‘a hoku nofo‘anga ‘i he ngaahi fetu‘u ‘oe ‘Otua: pea te u nofo ‘i he mo‘unga ‘oe fakataha‘anga, ‘i he ngaahi potu tokelau:

14 Te u ‘alu hake ke mā‘olunga ‘i he ngaahi ‘ao; te u tatau mo ia ‘oku mā‘olunga taha pe.”

15 “Ka e hifo koe ki lalo ki he fa‘itoka, ki he kaokao ‘oe luo.

16 Ko kinautolu ‘e mamata kiate koe te nau sio fakamama‘u kiate koe, pea fakalaulauloto kiate koe, ‘o pehē, ‘Ko e tangata koā eni na‘e ngaohi ke tetetete ai ‘a māmani, ‘aia na‘e lulululu ‘ae ngaahi pule‘anga;

17 ‘Aia na‘a ne ngaohi ‘a māmani ke hangē ko ha toafa, pea ne faka‘auha hono ngaahi kolo; ‘aia na‘e ‘ikai fakaava ‘ae fale ‘o ‘ene kau pōpula?’ ”

18 ‘Oku takoto ‘i he nāunau ‘ae tu‘i kotoa pē ‘oe ngaahi pule‘anga, ‘io, ‘akinautolu kotoa pē, taki taha ‘i hono fale.

19 Ka kuo lī koe mei ho fonualoto ‘o hangē ko e va‘a fakalielia, pea hangē ko e kofu ‘okinautolu kuo tāmata‘i, ‘aia kuo hoka‘i ‘aki ‘ae heletā, ‘aia ‘oku ‘alu hifo ki he ngaahi maka ‘oe luo; pea hangē ko e ‘anga‘anga kuo malamalaki ‘i he lalo va‘e.

20 ‘E ‘ikai fai fakataha ho tanu mo kinautolu, koe‘uhi kuo ke faka‘auha ho fonua, pea tāmata‘i mo ho‘o kakai: ‘e ‘ikai ‘aupito ongoongolelei ‘ae hako ‘oe fai me‘a kovi.

21 Teu‘i ‘ae fakapō ki he‘ene fānau koe‘uhi ko e hia ‘a ‘enau ngaahi tamai; ke ‘oua na‘a nau tu‘u hake, pe ma‘u ‘ae fonua, pe ‘ufi‘ufi ‘aki ‘ae funga ‘o māmani ‘ae ngaahi kolo.

22 He ‘oku pehē ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau, “Te u tu‘u hake kiate kinautolu, pea tu‘usi mei Papilone ‘ae hingoa, mo hono toenga *kakai*, mo e foha, pea mo e fānau ‘a hono foha, ‘oku pehē ‘e Sihova.

23 ‘Oku pehē foki ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau, Te u ngaohi ia ko e potu ‘oe pitani, mo e ngaahi luo vai; pea te u tafi kitu‘aniu ia ‘aki ‘ae me‘a tafi ‘oe faka‘auha.”

24 ¶ Kuo fuakava ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘o pehē, “Ko e mo‘oni ‘e hoko ‘o hangē ko ia kuo u fifili ki ai, pea hangē ko ia kuo u tu‘utu‘uni, ko ia pe ‘e tu‘u ma‘u:

25 Ke u laiki ‘ae tangata ‘Asilia ‘i hoku fonua pea te u malaki hifo ia ‘i hoku ngaahi mo‘unga: pea ‘e toki mahu‘i ‘iate kinautolu ‘a ‘ene ha‘amonga, pea hiki mo ‘ene kavenga mei honau uma.

26 Ko eni ‘ae me‘a kuo tu‘utu‘uni ki māmani kotoa pē: pea ko eni ‘ae nima kuo mafao atu ki he ngaahi pule‘anga kotoa pē.”

27 He kuo finangalo ki ai ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau, pea ko hai te ne ta‘ofi ia? Pea kuo mafao atu hono nima, pea ko hai te ne fakafoki ia?

28 ‘I he ta‘u na‘e pekia ai ‘ae tu‘i ko ‘Ahasi na‘e fakahā ‘ae tala mamafa ni.

29 ¶ “‘Oua na‘a ke fiefia, ‘e Filisitia kotoa, koe‘uhi kuo fesi‘i ‘ae me‘a tā ‘o ia na‘a ne taa‘i koe: koe‘uhi ‘e tupu mai mei he tefito ‘oe ngata ‘ae ngata fekai lahi, pea ko hono fua ‘o ia ko e ngata vela ‘oku puna.

³⁰ Pea 'e mākona 'ae 'uluaki fānau 'ae paea, pea 'e tokoto 'i he fiemālie 'ae masiva: pea te u tāmāte 'i ho tefito 'aki 'ae hongē, pea te ne taa 'i ho toengakakai.

³¹ Tangi, 'ae matapā, tāngiloa, 'ae kolo; 'a koe, ko Filisitā kotoa, kuo mole 'i he manavahē: koe'uhi 'e ha'u mei he tokelau 'ae 'ohuafi, pea 'e 'ikai he ha tokotaha 'i he'ene ngaahi kautau.

³² Pea ko e hā ha lea 'e tali 'aki 'e ha tokotaha ki he kau talafekau mei he pule'anga? 'A eni, Kuo langa hake 'e Sihova 'a Saione, pea 'e falala ki ai 'ae kau masiva 'a hono kakai."

15

1-9 Ko e mala'ia 'o Moape.

¹ Ko e tala mamafa 'oku kau ki Moape. Koe'uhi kuo faka'auha 'a 'Ala-Moape 'i he pō, pea fakalongo pē ia; koe'uhi kuo faka'auha 'a Kili Moape 'i he pō, pea fakalongo pē ia;

² Kuo 'alu ia ki Pasiti, pea ki Tiponi, ko e ngaahi potu mā'olunga, ke tangi: 'E tangilāulau 'a Moape kia Nipo, pea kia Mitipa: 'e tula honau 'ulu kotoa pē, pea 'e kosi 'ae kava kotoa pē.

³ Te nau nono'o 'aki 'ae tauanga'a 'i honau ngaahi hala: pea tangilāulau kotoa pē, pea tangi lahi 'i honau tu'a fale, pea 'i honau ngaahi hala.

⁴ Pea 'e tangi 'a Hesiponi, mo 'Iliale: 'e ongo'i honau le'o 'o a'u ki Sehasi: ko ia 'e kalanga ai 'ae kautau to'o mahafu 'o Moape; 'e mamahi ai ia 'i he'ene mo'ui.

⁵ 'E tangi hoku loto koe'uhi ko Moape; 'e 'alu ki Soa 'ene kau hola, 'o hangē ha pulu kuo tolu ta'u: 'oku nau tangi 'i he'enau 'alu hake ki Luhiti; 'io, 'i

he hala 'o Holonaimi te nau kalanga 'aki 'ae tangi 'oe faka'auha.

⁶ Koe'uhi 'e lala 'ae ngaahi vai 'o Nimilimi: he kuo mae 'ae mohuku mōmoa, pea kuo 'ikai 'ae mohuku mata, pea 'oku 'ikai ha me'a lau ma'ui'ui.

⁷ Ko ia ko e koloa lahi kuo nau ma'u, pea mo ia kuo nau tănaki, te nau 'ave ki he vaitafe 'oe ngaahi uilou.

⁸ He kuo takatakai 'e he tangi 'ae ngata'anga 'o Moape; kuo a'u 'ene kalanga ki Ekelemi, pea mo e tangilāulau 'o ia ki Pealimi.

⁹ 'E fonu 'ae ngaahi vai 'o Timoni 'i he toto: he te u toe 'omi 'ae kovi ki Timoni, 'ae fanga laione kiate ia 'oku hao 'i Moape, pea ki hono toe 'oe fonua.

16

1 'Oku enginaki kia Moape ke talangofua ki he pule 'a Tevita. 6 'Oku fakamana'i 'a Moape koe'uhi ko 'ene laukau. 9 'Oku 'ofa mamahi 'ae palōfita kiate ia. 12 Ko e fakamaau 'a Moape.

¹ Ke mou fekau ke 'ave 'ae lami ki he pule 'oe fonua mei Sila 'o a'u ki he toafa, ki he mo'unga 'oe 'ofefine 'o Saione.

² Koe'uhi 'e hangē ko e manu he 'oku kapusi mei hono pununga, 'e pehē 'ae 'ofefine 'o Moape 'i he ngaahi potu mamaha 'a 'Alinoni.

³ Mou fakakaukau, fai fakapotopoto; ngaohi ho'atā ke hangē ko e pō 'i he ho'atāmālie; fufū 'ae kau 'āuhē; 'oua na'a fakahā 'aia 'oku 'alu hēhē.

⁴ Tuku ke nofo kiate koe 'a 'eku kau 'āuhē, 'e Moape; ke ke hoko ko e unga'anga kiate kinautolu mei he mata 'oe kaiha'a: he kuo ngata 'aia 'oku

fakamālohi, kuo tuku ‘ae kaiha ‘a, kuo ‘auha ‘ae kau fakamamahi mei he fonua.

⁵ Pea ‘e fokotu‘uma‘u ‘ae nofo‘anga ‘oe tu‘i ‘i he ‘alo‘ofa: pea te ne nofo ai ‘i he mo‘oni ‘i he fale fehikitaki ‘o Tevita, ‘o fai ‘ae fakamaau, pea kumi ki he angatonu, mo fakavave ‘ae mā‘oni‘oni.

⁶ ¶ Kuo mau fanongo ki he laukau ‘a Moape; ‘oku laukau ‘aupito ia: ‘io ‘i he‘ene fielahe, mo ‘ene laukau, mo ‘ene ‘ita: ka ko e me‘a ta‘e‘aonga ‘ene ngaahi loi.

⁷ Ko ia ‘e tāngiloa ‘a Moape koe‘uhi ko Moape, ‘e tangi ‘ae kakai kotoa pē: te mou mamahi koe‘uhi ko e ngaahi tu‘unga ‘o Kili-Haleseti; he ko e mo‘oni kuo taa‘i ‘akinautolu.

⁸ He kuo mae ‘ae ngoue ‘o Hesiponi, pea mo e vaine ‘o Sipima: kuo fesi‘i hifo ‘e he hou‘eiki ‘oe hiteni ‘a hono ngaahi ‘akau lelei, kuo nau ha‘u ki Sesa, na‘a nau ‘alu fano ‘i he toafa: kuo mafola atu hono ngaahi va‘a, kuo nau ika ‘i he tahi.

⁹ Ko ia te u tangi ‘i he tangi ‘o Sesa koe‘uhi ko e vaine ‘o Sipima: te u fakaviviku koe ‘aki hoku lo‘imata, ‘E Hesiponi, mo ‘Iliale: he kuo ‘osi ‘ae kalanga koe‘uhi ko e ngaahi fua ‘oe fa‘ahita‘u mafana pea mo ho‘o ututa‘u.

¹⁰ Kuo to‘o ‘o mole ‘ae fiefia, mo e nekeneka mei he ‘api mahu; pea ‘e ‘ikai ha hiva, pe ha kalanga ‘e fai ‘i he ngaahi ngoue vaine: ‘e ‘ikai toe malaki ha uaine ‘e he kau malaki ‘i he ngaahi tata‘o‘anga; kuo u pule ke tuku ‘enau kalanga fiefia.

¹¹ Ko ia ‘e tangi ‘a hoku fatu ‘o hangē ko ha ha‘ape koe‘uhi ko Moape, mo hoku to‘oto‘onga koe‘uhi ko Kili-Haleseti.

¹² Pea ‘e hoko ‘o pehē, ‘oka hā mai kuo ongosia ‘a

Moape 'i he potu mā'olunga, pea te ne ha'u ki hono potu tapu ke hū; ka e 'ikai te ne lava'i.

¹³ Ko eni 'ae folofola kuo folofola'aki 'e Sihova, ki Moape talu 'ae kuonga ko ia.

¹⁴ Ka ko eni kuo folofola 'a Sihova, 'o pehē, "'I he te'eki kakato 'ae ta'u 'e tolu, hangē ko e ta'u 'o ha taha 'oku ngāue kae totongi, 'e fakavaivai'i 'ae nāunau 'o Moape, mo e fu'u tokolahi 'oku 'i ai; pea 'e si'i 'aupito pea vaivai 'a hono toenga."

17

1 'Oku fakamana'i 'a Silia mo 'Isileli. 6 'E liaki 'ae tauhi tamapua 'e he toe 'oe kakai. 9 'Efakamamahi'i hono to'o koe'uhi ko 'enau anga ta'elotu. 12 Ko e mala'ia 'ae ngaahi fili 'o 'Isileli.

¹ Ko e tala mamafa 'oku kau ki Tamasikusi. "Vakai kuo to'o atu 'a Tamasikusi ke 'oua na'a kei kolo ia, ka e hoko ia ko e potu tu'unga fale maumau.

² Kuo li'aki 'ae ngaahi kolo 'o 'Aloeli: 'e 'oe fanga manu ia, pea te nau tokoto ai, pea 'e 'ikai ha taha ke fakamanavahē'i 'akinautolu.

³ 'Oku pehē 'e Sihova 'oe ngaahi kautau, 'E ngata 'ae kolo 'i 'Ifalemi, mo e pule'anga 'o Tamasikusi, pea mo e toenga kakai 'o Silia: te nau hangē ko e ongoongolelei 'oe fānau 'a 'Isileli.

⁴ Pea 'i he 'aho ko ia 'e hoko 'o pehē, 'e fakasi'isi'i 'ae ongoongolelei 'o Sēkope, pea 'e faka'a'au ke tutue 'ae ngako 'o hono sino.

⁵ Pea 'e hangē ia ko e tānaki 'e he tangata ututa'u 'ene koane, pea tu'usi hono fua 'aki hono nima; pea 'e hangē ia ko ia 'oku tānaki 'ae fua 'i he tele'a 'o Lifeimi.

6 ¶ “Ka e fakatoe ‘i ai ‘ae fua ‘oe vaine, ‘o hangē ko e lulululu ‘ae ‘akau ko e ‘olive, ko e fo‘i fua ‘e ua pe tolu ‘i ‘olunga ‘i he va‘a taupotu ki ‘olunga, ko e fā pe nima ‘i he ngaahi va‘a taukakapa ‘o ia ‘oku fua, ‘oku pehē ‘e Sihova ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli.

7 ‘I he ‘aho ko ia ‘e hanga hake ‘ae tangata ki hono Tupu‘anga, pea ‘e tokanga ‘a hono mata ki he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

8 Pea ‘e ‘ikai te ne sio ki he ngaahi feilaulau‘anga, ko e ngāue ‘a hono nima, pe tokanga ki he me‘a kuo ngaohi ‘e hono louhi‘i nima, ki he ngaahi vao tapu, pe ko e ngaahi tamapua.

9 ¶ “‘I he ‘aho ko ia ‘e tatau hono ngaahi kolo mālohi mo ha va‘a kuo li‘aki, mo ha va‘a mā‘olunga, ‘aia na‘a nau tuku koe‘uhi ko e fānau ‘a ‘Isileli: pea ‘e ‘i ai ‘ae faka‘auha.

10 Ko e me‘a ‘i ho‘o fakangalongalo‘i ‘ae ‘Otua ‘o ho‘o mo‘ui, pea ta‘emanatu ki he maka ‘o ho mālohi, ko ia te ke tō ‘ae ngaahi ‘akau toulekeleka, pea tō mo ia ‘ae ngaahi ‘akau mei he fonua kehe:

11 ‘I he ‘aho ko ia te ke ngaohi ho‘o ‘akau ke tupu, pea ‘i he pongipongi te ke ngaohi ho‘o tenga ke mo‘ui: ka e hoko ‘ae ututa‘u ko e fokotu‘unga ‘i he ‘aho ‘oe mamahi, ko e mamahi ta‘e‘iaha‘amanaki lelei.

12 ¶ “‘E mala‘ia ‘ae fakataha lahi ‘oe kakai tokolahi, ‘oku longoa‘a ‘o hangē ko e ‘u‘ulu ‘oe tahi; pea ‘i he fe‘ohofi ‘oe ngaahi pule‘anga, ‘oku ‘oho ‘o hangē ko e ‘oho ‘oe ngaahi vai lahi ‘aupito!

13 ‘E fe‘ohofi ‘ae ngaahi pule‘anga ‘o hangē ko e ‘oho ‘oe ngaahi vai lahi: ka e lolomi ‘akinautolu‘e he ‘Otua, pea te nau hola ki he mama‘o, pea ‘e tulia ‘akinautolu ‘o hangē ko e mohuku mōmoa ‘oe

ngaahi mo‘unga ‘oku vilingia ‘i he matangi, pea hangē ko e fisi‘i‘akau ‘i he ‘ao ‘oe ‘ahiohio.

¹⁴ Pea vakai ko e ongosia ‘i he efiāfi po‘uli; pea ‘i he te‘eki hoko ‘ae pongipongi kuo ‘ikai ia. Ko eni ‘ae ‘inasi ‘okinautolu ‘oku fakamālohi‘i ‘akitautolu, mo e ‘inasi ‘okinautolu ‘oku kaiha‘asi‘i ‘akitautolu.”

18

1 ‘E faka‘auha ‘e he ‘Otua ‘ae kakai ‘Itiopea ‘i he‘ene‘ofa ki hono kakai. 7 Ko ia ‘e hoko ai ‘ae‘ulu‘i ki he siasi.

¹ ‘E ‘a koe! Ko e fonua ‘oku lolofa ai ‘ae kapakau, ‘aia ‘oku tu‘u kitu‘a ‘i he vaitafe ‘o ‘Itiopea:

² ‘A koe ‘oku kouna atu ‘ene kau talafekau ‘i he tahi, ‘i he ngaahi vaka papailusi ‘i he fukahi vai, ‘o pehē, ‘Alu, ‘akimoutolu ‘ae kau talafekau ve‘e vave, ki he pule‘anga lōloa mo lafalafa, ki he kakai fakamanavahē talu mei honau kamata‘anga ‘o a‘u ki heni; ko e pule‘anga kuo fua ‘aki ‘ae afo pea fa‘a molomoloki, ‘aia kuo maumau ‘e he ngaahi vaitafe!

³ ‘Akimoutolu ‘ae kakai kotoa pē ‘o māmani, mo kimoutolu ‘oku nofo ‘i he funga fonua, mou vakai, ‘oka fokotu‘u ‘e ia ha fuka ‘i he ngaahi mo‘unga; pea ‘i he ifi ‘e ia ‘ae kelea, mou fanongo.

⁴ He na‘e pehē ‘e Sihova kiate au, “Te u mālōlō, pea te u tokanga‘i hoku fale ‘o hangē ko e mafana hili ‘ae ‘uha, pea hangē ko ha ‘ao ‘oe hahau ‘i he ‘aho ‘oe ututa‘u.”

⁵ ‘I he te‘eki ai hoko ‘ae ututa‘u, ‘aia ‘oku haohaoa ai hono fua, pea ‘oku faka‘a‘au ke momoho ‘ae kālepi mei hono fisi, te ne fakatou tu‘usi ‘ae ngaahi

huli ‘aki ‘ae hele tu‘usi, pea ‘ave mo tu‘usi hifo ‘ae ngaahi va‘a.

⁶ ‘E tuku fakataha ia ki he manupuna ‘oe ngaahi mo‘unga, pea ki he fanga manu fekai ‘oe kelekele: ko e ngaahi manupuna te nau kai ai ‘i he fa‘ahita‘u mafana, pea ‘e kai ai ‘ae manu fekai kotoa pē ‘oe kelekele ‘i he fa‘ahita‘u momoko.

⁷ ¶ ‘I he kuonga ko ia ‘e ‘omi kia Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘ae me‘a foaki mei he fonua lōloa mo lafalafa, pea mei he kakai fakamanavahē talu mei honau tupu‘anga ‘o a‘u mai; ko e pule‘anga kuo fua ‘aki ‘ae afo pea fa‘a molomoloki, ‘aia kuo maumau‘i ‘e he ngaahi vaitafe; ki he potu ‘oe huafa ‘o Sihova ‘oe ngaahi kautau, ki he mo‘unga ko Saione.”

19

1 Ko e maveuveu ‘o ‘Isipite. 11 Ko e vale ‘o honau hou‘eiki. 18 Ko e ui ‘o ‘Isipite ki ho siasi. 23 Ko e fevuakava‘aki ‘a ‘Isipite, mo ‘Asilia, mo ‘Isileli.

¹ Ko e tala mamafa ‘oku kau ki ‘Isipite. Vakai, ‘oku heka ‘a Sihova ‘i he ‘ao ngaholo, ‘o hā‘ele ki ‘Isipite: pea ‘e tetetete ‘ae ngaahi tamapua ‘o ‘Isipite ‘i hono ‘ao, pea ‘e vaivai ‘ae loto ‘o ‘Isipite ‘i loto ‘iate ia.

² Pea te u fakafehi‘a ‘ae kakai ‘Isipite ki he kakai ‘Isipite: pea ‘e tau ‘ae tangata taki taha kotoa pē ki hono tokoua, pea taki taha ki hono kaungā‘api; ‘ae kolo ki he kolo, mo e pule‘anga ki he pule‘anga.

³ Pea ‘e vaivai ‘ae laumālie ‘o ‘Isipite ‘i he lototonga ‘o ia; pea te u maumau‘i ‘ae fakakaukau ‘a‘ana: pea te nau kumi ki he ngaahi tamapua, pea

ki he kau fiemana, pea kiate kinautolu ‘oku ai ‘ae ngaahi laumālie kovi, pea ki he kau kikite.

⁴ Pea ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki, ko Sihova ‘oe ngaahi kautau, Te u tuku atu ‘ae kakai ‘o ‘Isipite ki he nima ‘o ha ‘eiki ‘oku fakamamahi; pea ‘e pule‘i ‘akinautolu ‘e ha tu‘i ‘oku fai mālohi.

⁵ Pea ‘e maha ‘ae ngaahi vai mei he tahi, pea ‘e faka‘a‘au ke mōmoa ‘ae vaitafe.

⁶ Pea te nau fakanamukū‘i ‘ae ngaahi vaitafe; pea ko e ngaahi vai ‘oku mou fa‘aki ki ai ‘e fakamaha pea ‘e mōmoa: ‘e mae ‘ae ngaahi kaho mo e falaki.

⁷ Ko e ngoue ‘i he ve‘e vai, ‘i he ngutu ‘oe ngaahi vai, pea mo e ngaahi me‘a kotoa pē ‘oku tūtuu‘i ‘i he ve‘e vai, ‘e mae, ‘e mole, pea ‘ikai.

⁸ ‘E mamahi foki ‘ae kau toutai ika, pea ‘e lāunga mo kinautolu kotoa pē ‘oku taumāta‘u ‘i he ngaahi vai, pea ‘e vaivai mo kinautolu ‘oku lafo kupenga ki he ngaahi vai.

⁹ Pea ko kinautolu foki ‘oku ngaahi ‘ae tupenu lelei, pea mo kinautolu ‘oku lalanga ‘ae tupenu vavanga, ‘e faka‘a‘au ke vaivai.

¹⁰ Pea ‘e maumau‘i ‘ae ngaahi tu‘utu‘uni ‘okinautolu ‘oku ngaahi ‘ae ngaahi matapā mo e anovai ki he ika.

¹¹ ¶ Ko e mo‘oni ko e kau vale ‘ae hou‘eiki ‘o Soani, ko e fakakaukau ‘oe kau poto ‘o Felo kuo hoko ia ko e fakakaukau vale: ko e hā ‘oku mou pehē ai kia Felo, Ko au ko e foha ‘oe poto, ko e hako ‘oe ngaahi tu‘i ‘i mu‘a?

¹² ‘Oku ‘i fē ‘akinautolu? ‘Oku ‘i fē ho‘o kau tangata poto? Tuku ke nau fakahā atu ni kiate koe, pea tuku ke nau ‘ilo pe ko e hā ‘ae finangalo ‘o Sihova ‘oe ngaahi kautau ki ‘Isipite,

13 Kuo hoko ‘o vale ‘ae hou‘eiki ‘o Soani, kuo kākaa‘i ‘ae hou‘eiki ‘o Nofi; pea kuo nau fakahala ‘a ‘Isipite ‘ae mālohi‘anga ‘o hono ngaahi fa‘ahinga.

14 Kuo tuku ‘e Sihova ki honau lotolotonga ha laumālie talangata‘a: pea kuo nau fakahala‘i ‘a ‘Isipite ‘i he‘ene ngaahi ngāue kotoa pē, ‘o hangē ko e tasipa ‘ae tangata konā ‘i he‘ene lua.

15 Pea ‘e ‘ikai ha ngāue ki ‘Isipite, ‘e fa‘a fai ‘e he ‘ulu pe ko e iku, ‘e he va‘a pe ko e tefito.

16 ‘E tatau ‘a ‘Isipite ‘i he ‘aho ko ia mo e kau fefine: pea ‘e tetetete mo manavahē ia koe‘uhi ko e lulululu ‘oe nima ‘o Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘aia te ne lulululu kiate kinautolu.

17 Pea ‘e hoko ‘ae fonua ko Siuta ko e ilifia‘anga ki ‘Isipite, pea ko kinautolu kotoa pē ‘oku lea ki ai ‘e tetetete, koe‘uhi ko e tu‘utu‘unī ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘aia kuo ne fakakaukau ki ai.

18 ¶ ‘I he ‘aho ko ia ‘e lea ‘aki ‘ae lea fakaKēnani ‘e he kolo ‘e nima ‘i he fonua ko ‘Isipite, pea te nau fuakava kia Sihova ‘oe ngaahi kautau; pea ‘e ui ‘ae kolo ‘e taha, “Ko e kolo ‘oe faka‘auha.”

19 ‘I he ‘aho ko ia ‘e ‘ai ‘ae feilaulau‘anga kia Sihova ‘i he loto fonua ‘o ‘Isipite, pea mo ha pou kia Sihova ‘i hono ngata‘anga.

20 Pea ‘e hoko ia ko e faka‘ilonga pea ko e fakamo‘oni kia Sihova ‘oe ngaahi kautau ‘i he fonua ko ‘Isipite: he te nau tangi kia Sihova koe‘uhi ko e kau fakamālohi, pea te ne fekau kiate kinautolu ha fakamo‘ui, ko e tokotaha ‘oku lahi, pea te ne fakamo‘ui ‘akinautolu.

21 Pea ‘e ‘ilo‘i ‘a Sihova ‘e ‘Isipite, pea ‘e ‘ilo ‘e he kakai ‘Isipite ‘a Sihova ‘i he ‘aho ko ia, pea te nau fai ‘ae feilaulau mo e foaki; ‘io, te nau fuakava ‘aki

ha fuakava kia Sihova, pea fai ki ai.

²² Pea ‘e taa’i ‘e Sihova ‘a ‘Isipite: te ne taa’i pea fakamo’ui: pea te nau toe tafoki kia Sihova, pea te ne tali ‘a ‘enau hū, pea te ne fakamo’ui ‘akinautolu.

²³ ¶ ‘I he ‘aho ko ia ‘e ai ha hala motu’a mei ‘Isipite ki ‘Asilia, pea ‘e ha’u ‘ae kau ‘Asilia ki ‘Isipite, pea ‘e ‘alu ‘ae kakai ‘Isipite ki ‘Asilia, pea ‘e fai fakataha ‘ae kakai ‘Isipite mo e kakai ‘Asilia.

²⁴ ‘I he ‘aho ko ia ‘e lau ko hono toko tolu ‘a ‘Isileli fakataha mo ‘Isipite mo ‘Asilia, ‘io, ko e tāpuaki ‘i he loto fonua:

²⁵ ‘Aia ‘e tāpuaki ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘o pehē, ‘Ke monū’ia ‘a ‘Isipite ko hoku kakai, pea mo ‘Asilia ko e ngāue ‘a hoku nima, pea mo ‘Isileli ko hoku tofi’a.’”

20

1-6 Ko e fakatātā ‘oku fakahā ‘ae pōpula lahi ‘a ‘Isipite mo ‘Itiopea.

¹ ‘I he ta’u na’e ha’u ai ‘a Tatani ki ‘Asitoti, (i he kuonga na’e fekau ia ‘e Sakone ko e tu’i ‘o ‘Asilia,) ‘o ne tau’i ‘a ‘Asitoti, pea lava’i ia;

² ‘I he kuonga pe ko ia na’e folofola ‘a Sihova kia ‘Isaia ko e foha ‘o ‘Amosi, ‘o pehē, “‘Alu ‘o vete ‘ae tauanga’a mei ho’o no’otanga vala, pea to’o ‘ae topuva’e mei ho va’e. Pea na’a ne fai ia, ‘o ‘eve’eva ta’ehakofu pea ta’etopuva’e.

³ Pea na’e pehē ‘e Sihova, ‘O hangē kuo ‘eve’eva telefua pea ta’ehatopuva’e ‘a ‘eku tamaio’eiki ko ‘Isaia ‘i he ta’u ‘e tolu ko e faka’ilonga mo e me’a fakaofu ki ‘Isipite pea ki ‘Itiopea;

⁴ ‘E pehē ‘ae taki pōpula ‘e he tu’i ‘o ‘Asilia ‘ae kakai ‘o ‘Isipite, pea mo e kakai pōpula ‘o

‘Tiopea, ‘ae talavou mo e mātu‘a, ‘ae telefua mo e ta‘ehatopuva‘e, ‘io, ‘i he ta‘ekofu honau kongaloto, ko e fakamā ‘oe kakai ‘Isipite.

⁵ Pea te nau manavahē pea mā ki ‘Tiopea ko ‘enau ‘amanaki, pea mo ‘Isipite ko honau vikiviki‘anga.

⁶ Pea ‘e pehē ‘ae tangata ‘oe fonua ni ‘i he ‘aho ko ia, ‘Vakai ‘oku pehē ‘emau ‘amanaki, ‘aia na‘a mau hola ki ai ke ma‘u ‘ae tokoni ke mau hao ai mei he tu‘i ‘o ‘Asilia: pea ‘e fēfē koā ‘emau hao?’ ”

21

1 ‘I he mamahi ‘ae palōfita ‘i he pōpula ‘a hono kakai, ‘oku ne mamata ‘i he me‘a hā mai ki he fakahinga ‘o Papilone ‘e he kakai Mitia mo e kakai ‘o Pesia. 11 ‘I he fehi‘a ‘a ‘Itomi ki he palōfita, ‘oku ue‘i ia ki he fakatomala. 13 Ko e kuonga kuo kotofa ki he mamahi ‘o ‘Alepea.

¹ Ko e tala mamafa ‘oku kau ki he toafa ‘oe tahi. ‘O hangē ‘oku ‘asi ‘i he feitu‘u tonga ‘ae ngaahi ‘ahiohio; ‘oku pehē ‘ae ha‘u ia mei he toafa, mei he fonua fakamanavahē.

² ‘Oku fakahā mai kiate au ‘ae me‘a hā mai fakamanavahē; ‘oku fai kākā ‘e he kākā, pea kuo veteki ‘e ia ‘oku vete. ‘E ‘Ilami, ke ke ‘alu hake: ‘E Mitia, ke ke fai ‘ae kāpui; he kuo u faka‘osi ‘ene ngaahi mamahi kotoa pē.

³ Ko ia kuo fonu ai ‘i he mamahi hoku kongaloto: kuo kuku au ‘e he mamahi, ‘o hangē ko e mamahi ‘ae fefine ‘oku langā: na‘aku mapelu ‘i he fanongo ki ai; pea ne u manavahē ‘i he sio ki ai.

⁴ ‘Oku tateme hoku mafu, ‘oku ilifia ‘i he manavahē: kuo ne liliu ‘ae pō ‘o ‘eku fiefia ko e manavahē kiate au.

5 “Teuteu ‘ae keinanga‘anga, le‘o ‘i he fale le‘o, pea kai, mo inu: mou tu‘u hake ‘ae ngaahi hou‘eiki, pea tākai ‘ae fakaū.”

6 He kuo pehē ‘ae folofola ‘a Sihova kiate au, “‘Alu, ‘o fakanofa ha tangata le‘o, ke ne fakahā ‘aia ‘oku ne mamata ki ai.

7 Pea na‘a ne mamata ki he saliate mo e ongo tangata heka hoosi, ko e saliate mo e ngaahi ‘asi, pea mo e saliate mo e fanga kāmeli; pea na‘a ne fanongo ‘i he tokanga lahi:”

8 Pea na‘a ne kalanga, ‘o hangē ko e laione: “Ko hoku ‘Eiki, ‘oku ou tu‘uma‘u aipē ‘i he fale le‘o ‘i he ‘aho, pea ‘oku ou nofo ‘i hoku potu le‘o ‘i he ngaahi pō kotoa pē:

9 Pea vakai, ‘oku ha‘u ‘ae saliate mo e kau tangata, mo e ongo tangata heka hoosi.” Pea na‘a ne lea ‘o pehē mai, “Kuo hinga ‘a Papolone, kuo hinga; pea kuo ne laiki ki he kelekele ‘ae fakatātā kotoa pē ‘o hono ngaahi ‘otua ‘oku tongi.”

10 ‘Oiauē! ‘Ae me‘a kuo u haha, pea mo e uite ‘o hoku haha‘anga: ko ia kuo u fanongo meia Sihova ‘oe ngaahi kautau, ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli, ko ia kuo u fakahā kiate koe.

11 ¶ Ko e tala mamafa ‘oku kau ki Toma. ‘Oku ne ui kiate au mei Seia, ‘ae tangata le‘o, “‘Oku fēfē ‘ae pō? ‘Ae tangata le‘o, ‘oku fēfē ‘ae pō?”

12 Na‘e pehē ‘e he tangata le‘o, “‘Oku ha‘u ‘ae pongipongi, pea mo e pō foki: kapau te mou fehu‘i, mou fehu‘i: tafoki, ha‘u.”

13 ¶ Ko e tala mamafa ‘oku kau ki ‘Alepea. ‘I he vao lahi ‘i ‘Alepea, te mou mohe, ‘akimoutolu ko e kaunga fononga ‘o Tetanimi.

14 Na'e 'omi 'e he kakai 'oe fonua ko Tima 'ae vai kiate ia na'e fieinu, na'a nau tokoni 'aki 'enau mā 'akinautolu na'e hola.

15 He na'a nau hola mei he ngaahi heletā, mei he heletā kuo to'o, pea mei he kaufana kuo teke, pea mo e ngaahi mamahi 'oe tau.

16 He kuo pehē 'ae folofola 'ae 'Eiki kiate au, "I he te'eki ai kakato ha ta'u 'e taha, hangē ko e ngaahi ta'u 'o ha taha 'oku ngāue kae totongi, 'e ngata 'o 'osi 'ae lelei kotoa pē 'o Keta:

17 Pea 'e fakatokosi'i hono toe 'oe lau 'oe kau tangata fana, 'i he kau tangata mālohi 'oe fānau 'o Keta: he kuo folofola 'a Sihova ko e 'Otua 'o 'Isileli."

22

1 'Oku mamahi 'ae palōfita 'i he tau'i 'a Selūsalema 'e he kakai 'o Pesia. 8 'Oku ne valoki'i honau poto fakatangata mo e fiefia fakamaama. 15 'Oku ne kikite ki he masiva 'a Sepina. 20 Pea ko hono fetongi ko Iliakimi, 'o ne fakatātā ki he pule'anga 'o Kalaisi.

1 Ko e tala mamafa 'oku kau ki he tele'a 'oe me'a hā mai. Ko e hā kuo hoko kiate koe, koe'uhi ke 'alu ai ho'o kakai kotoa pē ki he ngaahi tu'a fale?

2 'A koe 'oku ke fonu 'i he longoa'a, ko e kolo maveuveu, ko e kolo 'oe fakavā: ko ho'o kakai kuo mate na'e 'ikai mate 'i he heletā, pe mate 'i he tau.

3 Kuo hola fakataha ho'o kau pule kotoa pē, kuo ha'isia 'akinautolu 'e he kau tangata fana: ko kinautolu kotoa pē 'oku 'ilo 'iate koe kuo ha'i fakataha, 'akinautolu kuo hola mei he mama'o.

4 Ko ia na'aku pehē, sio kehe meiate au; te u tangi mamahi, 'oua na'a 'ahi'ahi ke fakafiēmālie'i au, koe'uhi ko e maumau 'oe 'ofefine 'o hoku kakai.

⁵ He ko e 'aho 'oe mamahi ia, mo e malaki hifo, pea mo e faingata'a, koe'uhi ko e 'Eiki ko Sihova 'oe ngaahi kautau 'i he tele'a 'oe me'a hā mai, 'i he maumau'i 'ae ngaahi 'ā maka, pea mo e tangi ki he ngaahi mo'unga.

⁶ Pea na'e to'o 'e 'Ilami 'ae hōfangahau mo e ngaahi saliate 'ae tangata mo e tangata heka hoosi, pea to'o 'e Kili 'ae kofu 'oe fakaū.

⁷ Pea 'e pehē, 'e fonu ho ngaahi tele'a lelei 'i he ngaahi saliate, pea 'e fakatē 'ae kautau heka hoosi 'i he matapā.

⁸ Pea 'e tatala 'ae me'a 'ufi'ufi 'o Siuta, pea te ke vakai 'i he 'aho ko ia ki he mahafutau 'i he fale 'oe vao lahi.

⁹ Pea te mou mamata ki he ngaahi ava 'i he Kolo 'o Tevita, koe'uhi 'oku lahi ia: pea te mou tănaki fakataha 'ae ngaahi vai ki he luo vai ki lalo.

¹⁰ Pea kuo mou lau 'ae ngaahi fale 'o Selūsalema, pea kuo mou veteki 'ae ngaahi fale ke fakamālohi 'aki 'ae 'ā maka.

¹¹ Pea te mou ngaohi 'ae keli 'i he vaha'a 'oe ongo 'ā maka ki he vai 'oe luo vai motu'a: ka 'oku te'eki te mou vakai kiate ia 'aia na'e ngaohi ia, pe faka'apa'apa kiate ia 'aia na'e fakatupu ia 'i mu'a 'aupito.

¹² Pea 'i he 'aho ko ia na'e ui 'e he 'Eiki ko Sihova 'oe ngaahi kautau ke tangi, pea ke tangilāulau, pea ke fafai 'ae 'ulu, pea ke vala 'aki 'ae tauanga'a.

¹³ Pea vakai na'e 'i ai 'ae fiemālie mo e fiefia, ko e tāmāte'i 'oe fanga pulu, mo e tāmāte'i 'oe fanga sipi, mo e kai 'ae kakano, mo e inu uaine: ke tau kai mo inu; he ko e 'apongipongi te tau mate.

¹⁴ Pea na'e fakahā 'e Sihova 'oe ngaahi kautau ki

hoku telinga, Ko e mo‘oni ‘e ‘ikai te mou ma‘a ‘i he hia ni kae‘oua ke mou mate, ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova ‘oe ngaahi kautau.

15 ¶ ‘Oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova ‘oe ngaahi kautau, “Alu, ke ke hoko ki he tangata tauhi koloa ni, ‘io, kia Sepina, ‘aia ‘oku pule ki he fale, pea ke pehē,

16 Ko e hā ‘oku ke ma‘u ‘i heni? Pea ko hai ‘oku ke ma‘u ‘i heni? Koe‘uhi kuo ke tā mo‘ou ‘i heni ha fonualoto, ‘o hangē ko ia ‘oku tā mo‘ona ha fonualoto ‘i he mā‘olunga, pea ‘oku tongi ha nofo‘anga mo‘ona ‘i he maka?

17 Vakai, ‘e ‘ave koe ‘e Sihova ‘i he fakapōpula fakamanavahē, pea ko e mo‘oni te ne ta‘omia koe.

18 Ko e mo‘oni te ne foki mai pea lī mālohi koe ‘o hangē ko ha me‘a fuopotopoto ki ha fonua lahi: pea te ke mate ai, pea ‘e hoko ‘i ai ‘a ho‘o ngaahi saliole lelei ko e fakamā ‘oe fale ‘o ho‘o ‘eiki.

19 Pea te u kapusi koe mei ho‘o potu, pea te ne toho hifo koe mei ho pule‘anga.”

20 ¶ Pea ‘e hoko ‘o pehē ‘i he ‘aho ko ia, te u ui ‘eku tamaio‘eiki ko Iliakimi ko e foha ‘o Hesekaia:

21 Pea te u fakakofu‘aki ia ‘a ho kofu tōtōlofa, pea te u fakamālohi ‘aki ia ho no‘o, pea te u tuku ho‘o pule ki hono nima: pea te ne hoko ko e tamai ki he kakai ‘o Selūsalema, pea ki he fale ‘o Siuta.

22 Pea ko e ki ‘oe fale ‘o Tevita te u ai ki hono uma; ko ia te ne to‘o, pea ‘e ‘ikai tāpuni ‘e ha taha; pea te ne tāpuni, pea ‘e ‘ikai to‘o ‘e ha taha.

23 Pea te u fakama‘u ia ‘o hangē ha fa‘o ‘i ha potu ‘oku ma‘u; pea te ne hoko ko e nofo‘anga lelei lahi ki he fale ‘o ‘ene tamai.

24 Pea te nau tautau ‘iate ia ‘ae lelei kotoa pē ‘oe fale ‘o ‘ene tamai, ko e hako mo e fānau, ‘ae ngaahi ipu si‘i kotoa pē, mei he kihi‘i ipu inu, ‘o a‘u ki he ngaahi ipu kehe kotoa pē.

25 ‘Oku pehē ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘i he ‘aho ko ia ‘e to‘o ‘ae fa‘o na‘e fakama‘u ki he potu ma‘u, pea ‘e tu‘usi ki lalo, pea homo ia; pea ko e kavenga na‘e ‘i ai ‘e tu‘usi ke motu; he kuo folofola pehē ‘a Sihova.

23

1 Kae faka‘auha mamahi ‘o Taia. 17 Ko ‘enau foki mamahi mai.

1 Ko e tala mamafa ‘oku kau ki Taia. Tangi, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi vaka ‘o Tasisi; he kuo li‘aki ia, ko ia ‘oku ‘ikai ai ha fale, pe ha hū ki loto: ‘oku fakahā ia kiate kinautolu mei he fonua ko Kitimi.

2 Mou fakalongo pe, ‘akimoutolu ‘ae kakai ‘oe motu; ‘a koe kuo fakama‘ume‘a‘i ‘e he kakai fakatau ‘o Saitoni, ‘akinautolu ‘oku fa‘a folau ‘i he tahi.

3 Ko ‘ene koloa ko e tupu ‘oe tenga ‘i Sihova ‘i he ve‘e vai lahi, mo e ututa‘u mei he vaitafe; pea ko e fakatau‘anga ia ‘oe ngaahi pule‘anga.

4 Ke mā ‘a koe, ‘E Saitoni: he kuo lea ‘ae tahi, ‘io, ‘ae mālohi ‘oe tahi, ‘o pehē, “‘Oku ‘ikai te u langa, pe fanau‘i ‘ae fānau, pea ‘oku ‘ikai te u tauhi ha kau talavou, pe akonaki‘i ha kau ta‘ahine.”

5 ‘O hangē ko e ongoongo na‘e kau ki ‘Isipite, ‘e pehē ‘enau mamahi lahi ‘i he ongoongo ‘o Taia.

6 ‘Alu hake ‘akimoutolu ki Tasisi; tangilāulau, ‘akimoutolu ko e kakai ‘oe motu.

⁷ Ko ho‘omou *kolo* fakafiefia ‘a eni, ‘aia na‘e tu‘u ‘i he ngaahi ‘aho ‘i mu‘a? Ko hono va‘e ‘o‘ona te ne ‘ave ia ki he mama‘o ke ‘āunofa ai.

⁸ Ko hai kuo ne tu‘utu‘uni ‘ae me‘a ni ki Taia, ko e kolo na‘e fa‘a fakanofa ‘ae ngaahi pule, ko hono kakai fakatau ko e hou‘eiki, pea ko kinautolu ‘oku fefakatau‘aki ‘i ai ko e kau ongoongo ‘i māmani?

⁹ Ko Sihova ‘oe ngaahi kautau kuo ne tu‘utu‘uni ki ai, ke fakamā ‘ae laukau ‘oe nāunau kotoa pē, pea ke fakamatavalea‘i ‘ae kakai ongoongo kotoa pē ‘o māmani.

¹⁰ ‘E ‘ofefine ‘o Tasisi, ke ke ‘alu ‘i ho fonua ‘o hangē ha vaitafe kuo maumau‘i hono kauvai.

¹¹ Na‘a ne mafao hono nima ‘i he tahi, na‘a ne lulululu ‘ae ngaahi pule‘anga: kuo tuku mai ‘e Sihova ha fekau ‘oku kau ki he kolo fakatau, ke maumau‘i hono ngaahi potu mālohi.

¹² Pea na‘a ne pehē, ‘E ‘ikai te ke toe fiefia, ‘a koe ko e ta‘ahine kuo ta‘omia, ‘ae ‘ofefine ‘o Saitoni: ke ke tu‘u hake, ‘alu atu ki Kitimi; pea na‘a mo ia ‘e ‘ikai te ke ma‘u ‘i ai ha mālohi.

¹³ Vakai ki he fonua ‘oe kakai ‘o Kalitia; na‘e ‘ikai ko ha kakai ‘akinautolu, ka ‘i he‘ene toki langa‘i ia ma‘anautolu ‘oku nofo ‘i he toafa ‘e he kakai ‘o ‘Asilia: ko kinautolu ia na‘a nau fokotu‘u hono ngaahi fale le‘o, mo nau langa hake hono ngaahi fale faka‘ei‘eiki; ka na‘a ne ‘omi ia ki he faka‘auha.

¹⁴ Tangi, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi vaka ‘o Tasisi: he kuo maumau‘i ho potu mālohi.

¹⁵ Pea ‘e hoko ‘o pehē ‘i he ‘aho ko ia, ‘e fakangalo ‘a Taia ‘i he ta‘u ‘e fitungofulu, ‘o hangē ko e ngaahi ‘aho ‘o ha tu‘i ‘e taha: pea hili ‘ae ta‘u ‘e fitungofulu ‘e hiva ‘a Taia ‘o hangē ko e fefine angahala.

¹⁶ To‘o ha ha‘ape mo ke fe‘alu‘aki ‘i he kolo, ‘a

koe ko e fefine angahala na'e fakangalo hifo; tā 'ae me'a tā ke ongo mālie, hiva 'aki 'ae ngaahi hiva lahi, koe'uhi ke fakamanatu'i koe.

¹⁷ ¶ Pea 'e hoko 'o pehē hili 'ae ta'u 'e fitungofulu, 'e 'a'ahi 'a Sihova ki Taia, pea 'e foki ia ki he'ene totongi, pea te ne fai hala mo e ngaahi pule'anga kotoa pē 'o māmani 'oku 'i he funga 'oe kelekele.

¹⁸ Ka ko 'ene koloa mo ia 'oku ne ma'u 'e fakata-pui ma'a Sihova: 'e 'ikai tātaki pe fakama'opo'opo ia; he ko 'ene koloa 'e 'anautolu ia 'oku nofo 'i he 'ao 'o Sihova, ke mahu 'ae kai, pea tolonga 'ae kofu.

24

1 Ko e tautea fakamamahi mei he 'Otua ki he fonua. 13 Ko e toenga kakai 'e fakamālō kiate ia 'i he fiefia. 16 Ko e 'Otua te ne hakeaki'i hono pule'anga.

¹ Vakai, 'oku fakamaha 'e Sihova 'ae fonua, mo fakalala ia, mo ne fulihi ia, pea fakamovetevete 'a hono kakai.

² Pea 'e pehē pe, hangē ko ia 'oku 'i he kakai, 'e pehē pe ki he taula'eiki; hangē ko e tamaio'eiki, 'e pehē pe ki he'ene 'eiki; hangē ko e kaunanga, 'e pehē pe ki he'ene 'eiki fefine; hangē ko e tangata fakatau mai, 'e pehē pe ki he tangata fakatau atu; hangē ko ia 'oku tali 'ae nono, 'e pehē pe ki he tangata kole; hangē ko ia 'oku 'i he tangata ma'u totongi nō pa'anga, 'e pehē 'i he tangata 'oku 'atu 'ae totongi nō pa'anga kiate ia.

³ 'E fakamaha 'aupito 'ae fonua, pea faka'auha ia; he kuo folofola'aki 'e Sihova 'ae folofola ni.

⁴ 'Oku mamahi 'ae fonua pea mae ia, 'oku vaivai 'a māmani pea 'oku mae, 'oku vaivai 'ae kakai fie'eiki 'oe fonua.

⁵ Kuo ‘uli‘i foki ‘ae fonua ‘i hono kakai; koe‘uhi kuo nau maumau‘i ‘ae ngaahi fono, ‘o liliu ‘ae tu‘utu‘uni, ‘o maumau‘i ‘ae fuakava ta‘engata.

⁶ Ko ia kuo ‘auha ai ‘ae fonua ‘i he mala‘ia, pea ko kinautolu ‘oku nofo ai ‘oku nau mamahi: ko ia kuo tutu ai ‘ae kakai ‘o māmani, pea ‘oku toe ‘ae tangata tokosi‘i pe.

⁷ ‘Oku mamahi ‘ae uaine fo‘ou, ‘oku vaivai ‘ae vaine, ‘oku to‘e ‘akinautolu kotoa pē na‘e loto fiefia.

⁸ Kuo ngata ‘ae fakafiefia ‘oe ngaahi lali, kuo ‘osi ‘ae longoa‘a ‘okinautolu na‘e fiefia, kuo ngata ‘ae fakafiefia ‘oe ha‘ape.

⁹ ‘E ‘ikai te nau kei inu uaine mo e hiva; ‘e kona ‘ae kava mālohi kiate kinautolu ‘oku inu ia.

¹⁰ Kuo maumau‘i hifo ‘ae kolo ‘oe maveuveu: kuo tāpuni ‘ae ngaahi fale kotoa pē, koe‘uhi ke ‘oua na‘a hū ki ai ha tangata.

¹¹ ‘Oku ai ‘ae tangi ki he uaine ‘i he ngaahi hala; kuo fakapo‘uli ‘ae fiefia kotoa pē, kuo mole ‘ae fiefia ‘i he fonua.

¹² Kuo tuku ‘i he kolo ‘ae faka‘auha, pea kuo taa‘i ke lailai hono ngaahi matapā.

¹³ ¶ ‘Oku hoko ‘o pehē ki he kakai ‘oe loto fonua, ‘e ai ‘o hangē ko e lulululu ‘oe ‘akau ko e ‘olive, pea hangē ko e toenga kālepi ‘oka hili hono tākaki mei he vaine.

¹⁴ Te nau hiki hake honau le‘o, te nau hiva koe‘uhi ko e mā‘olunga ‘a Sihova, te nau kalanga mei he tahi.

¹⁵ Ko ia ke mou fakaongoongolelei‘i ‘a Sihova ‘i he ngaahi afi, ‘io, ‘ae huafa ‘o Sihova ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli ‘i he ngaahi ‘otu motu ‘oe tahi.

¹⁶ ¶ Kuo mau fanongo ki he ngaahi hiva mei

he ngata'anga 'o māmani, 'io, ko e fakaongolelei ki he mā'oni'oni. Ka na'aku pehē, 'A 'eku tutue, 'a 'eku tutue; 'e mala'ia au! Kuo fai kākā 'ae kau fai ta'etotonu; 'io, kuo fai kākā lahi 'aupito 'ae kakai fai ta'etotonu.

¹⁷ 'Oku 'iate koe 'ae ilifia, mo e luo, pea mo e tauhele, 'a koe 'oku nofo 'i māmani.

¹⁸ Pea 'e hoko 'o pehē, ko ia 'oku hola mei he longoa'a 'oe ilifia 'e tō ki he luo; pea ko ia 'oku 'alu hake mei he loto luo 'e mo'ua ia 'i he tauhele: he kuo to'o 'ae ngaahi matapā 'i 'olunga, pea 'oku ngalulu 'ae ngaahi tu'unga 'o māmani.

¹⁹ Kuo maumau hifo 'aupito 'a māmani, kuo 'auha 'aupito 'ae fonua, kuo ngalulu lahi 'aupito 'a māmani.

²⁰ 'E tasipesipa 'a māmani 'o hangē ko e tangata konā, 'e hiki ia 'o hangē ko ha fale si'i, pea 'e mamafa ki ai 'a 'ene angahala; pea 'e hinga ia, pea 'e 'ikai toetu'u.

²¹ Pea 'e hoko 'o pehē 'i he 'aho ko ia, 'e tautea 'e Sihova 'oe ngaahi kautau 'ae kakai 'eiki 'oku 'i 'olunga, pea 'i he māmani 'ae ngaahi tu'i 'o māmani.

²² Pea 'e tōnaki fakataha 'akinautolu, 'o hangē 'oku tōnaki 'ae kau pōpula ki he luo, pea 'e tāpuni 'i he fale fakapōpula, pea hili 'ae ngaahi 'aho lahi 'e 'aahi'i 'akinautolu.

²³ Pea 'e toki puputu'u 'ae māhina, pea 'e mā mo e la'ā, koe'uhi 'e pule 'a Sihova 'oe ngaahi kautau 'i hono māfima'fi 'i he mo'unga ko Saione, pea 'i Selūsalema, pea 'e ongoongolelei ia 'i he 'ao 'oe mātu'a 'o hono kakai.

25

1 'Okufakamālō ki he 'Eiki 'e he palōfita, koe'uhi ko

‘ene ngaahi fakamaau, 6 Pea ki hono ngaahi tāpuaki fakamo‘ui, 9 Pea koe‘uhi ko ‘ene fakamo‘ui lahi mo mālohi.

¹ ‘E Sihova, ko koe ko hoku ‘Otua; te u fakahiki-hiki‘i koe, te u fakamālō ki ho huafa; he kuo ke fai ‘ae ngaahi me‘a fakaofu; ko ho‘o ngaahi tu‘utu‘uni ‘i mu‘a ko e angatonu mo e mo‘oni.

² He kuo ke liliu ‘ae kolo ko e fokotu‘unga ‘oto‘ota; ‘ae kolo na‘e ai hono ‘ā ko e tu‘unga fale kuo maumau: ‘ae nofo‘anga faka‘ei‘eiki ‘oe kakai muli ke lala: ‘e ‘ikai ‘aupito toe langa ia.

³ Ko ia ‘e fakaongoongolelei‘i koe ‘e he kakai mālohi, ‘e manavahē kiate koe ‘ae kolo ‘oe ngaahi pule‘anga fakailifia.

⁴ He na‘a ke hoko ko e tokoni ki he kakai paea, ko e mālohi ki he masiva ‘i he‘ene mamahi, ko e hūfanga mei he afā, ko e malumalu mei he pupuha ‘oka tatau ‘ae tu‘oni matangi ‘oe kakai fakailifia mo e afā ‘oku fa‘aki ki he ‘ā maka.

⁵ Te ke ‘ohifo ki lalo ‘ae longoa‘a ‘oe kakai muli, ‘o hangē ko e la‘ā ‘i he potu mōmoa; ‘io, ke pupuha ‘i he malu ‘o ha ‘ao; ‘e fakavaivai‘i ‘ae va‘a ‘oe kakai fakamanavahē.

⁶ ¶ Pea ‘e teuteu ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau ‘i he mo‘unga ni ‘ae kātoanga ‘ae ngaahi me‘a lelei ki he kakai kotoa pē, ko e kātoanga ‘oe uaine motu‘a, ‘oe ngaahi me‘a momona ‘oku fonu ‘i he ngako ‘oe hui, mo e uaine motu‘a kuo ma‘a ‘aupito.

⁷ Pea te ne maumau‘i ‘i he mo‘unga ni ‘ae ‘ufi‘ufi ‘oku fakapulou ‘aki ‘ae mata ‘oe kakai kotoa pē, pea mo e pūlou kuo fofola ki he ngaahi pule‘anga kotoa pē.

⁸ Te ne faka‘auha ‘aupito ‘ae mate ‘i he mālohi;

pea ‘e holoholo ‘e he ‘Eiki ko Sihova ‘ae ngaahi lo‘imata mei he mata kotoa pē; pea ko e valoki ‘o hono kakai te ne to‘o mei he fonua kotoa pē: he kuo folofola pehē ‘a Sihova.

⁹ ¶ Pea ‘e fai ‘ae lea ‘o pehē ‘i he ‘aho ko ia, “Vakai, ko hotau ‘Otua eni; na‘a tau tatali kiate ia, pea te ne fakamo‘ui ‘akitautolu: ko eni ‘a Sihova; na‘a tau tatali kiate ia, pea te tau fiefia mo nekeneka ‘i he‘ene fakamo‘ui.”

¹⁰ Koe‘uhi ‘e nofoma‘u ‘ae nima ‘o Sihova ‘i he mo‘unga ni, pea ‘e molomoloki hifo ‘iate ia ‘a Moape, ‘io, ‘o hangē ‘oku molomoloki ‘ae mohuku mōmoa ‘i he tu‘unga ‘oto‘ota.

¹¹ Pea te ne mafao atu hono nima ki he lotolotonga ‘okinautolu, ‘o hangē ko e mafao ‘ae nima ‘o ha taha ‘oku kakau: pea te ne ‘ohifo ‘ene laukau fakataha mo e ngaahi filio‘i ‘o hono nima.

¹² Pea ko e fale mā‘olunga ‘oe puke ‘o ho‘o ngaahi ‘ā maka te ne ‘ohifo, ‘o fakatoka lafalafa ki lalo, pea ‘omi ki he kelekele, ‘io, ki he efu.

26

1 Ko e hiva ke langa‘i ‘ae fa‘aki ki he ‘Otua, 5 Koe‘uhi ko ‘ene ngaahi tautea, 12 Pea mo ‘ene ‘ofa ki hono kakai. 20 Ko e enginaki ke tatali ki he ‘Otua.

¹ ‘I he ‘aho ko ia ‘e hiva ‘aki ‘ae hiva ni ‘i he fonua ki Siuta;

“‘Oku tau ma‘u ‘ae kolo mālohi;

‘e tu‘utu‘uni ‘e he ‘Otua ‘ae fakamo‘ui ki hono ngaahi ‘ā mo hono ngaahi puke.

² Mou to‘o ‘ae ngaahi matapā,

koe‘uhi ke hū ai ‘ae pule‘anga mā‘oni‘oni ‘aia ‘oku tauhi ‘ae mo‘oni.

- 3 Te ke tauhi ia ‘i he melino haohaoa, ‘aia ‘oku fa‘aki hono loto kiate koe:
koe‘uhi ‘oku ne falala kiate koe.
- 4 Mou falala kia Sihova ‘o lauikuonga:
he ‘oku ‘i he ‘Eiki ko Sihova ‘ae māfimafi ta‘engata.
- 5 He ‘oku ne ‘omi ki lalo ‘akinautolu ‘oku nofo ‘i he mā‘olunga;
‘oku ne fakamo‘ulaloa ‘ae kolo mā‘olunga,
‘oku ne fakamo‘ulaloa ia,
‘io, ki he kelekele ‘oku ne ‘omi ia ki he efu.
- 6 ‘E malaki hifo ia ‘aki ‘ae va‘e,
‘io, ‘ae va‘e ‘oe paea,
pea mo e laka ‘ae masiva.”
- 7 Ko e hala ‘oe angatonu ko e mā‘oni‘oni ia: ‘a koe,
ko e fungani mā‘oni‘oni, ‘oku ke fakama-
mafa ‘ae hala ‘oe angatonu.
- 8 ‘Io, kuo mau tatali kiate koe, ‘E Sihova, ‘i he hala
‘o ho‘o ngaahi fakamaau; ‘oku holi ‘a homau
laumālie ki ho huafa, pea ‘i he fakamanatu
kiate koe.
- 9 Kuo u holi ‘i hoku laumālie kiate koe ‘i he pō; ‘io, te
u kumi vave kiate koe ‘aki ‘a hoku laumālie ‘i loto
‘iate au: he ka ‘i he fonua ‘a ho‘o ngaahi fakamaau,
‘e toki ako ‘ae kakai ‘o māmani ki he mā‘oni‘oni.
- 10 Ke hā ‘ae ‘alo‘ofa ki he angakovi, ka e ‘ikai te ne
ako ki he mā‘oni‘oni: ‘i he fonua ‘oe angatonu te ne
fai kākā, pea ‘e ‘ikai te ne mamata ki he māfimafi ‘a
Sihova.
- 11 ‘E Sihova, ‘oka hiki hake ho nima, ‘e ‘ikai te nau
mamata: ka te nau mamata, pea te nau mā koe‘uhi
ko e meheka ki ho‘o kakai; ‘io, ‘e ‘auha ‘i he afi ‘a ho
ngaahi fili.

12 ¶ ‘E Sihova te ke tu‘utu‘uni ‘ae fiemālie ma‘anautolu: he kuo ke fai ‘e koe ‘a ‘emau ngaahi ngāue kotoa pē ‘iate kimautolu.

13 ‘E Sihova ko homau ‘Otua, kuo pule‘i ‘akimoutolu ‘e he ngaahi ‘eiki kehe: ka e talu mei heni te mau takua ho huafa ‘o‘ou.

14 Kuo nau mate, ‘e ‘ikai te nau mo‘ui; kuo nau pekia, ‘e ‘ikai te nau toetu‘u: ko ia kuo ke ‘a‘ahi mo faka‘auha‘i ‘akinautolu, pea kuo ke fakangata honau fakamanatu kotoa pē.

15 Kuo ke fakatokolahi ‘ae pule‘anga, ‘E Sihova, kuo ke fakatokolahi ‘ae pule‘anga: kuo fakaongolelei‘i koe: kuo ke fakamanatu ‘ae ngaahi ngata‘anga kotoa pē ‘oe fonua.

16 ‘E Sihova, ‘i he tu‘utāmaki kuo mau ‘a‘ahi kiate koe, na‘a mau lilingi ‘ae lotu ‘i he hoko ho‘o tautea kiate kimautolu.

17 Hangē ‘oku mamahi ha fefine feitama, ‘oka faka‘a‘au ke ofi ‘ene fā‘ele, pea ‘oku tangi ‘i he‘ene langā: kuo pehē ‘akimautolu ‘i ho ‘ao, ‘E Sihova.

18 Na‘a mau tuitu‘ia, na‘a mau mamahi, ‘o hangē kuo mau fanau‘i ‘ae matangi; na‘e ‘ikai te mau fai ha fakamo‘ui ‘i he fonua; pea ‘oku te‘eki ke hinga ‘ae kakai ‘o māmani.

19 ‘E mo‘ui ‘a ho‘o kakai mate, te nau toetu‘u fakataha mo hoku sino mate ni. Mou ‘a ‘o hiva, ‘akimoutolu ‘oku nofo ‘i he efu: he ‘oku tatau ho‘o hahau mo e hahau ‘oe mohuku mata, pea ‘e pu‘aki ‘e he kelekele ‘ae mate.

20 ¶ Ha‘u, ‘a hoku kakai, pea hū ki homou ngaahi loki, pea tāpuni ho matapā kiate koe: fufū koe ‘o fuoloa si‘i, kae‘oua ke mole atu ‘ae houhau.

21 He vakai, ‘oku hā‘ele ‘a Sihova mei hono potu ke tautea ‘ae kakai ‘o māmani koe‘uhi ko ‘enau hia:

pea 'e fakahā 'e he fonua hono toto, pea 'e 'ikai toe 'ufi'ufi hono kakai kuo tāmata'i.

27

1 Ko e tokanga 'ae 'Otua ki he'ene ngoue vaine. 7 'Oku fai kehekehe 'a 'ene tākitala mo 'ene ngaahi tautea. 12 Ko e siasi 'oe Siu mo e Senitaile.

¹ 'I he 'aho ko ia 'e tautea 'e Sihova 'ae levaiatani ko e ngata mālohi, 'aki 'ene heletā māsila mo lahi mo mālohi, 'io, 'ae levaiatani ko e ngata pikopiko; pea te ne tāmata'i mo e talākoni 'oku 'i he tahi.

² 'I he 'aho ko ia mou hiva kiate ia, ko e ngoue vaine 'oe uaine kulokula.

³ "Ko au ko Sihova 'oku ou tauhi ia: te u fakaviviku ia 'i he kuonga kotoa pē: telia na'a mau-mau'i ia 'e ha taha, te u tauhi ia 'i he 'aho mo e pō.

⁴ 'Oku 'ikai 'iate au 'ae houhau: ko hai te ne fokotu'u kiate au 'ae ngaahi 'akau talatala mo e talatala'āmoa 'i he tau? Te u 'alu 'o 'asi 'iate kinautolu, te u tutu fakataha 'akinautolu.

⁵ Tuku ke ne puke mai ki hoku mālohi, koe'uhi ke ne fakalelei mo au pea te ne fakalelei mo au."

⁶ Te ne ngaohi ke aka 'akinautolu 'oku ha'u ia Sēkope: 'e fisi mo moto 'a 'Isileli, pea fakafonu 'ae funga 'o māmani 'aki 'ae fua.

⁷ ¶ Kuo ne taa'i ia, 'o hangē ko 'ene taa'i 'akinautolu na'e taa'i ia? Pea kuo tāmata'i ia 'o hangē ko e tāmata'i 'akinautolu kuo tāmata'i 'iate ia?

⁸ 'I ho'o fekau atu ia na'a ke fuofua kiate ia 'ae fakamaau: 'oku ne ta'ofi 'a 'ene afā 'i he 'aho 'oe matangi hahake.

⁹ Ko ia ko e me'a ni 'e fakama'a ai 'ae hia 'a Sēkope; pea te ne ma'u 'ae fua kotoa pē ke 'ave 'ene angahala; 'oka ngaohi 'e ia 'ae ngaahi maka kotoa

pē 'oe 'esifeilaulau'anga ke hangē ko e ngaahi maka hinehina 'aia kuo momosi, 'e 'ikai tu'u ki 'olunga ai 'ae ngaahi 'akau fakamalumu mo e ngaahi tamapua.

¹⁰ Ka e lala 'ae kolo kuo teuteu ki he tau, 'e li'aki 'ae nofo'anga, pea 'e tuku ia 'o hangē ko e toafa: 'e kai ai 'ae pulu mui, pea te ne tokoto 'i ai, 'o ne keina 'ae ngaahi va'a litolito 'i ai.

¹¹ 'Oka mae 'a hono ngaahi va'a, 'e fesi'i ia: 'e ha'u 'ae kau fefine 'o tutu ia: he ko e kakai ta'e'ilo ia: ko ia ia na'a ne ngaohi 'akinautolu 'e 'ikai te ne 'alo'ofa kiate kinautolu, pea ko ia na'a ne fakafuofua 'akinautolu 'e 'ikai te ne fakahā ha 'ofa kiate kinautolu.

¹² ¶ Pea 'e hoko 'o pehē 'i he 'aho ko ia, 'e lohu'i 'e Sihova hono ngaahi fua, 'o *fai* mei he tafe'anga 'oe ngaahi vaitafe 'o a'u ki he vaitafe 'o 'Isipite, pea 'e tānaki 'akimoutolu 'o tautau tokotaha, 'akimoutolu ko e fānau 'o 'Isileli.

¹³ Pea 'e hoko 'o pehē 'i he 'aho ko ia, 'e ifi 'ae me'a lea lahi, pea 'e ha'u 'akinautolu na'e meimei mate 'i 'Asilia, pea mo e kau 'āuhē 'i he fonua ko 'Isipite, pea 'e lotu kia Sihova 'i he mo'unga tapu 'i Selūsalema.

28

1 'Oku fakamana'i 'e he palōfita 'a 'Ifalemi 'i he 'enau laukau mo e konā. 5 'E tupu ki mu'a hono toe 'i he pule'anga 'o Kalaisi. 7 'Oku ne valoki 'enau hala, 9 Mo 'enau ta'efieako, 14 Mo 'enau fakafiemālie. 16 Ko e fakahā 'o Kalaisi ko e tu'unga mo'oni. 18 'E 'ahi'ahi'i honau mālohi. 25 'Oku ue'i 'akinautolu ke tokanga ki he tauhi lelei 'ae 'Otua.

¹ Mala'ia ki he tatā 'oe laukau, ki he kau konā 'o 'Ifalemi, 'akinautolu 'oku hangē ko e fisi'i'akau mae 'a 'enau toulekeleka ongoongolelei! Kiate kinautolu 'oku nofo 'i he 'ulu 'oe vanu kelekele mo'ui 'onautolu 'oku konā 'i he uaine!

² Vakai, 'oku 'i he 'Eiki ha tokotaha māfimafi mo mālohi, 'o hangē ko e tautafa 'uha maka, 'o hangē ko e afā fulikele, 'o hangē ko e tafe hifo 'ae ngaahi vai lahi 'oku tafe mālohi, te ne tā hifo ki he kelekele 'aki hono nima.

³ Ko e tatā 'oe laukau, 'ae kakai konā 'o 'Ifalemi, 'e molomoloki 'i he lalo va'e:

⁴ Pea ko e toulekeleka ongoongolelei, 'aia 'oku 'i he 'ulu 'oe vanu kelekele mo'ui, 'e hoko ia ko e fisi'i'akau mae, pea hangē ko e fua tupu vave 'i he te'eki hoko 'ae fa'ahita'u mafana: 'aia 'oku toli leva 'e ia 'oku mamata ki ai, pea 'i he'ene 'i hono nima 'oku ne kai leva ia 'o 'osi.

⁵ ¶ 'I he 'aho ko ia 'e hoko 'a Sihova 'oe ngaahi kautau ko e tatā ongoongolelei, pea ko e pale fakasanisani, ki hono toe 'o hono kakai,

⁶ Pea ko e laumālie 'oe fakamaau kiate ia 'oku nofo ke fakamaau, pea ko e mālohi kiate kinautolu 'oku fakafoki 'ae tau ki he matapā.

⁷ ¶ Ka kuo nau hē 'i he uaine, pea koe'uhi ko e inu mālohi kuo nau hē mei he hala; kuo hē 'ae taula'eiki pea mo e palōfita 'i he inu mālohi, 'oku nau mo'ua ki he uaine, kuo nau hē mei he hala ko e me'a 'i he inu mālohi; 'oku ninimo honau mata, 'oku nau humu 'i he fakamaau.

⁸ He 'oku fonu 'ae ngaahi keinanga'anga kotoa pē 'i he lua mo e fakalielia, ko ia 'oku 'ikai ha potu 'oku ma'a.

⁹ ¶ Te ne ako kia hai 'ae 'ilo? Pea ko hai te ne akonaki'i ke ne 'ilo 'a 'ene akonaki? Ko kinautolu

kuo fakamavae mei he hu‘ahuhu, pea kuo to‘o mei he huhu.

¹⁰ He kuo ‘ai ‘ae fekau ki he fekau, ‘ae fekau ki he fekau; ‘ae ‘otu lea ki he ‘otu lea, ‘ae ‘otu lea ki he ‘otu lea; ko e si‘i ‘i heni pea si‘i ‘i hena:

¹¹ He te ne lea mo‘oni ‘aki ki he kakai ni ‘ae lounгутu fakale‘ole‘ovale pea mo e ‘elelo kehe.

¹² ‘Aia na‘a ne pehē kiate kinautolu, Ko eni ‘ae mālōlō te ke fakamālōlō ‘aki ‘ae kakai ongosia; pea ko eni ‘ae fakafiemālie; ka na‘a nau fakaongotuli.

¹³ Ka na‘e ‘iate kinautolu ‘ae folofola ‘a Sihova ko e fekau ki he fekau, ko e fekau ki he fekau; ko e ‘otu lea ki he ‘otu lea, ko e ‘otu lea ki he ‘otu lea; ko e si‘i ‘i heni, pea si‘i ‘i hena; koe‘uhi ke nau ‘alu ai, pea hinga fakaholomui, pea mafesifesi pea tauhele‘i, pea mo‘ua ai ‘akinautolu.

¹⁴ ¶ Ko ia mou fanongo ki he folofola ‘a Sihova, ‘akimoutolu ‘ae kau tangata paetaku ‘oku pule ‘ae kakai ni ‘oku ‘i Selūsalema.

¹⁵ Koe‘uhi kuo mou pehē, “Kuo mau fuakava mo e mate, pea kuo mau fe‘ofō‘ofani mo heli; ‘oka hā mai ‘ae tautea faka‘auha, ‘e ‘ikai a‘u mai ia kiate kimautolu: he kuo mau hūfanga ‘aki ‘ae loi, pea kuo mau fufū ‘akimautolu ‘i he kākā:”

¹⁶ Ko ia ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova, “Vakai, ‘oku ou ‘ai ‘i Saione ‘ae maka tu‘unga; ‘ae maka kuo ‘ahi‘ahi‘i, ko e fungani maka tuliki, ko e tu‘unga ma‘u: ko ia ‘oku tui kiate ia ‘e ‘ikai puputu‘u ia.

¹⁷ Te u ‘ai foki ‘ae fakamaau ki he afo fua, mo e mā‘oni‘oni ki he me‘a fakatotonu: pea ko e ‘uha maka te ne tafi ke mole ‘ae hūfanga ‘oe loi, pea ‘e lōmaki‘i ‘e he ngaahi vai ‘ae toitoi‘anga.

¹⁸ ¶ “Pea ‘e maumau‘i ho‘omou fuakava mo e mate, pea ‘e ‘ikai tu‘u homou loto taha mo heli;

‘oka hā mai ‘ae tautea faka‘auha, ‘e toki malaki hifo ai ‘akimoutolu.

¹⁹ Pea ‘i he‘ene hā atu te mou mo‘ua ai; he te ne ‘alu atu ‘i he pongipongi mo e pongipongi, ‘io, ‘i he ‘aho mo e pō: pea na‘a mo ‘ene ‘u‘ulu mai pe ‘e tupu ai ‘ae ilifia.

²⁰ He ‘oku nounou ‘ae mohenga ki he tokoto ‘i ai: pea ‘oku lausi‘i ‘ae kafu ke ne fakakafu ‘aki ia.

²¹ ‘E tu‘u hake ‘a Sihova ‘o hangē ko ‘ene ‘i he mo‘unga ko Pilasimi, te ne houhau ‘o hangē ko ia ‘i he tele‘a ‘o Kipione, koe‘uhi ke ne fai ‘ene ngāue, ‘a ‘ene ngāue fakaofu; ke ne fakahoko ‘a ‘ene ngāue, ko ‘ene ngāue fo‘ou.

²² Ko ia ke ‘oua na‘a mou manuki, telia na‘a ngaohi homou hā‘i ke mālohi: he kuo u fanongo ‘i he ‘Eiki ko Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘e fai ‘ae faka‘auha, ‘io, kuo tu‘utu‘uni ki māmani kotoa pē.

²³ ¶ “Mou fakatokanga, pea fanongo ki hoku le‘o; fanongo, pea fakaongo ki he‘eku lea.

²⁴ He ‘oku fakahinohino ‘ae huo toho ‘e he tangata kelingoue ‘i he ‘aho kotoa pē ke tūtuu‘i? ‘Oku ne langa‘i pea fakamolū ‘ae ngaahi kongā ‘oe kelekele?

²⁵ ‘Oka fakamolemole ‘ae funga ‘o ia, ‘ikai ‘oku ne tūtuu‘i mama‘o ‘ae ngaahi tili, pea tūtuu‘i ‘ae kumino, pea ai mo e uite lelei, mo e pa‘ale kuo tu‘utu‘uni, pea mo e lae ‘i honau potu?

²⁶ He ‘oku ako ia ke poto ‘e hono ‘Otua, pea ‘oku ne akonaki‘i ia.

²⁷ He ‘oku ‘ikai haha ‘ae tili ‘aki ‘ae me‘a haha, pea ‘oku ‘ikai fakatakamilo ‘ae saliote ki he kumino; ka ‘oku tā ke ngangana ‘ae tili ‘aki ‘ae ‘akau, pea mo e kumino ‘aki ‘ae tokotoko.

28 ‘Oku fakavolu ‘ae uite ki he mā koe‘uhi ‘oku ‘ikai te ne fie haha mā‘uaipē ia, pe momosi ia ‘aki ‘ae teka ‘o hono saliate, pe fakavolu ia ‘aki hono kau tangata heka hoosi.

29 ‘Oku ha‘u foki eni meia Sihova ‘oe ngaahi kautau, ‘aia ‘oku fakamanavahē ‘i he fakahinohino, pea lelei lahi ‘i he ngāue.”

29

1 Ko e tautea mamafa ‘ae ‘Otua ki Selūsalema. 7 ‘Ae ta‘efiu ‘a hono ngaahi fili. 9 Ko e vale, mo e mālualoi lahi ‘oe kakai Siu. 13 Ko e tala‘ofa ‘oe fakama‘a ki he anga‘otua.

1 Ko e mala‘ia ki ‘Aliela, ki ‘Aliela, ‘ae kolo na‘e nofo ai ‘a Tevita! Fakalahi ‘ae tau ki he tau; tuku ke nau tāmata‘i ‘ae ngaahi feilaulau.

2 Ka te u fakamamahi‘i ‘a ‘Aliela, pea ‘e ‘i ai ‘ae ongosia mo e mamahi: pea ‘e pehē ia kiate au ‘o hangē ko e potu ‘oe feilaulau‘anga.

3 Pea te u takatakai koe pea kāpui koe ‘aki ‘ae mo‘unga, pea te u langa ‘ae ngaahi kolo kiate koe.

4 Pea ‘e fakavaivai‘i koe, pea te ke lea mei he kekele, pea ‘e mā‘ulalo ho le‘o mei he efu, pea ‘e tatau ho le‘o mo ha taha ‘oku ‘iate ia ha laumālie kovi, mei he kekele, pea ‘e fafana ho le‘o mei he efu.

5 Pea ko e tokolahi ‘o ho‘o kau muli te nau hangē ko e efuefu momo iiki, pea mo e tokolahi ‘oe kakai fakamanavahē te nau hangē ko e kafukafu ‘oku mole atu: ‘io, ‘e hoko fakafokifā ia ‘i he kemo pe taha.

6 ‘E ‘a‘ahi kiate koe ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau ‘aki ‘ae mana, pea mo e mofuike, mo e longoa‘a

lahi, ‘aki ‘ae matangi lahi mo e afā, pea mo e ulo ‘oe afi faka‘auha.

⁷ ¶ Pea ko e tokolahi ‘oe ngaahi pule‘anga kotoa pē ‘oku tau‘i ‘a ‘Aliela, ‘io, ko kinautolu kotoa pē ‘oku tau‘i ia mo ‘ene kolo, pea ‘oku fakamamahi‘i ia, te nau hangē ko ha misī, pe ko e me‘a hā mai ‘i he pō.

⁸ ‘O hangē ko e misī ‘ae tangata fiekaia, pea vakai, ‘oku hangē ‘oku ne kai; pea ‘oka ‘ā ia, ‘oku ngaongao hono laumālie: pe hangē ko e misī ‘a ha tangata fieinu, pea vakai, hangē ‘oku inu ia; ka ‘oku ne ‘aa, pea vakai, ‘oku vaivai ia, pea ‘oku ne holi: ‘e pehē pe ‘ae tokolahi ‘oe ngaahi pule‘anga kotoa pē, ‘oku tau‘i ‘ae mo‘unga ko Saione.

⁹ ¶ Mou tatali, pea ofo; mou kalanga, pea tangi: ‘oku nau konā, kae ‘ikai ‘i he uaine; ‘oku nau tasipa, kae ‘ikai ‘i he inu mālohi.

¹⁰ He kuo lilingi ‘e Sihova kiate kimoutolu ‘ae laumālie ‘oe mohe ma‘u, pea kuo tāpuni homou mata: kuo ne fakapulou ‘ae kau palōfita mo ho‘omou kau pule mo e kau kikite.

¹¹ Pea ko e me‘a hā mai kotoa pē kuo hoko kiate kimoutolu ‘o tatau mo e ngaahi lea ‘o ha tohi kuo tāpuni, ‘oku ‘ange ‘e ha tangata ki ha tokotaha ‘oku poto, ‘o pehē, “‘Oku ou kole kiate koe, ke ke lau ‘ae me‘a ni,” pea ‘oku ne pehē, “‘Oku ‘ikai te u fa‘a fai ia he kuo ma‘u ia;”

¹² Pea ‘oku ‘atu ‘ae tohi kiate ia ‘oku ‘ikai poto, ‘o pehē, ‘Oku ou kole kiate koe, ke ke lau ‘ae me‘a ni: pea ‘oku ne pehē, “‘Oku ‘ikai te u poto.”

¹³ ¶ Ko ia ne pehē ai ‘e Sihova, ko e me‘a ‘i he ‘unu‘unu mai ‘ae kakai ni kiate au ‘aki honau ngutu, pea faka‘apa‘apa kiate au ‘aki honau

loungeutu, ka kuo mama‘o honau loto ‘iate au, pea ko ‘enau manavahē kiate au ‘oku tupu ia mei he ngaahi fekau ‘ae tangata pe:

¹⁴ Ko ia, vakai, te u fai leva ha ngāue fakaofu ki he kakai ni, ‘io, ‘ae ngāue fakaofu mo lahi: he ko e poto ‘o ‘enau kau tangata poto ‘e ‘auha ia, pea ko e ‘ilo ‘o ‘enau kau tangata fakamāukukanga ‘e fufū ia.

¹⁵ ‘E mala‘ia ‘akinautolu ‘oku ‘ahi‘ahi lahi ke fufūnaki honau loto meia Sihova, pea ‘oku fai ‘i he po‘uli ‘enau ngaahi ngāue, pea ‘oku nau pehē, “Ko hai ‘oku mamata kiate kitautolu? Pea ko hai ‘oku ne ‘ilo‘i ‘akitautolu?”

¹⁶ Ko e mo‘oni ko ho‘omou fulifulihi ‘ae ngaahi me‘a ‘e tatau mo e ‘umea ‘oe tangata ngaohi ipu: he ‘e lea pehē koā ‘ae me‘a kuo ngaohi kiate ia na‘a ne fakatufunga‘i, na‘e ‘ikai te ne ngaohi au? Pe, ‘e pehē ‘ae me‘a kuo ngaohi kiate ia na‘e ngaohi ia, na‘e ‘ikai ha‘ane ‘ilo?

¹⁷ ‘Ika‘i ‘oku toetoe si‘i pea ‘e liliu ‘a Lapanoni ke hoko ko e ngoue fua mo‘ui, pea ko e ngoue fua ‘e tatau ia mo e vao ‘akau?

¹⁸ ¶ Pea ‘i he ‘aho ko ia ‘e fanongo ‘ae tuli ki he ngaahi lea ‘oe tohi, pea ‘e mamata ‘ae mata ‘oe kui mei he kakapu, pea mei he po‘uli.

¹⁹ Pea ‘e ‘āsili ai ‘ae fiefia ‘ae angavaivai ‘ia Sihova, pea ko e masiva ‘i he kakai te nau fiefia ‘i he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

²⁰ He kuo mole ‘ae tokotaha na‘e fakamālohi, pea kuo ‘auha mo e tangata manuki, pea kuo tu‘usi ke motu ‘akinautolu ‘oku lama ke fai kovi.

²¹ ‘Oku nau fakahalaia ha tangata ‘i he kupu‘i lea, pea ‘oku nau tau ‘ae tauhele kiate ia ‘oku valoki ‘i he matapā, pea fakaafe ‘ae angatonu ‘i he me‘a ta‘e‘aonga.

22 Ko ia 'oku pehē ai 'e Sihova, 'aia na'a ne huhu'i 'a 'Epalahame, ki he fale 'o Sēkope, 'e 'ikai mā 'a Sēkope, pea 'e 'ikai liliu 'o tea hono mata.

23 Ka 'i he'ene mamata ki he'ene fānau, ko e ngāue 'a hoku nima, 'i he lotolotonga 'o ia, te nau faka'apa'apa ki hoku huafa, pea faka'apa'apa ki he tokotaha mā'oni'oni 'o Sēkope, pea manavahē ki he 'Otua 'o 'Isileli.

24 Pea ko kinautolu foki na'e hala 'i he laumālie te nau hoko 'o 'ilo, pea ko kinautolu na'e lāunga te nau ma'u 'ae akonaki.

30

1 'Oku valoki 'e he palōfita 'ae kakai 'i he'enau fa'aki ki 'Isipite 'o ta'etokanga ki he folofola 'ae 'Otua. 18 Ko e 'alo'ofa 'ae 'Otua ki hono siasi. 27 Ko e houhau 'oe 'Otua, mo e fiefia 'ae kakai 'i he faka'auha 'o 'Asilia.

1 'Oku pehē 'e Sihova, 'E mala'ia 'ae fānau talan-gata'a, 'aia 'oku fakakaukau kae 'ikai 'iate au; pea 'oku 'ufi'ufi 'aki 'ae me'a 'ufi'ufi; ka 'oku 'ikai 'i hoku laumālie, koe'uhi ke nau fakalahi 'ae anga-hala ki he angahala

2 'Oku nau fononga ke 'alu hifo ki 'Isipite ke fakamālohi 'akinautolu 'i he mālohi 'o Felo, pea ke fa'aki ki he malu 'o 'Isipite; ka na'e 'ikai te nau fehu'i ki hoku fofonga!

3 Ko ia 'e hoko 'ae mālohi 'o Felo ko homou manga, pea ko e falala ki he malu 'o 'Isipite ko homou maveuveu.

4 He ko hono ngaahi hou'eiki na'e 'i Soani, pea na'e ha'u 'ene kau talafekau ki Hanesi.

5 Na ‘a nau mā kotoa pē ‘i he kakai na ‘e ta ‘e ‘aonga kiate kinautolu, na ‘e ‘ikai ko ha tokoni pe ko e ‘aonga, ka ko e fakamā pea mo e ongokovi.

6 Ko e kavenga ‘oe ngaahi manu ‘oku ‘ave ki he potu tonga: ki he fonua ‘oe mamahi mo e ongosia, ‘aia ‘oku ha ‘u mei ai ‘ae laione mui mo e laione motu ‘a, ‘ae ngata fekai pea mo e ngata afi ‘oku puna, te nau fua ‘enau koloa ‘i he uma ‘oe fanga ‘asi mui, mo ‘enau ngaahi me ‘a ‘i he hula ‘oe fanga kāmeli, ki ha kakai ‘e ‘ikai ‘aonga kiate kinautolu.

7 He ko e me ‘a va ‘inga pea ta ‘e ‘aonga, ‘ae tokoni mei he kakai ‘o ‘Isipite, ko ia kuo u kalanga ‘i he me ‘a ni, Ko honau mālohi ke nofo pe.

8 ¶ Te ke ‘alu ni ‘o tohi ia ‘i honau ‘ao ‘i he palepale, pea tohi ia ‘i ha tohi koe ‘uhi ko e kuonga ki mui ‘o ta ‘engata pea ta ‘engata.

9 ‘O pehē, ko e kakai angatu ‘u eni, ko e fānau loi, ko e fānau ‘oku ‘ikai fie fanongo ki he fono ‘a Sihova:

10 ‘Oku nau pehē ki he kau kikite, ‘oua na ‘a mamata, pea ki he kau palōfita, ‘oua ‘e fakahā kiate kimautolu ‘ae ngaahi me ‘a totonu; lea ‘aki kiate kimautolu ‘ae ngaahi me ‘a mālie, kikite ‘aki ‘ae ngaahi kākā:

11 Tu ‘u ki he ‘atā mei he hala, afe atu mei he hala, tuku ke mole ‘i hotau ‘ao ‘ae tokotaha mā ‘oni ‘oni ‘o ‘Isileli.

12 Ko ia ‘oku pehē ‘e he tokotaha mā ‘oni ‘oni ‘o ‘Isileli, Ko e me ‘a ‘i ho ‘omou fehi ‘a ki he folofola ni, pea falala ki he fakamālohi mo e mio ‘i, mo fa ‘aki ki ai:

13 Ko ia ‘e hoko kiate kimoutolu ‘ae hia ni ‘o hangē ‘ae foa ‘i ha ‘ā maka ‘oku teitei hinga, ‘o hangē ko ha mafahi ‘i ha ‘ā mā ‘olunga ‘oku hoko

hono maumau fakafokifā ‘i ha kemo pe taha.

14 Pea te ne maumau ia ‘o hangē ko e maumau ‘ae ipu ‘oe tufunga ngaohi ipu ‘aia kuo foa‘i ‘o lailai; ‘e ‘ikai te ne ta‘ofi: ko ia ‘e ‘ikai ‘ilo ‘i hono pā ‘o ia ha konga ke vela ‘i he ve‘e afi, pe ‘utu ‘aki ha vai mei he luo.

15 He ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova, ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli; ‘I he tafoki mo e nofo pe te mou mo‘ui ai; ‘i he angavaivai mo e tui ‘e ai homou mālohi: ka na‘e ‘ikai te mou loto ki ai.

16 Ka na‘a mou pehē, “‘E ‘ikai; ka te mau hola ‘i he fanga hoosi; ko ia te mou hola:” pea, “Te mau heka ‘i he ve‘e vave; ko ia ‘e ve‘e vave foki mo kinautolu ‘oku tuli ‘akimoutolu.”

17 ‘E hola ‘ae toko taha afe ‘i he valoki ‘o ha tokotaha; ‘i he valoki ‘oe toko nima te mou hola ai: kae‘oua ke tuku ‘akimoutolu ‘o hangē ko ha ‘akau faka‘ilonga ‘i he tumutumu ‘o ha mo‘unga, pea hangē ko ha fuka ‘i he tafungofunga.

18 ¶ Pea ko ia ‘e tatali ai ‘a Sihova, koe‘uhi ke ne ‘alo‘ofa kiate kimoutolu, pea ko ia ‘e fakahikihiki‘i ia, koe‘uhi ke ne ‘alo‘ofa kiate kimoutolu: he ko Sihova ko e ‘Otua ia ‘oe fakamaau: ‘oku monū‘ia ‘akinautolu kotoa pē ‘oku tatali kiate ia.

19 Koe‘uhi ‘e nofo ‘ae kakai ‘i Saione ‘i Selūsalema: ‘e ‘ikai te ke toe tangi: te ne fai lelei lahi kiate koe ‘i he le‘o ‘o ho‘o tangi; ‘i he‘ene fanongo ki ai, te ne talia koe.

20 Pea neongo ‘ae ‘atu kiate koe ‘e Sihova ‘ae mā ‘oe ongosia, pea mo e vai ‘oe mamahi, ka e ‘ikai toe ‘ave ho‘o kau akonaki ki ha tuliki, ka e mamata ‘e ho mata ki ho‘o kau akonaki.

21 Pea ka ke ka afe ki he to‘omata‘u, pea ‘i ho‘o afe ki he to‘ohema, ‘e fanongo ‘e ho telinga ki ha

lea mei ho tu‘a, ‘o pehē, “Ko eni ‘ae hala, ke ke ‘alu ‘i ai.”

²² Te mou fakalielia‘i foki ‘ae ‘ufi‘ufi ‘o ho‘o ngaahi tamapua siliva kuo tongitongi, pea mo e teunga ‘o ho‘o ngaahi tamapua koula kuo haka: te ke li‘aki ‘akinautolu ‘o hangē ko ha kofu fakalielia; te ke pehē ki ai, “‘Alu koe ‘i heni.”

²³ Pea te ne toki foaki ‘ae ‘uha ki ho‘o ngaahi tenga, koe‘uhi ke ke tūtuu‘i ki he kelekele; mo e mā ko e fua ‘oe kelekele, pea ‘e lahi ia pea mahu: pea ‘i he ‘aho ko ia ‘e kai ‘e ho fanga manu ‘i he ngaahi potu ‘ata‘atā.

²⁴ Pea ko e fanga pulu mo e fanga ‘asi mui ‘oku fakamolū ‘ae kelekele, te nau kai ‘ae me‘akai lelei, ‘aia kuo fakama‘a ‘aki ‘ae fohe mo e lī.

²⁵ Pea ‘e ‘i ai ‘i he ngaahi mo‘unga mā‘olunga kotoa pē, pea ‘i he ngaahi tafungofunga mā‘olunga kotoa pē, ‘ae ngaahi vai mo e vaitafe ‘i he ‘aho ‘oe tāmata‘i lahi, ‘oka hinga ‘ae ngaahi fale mā‘olunga.

²⁶ Pea ‘e tatau ‘ae maama ‘oe māhina mo e maama ‘oe la‘ā, pea ‘e liunga fitu hono lahi hake ‘oe maama ‘oe la‘ā, ‘o hangē ko e maama ‘oe ‘aho ‘e fitu, ‘i he ‘aho ‘oku nono‘o ai ‘e Sihova ‘ae lavea ‘o hono kakai, pea fakamo‘ui ‘ae volu ‘o honau te‘ia.

²⁷ ¶ Vakai, ‘oku ha‘u ‘ae huafa ‘o Sihova mei he mama‘o, ‘oku vela ‘i hono houhau, pea ‘oku mamafa ‘ae kavenga ‘o ia: ‘oku fonu hono mu‘a fofonga ‘i he houhau, pea hangē ko e afi faka‘auha hono ‘elelo.

²⁸ Pea ko ‘ene mānava, ‘oku hangē ko e vaitafe ‘oku lōfia, ‘e hake ia ‘o a‘u ki he kia, ke lī ki ‘olunga ‘ae ngaahi pule‘anga ‘aki ‘ae fohe ‘oe mala‘ia: pea ‘e ai ha me‘a ta‘ofi ‘i he ngao ‘oe kakai, ke fakahala‘i ‘akinautolu.

29 Te mou fai ha hiva, ‘o hangē ko e pō ‘oka fai ai ‘ae fakataha mā‘oni‘oni; pea ma‘u mo e fiefia ‘oe loto, ‘o hangē ha taha ‘oku ‘alu mo e me‘a ifi ke ha‘u ki he mo‘unga ‘o Sihova, ki he Toko Taha Māfimafi ‘o ‘Isileli.

30 Pea ‘e fakaongo atu ‘e Sihova hono le‘o mālohi, pea ‘e fakahā ‘ae tuku hifo ‘a hono nima, ‘aki ‘ae māсила ‘o hono houhau, pea mo e ulo ‘oe afi faka‘auha, ‘aki ‘ae veteki, mo e afā, mo e ‘uha maka.

31 Ko e le‘o ‘o Sihova ‘e tā hifo ai ‘ae kakai ‘o ‘Asilia, ‘aia na‘e tā ‘aki honau tokotoko.

32 Pea ko e potu kotoa pē ‘e ‘alu ia ki ai, ‘e ‘i ai ‘ae me‘a tā ‘oe tautea, ‘aia ‘e ai mamafa ‘e Sihova kiate ia: ‘e ‘alu mo ia ‘ae ngaahi lali iiki mo e ha‘ape: pea ‘i he ngaahi tau fakamanavahē te ne tau‘i ‘akinautolu.

33 He kuo tu‘utu‘uni ‘i mu‘a ‘a Tofeti; ‘io, kuo teuteu ia ma‘a e tu‘i; kuo ne ngaohi ia ke loloto pea laulahi: ko e fokotu‘unga ia ‘oe afi mo e fefie lahi: ‘oku tutu ia ‘e he mānava ‘a Sihova, ‘o hangē ko e sulifa ‘oku tafe.

31

1 ‘Okufakahā ‘e he palōfita ‘ae vale mo e tu‘utāmaki ‘oe fa‘aki ki ‘Isipite kae li‘aki ‘ae ‘Otua. 6 ‘Oku ne enginaki ke liliu. 8 ‘Oku ne fakahā ‘ae hinga ‘o ‘Asilia.

1 ‘E mala‘ia ‘akinautolu ‘oku ‘alu hifo ki ‘Isipite ke kumi ‘ae tokoni;
pea fa‘aki ki he fanga hoosi,
mo falala ki he ngaahi saliotē, koe‘uhi ‘oku nau tokolahi;

pea ‘i he kau tangata heka hoosi, koe‘uhi ‘oku
 nau mālohi ‘aupito;
 ka ‘oku ‘ikai te nau vakai ki he tokotaha
 mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli,
 pe kumi kia Sihova!

² Ka ‘oku ne poto foki mo ia, pea te ne fakahoko
 mai ‘ae kovi,
 pea ‘e ‘ikai fakafoki ‘ene ngaahi folofola: ka te
 ne tu‘u hake ki he fale ‘oe fai kovi,
 pea kiate kinautolu ‘oku tokoni ki he kau fai
 kovi.

³ Ko eni, ko e tangata pe ‘ae kau ‘Isipite, ka ‘oku
 ‘ikai ko e ‘Otua;
 pea ko e kakano pe ‘a ‘enau fanga hoosi, ka
 ‘oku ‘ikai ke laumālie.
 ‘Oku mafao atu ‘e Sihova hono nima, ‘e hinga ia
 ‘aia na‘e tokoni,
 pea ko ia na‘e ma‘u ‘ae tokoni ‘e tō ki lalo,
 pea te na vaivai fakataha.

⁴ He kuo folofola pehē ‘e Sihova kiate au,
 “‘O hangē ko e ngungulu ‘oe laione mo e laione mui
 ‘i he‘ene kai,
 ‘oka fakataha ‘ae kau tauhi kotoa pē ke fai mo
 ia,
 ‘e ‘ikai te ne manavahē ki honau le‘o,
 pe fakavaivai ia koe‘uhi ko honau tokolahi:
 ‘e pehē ‘ae hā‘ele hifo ‘a Sihova ‘oe ngaahi
 kautau ke fai ‘ae tau, ma‘a e mo‘unga ko
 Saione, pea mo hono tafungofunga.

⁵ ‘O hangē ko e puna ‘ae fanga manu, ‘e faka-
 haofi pehē ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau ‘a
 Selūsalema:
 ‘i he‘ene malu‘i te ne fakamo‘ui ia;
 pea ‘i he‘ene hā‘ele atu te ne fakahaofi ia.”

- 6 Tafoki ‘akimoutolu kiate ia ‘aia kuo angatu‘u
‘aupito ki ai ‘ae fānau ‘a ‘Isileli.
- 7 Pea ‘i he ‘aho ko ia ‘e li‘aki ‘e he tangata kotoa pē
‘ene ngaahi tamapua siliva, pea mo ‘ene ngaahi
tamapua koula, ‘aia kuo ngaohi ‘e homou nima
kiate kimoutolu ko e angahala.
- 8 ¶ “Pea ‘e toki tō ‘ae tangata ‘Asilia ‘i he heletā,
kae ‘ikai ‘o ha tangata mālohi;
pea ‘e kai ia ‘e he heletā, kae ‘ikai ‘o ha tangata
me‘a vale:
ka te ne hola mei he heletā,
pea ‘e vaivai ‘ene kau talavou.
- 9 Pea ‘i he manavahē te ne ‘alu ki hono potu mālohi,
pea ‘e manavahē hono ngaahi hou‘eiki ki he
fuka,”
‘oku pehē ‘e Sihova, ‘aia ‘oku ‘i Saione ‘ene afi,
pea ‘oku ‘i Selūsalema ‘ene ngoto‘umu vela.

32

*1 Ko e ngaahi tāpuaki ‘oe pule‘anga ‘a Kalaisi. 9
‘Oku fakahā ‘ae faka‘auha. 15 ‘Oku faka‘ilo ‘e hoko
‘ae fakamo‘ui.*

- 1 Vakai ‘e pule ha tu‘i ‘i he mā‘oni‘oni,
pea ‘e pule mo e ngaahi hou‘eiki ‘i he fai
angafonu.
- 2 Pea ‘e ‘i ai ‘ae tangata ‘o hangē ko e toitoi‘anga mei
he matangi,
mo e hūfanga mei he afā;
pea hangē ko e ngaahi vaitafe ‘i he potu
mōmoa,
‘o hangē ko e malumalu ‘o ha maka lahi ‘i he
fonua ‘oku puhengia.
- 3 Pea ‘e ‘ikai nenefu ‘ae mata ‘okinautolu ‘oku ‘aa,

- pea ‘e fakafanongo ‘ae telinga ‘okinautolu
‘oku ongo.
- 4 Pea ko e loto ‘oe ‘ohonoa ‘e tokanga pea ma‘u ‘ae
‘ilo,
pea ko e ‘elelo ‘oku le‘ole‘ovale ‘e lea vave mo
totonu.
- 5 ‘E ‘ikai toe ui ‘ae angakovi ko e angalelei,
pe pehē ko e fa‘a foaki ‘aia ‘oku manumanu.
- 6 He ko e tangata vale te ne lea vale,
pea ‘e ngāue kovi hono loto,
ke fai kākā,
pea lea hala kia Sihova,
ke fakamaha ‘ae laumālie ‘oe fiekaia,
pea ta‘ofi ‘e ia ‘ae inu mei he fieinua.
- 7 Ko e ngaahi me‘a ngāue ‘oe angakovi ‘oku kovi:
‘oku ne fakakaukau kovi ke fakafihi ‘ae ma-
siva ‘aki ‘ae lea loi,
pea ke mio‘i ‘ae lea totonu ‘ae masiva ‘i he
fakamaau.
- 8 Ka ko e angalelei ‘oku ne fakakaukau ki he
ngaahi me‘a lelei;
pea ‘i he ngaahi me‘a lelei ‘e fokotu‘uma‘u ia.
- 9 Mou tu‘u hake, ‘akimoutolu ‘ae kau fefine ‘oku
nofo fakafiemālie; fanongo ki hoku le‘o,
‘akimoutolu ‘ae ngaahi ‘ofefine ta‘etokanga;
fakafanongo ki he‘eku lea.
- 10 Te mou ongosia ‘i he ngaahi ‘aho mo e ta‘u lahi,
‘akimoutolu ‘ae kau fefine ta‘etokanga:
koe‘uhi ‘e ‘ikai hoko ‘ae ngaohi ‘oe vaine,
‘e ‘ikai hoko hono tānaki.
- 11 Ke tetetete, ‘akimoutolu ‘ae kau fefine ‘oku
fakafiemālie;
ke mamahi, ‘akimoutolu ‘oku ta‘etokanga:
vete homou kofu, fakatelefua ‘akimoutolu,

- pea nono‘o ‘ae tauanga‘a ki homou no‘otanga
vala.
- 12 Te nau lāunga koe‘uhi ko e mata ‘oe huhu, pea ki
he ngaahi ngoue lelei,
pea ki he vaine fua.
- 13 ‘E tupu hake ‘ae ngaahi ‘akau talatala mo e
talatala‘āmoa ‘i he fonua ‘o hoku kakai;
‘io, ‘i he ngaahi fale fakafiefia kotoa pē ‘i he
kolo ‘oe fiefia:
- 14 Koe‘uhi kuo li‘aki ‘ae ngaahi fale faka‘ei‘eiki;
ko e kolo ‘oe tokolahi kuo si‘aki;
‘e hoko ‘ae ngaahi puke mo e ngaahi fale
mā‘olunga ko e ngaahi ‘ana ‘o ta‘engata,
ko e fiefia‘anga ‘oe fanga ‘asi kaivao,
ko e keinanga‘anga ‘oe fanga manu;
- 15 Kae‘oua ke hua ‘i hifo kiate kitautolu ‘ae laumālie
mei ‘olunga,
pea hoko ‘ae toafa ko e ngoue fa‘a fua,
pea lau ‘ae ngoue fa‘a fua ko e vao ‘akau.
- 16 Pea ‘e toki nofo ‘ae fakamaau ‘i he toafa,
pea nofo ‘ae mā‘oni‘oni ‘i he ngoue fa‘a fua.
- 17 Pea ko e ngāue ‘oe mā‘oni‘oni ko e melino ia;
pea ko e fua ‘oe mā‘oni‘oni ko e fiemālie mo e
nofo lelei ‘o ta‘engata.
- 18 Pea ‘e nofo ‘a hoku kakai ‘i he nofo‘anga ‘oe
melino,
pea ‘i he ngaahi fale tu‘uma‘u,
pea ‘i he ngaahi mālōlō‘anga ‘oe fiemālie;
- 19 Ka e tō ‘ae ‘uha maka, pea ‘e fakahinga ‘ae vao
‘akau;
pea ‘e fakamo‘ulaloa ‘aupito ‘ae kolo.
- 20 ‘Oku monū‘ia ‘akimoutolu ‘oku tūtuu‘i ‘i he ve‘e
vai kotoa pē,

pea fekau atu ki ai 'ae va'e 'oe pulu mo e 'asi.

33

1 Ko e houhau 'oe 'Otua ki he ngaahi fili 'ae siasi.

13 Ko e monū'ia 'oe angafaka'otua.

¹ Ke mala'ia 'a koe 'oku ke fakamālohi, ka na'e 'ikai fakamālohi'i koe;
'a koe 'oku fai kākā, ka na'e 'ikai ke kākaa'i koe!
'Oka ke ka tuku ho'o fakamālohi, 'e toki fakamālohi'i koe;
pea ka 'osi ho'o fai kākā, 'e toki kākaa'i koe.

² 'E Sihova, ke ke 'alo'ofa kiate kimautilu; kuo mau tatali kiate koe:
ke ke hoko ko homau mālohi 'i he pongipongi kotoa pē,
'io, ko homau fakamo'ui 'i he kuonga 'oe mamahi.

³ 'I he longoa'a 'oe tokolahi na'e hola 'ae kakai;
'i ho'o tu'u hake 'a'au, na'e veteki 'ae ngaahi pule'anga.

⁴ Ka e tānaki ho'omou koloa 'oe vete 'o hangē ko e tānaki 'e he 'unufe:
'o hangē ko e fehōpoaki 'oe ngaahi he'e te ne lele kiate kinautilu.

⁵ Kuo hiki hake 'a Sihova; he kuo 'afio ia 'i 'olunga:
kuo ne fakafonu 'a Saione 'aki 'ae fakamaau mo e angatonu.

⁶ Pea 'e hoko 'ae poto mo e 'ilo ko e mālohi 'o ho kuonga, mo e mālohi 'oe fakamo'ui:
ko e manavahē kia Sihova ko 'ene koloa ia.

⁷ Vakai, ko 'enau kau to'a, 'e tangi 'itu'a:
'e tangi mamahi 'ae kau faifekau 'oe melino.

⁸ Kuo vaoa 'ae ngaahi hala motu'a,

kuo ‘ikai ha tangata fononga:
 kuo ne maumau ‘i ‘ae fuakava,
 kuo ne fehi‘a ki he ngaahi kolo,
 ‘oku ‘ikai te ne manavahē ki ha tangata ‘e
 taha.

- 9 ‘Oku mamahi ‘ae fonua pea vaivai:
 kuo mā ‘a Lapanoni, kuo tā hifo ia:
 ‘oku tatau mo e potu vao ‘a Saloni; pea ‘oku
 fakangangana ‘ae ngaahi fua ‘o Pesani mo
 Kameli.
- 10 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “te u tu‘u hake ni:
 te u hiki hake ni au ki ‘olunga,
 pea ‘e hakeaki ‘i ni au.
- 11 Te mou tuitu ‘ia ko e kafukafu,
 te mou fanau ‘i ko e veve:
 ko ho‘omou mānava, ‘o hangē ko e afi, te ne
 faka‘auha ‘akimoutolu.
- 12 Pea ‘e tutu ‘ae kakai ‘o hangē ko e vela ‘oe lahe:
 ‘o hangē ko e ‘akau talatala kuo tutu ‘u ke vela
 ‘i he afi.
- 13 Fanongo, ‘akimoutolu ‘oku mama‘o, ki he me‘a
 kuo u fai;
 pea ‘ilo mo kimoutolu ‘oku ofi, ki hoku
 mālohi.”
- 14 ‘Oku manavahē ‘ae kau angahala ‘i Saione;
 kuo pukea ‘i he ilifia ‘ae kau māluai.
- “Ko hai ‘iate kitautolu ‘e nofo ‘i he afi faka‘auha?
 Ko hai ‘iate kitautolu ‘e nofo ‘i he vela
 ta‘engata?”
- 15 Ko ia ‘oku ‘eve‘eva ‘i he mā‘oni‘oni,
 mo lea totonu;
 ko ia ‘oku fehi‘a ki he koloa ‘oe fakamālohi,
 ‘oku tupe‘i hono nima mei he puke ‘ae koloa
 ‘oku ma‘u ta‘etotonu,

- ‘oku tāpuni hono telinga mei he fanongo ki he toto,
 pea fakamohe hono mata ke ‘oua na‘a mamata ki he kovi;
- 16 ‘E nofo ia ‘i he mā‘olunga:
 ko hono potu unga‘anga ko e ngaahi kolo maka mā‘olunga:
 ‘e foaki kiate ia ‘ae mā;
 pea te ne ma‘u mo‘oni ‘e ia ‘ene vai.
- 17 ‘E mamata ho mata ki he tuli ‘i hono nāunau:
 ‘e sio ia ki he fonua ‘aia ‘oku mama‘o atu.
- 18 ‘E fakalaulauloto ‘a ho loto ki he ilifia.
 Kofa‘ā ‘ae tangata tohi?
 Kofa‘ā ia ‘ae tangata fakamamafa me‘a?
 Kofa‘ā ia na‘e lau ‘ae ngaahi fale mā‘olunga?
- 19 ‘E ‘ikai te ke mamata ki he kakai ‘oku lili,
 ha kakai ‘oe lea ‘ilongata‘a ‘oku ‘ikai te ke fa‘a ongo‘i;
 ‘o ha ‘elelo le‘o vale, ‘oku ‘ikai te ke fa‘a ‘ilo.
- 20 Vakai ki Saione, ko e kolo ‘o ‘etau ngaahi kātoanga mamalu:
 ‘e mamata ho mata ki Selūsalema ko e nofo‘anga fiemālie,
 ko e fale fehikitaki ‘e ‘ikai veteki;
 ‘e ‘ikai hiki ‘o ta‘engata ha pou ‘e taha ‘i ai,
 pea ‘e ‘ikai motu hano afo ‘e taha ‘o‘ona.
- 21 Ka e ‘iate kitautolu ‘a Sihova nāunau‘ia,
 ko e potu ‘oe ngaahi vaitafe laulahi mo e ngaahi mangamanga‘i vai;
 ‘aia ‘e ‘ikai ‘alu ‘i ai ha vakafokotu‘u mo e ngaahi fōhe,
 pea ‘e ‘ikai ‘alu ‘i ai ha vaka lahi.
- 22 He ko Sihova ko hotau fakamaau,
 ko Sihova ko hotau fai fono,

ko Sihova ko hotau tu‘i;
te ne fakamo‘ui ‘akitautolu.

- 23 Kuo tukuange ho‘o ngaahi maea;
na‘e ‘ikai te nau fakatu‘uma‘u honau fanā,
na‘e ‘ikai te nau fa‘a fofola ‘ae lā:
‘i he kuonga ko ia ‘e tufa ‘ae koloa lahi,
‘e ‘ave ‘e he ketu ‘ae koloa ‘i he vete.
- 24 Pea ‘e ‘ikai pehē ‘e kinautolu ‘oku nofo ai, “‘Oku
ou mahaki.”
‘e fakamolemole ‘ae hia ‘okinautolu ‘oku nofo
ai.

34

*1 Ko e ngaahi tautea ‘oku tautea ‘aki ‘e he ‘Otua
‘ae ngaahi fili ‘a hono siasi. 11 Ko e ‘auha ‘o hono
ngaahi fili. 16 Ko hono mo‘oni ‘oe kikite ni.*

- 1 Ha‘u ke ofi, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi pule‘anga, ‘o
fanongo; pea fakafanongo, ‘akimoutolu ‘ae
kakai:
tuku ke fanongo ‘a māmani,
mo ia kotoa pē ‘oku ‘i ai;
‘a māmani, mo e ngaahi me‘a kotoa pē ‘oku
tupu mei ai.
- 2 He ‘oku ‘i he ngaahi pule‘anga kotoa pē ‘ae
tuputāmaki ‘a Sihova,
mo hono houhau lahi ‘oku ‘i honau ngaahi
kongakau kotoa pē:
kuo ne faka‘auha mālie ‘akinautolu,
kuo ne tukuange ‘akinautolu ke tāmata‘i.
- 3 Mo ‘enau mate foki ‘e lī kitu‘a,
pea ‘e ‘alu hake ‘ae namuhāhā mei honau
‘anga‘anga,

- pea ‘e molū ‘o vai ‘ae ngaahi mo‘unga ‘i honau toto.
- 4 Pea ‘e vela ‘o vai ‘ae ngaahi kautau kotoa pē ‘oe langi,
 pea ‘e tākai ‘ae ngaahi langi ‘o hangē ko e takainga pepa:
 pea ‘e tō ki lalō ‘a honau tokolahi,
 ‘o hangē ko e ngangana ‘oe lau mei he vaine,
 pea tatau mo e fiki ‘oku tō mei he ‘akau ko e fiki.
- 5 He kuo to‘o ‘a ‘eku heletā ‘i he langi:
 Vakai, ‘e ‘alu hifo ia ki Itumia,
 pea ki he kakai ‘o hoku houhau, ke totongi.
- 6 Kuo fonu ‘ae heletā ‘a Sihova ‘i he toto,
 kuo pani ia ‘i he ngako, pea ‘i he toto ‘oe fanga lami mo e fanga kosi,
 ‘i he ngako ‘oe kofuua ‘oe fanga sipitangata:
 he ‘oku ‘ia Sihova ‘ae feilaulau ‘i Posela,
 pea mo e tāmata‘i lahi ‘i he fonua ko Itumia.
- 7 Pea ‘e ‘alu hifo mo kinautolu ‘ae fanga liimi,
 mo e fanga pulu fakataha mo e fanga pulu tangata;
 pea ‘e konā honau fonua ‘i he toto,
 pea ‘e koloa ‘ia ‘ae kelekele ‘i he ngako.
- 8 He ko e ‘aho ia ‘oe houhau ‘o Sihova,
 pea ko e ta‘u ‘oe ngaahi totongi kiate ia ‘oku fakahaofi ‘a Saione.
- 9 Pea ‘e liliu ‘ae ngaahi vaitafe ‘o ia ko e pulu,
 pea mo e efu ‘o ia ko e sulifa,
 pea ko e fonua ko ia ‘e hoko ko e pulu vela.
- 10 ‘E ‘ikai fu‘ifu‘i ia ‘i he pō pe ‘i he ‘aho;
 ‘e ‘alu hake ta‘engata ‘ae kohu mei ai:
 ‘e lala ia mei he to‘utangata ki he to‘utangata;

- ‘e ‘ikai fou ai ha taha ‘o ta‘engata pea ta‘engata.
- 11 Ka e ma‘u ia ‘e he komolaniti pea mo e pitane;
 ‘e nofo ai ‘ae lulu mo e leveni:
 pea te ne falō ki ai ‘ae afo ‘ae faka‘auha,
 pea mo e fua ‘oe faka‘osi‘osi.
- 12 Te nau ui honau hou‘eiki ki he pule‘anga, ka e
 ‘ikai ha taha ‘i ai,
 pea ko e me‘a noa pe hono hou‘eiki kotoa pē.
- 13 Pea ‘e tutu ‘ae ‘akau talatala ‘i hono ngaahi fale
 faka‘ei‘eiki,
 ko e ‘akau veli mo e ‘akau talatala ‘i hono
 ngaahi kolo:
 pea ‘e hoko ia ko e nofo‘anga ‘oe fanga talākoni,
 pea ko e potu ‘oe fanga lulu.
- 14 ‘E fetaulaki ‘ae manu fekaī ‘oe toafa mo e manu
 fekaī ‘oe motu,
 pea ‘e tangi ‘ae sataia ki hono toko ua;
 pea ‘e mālōlō ai ‘ae lulu ‘oku tangi,
 pea ‘ilo ai mo‘ona ha mālōlō‘anga.
- 15 ‘E ngaahi ‘i ai ‘e he motu‘a lulu hono pununga,
 pea fakatō, pea fōfoa‘i, pea tānaki ki hono
 malumalu:
 ‘e tānaki foki ‘i ai ‘ae ngaahi volita, taki taha mo
 hono hoa.
- 16 Kumi ‘akimoutolu ‘i he tohi ‘a Sihova, pea lau;
 ‘e ‘ikai ha taha ‘i he ngaahi me‘a ni ‘e ta‘ehoko,
 ‘e ‘ikai masiva ha taha ‘i hono hoa:
 he kuo fekau ia ‘e hoku ngutu,
 pea ko hono laumālie kuo tānaki ‘e ia
 ‘akinautolu.
- 17 Pea kuo ne talotalo ‘e ia ma‘anautolu,
 pea ko hono nima kuo vahe‘i ia kiate kinau-
 tolu ‘aki ‘ae afo:

te nau ma‘u ia ‘o lauikuonga,
pea te nau nofo ai mei he to‘utangata ki he
to‘utangata.

35

*1 Ko e monū‘ia fakafiefia ‘oe pule‘anga ‘o Kalaisi.
3 ‘Oku ma‘u ‘ae tokoni ‘e he vaivai; ‘i he lelei mo e
tāpuaki ‘oe ongoongolelei.*

¹ ‘E fiefia ‘ae toafa mo e potu lala koe‘uhi ko kinautolu,
pea ‘e fiefia ‘ae potu li‘aki, pea fisi ‘o hangē ko
e lose.

² ‘E fisi lahi ia,
pea fiefia ‘i he fiefia mo e hiva:
‘e foaki ki ai ‘ae nāunau ‘o Lapanoni,
ko e lelei ‘o Kameli mo Saloni:
te nau mamata ki he nāunau ‘o Sihova,
mo e lelei lahi ‘o hotau ‘Otua.

³ Mou tokoni ki he nima vaivai,
pea pou pou ‘ae tui ‘oku fengatali‘aki.

⁴ Ke ke pehē kiate kinautolu ‘oku loto manavasi‘i,
“Ke mou mālohi,
‘oua ‘e manavahē:
vakai, ‘e hā‘ele mai homou ‘Otua mo e tautea,
‘io, ‘ae ‘Otua ‘aki ‘ae totongi;
te ne hā‘ele mai ‘o fakamo‘ui ‘akimoutolu.”

⁵ Pea ‘e toki faka‘ā ‘ae mata ‘oe kui,
pea ‘e fakaava mo e telinga ‘oe tuli.

⁶ Pea ‘e toki hopohopo ‘ae tangata ketu ‘o hangē ko
e hainite,
pea ‘e hiva ‘ae ‘elelo ‘oe noa:
koe‘uhi ‘e tupu ‘i he toafa ‘ae ngaahi vai,
mo e ngaahi vaitafe ‘i he potu lala.

⁷ Pea ‘e hoko ‘ae kelekele mōmoa ko e anovai,

- mo e fonua fieinu ko e ngaahi matavai:
 pea ko e nofo‘anga ‘oe fanga talākoni, ‘i he
 potu na‘e taki taha tokoto ai, ‘e tupu ai ‘ae
 mohuku mo e kaho mo e mohuku ‘oe ano.
- 8 Pea ‘e ‘i ai ‘ae hala motu‘a, pea mo e hala,
 pea ‘e ui ia ‘Ko e Hala ‘oe Mā‘oni‘oni;’
 ‘e ‘ikai ‘alu ai ‘ae ta‘ema‘a;
 ka e tuku ia kiate kinautolu ni:
 pea neongo ko e vale ‘ae kakai fononga ‘e ‘ikai
 te nau hē ai.
- 9 ‘E ‘ikai ‘i ai ha laione,
 pea ‘e ‘ikai ‘alu hake ki ai ha manu fekai,
 ‘e ‘ikai ‘ilo ia ‘i ai;
 ka ‘e ‘eve‘eva ai ‘ae kakai kuo huhu‘i:
- 10 Pea ‘e foki mai ‘ae kakai kuo huhu‘i ‘e Sihova,
 ‘o ha‘u ki Saione mo e ngaahi hiva,
 mo e fiefia ta‘engata ‘i honau ‘ulu:
 te nau ma‘u ‘ae fiefia mo e nekeneka,
 pea ‘e puna atu ‘ae mamahi mo e to‘e.”

36

*1 ‘Oku lau ‘a Senakalipe ki Siuta. 4 ‘Oku fekau
 atu ‘a Lapisake ‘e Senakalipe, pea ‘i he ngaahi kākā
 ‘oku ne fakaloto ‘i ‘ae kakai ke nau angatu‘u. 22 ‘Oku
 fakahā ‘ene ngaahi lea kia Hesekaia.*

¹ Na‘e hoko ‘o pehē ‘i hono ta‘u ‘e hongofulu ma
 fā ‘oe pule ‘a Hesekaia, na‘e ha‘u ‘a Senakalipe ko
 e tu‘i ‘o ‘Asilia ki he ngaahi kolo kotoa pē ‘o Siuta
 na‘e teu ki he tau, pea ne lava‘i ‘akinautolu.

² Pea na‘e fekau atu ‘e he tu‘i ‘o ‘Asilia ‘a Lapisake
 mei Lakisi ki Selūsalema kia Hesekaia mo e kon-
 gaku tokolahi mo ia. Pea na‘a ne tu‘u ‘i he ve‘evai
 taupotu ki ‘olunga ‘i he hala lahi ‘oe ngoue ‘ae
 tangata fakama‘a kofu.

³ Pea na‘e toki ha‘u kiate ia ‘a Iliakimi, ko e foha ‘o Hilikia, ‘aia na‘e pule ‘i he fale, pea mo Sepina ko e tangata tohi, mo Soa, ko e foha ‘o ‘Asafi, ko e matāpule tohi.

⁴ ¶ Pea pehē ‘e Lapisake kiate kinautolu, Mou pehē kia Hesekaia, “‘Oku pehē ‘e he tu‘i lahi, ko e tu‘i ‘o ‘Asilia, Ko e hā koā ‘ae falala‘anga ni ‘oku ke falala ki ai?”

⁵ Kuo ke pehē ‘e koe, (ka ko e lea ta‘e‘aonga,) “‘Oku ‘iate au ‘ae fakakaukau mo e mālohi ki he tau: ka ‘oku ke falala kia hai, ke ke angatu‘u ai kiate au?”

⁶ Vakai, ‘oku ke fa‘aki ki he tokoni ‘oe kaho mafesi ni, ko ‘Isipite; ‘aia ‘i he fa‘aki ki ai ha tangata, ‘e ‘asi ia ki hono nima, pea ‘e lavea ia: ‘oku pehē ‘a Felo ko e tu‘i ‘o ‘Isipite kiate kinautolu kotoa pē ‘oku falala kiate ia.”

⁷ Ka ‘i ho‘o pehē mai kiate au, “‘Oku mau falala kia Sihova ko homau ‘Otua: ‘ikai kuo li‘aki ‘e Hesekaia hono ngaahi potu mā‘olunga pea mo hono ngaahi feilaulau‘anga pea ne pehē ki Siuta, mo Selūsalema, ‘Te mou lotu ‘i he ‘ao ‘oe feilaulau‘anga ni?”

⁸ Ko ia ‘oku ou fekau kiate ko e ke ke ‘omi ‘ae ngaahi me‘a fakamo‘oni, ki hoku ‘eiki ko e tu‘i ‘o ‘Asilia, pea te u foaki atu ‘ae hoosi ‘e ua afe, ‘o kapau te ke fa‘a fakaheka ‘e koe ha kau tangata ki ai.

⁹ Pea ka kuo pehē, ‘e fēfē ho‘o fakafoki ‘ae mata ‘o ha ‘eikitau ‘oku si‘i hifo ‘i he ngaahi tamaio‘eiki ‘o ‘eku ‘eiki, pea falala ki ‘Isipite ke ma‘u mei ai ‘ae ngaahi saliote mo e kau tangata heka hoosi?

¹⁰ Pea kuo u ha‘u eni ki he fonua ni ke tau‘i pea faka‘auha ia ka e ta‘ekau ki ai ‘a Sihova? Na‘e pehē

mai ‘e Sihova kiate au, “Alu hake ki he fonua ni, pea faka‘auha ia.’ ”

11 ¶ Pea na‘e toki pehē ‘e Iliakimi mo Sepina pea mo Soa kia Lapisake, “‘Oku mau kole kiate koe, ke ke lea ki ho‘o kau tamaio‘eiki ‘i he lea fakaSilia; he ‘oku mau ‘ilo ia: kae‘oua ‘e lea kiate kimautolu ‘i he lea fakaSiu, ‘i he telinga ‘oe kakai ‘oku tu‘u ‘i he ‘ā.

12 ¶ Ka na‘e pehē ‘e Lapisake, “Kuo fekau au ‘e he‘eku ‘eiki ki ho ‘eiki pea mo koe ke lea ‘aki ‘ae ngaahi lea ni? ‘Ikai kuo ne fekau au ki he kau tangata ‘oku nofo ‘i he ‘ā, ke nau kai honau kinoha‘a, pea inu honau tu‘utata, fakataha mo kimoutolu?

13 Pea na‘e toki tu‘u hake ‘a Lapisake, pea kalanga ia ‘i he le‘o lahi ‘i he lea fakaSiu, ‘o pehē, Mou fanongo ki he lea ‘ae tu‘i lahi, ‘ae tu‘i lahi ‘o ‘Asilia.

14 ‘Oku pehē ‘e he tu‘i, ‘oua na‘a tuku ‘a Hesekaia ke kākaa‘i ‘akimoutolu; koe‘uhi ‘e ‘ikai te ne fa‘a fakamo‘ui ‘akimoutolu.

15 Pea ‘oua na‘a tuku ‘a Hesekaia ke ne fakaloto‘i ‘akimoutolu ke mou falala kia Sihova, ‘o pehē, ‘Ko e mo‘oni ‘e fakamo‘ui ‘akitautolu ‘e Sihova:’ ‘e ‘ikai tukuange ‘ae kolo ni ki he nima ‘oe tu‘i ‘o ‘Asilia.

16 ‘Oua na‘a fanongo kia Hesekaia: he ‘oku pehē ‘e he tu‘i ‘o ‘Asilia, Mou fakalelei mo au ‘aki ha foaki, pea ha‘u kitua‘ā kiate au: pea kai taki taha ‘i he‘ene vaine, pea taki taha ‘i he‘ene ‘akau ko e fiki, pea taki taha inu ‘ae vai ‘o ‘ene puha vai.

17 Kae ‘oua ke u ha‘u ‘o ‘ave ‘akimoutolu ki ha fonua ‘oku hangē ko homou fonua, ko e fonua ‘oe uite mo e uaine, ko e fonua ‘oe mā mo e ngoue vaine.

¹⁸ Vakai telia na‘a fakaloto‘i ‘akimoutolu ‘e Hesekaia, ‘o pehē, “E fakamo‘ui ‘akitautolu ‘e Sihova.’ ‘Oku ai ha ‘otua ‘oe ngaahi pule‘anga kuo ne fakamo‘ui hono fonua mei he nima ‘oe tu‘i ‘o ‘Asilia?”

¹⁹ ‘Oku ‘i fē ‘ae ngaahi ‘otua ‘o Hamati mo ‘Aapati? ‘Oku ‘i fē ‘ae ngaahi ‘otua ‘o Sifaveimi? Pea kuo nau fakamo‘ui ‘a Samēlia mei hoku nima?

²⁰ Ko hai ‘i he ngaahi ‘otua kotoa pē ‘oe ngaahi fonua ni, kuo fakamo‘ui honau fonua mei hoku nima, koe‘uhi ke fakamo‘ui ‘e Sihova ‘a Selūsalema mei hoku nima?”

²¹ Ka na‘a nau fakalongo pe, pea ‘ikai ha lea si‘i kiate ia: he na‘e pehē ‘ae fekau ‘ae tu‘i, “Oua na‘a talia ia.”

²² Pea na‘e toki ha‘u kia Hesekaia ‘a Iliakimi, ko e foha ‘o Hilikia, ‘aia na‘e pule ‘i he fale, mo Sepina ko e tangata tohi, mo Soa, ko e foha ‘o ‘Asafi, ko e matāpule tohi, kuo mahae honau kofu, pea na‘e tala kiate ia ‘ae ngaahi lea ‘a Lapisake.

37

1 ‘I he mamahi ‘a Hesekaia ‘oku ne fekau kia ‘Isaia ke hūfia ‘akinautolu. 6 ‘Oku fakafiemālie‘i ‘akinautolu ‘e ‘Isaia. 8 ‘I he ‘alu ‘a Senakalipe ke tau‘i ‘a Tilaka, ‘oku ne ‘atu ‘ae tohi kapekape kia Hesekaia. 14 Ko e lotu ‘a Hesekaia. 21 Ko e kikite ‘a ‘Isaia ki he laukau mo e faka‘auha ‘a Senakalipe, pea mo e lelei ‘o Saione. 36 ‘Oku taa‘i ‘e he ‘āngelo ‘ae kautau ‘o ‘Asilia. 37 ‘Oku tāmāte‘i ‘a Senakalipe ‘e hono ongo foha ‘i Ninive.

¹ Pea na‘e hoko ‘o pehē, ‘i he fanongo ‘a Hesekaia ki ai, na‘a ne haehae hono kofu, pea kofu‘aki ia ‘ae tauanga‘a, pea ‘alu ki he fale ‘o Sihova.

² Pea ne fekau 'a Iliakimi, 'aia na'e pule 'i he fale, mo Sepina ko e tangata tohi, pea mo e mātu'a 'i he kau taula'eiki, kuo kofu'aki 'ae tauanga'a, kia 'Isaia ko e palōfita, ko e foha 'o 'Amosi.

³ Pea nau pehē kiate ia, "Oku pehē 'e Hesekaia, Ko e 'aho ni ko e 'aho 'oe mamahi, mo e valoki, pea mo e kapekape: he kuo hokosia 'ae 'aho ke fā'ele, ka 'oku 'ikai pā mālohi ke fanau'i.

⁴ Hei'ilo 'e fanongo nai 'e Sihova ko ho 'Otua ki he ngaahi lea 'a Lapisake, 'aia kuo fekau 'e he tu'i 'o 'Asilia ko hono 'eiki ke valoki 'aki 'ae 'Otua mo'ui, pea 'e tautea 'ae ngaahi lea 'aia kuo fanongo ki ai 'e Sihova ko ho 'Otua: ko e hiki hake ho'o hū koe'uhi ko e kakai 'oku kei toe."

⁵ Ko ia na'e ha'u 'ae kau tamaio'eiki 'a Hesekaia kia 'Isaia.

⁶ ¶ Pea na'e pehē 'e 'Isaia kiate kinautolu, "Te mou lea 'o pehē ki homou 'eiki, 'Oku pehē 'e Sihova, 'Oua na'a ke manavahē ki he ngaahi lea kuo ke fanongo ki ai, 'aia kuo kapekape 'aki kiate au 'e he kau tamaio'eiki 'oe tu'i 'a 'Asilia.

⁷ Vakai, te u fakahū kiate ia ha laumālie, pea te ne fanongo ki he ongoongo, pea foki ki hono fonua 'o'ona; pea te u pule ke tō ia 'i he heletā 'i hono fonua 'o'ona."

⁸ ¶ Na'e foki 'a Lapisake, pea 'ilo 'oku tau 'ae tu'i 'o 'Asilia mo Lipina: he kuo ne fanongo kuo ha'u ia mei Lakisi.

⁹ Pea na'a ne fanongo ki he tala na'e kau kia Tilaka ko e tu'i 'o 'Itiopea, 'o pehē, "Oku ha'u ia ke tau'i koe.' Pea 'i he'ene fanongo ki ai, na'a ne fekau atu 'ae kau talafekau kia Hesekaia, 'o pehē,

¹⁰ "Ke pehē ho'omou lea kia Hesekaia ko e tu'i 'o Siuta, 'oua na'a tuku 'a ho 'Otua, 'aia 'oku ke fa'aki

ki ai, ke kākaa‘i koe, ‘o pehē, “E ‘ikai tukuange ‘a Selūsalema ki he nima ‘oe tu‘i ‘o ‘Asilia.’

¹¹ Vakai, kuo ke fanongo ki he me‘a kuo fai ‘e he ngaahi tu‘i ‘o ‘Asilia ki he ngaahi fonua kotoa pē ‘i he faka‘auha ‘aupito ‘akinautolu; pea ‘e fakamo‘ui koe?

¹² Kuo fakamo‘ui ‘e he ngaahi ‘otua ‘oe ngaahi pule‘anga ‘akinautolu na‘e faka‘auha ‘e he‘eku ngaahi tamai, ko Kosani, mo Holani, mo Leseфи, mo e fānau ‘a Iteni ‘aia na‘e ‘i Tilasa?

¹³ ‘Oku ‘i fē ‘ae tu‘i ‘o Hamati, pea mo e tu‘i ‘o ‘Aapati, pea mo e tu‘i ‘oe kolo ko Sifaveimi, mo Hena, mo Iva?”

¹⁴ ¶ Pea na‘e ma‘u ‘e Hesekaia ‘ae tohi mei he nima ‘oe kau talafekau, pea lau ia: pea na‘e ‘alu hake ‘a Hesekaia ki he fale ‘o Sihova, ‘o ne folahi ia ‘i he ‘ao ‘o Sihova.

¹⁵ Pea na‘e hū ‘a Hesekaia kia Sihova, ‘o pehē,

¹⁶ “‘E Sihova ‘oe ngaahi kautau, ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli, ‘aia ‘oku ‘afio ‘i he vaha‘a ‘oe ongo Selupi, ko koe ko e ‘Otua, ‘io, ko koe tokotaha pe, ‘i he ngaahi pule‘anga ‘o māmani: ko koe na‘e ngaohi ‘ae langi mo māmani.

¹⁷ Fakaongo mai ho fofonga, ‘e Sihova, pea fanongo; faka‘ā, ‘e Sihova, ho fofonga, pea ke ‘afio‘i: pea fanongo ki he lea kotoa pē ‘a Senakalipe, ‘aia kuo fekau ke valoki ‘aki ‘ae ‘Otua mo‘ui.

¹⁸ Ko e mo‘oni, ‘E Sihova, ko e ngaahi tu‘i ‘o ‘Asilia kuo nau faka‘auha ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē, mo honau ngaahi fonua,

¹⁹ Pea kuo lī honau ngaahi ‘otua ki he afi: he na‘e ‘ikai ko ha ‘otua ‘akinautolu, ka ko e ngāue ‘ae nima ‘oe tangata, ko e ‘akau mo e maka: ko ia kuo nau

faka‘auha ai ‘akinautolu.

²⁰ Ko ia, ‘E Sihova ko homau ‘Otua, fakahaofi ‘akimautolu mei hono nima, koe‘uhi ke ‘ilo ‘e he ngaahi pule‘anga kotoa pē ‘o māmani ko koe ko Sihova, ‘io, ko koe tokotaha pe.”

²¹ ¶ Pea na‘e toki fekau ‘e ‘Isaia ko e foha ‘o ‘Amosi kia Hesekaia, ‘o pehē, “‘Oku pehē ‘e Sihova ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli, ko e me‘a ‘i ho‘o hū kiate au koe‘uhi ko Senakalipe ko e tu‘i ‘o ‘Asilia:

²² Ko eni ‘ae lea ‘aia kuo folofola‘aki ‘e Sihova ‘oku kau kiate ia; ‘Ko e ta‘ahine, ko e ‘ofefine ‘o Saione, kuo fehi‘a kiate koe, pea kata manuki kiate koe: ko e ‘ofefine ‘o Selūsalema, kuo ne kalokalo hono ‘ulu kiate koe.

²³ Ko hai ia kuo ke manuki‘i mo kape‘i? Pea kuo ke hiki hake ho le‘o kia hai, pea hiki mo ho mata ki ‘olunga? ‘Io, ki he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

²⁴ Kuo ke manuki‘i ‘e ho‘o kau tamaio‘eiki ‘a Sihova, pea kuo ke pehē, ‘I he tokolahi ‘o ‘eku ngaahi saliate kuo u ha‘u ki he mā‘olunga ‘oe mo‘unga, ki he tafa‘aki ‘o Lapanoni, pea te u tu‘usi ki lalo ‘ae ngaahi sita mā‘olunga ‘o ia, pea mo e ngaahi ‘akau ko e fea lelei ‘o ia: pea te u hū ki he mā‘olunga ‘o hono ngaahi ngata‘anga, mo e vao ‘akau ‘o hono Kameli.

²⁵ Kuo u keli, pea inu vai, pea kuo u fakamaha ‘aki hoku ‘aofi va‘e ‘ae ngaahi vaitafe kotoa pē ‘oe ngaahi kolo kuo kāpui ‘e he tau.

²⁶ ‘Ikai kuo ke fanongo fuoloa, kuo u fai ia ‘e au; pea ‘i he ngaahi kuonga ‘i mu‘a, na‘aku tu‘utu‘uni ki ai? ko eni, kuo u fakahoko ia, koe‘uhi ke ke liliu ‘ae ngaahi kolo kuo teu tau, ko e ngaahi tu‘unga fale kuo ‘auha.

²⁷ Ko ia na‘e mālohi si‘i pe ho‘onau kakai, na‘a

nau manavahē pea puputu‘u: na‘a nau hangē ko e mohuku ‘oe ngoue, pea hangē ko e ‘akau mata, ‘o hangē ko e mohuku ‘i he tu‘a fale, pea hangē ko e uite kuo mahunu ‘i he te‘eki ke tupu hake.

²⁸ Ka ‘oku ou ‘ilo ho nofo‘anga, pea mo ho‘o ‘alu kitu‘a, mo ho‘o hū ki fale, mo ho‘o ‘ita kiate au.

²⁹ Ko e me‘a ‘i he ‘alu hake ki hoku fofonga ho‘o ‘ita kiate au, mo ho‘o fielahi, ko ia te u ‘ai ‘eku māta‘u ki ho ava‘i ihu, mo ‘eku me‘a ta‘ofi ‘i ho lountutu, pea te u fakafoki koe ‘i he hala ko ia ‘aia ne ke ha‘u ai.

³⁰ Pea ko e faka‘ilonga eni kiate koe, Te mou kai ‘i he ta‘u ni ‘aia ‘oku tupu ‘iate ia pe; pea ‘i hono ua ‘oe ta‘u ‘aia ‘oku tupu mei ai: pea ‘i hono tolu ‘oe ta‘u te mou tūtuu‘i, pea tu‘usi mai, pea tō ‘ae ngaahi ngoue vaine, pea kai ‘ae ngaahi fua ‘o ia.

³¹ Pea ko e toe ‘oe fale ‘o Siuta, kuo hao ‘e toe aka ki lalo, pea fua ‘i ‘olunga:

³² Koe‘uhi ‘e ‘alu ‘i Selūsalema ha toenga kakai, pea ko kinautolu kuo hao ‘i he mo‘unga ko Saione: ko e ‘ofa ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau te ne fai ‘ae me‘a ni.

³³ Ko ia ‘oku pehē ‘ae folofola ‘a Sihova ‘aia ‘oku kau ki he tu‘i ‘o ‘Asilia, “E ‘ikai te ne ha‘u ki he kolo ni, pe fana‘i ha ngahau ki ai, pe ha‘u ki ai ‘aki ‘ae ngaahi fakaū pe fokotu‘u ha tetanu ki ai.

³⁴ ‘Oku pehē ‘e Sihova, ‘I he hala na‘a ne ha‘u ai, ‘i he hala ko ia te ne foki atu ai, pea ‘e ‘ikai te ne ha‘u ki he kolo ni.

³⁵ He te u malu‘i ‘ae kolo ni ‘o fakamo‘ui ia koe‘uhi ko au, pea koe‘uhi ko ‘eku tamaio‘eiki ko Tevita.’ ”

³⁶ ¶ Pea na‘e toki ‘alu atu ‘ae āngelo ‘o Sihova, ‘o ne taa‘i ‘i he nofo‘anga tau ‘oe kau ‘Asilia ‘ae

tokotaha kilu mā toko valu mano ma toko nima afe: pea 'i he tu'u hengihengi hake 'ae kakai, vakai, kuo nau mate, ko e 'anga'anga kotoa pē.

³⁷ ¶ Ko ia na'e 'alu ai 'a Senakalipe ko e tu'i 'o 'Asilia, 'o ne 'alu, 'o foki atu, pea nofo 'i Ninive.

³⁸ Pea na'e hoko 'o pehē, lolotonga 'ene lotu 'i he fale 'o Nisiloki ko hono 'otua, na'e taa'i ia 'e hono ongo foha ko 'Atilameleki mo Salisa 'aki 'ae heletā pea ne na hao ki he fonua ko 'Aminia pea na'e pule hono foha ko 'Asahatoni ko hono fetongi.

38

1 'I he ma'u 'e Hesekaia 'ae tala ke ne mate, 'oku fakatolotolonga 'ene mo'ui 'i he'ene lotu. 8 'Oku foki ki mui 'ae la'ā ko e fakamo'oni 'oe tala'ofa ko ia. 9 Ko 'ene hiva fakafeta'i.

¹ 'I he ngaahi 'aho ko ia na'e mahaki 'a Hesekaia 'o meimei mate. Pea na'e ha'u 'a 'Isaia ko e palōfita ko e foha 'o 'Amosi, pea ne pehē kiate ia, "'Oku pehē 'e Sihova, Teuteu ho fale: he te ke mate, pea 'ikai mo'ui."

² Pea na'e toki tafoki 'a Hesekaia 'o hanga hono mata ki he holisi 'oe fale, pea lotu kia Sihova,

³ Pea ne pehē, "'E Sihova, 'Oku ou kole kiate koe, ke ke manatu ki he anga 'o 'eku 'eve'eva 'i ho 'ao 'i he mo'oni pea mo e loto haohaoa, pea kuo u fai 'aia 'oku lelei 'i ho 'ao." Pea na'e tangi mamahi 'a Hesekaia.

⁴ ¶ Pea toki hoko 'ae folofola 'a Sihova kia 'Isaia, 'o pehē,

⁵ "'Alu, 'o tala kia Hesekaia, 'Oku pehē 'e Sihova, ko e 'Otua 'o Tevita ko ho 'o tamai, kuo u fanongo ki ho 'o hū, kuo u mamata ki ho 'o lo'imata: vakai, te u

fakalahi ‘aki ho‘o ngaahi ‘aho ‘ae ta‘u ‘e hongofulu ma nima.

⁶ Pea te u fakamo‘ui koe mo e kolo ni mei he nima ‘oe tu‘i ‘o ‘Asilia: pea te u malu‘i ‘ae kolo ni.

⁷ Pea ko e faka‘ilonga eni kiate koe meia Sihova, ki he‘ene fai ‘e Sihova ‘ae me‘a ni ‘aia kuo ne folofola ki ai;

⁸ Vakai, te u toe ‘omi ki mui ‘ae ‘ata ‘oe ngaahi tikeli, ‘aia kuo ‘alu hifo ‘i he me‘a faka‘ilonga la‘ā ‘o ‘Ahasi, ko e vahe ‘e hongofulu. Pea na‘e foki ki mui ‘ae la‘ā ‘i he tikeli ‘e hongofulu, ‘ae ngaahi vahe ko ia ‘aia kuo ‘alu hifo ai ia.”

⁹ ¶ Ko e tohi *eni* e Hesekaia ko e tu‘i ‘o Siuta, ‘i he hili ‘a hono mahaki, pea kuo mo‘ui ia mei hono mahaki;

¹⁰ Na‘aku pehē ‘i he tu‘usi ‘a hoku ngaahi ‘aho, “Te u ‘alu hifo ki he matapā ‘oe fonualoto: kuo fa‘ao ‘iate au hono toe ‘o hoku ngaahi ta‘u.”

¹¹ Na‘aku pehē, “E ‘ikai te u mamata kia Sihova, ‘io, ko Sihova, ‘i he fonua ‘oe mo‘ui: ‘e ‘ikai te u toe mamata ki he tangata fakataha mo e kakai ‘o māmani.

¹² Kuo ‘alu hoku ngaahi ta‘u, pea kuo ‘ave ia ‘iate au ‘o hangē ko e fale fehikitaki ‘oe tauhi sipi:

na‘aku tu‘usi ‘eku mo‘ui ‘o hangē ko e tangata lalanga tupenu:

te ne tu‘usi ke motu au ‘i he faka‘au‘ausino: mei he ‘aho ‘o a‘u ki he pō ‘oku ke faka‘osi au.

¹³ Na‘aku lau ki he pongipongi, koe‘uhi ‘o hangē ko e laione te ne fesi‘i pehē hoku ngaahi hui kotoa pē:

mei he ‘aho ‘o a‘u ki he pō ‘oku ke fai ke faka‘osi au.

14 ‘O hangē ko e kaleni pe ko e سوال, na‘e pehē ‘eku lea:

ne u tangi ‘o hangē ko e lupe:

kuo vaivai hoku mata ‘i he sio ki ‘olunga:

‘E Sihova, kuo u ta‘omia;

ke ke langomaki‘i au.”

15 Ko e hā te u lea aki?

Kuo tala‘ofa ia kiate au, pea kuo ne fai ki ai:

te u ‘alu ‘i he angavaivai ‘i hoku ngaahi ta‘u kotoa pē koe‘uhi ko e mamahi ‘a hoku laumālie.

16 ‘E Sihova, ‘i he ngaahi me‘a ni ‘oku mo‘ui ai ‘ae tangata,

pea ‘i he ngaahi me‘a ni kotoa pē ‘oku ai ‘ae mo‘ui ‘a hoku laumālie:

kuo pehē ho‘o fakamo‘ui au, pea ngaohi au ke u mo‘ui.

17 Vakai, ne u ma‘u ‘ae mamahi lahi ko e fetongi ‘oe fiamālie:

ka ‘i ho‘o ‘ofa ki hoku laumālie kuo ke fakamo‘ui ia mei he luo ‘oe faka‘auha:

he kuo ke lī ‘eku ngaahi hia kotoa pē ki ho tu‘a.

18 He ‘oku ‘ikai fa‘a fakamālō kiate koe ‘ae fa‘itoka, ‘oku ‘ikai fa‘a fakaongoongolelei‘i koe ‘e he mate:

ko kinautolu ‘oku ‘alu hifo ki he luo ‘oku ‘ikai te nau fa‘a ‘amanaki ki he mo‘oni.

19 Ko e kakai mo‘ui, ko e kakai mo‘ui, ko ia ‘e fakamālō kiate koe,

‘o hangē ko ia ‘oku ou fai ‘i he ‘aho ni: ‘e fakahā ho‘o mo‘oni ‘e he tamai ki he fānau.

20 Na‘e tatali ‘e Sihova ke fakamo‘ui au:

ko ia te mau hiva ‘aki ‘eku ngaahi hiva ‘i he me‘a faiva ‘i he ‘aho kotoa pē ‘o ‘emau mo‘ui ‘i he fale ‘o Sihova.

²¹ He na‘e pehē ‘e ‘Isaia, “Tuku ke nau to‘o ‘ae ngaahi fiki, pea ‘ai ia ko e pulusi ki he hala, pea te ne mo‘ui.”

²² Pea ne pehē foki ‘e Heseakaia, “Ko e hā ‘ae faka‘ilonga te u ‘alu hake ai ki he fale ‘o Sihova?”

39

1 Ko e fekau ‘o Melotaki-Palatani, ke ‘a‘ahi kia Heseakaia koe‘uhi ko e me‘a mana, pea ‘oku fakahā kiate ia ‘a ‘ene koloa. 3 ‘I he ‘ilo ia ‘e ‘Isaia, ‘oku ne fakahā ‘ae fakapōpula ‘i Pāpilone.

¹ ‘I he kuonga ko ia na‘e ‘ave ‘e Melotaki-Palatani ko e foha ‘o Palatani, ko e tu‘i ‘o Pāpilone, ‘ae ngaahi tohi mo e me‘a foaki kia Heseakaia: he kuo ne fanongo na‘e mahaki ia, pea kuo mo‘ui.

² Pea na‘e fiefia ai ‘a Heseakaia, pea na‘a ne fakahā ‘ae fale ‘o ‘ene ngaahi me‘a mahu‘inga, ‘ae siliva, mo e koula, mo e ngaahi me‘a namu kakala, mo e lolo mahu‘inga, mo e fale kotoa ‘o ‘ene mahafutau, pea mo ia kotoa pē na‘e ‘ilo ‘i hono ngaahi tukunga koloa: na‘e ‘ikai ha me‘a ‘i hono fale, pe ‘i hono pule‘anga kotoa pē, na‘e ta‘efakahā ‘e Heseakaia kiate kinautolu.

³ ¶ Pea na‘e toki ha‘u ‘a ‘Isaia ko e palōfita ki he tu‘i ko Heseakaia, pea pehē kiate ia, “Ko e hā ‘ae lea ‘ae kau tangata ni? Pea na‘a nau ha‘u mei fē kiate koe?” Pea pehē ‘e Heseakaia, “Kuo nau ha‘u mei he fonua mama‘o kiate au, ‘io, mei Pāpilone.

⁴ Pea pehē ‘e ia, Ko e hā kuo nau mamata ai ‘i ho fale? Pea pehēange ‘e Heseakaia, “Ko ia kotoa pē ‘i

hoku fale kuo nau mamata ki ai: ‘oku ‘ikai ha me‘a ‘i he‘eku koloa kuo u ta‘efakahā kiate kinautolu.”

⁵ Pea na‘e toki pehē ‘e ‘Isaia kia Hesekaia, “Fanongo ki he folofola ‘a Sihova ‘oe ngaahi kautau:

⁶ Vakai, ‘oku pehē ‘e Sihova, ‘E ha‘u ‘ae ngaahi ‘aho, ‘e fetuku ki Papilone ‘ae me‘a kotoa pē ‘oku ‘i ho fale, pea mo ia kuo tānaki ‘e ho‘o ngaahi tamai ‘o a‘u ki he ‘aho ni: ‘e ‘ikai ha me‘a ‘e toe.

⁷ Pea ko ho ngaahi foha ‘e tupu ‘iate koe, ‘aia te ke fakatupu, te nau ‘ave; pea te nau hoko ko e kau talifekau ‘i he fale faka‘ei‘eiki ‘oe tu‘i ‘o Papilone.”

⁸ Pea na‘e toki pehē ‘e Hesekaia kia ‘Isaia, “‘Oku lelei ‘ae folofola ‘a Sihova ‘aia kuo ke lea ‘aki.” Pea na‘a ne toe pehē, “Koe‘uhi ‘e ‘i hoku ngaahi ‘aho ‘o‘oku ‘ae melino mo e mo‘oni.”

40

1 Ko e fakahā ‘ae ongolelei. 5 Ko e malanga ‘a Sione Papitaiso. 9 Ko e malanga ‘ae kau ‘aposetolo 12 Ko e palōfita ‘i he māfimaifi ‘ae ‘Otua, 18 Pea mo ‘ene lelei lahi taha, 26 ‘Oku ne fakafiemālie‘i ‘ae kakai.

¹ ‘Oku pehē ‘e homou ‘Otua, “Mou fakafiemālie‘i, mou fakafiemālie‘i ‘a hoku kakai.

² “Lea fakafiemālie ki Selūsalema, pea kalanga kiate ia, kuo ngata ‘ene tau, kuo fakamolemole ‘ene hia: he kuo fai ‘ae totongi ke liunga ua kiate ia mei he nima ‘o Sihova ‘i he‘ene hia kotoa pē.”

³ ¶ Ko e le‘o ‘o ia ‘oku kalanga ‘i he toafa,

“Teuteu ‘ae hala ‘o Sihova, fakatonutonu ‘ae hala lahi ‘i he toafa ma‘a hotau ‘Otua.”

⁴ ‘E hakeaki‘i ‘ae ngaahi luo kotoa pē,

pea ‘e holoki ‘ae ngaahi mo‘unga me‘e tafun-
gofunga kotoa pē:

pea ‘e fakatonutonu ‘ae pikopiko,
 pea ‘e fakatokalelei ‘ae ngaahi potu ‘oku
 tokakovi:

- 5 Pea ‘e fakahā ‘ae nāunau ‘o Sihova,
 pea ‘e mamata ki ai ‘ae kakai kotoa pē:
 he kuo folofola pehē ‘ae fofonga ‘o Sihova.”
- 6 Na‘e pehē ‘e he le‘o, “Kalanga.”
 Pea na‘a ne pehē, “Ko e hā te u kalanga ‘aki?”
 “Ko e mohuku ‘ae kakano kotoa pē,
 pea ko e nāunau kotoa pē ‘o ia ‘oku tatau mo e
 fisi ‘oe ngoue.
- 7 ‘Oku faka‘a‘au ke mōmoa ‘ae mohuku,
 ‘oku mae ‘ae fisi‘i‘akau:
 koe‘uhi ‘oku angi ki ai ‘ae magari ‘a Sihova:
 tā ko e mo‘oni ko e mohuku ‘ae kakai.
- 8 ‘Oku faka‘a‘au ke mōmoa ‘ae mohuku,
 ‘oku mae ‘ae fisi‘i‘akau:
 ka e tolonga ‘o ta‘engata ‘ae folofola ‘a hotau
 ‘Otua.”
- 9 ¶ ‘A koe, ‘oku ‘omi ‘ae ongoongolelei ki Saione,
 ‘alu hake koe ki he mo‘unga mā‘olunga;
 ‘a koe, ‘oku ‘omi ‘ae ongoongolelei ki
 Selūsalema,
 hiki hake ho le‘o ‘i he mālohi;
 hiki hake ia ‘oua ‘e manavahē;
 ke ke pehē ki he ngaahi kolo ‘o Siuta, “Vakai ki
 homou ‘Otua!”
- 10 Vakai, ‘e hā‘ele mai ‘ae ‘Eiki ko Sihova ‘i he
 mālohi,
 pea ‘e pule hono nima mo‘ona:
 vakai, ‘oku ‘iate ia hono totongi,
 pea ‘oku ‘i hono ‘ao ‘a ‘ene ngāue.
- 11 Te ne fafanga ‘ene fanga sipi ‘o hangē ko e tauhi:

te ne t̄ānaki 'ae fanga lami 'aki hono nima,
 pea fua 'akinautolu 'i hono fatafata,
 pea tataki fakafiemālie 'akinautolu 'oku
 feitama.

- 12 Ko hai kuo ne fua 'ae ngaahi vai 'i hono 'aofi
 nima,
 pea fuofua 'ae langi 'aki 'ae hanga,
 pea fakakātoa 'ae efuefu 'oe fonua 'i he me'a
 fuofua,
 pea kuo fakamamafa 'ae ngaahi mo'unga 'i he
 me'a fakamamafa,
 pea mo e ngaahi tafungofunga 'i he me'a
 fakatatau?
- 13 Ko hai kuo ne fakahinohino 'ae Laumālie 'o
 Sihova,
 pea hoko ko 'ene akonaki ke fakahinohino ia?
- 14 Ko hai na'a na fakakaukau mo ia,
 koe'uhi ke ne fakapoto'i ia,
 pe ako kiate ia 'i he hala 'oe fakamaau,
 pe ko hai na'a ne akonaki'i ia 'i he 'ilo,
 pea fakahā kiate ia 'ae hala 'oe 'ilo'ilo?
- 15 Vakai, 'oku tatau 'ae ngaahi pule'anga mo e
 tulutā 'oe ipu vai,
 pea 'oku lau ia 'o hangē ko e efuefu iiki 'oe
 me'a fakatatau:
 vakai, 'oku ne to'o hake 'ae ngaahi motu 'o
 hangē ko e me'a si'i 'aupito.
- 16 Pea 'oku si'i 'a Lapanoni ke tutu,
 pea 'oku si'i 'ae fanga manu 'i ai ki ha feilaulau
 tutu.
- 17 'Oku hangē ko e me'a noa pe 'ae ngaahi
 pule'anga kotoa pē 'i hono 'ao;

pea ‘oku lau ia kiate ia ko e si‘i hifo ‘i he me‘a
noa pe, mo e va‘inga.

18 Pea te mou fakatatau kia hai ‘ae ‘Otua?
Pe ko e hā ha fakatātā te mou fakatatau kiate
ia?

19 ‘Oku haka ‘e he tangata tufunga ha tamapua,
pea ko e tufunga koula ‘oku ‘ufi‘ufi ia ‘aki ‘ae
koula,
pea ‘oku ne ngaohi ‘ae kahoa fihifihi ‘aki ‘ae
siliva

20 Ko ia ‘oku lahi ‘ene masiva pea ‘oku ‘ikai ha‘ane
feilaulau, ‘oku ne fili ha ‘akau ‘e ‘ikai popo;
‘oku ne kumi kiate ia ha tufunga poto ke
fokotu‘u ha tamapua kuo tā ‘aia ‘e ‘ikai ue‘i.

21 Kuo ta‘e‘ilo ‘ekimoutolu?
Na‘e ‘ikai te mou fanongo?
‘Ikai kuo fakahā kiate kimoutolu mei he ka-
mata‘anga?
‘Ikai kuo mou ‘ilo talu mei he ‘ai ‘ae tu‘unga ‘o
māmani?

22 Ko ia ia ‘oku ‘afio ‘i he takatakai ‘o māmani,
pea ko e kakai ‘oku nofo ai ‘oku tatau kiate ia
mo e fanga he‘e;
ko ia ia ‘oku ne fofola ‘ae ngaahi langi ‘o hangē
ko e puipui,
pea folahi ia ‘o hangē ko e fale fehikitaki ke
nofo ai:

23 Ko ia ‘oku ne fakahifo ki lalo ‘ae hou‘eiki ke
‘ikai;
‘oku ne ngaohi ‘ae kau fakamaau ‘oe fonua ko
e va‘inga.

24 ‘Io, ‘e ‘ikai tō ‘akinautolu;
‘io, ‘e ‘ikai tūtuu‘i ‘akinautolu:
‘io, ‘e ‘ikai aka ‘i he kelekele honau tefito:

pea te ne ifi kiate kinautolu, pea te nau mae,
 pea ‘e ‘ave ‘akinautolu ‘e he ‘ahiohio ‘o hangē
 ko e veve.

- 25 “‘Oku pehē ‘e he tokotaha mā‘oni‘oni,
 Pea te mou fakatatau au kia hai, pe te u tatau
 mo hai?
- 26 Hiki hake homou mata ki ‘olunga,
 pea vakai pe ko hai kuo ne fakatupu ‘ae
 ngaahi me‘a ni,
 ‘aia ‘oku ne lau mo taki kitu‘a honau tokolahi;
 ‘oku ne ui ‘akinautolu kotoa pē ‘i honau hin-
 goa ‘i he lahi ‘o hono māfimafi,
 koe‘uhi ‘oku mālohi ia ‘i he māfimafi,
 ‘oku ‘ikai ha taha ‘oku ta‘ehāmai.
- 27 Ko e hā ‘oku ke pehē, ‘e Sēkope,
 pea ke pehē, ‘E ‘Isileli,
 “Kuo fufū hoku hala meia Sihova,
 pea kuo ta‘etokanga ‘a hoku ‘Otua ki hoku
 fakamaau?”
- 28 ¶ “‘Ikai na‘a ke ‘ilo?
 ‘Ikai na‘a ke fanongo,
 ko Sihova ko e ‘Otua ta‘engata ia,
 ko e Tupu‘anga ‘oe ngaahi ngata‘anga ‘o
 māmani, ‘oku ‘ikai pongia ia,
 pea ‘oku ‘ikai vaivai?
 ‘Oku ta‘efa‘a‘ilo‘i ‘a ‘ene ‘ilo.
- 29 ‘Oku ne foaki ‘ae mālohi ki he vaivai;
 pea kiate kinautolu ‘oku ‘ikai ha‘anau mālohi
 ‘oku ne fakatupu ‘ae mālohi.
- 30 ‘Io ‘e pongia ‘ae fānau tupu pea vaivai,
 pea ‘e hinga ‘aupito mo e kau talavou:
- 31 Ka ko kinautolu ‘oku tatali kia Sihova ‘e
 fakafo‘ou honau mālohi;

te nau puna hake ‘aki ‘ae kapakau ‘o hangē ko
 e fanga ‘ikale;
 te nau lele ka e ‘ikai vaivai;
 pea te nau ‘eve‘eva, kā ‘e ‘ikai pongia.”

41

*1 ‘Oku ako ‘e he ‘Otua ki hono kakai, ‘i he‘ene
 ‘alo‘ofa ki hono siasi, 10 Mo ‘ene ngaahi tala‘ofa, 21
 Pea ki he va‘inga ‘oe ngaahi tamapua.*

¹ “‘Ae ngaahi motu, mou fakalongo pē ‘i hoku ‘ao;
 pea tuku ke fakafo‘ou ‘e he kakai honau
 mālohi:

tuku ke nau ha‘u ke ofi;
 pea toki tuku ke nau lea:
 ke tau ‘unu‘unu ke ofi ki he fakamaau.

² Ko hai na‘a ne fokotu‘u ‘ae tangata mā‘oni‘oni
 mei he potu hahake,
 ‘o ui ia ki hono va‘e,
 pea foaki ‘ae ngaahi pule‘anga ‘i hono ‘ao,
 pe ngaohi ia ke pule ki he ngaahi tu‘i?
 Na‘a ne foaki ‘akinautolu ‘o hangē ko e efu ki
 he‘ene heletā,
 pea hangē ko e veve kuo vilingia ki he‘ene
 kaufana.

³ Na‘a ne tulia ‘akinautolu,
 pea ‘alu fiemālie pe;
 ‘io, ‘i he hala na‘e ‘ikai fou ai hono va‘e.

⁴ Ko hai kuo ngāue mo fai ia,
 ‘o ne ui ‘ae to‘utangata mei he kamata‘anga?
 Ko au ko Sihova, ko e ‘uluaki pea mo e kimui;
 ko au ia.

⁵ Na‘e mamata ‘e he ngaahi motu, pea manavahē;

- na‘e manavahē ‘ae ngaahi ngata‘anga ‘o māmani,
‘onau ‘unu‘unu mai, pea ha‘u.
- ⁶ Na‘e tokoni taki taha ki hono kaungā‘api;
pea pehē taki taha ki hono tokoua, “Ke ke lototo‘a.”
- ⁷ Ko ia na‘e tokoni ‘ae tufunga ‘akau ki he tufunga koula,
pea mo ia ‘oku fakamolemole ‘aki ‘ae hamala ‘aia na‘a ne taa‘i ki he fakalalango,
‘o pehē, “Kuo ‘osi” hono teu ki he fakahoko:
pea ne fakama‘u ia ‘aki ‘ae ngaahi fa‘o, ke ‘oua na‘a ngaue ia.
- ⁸ Ka ko koe, ‘E ‘Isileli, ko ‘eku tamaio‘eiki,
‘E Sēkope ‘a koe kuo u fili,
ko e hako ‘o ‘Epalahame ko hoku kāinga.
- ⁹ ‘A koe kuo u to‘o mei he ngata‘anga ‘o māmani,
pea ui mei he kau tangata tu‘u ki mu‘a ‘i ai,
pea kuo u pehē kiate koe, ‘Ko koe ko ‘eku tamaio‘eiki;’ kuo u fili koe, ka na‘e ‘ikai li‘aki koe.
- ¹⁰ ‘Oua na‘a ke manavahē; he ‘oku ou ‘iate koe:
‘oua ‘e loto vaivai; he ko au ko ho ‘Otua,
te u fakamālohi koe;
‘io, te u tokoni koe;
‘io, te u poupou hake koe ‘aki ‘ae nima to‘omata‘u ‘o ‘eku angatonu.
- ¹¹ Vakai, ko kinautolu kotoa pē na‘e ‘ita kiate koe te nau mā pea puputu‘u:
te nau hangē ko e me‘a noa pe; pea ‘e ‘auha mo kinautolu ‘oku fai kovi kiate koe.
- ¹² Te ke kumi ‘akinautolu, ka e ‘ikai ‘ilo‘i ‘akinautolu,

- ‘io, ‘akinautolu na‘e fai mo koe:
 ko kinautolu ‘oku tau‘i koe te nau hangē ko e
 me‘a noa pe,
 pea hangē ha me‘a ‘oku ‘ikai.
- 13 He ko au ko Sihova ko ho ‘Otua te u puke ho nima
 to‘omata‘u,
 ‘o pehē kiate koe, “Oua ‘e manavahē;
 te u tokoni koe.’
- 14 ‘Oua na‘a manavahē ‘a koe, ko e kelemutu ko
 Sēkope,
 pea mo kimoutolu ‘ae kau tangata ‘o ‘Isileli;
 ‘Oku pehē ‘e Sihova, ko ho huhu‘i,
 ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli, te u tokoni
 kiate koe.
- 15 Vakai, te u ngaohi kiate koe ha me‘a haha fo‘ou
 ‘oku māsila pea nifo:
 te ke haha ‘ae ngaahi mo‘unga,
 pea taa‘i ke iiki,
 pea ngaohi ‘ae ngaahi tafungofunga ‘o hangē
 ko e veve vilingia.
- 16 Te ke tui‘i ‘akinautolu,
 pea ko e matangi te ne puneekina ‘akinautolu,
 pea ko e ‘ahiohio te ne vetekina ‘akinautolu:
 pea te ke fiefia ko e ‘ia Sihova,
 pea vikiviki ‘i he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.
- 17 ‘Oka kumi ‘e he masiva mo e paea ‘ae vai, pea
 ‘oku ‘ikai ia,
 pea ‘oku vaivai honau ‘elelo ‘i he fieinu,
 Ko au ko Sihova te u fanongo kiate kinautolu,
 Ko au ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli ‘e ‘ikai te u li‘aki
 ‘akinautolu.
- 18 Te u fakaava ‘ae ngaahi vaitafe ‘i he ngaahi potu
 mā‘olunga,
 pea mo e ngaahi matavai ‘i he ngaahi tele‘a:

te u ngaohi ‘ae toafa ko e anovai,
pea mo e fonua mōmoa ko e ngaahi matavai.

- 19 Te u tō ‘i he toafa ‘ae sita, ‘ae ‘akau ko e sita, pea mo e maile, pea mo e ‘akau lolo;
te u tō fakataha ‘i he toafa lala ‘ae ‘akau ko e fea, pea mo e paini, pea mo e ‘akau ko e pokasi:
- 20 Koe‘uhi ke nau mamata, pea ongo‘i, pea tokanga, pea ‘ilo fakataha,
ko e nima ‘o Sihova kuo ne fai ‘ae me‘a ni,
pea kuo fakatupu ia ‘e he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.
- 21 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Fakahā ho‘omou me‘a;”
‘oku pehē ‘e he Tu‘i ‘o Sēkope, “‘Omi ho‘omou lea mamafa.”
- 22 “Tuku ke nau ‘omi ia, pea fakahā kiate kimautolu pe ko e hā ‘e hoko:
tuku ke nau fakahā ‘ae ngaahi me‘a mu‘a, pe ko e hā ia,
ke mau fifili ki ai, pea ‘ilo mo hono fakamo‘oni ‘o ia;
pe fakahā kiate kimautolu ‘ae ngaahi me‘a ‘e ha‘u ‘amui.
- 23 Fakahā ‘ae ngaahi me‘a ‘e hoko ‘amui,
ke mau ‘ilo ko e ngaahi ‘otua ‘akimoutolu:
‘io, fai lelei, pe fai kovi,
ke mau ilifia,
pea mamata fakataha ki ai.
- 24 Vakai, ‘oku si‘i hifo ‘akimoutolu ‘i he me‘a ‘oku ‘ikai,
pea ko ho‘omou ngāue ko e me‘a noa pe:
‘oku fakalielia ia ‘aia ‘oku ne fili ‘akimoutolu.

- 25 “Kuo u fokotu‘u ha tokotaha mei he potu toke-
 lau, pea ‘e ha‘u ia:
 talu mei he hopo ‘ae la‘ā te ne ui ki hoku
 huafa:
 pea te ne molomoloki ‘ae hou‘eiki ‘o hangē ko
 e lahe kuo hakaluku,
 pea hangē ‘oku molomoloki ‘e he tangata
 ngaohi ipu ‘ae ‘umea.
- 26 Ko hai kuo ne fakahā mei he kamata‘anga, ke
 mau ‘ilo ia?
 Pea ‘i mu‘a, ke mau pehē ai, “Oku mo‘oni ‘ae
 me‘a ni?”
 Ko e mo‘oni, ‘oku ‘ikai ha tokotaha na‘e tomu‘a tala
 ia,
 ko e mo‘oni, ‘oku ‘ikai ha taha na‘e fakahā ia,
 ‘io, na‘e ‘ikai ha tokotaha te ne fanongo ki
 ho‘omou ngaahi lea.
- 27 Ne u fuofua pehē ki Saione, ‘Vakai, vakai kiate
 kinautolu.’
 pea ne u foaki ki Selūsalema ha tokotaha ‘oku
 ‘omi ‘ae ongoongolelei.
- 28 He na‘aku mamata, ka na‘e ‘ikai ha tangata;
 ‘io, ‘iate kinautolu, pea na‘e ‘ikai ha fakahino-
 hino, pea ‘i he‘eku ‘eke kiate kinautolu, na‘e
 ‘ikai te nau tali ‘aki ha momo‘i lea.
- 29 Vakai, ko e va‘inga kotoa pē ‘a ‘enau ngāue:
 ko e magari mo e va‘inga ‘a ‘enau ngaahi
 tamapua kuo haka.

42

*1 Ko e ngāue ‘a Kalaisi, kuo teu ‘aki ia ‘ae an-
 gavaivai mo e loto ma‘u. 5 Ko e tala‘ofa ‘ae ‘Otua
 kiate ia. 10 Ko e enginaki ke fakamālō ki he ‘Otua*

koe'uhi ko e ongoongolelei. 17 'Oku ne valoki 'ae kakai 'i he'enau ta'etui.

¹“Vakai ki he'eku tamaio'eiki, 'aia 'oku ou poupou;
'aia kuo u fili, pea 'oku fiefia 'iate ia hoku
laumālie;

kuo u tuku hoku laumālie kiate ia:
te ne fakahā 'ae fakamaau ki he ngaahi Senitaile.

²‘E ‘ikai te ne tangi,
pe hiki hake hono le‘o,
pe fakaongo atu ia ‘i he hala.

³‘E ‘ikai te ne fesi‘i ha kaho kuo volu,
pe tāmata‘i ‘ae maama ‘oku kohu:
te ne ‘omi ‘ae fakamaau ki he mo‘oni.

⁴‘E ‘ikai te ne vaivai pe manavasi‘i,
kae‘oua ke ne fokotu‘u ‘ae fakamaau ‘i
māmani:
pea ‘e tatali ‘ae ngaahi motu ki he‘ene fono.”

⁵‘Oku pehē ‘e he ‘Otua ko Sihova,
‘aia na‘a ne fakatupu ‘ae ngaahi langi, pea
folahi atu ia;
ko ia na‘e mafola atu ‘ae fonua, pea mo ia ‘oku
tupu ai;

ko ia ‘oku foaki ‘ae mānava ki he kakai ‘i he
funga ‘o ia, mo e laumālie kiate kinautolu
‘oku ‘eve‘eva ‘i ai:

⁶“Ko au ko Sihova na‘aku ui koe ‘i he mā‘oni‘oni,
pea te u puke ho nima,
pea tauhi koe,

pea foaki koe ko e fuakava ‘oe kakai,
ko e maama ki he ngaahi Senitaile;

⁷Ke faka‘ā ‘ae mata ‘oe kui,
ke ‘omi ‘ae kau pōpula mei he fale fakapōpula,

pea ko kinautolu ‘oku nofo ‘i he po‘uli mei he
fale fakapōpula.

- 8 “Ko au ko Sihova:
ko hoku huafa ia:
pea ko hoku nāunau ‘e ‘ikai te u foaki ki ha
taha,
pe ko hoku fakamālō ki he ngaahi tamapua
kuo tongi.
- 9 Vakai, kuo hoko ‘ae ngaahi me‘a mu‘a,
pea ‘oku ou fakahā ‘ae ngaahi me‘a fo‘ou:
‘i he te‘eki ke hoko ‘oku ou fakahā ia kiate
kimoutolu.
- 10 Hiva kia Sihova ‘aki ‘ae hiva fo‘ou,
pea mo hono fakamālō mei he ngata‘anga ‘o
māmani,
‘akimoutolu ‘oku ‘alu hifo ki he tahi,
pea mo ia kotoa pē ‘oku ‘i ai;
‘ae ngaahi motu, mo e kakai ‘oku nofo ai.
- 11 Tuku ke hiki hake honau le‘o ‘e he toafa mo e
ngaahi kolo,
‘ae ngaahi nofo‘anga ‘oku ‘i Keta:
tuku ke hiva ‘ae ngaahi kakai ‘oe maka,
tuku ke nau kalanga mei he tumutumu ‘oe
ngaahi mo‘unga.
- 12 Tuku ke nau ‘atu ‘ae ongoongolelei kia Sihova,
pea fakahā hono fakamālō ‘i he ngaahi motu.
- 13 ‘E hā‘ele atu ‘a Sihova ‘o hangē ko e tangata
mālohi ‘aupito,
te ne ue‘i hono houhau ‘o hangē ko e tangata
‘oku to‘a lahi:
te ne kalanga,
‘io, ‘o kalanga mālohi,
te ne lava‘i hono ngaahi fili.

- 14 “Kuo fuoloa mo ‘eku fakalongo pe;
 na‘aku nofo pe, ‘o ta‘ofi au:
 ka te u tangi ni ‘o hangē ha fefine langā; te u
 faka‘auha mo maumau‘i hifo fakataha.
- 15 Te u ngaohi ke lala ‘ae ngaahi mo‘unga mo e potu
 tafungofunga,
 pea fakamōmoa ‘ae ngaahi ‘akau iiki;
 pea te u ngaohi ‘ae ngaahi vaitafe ko e ngaahi
 motu,
 pea te u fakamōmoa mo e ngaahi anovai.
- 16 Pea te u ‘omi ‘ae kui ‘i he hala na‘e ‘ikai te nau
 ‘ilo;
 te u tataki ‘akinautolu ‘i he ngaahi hala na‘e
 ‘ikai te nau ‘ilo ki ai:
 te u ngaohi ‘ae po‘uli ko e maama ‘i honau ‘ao,
 mo e ngaahi me‘a pikopiko ke totonu.
 Ko e ngaahi me‘a ni te u fai kiate kinautolu,
 ka e ‘ikai li‘aki ‘akinautolu.
- 17 “E fakafoki ki mui ‘akinautolu,
 ‘e mā lahi, ‘akinautolu ‘oku falala ki he ngaahi
 tamapua kuo tongi,
 ‘akinautolu ‘oku pehē ki he ngaahi fakatātā
 kuo haka,
 ‘Ko homau ‘otua ‘akimoutolu.’
- 18 “Fanongo, ‘akimoutolu ‘oku tuli;
 pea sio, ‘akimoutolu ‘oku kui,
 koe‘uhi ke mou ‘ā.
- 19 Ko hai ‘oku kui, ka ko ‘eku tamaio‘eiki?
 Pe tuli, ‘o hangē ko ‘eku talafekau ‘aia na‘aku
 fekau?
 Ko hai ‘oku kui ‘o hangē ko ia ‘oku haohaoa,
 pea kui ‘o hangē ko e tamaio‘eiki ‘a Sihova?

- 20 ‘Oku ke mamata ki he ngaahi me‘a lahi, ka ‘oku
 ‘ikai te ke tokanga‘i ia;
 ‘o fakaava ‘ae telinga, ka ‘oku ‘ikai te ke
 fanongo.
- 21 ‘Oku fiemālie lahi ‘a Sihova koe‘uhi ko ‘ene
 mā‘oni‘oni ‘a‘ana; te ne hakeaki‘i ‘ae fono,
 pea ngaohi ke ongoongolelei ia.
- 22 Ka ko e kakai eni kuo fa‘ao ‘enau ngaahi me‘a,
 pea kuo vetea ‘akinautolu;
 kuo mo‘ua ‘akinautolu kotoa pē ‘i he ngaahi
 luo,
 pea kuo fufū ‘akinautolu ‘i he ngaahi fale
 fakapōpula:
 ‘oku pau ke pōpula ‘akinautolu, pea ‘e ‘ikai ha taha
 ke fakamo‘ui;
 kuo fa‘ao ‘akinautolu, pea ‘oku ‘ikai pehē ‘e ha
 taha, ‘Ke toe ‘omi.’
- 23 Ko hai ‘iate kimoutolu te ne tokanga ki he me‘a
 ni?
 Ko hai te ne fakafanongo pea ongo‘i ‘i he
 kuonga ‘e hoko mai?
- 24 Ko hai na‘e tuku ‘a Sēkope ke vetea,
 pea mo ‘Isileli ki he kau kaiha‘a?
 ‘Ikai ko Sihova, ‘aia kuo tau fai hala ki ai?
 He na‘e ‘ikai te nau fie ‘eve‘eva ‘i hono ngaahi
 hala,
 pea na‘e ‘ikai te nau talangofua ki he‘ene fono.
- 25 Ko ia kuo ne lilingi kiate ia ‘ae kakaha ‘o hono
 houhau,
 pea mo e mālohi ‘oe tau:
 pea kuo ne tutu ia ‘o takatakai, ka na‘e ‘ikai te
 ne fa‘a ‘ilo;

pea na‘e vela ia, ka na‘e ‘ikai tokanga hono
loto ki ai.”

43

*1 ‘Oku fakafiemālie‘i ‘e Sihova ‘ae siasi ‘aki ‘ene
ngaahi tala‘ofa. 8 ‘Oku ne tala ki he kakai ke nau
fakamo‘oni ki he‘ene māfimafi. 14 ‘Oku ne fakahā
kiate kinautolu ‘ae faka‘auha ‘a Papilone, 18 Pea
fakamanavahē ‘a ‘ene fakamo‘ui ‘a hono kakai. 22
‘Oku ne valoki ‘ae kakai ‘i he‘enau kovi lahi.*

¹ Ka ko eni, ‘oku pehē ‘e Sihova ‘aia na‘a ne ngaohi
koe, ‘E Sēkope,

pea ko ia na‘e fakafuofua koe, ‘E ‘Isileli,

“‘Oua ‘e manavahē: he kuo u huhu‘i koe,
kuo u ui koe ‘aki ho hingoa;

‘oku ‘a‘aku koe.

² ‘Oka ke ka ‘alu ‘i he vai, te u ‘iate koe;
pea ‘i he ngaahi vaitafe, ‘e ‘ikai te ke melemo
ai:

‘oka ke ka ‘alu ‘i he afi, ‘e ‘ikai te ke vela;
pea ‘e ‘ikai ‘alu hake ‘iate koe ‘ae ulo afi.

³ He ko au ko Sihova ko ho ‘Otua,
ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli,
ko ho Fakamo‘ui:

na‘aku foaki ‘a ‘Isipite ko ho huhu‘i,
‘a ‘Itiopea mo Sipa ma‘au.

⁴ Ko e me‘a ‘i ho‘o māhu‘inga ‘i hoku ‘ao, ko ia na‘a
ke ongoongolelei ai,

pea kuo u ‘ofa kiate koe:

ko ia te u foaki ‘ae kau tangata koe‘uhi ko koe,
pea mo e kakai koe‘uhi ko ho‘o mo‘ui.

⁵ ‘Oua ‘e manavahē: he ‘oku ou ‘iate koe:
te u ‘omi ho hako mei hahake,
pea tānaki ko e mei he lulunga;

- 6 Te u pehē ki he tokelau, ‘Tukuange,’
 pea ki he potu tonga, “Oua ‘e ta‘ofi:
 ‘omi hoku ngaahi foha mei he mama‘o,
 mo hoku ngaahi ‘ofefine mei he ngaahi
 ngata‘anga ‘o māmani;
- 7 ‘Io, ‘akinautolu kotoa pē ‘oku ui ‘aki hoku huafa:
 he kuo fakatupu ia ke u ongoongolelei ai:
 na‘aku fakafuofua ia,
 ‘io, na‘aku ngaohi ia.”
- 8 Omi ‘ae kakai kui ‘oku mata,
 pea mo e tuli ‘oku telinga.
- 9 Ke tānaki fakataha ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē,
 pea ke fakataha ‘ae kakai:
 ko hai ‘iate kinautolu te ne fakahā ‘ae me‘a ni,
 pea fakahā kiate kitautolu ‘ae ngaahi me‘a
 mu‘a?
 Tuku ke nau ‘omi ‘a ‘enau kau fakamo‘oni, koe‘uhi
 ke nau tonuhia:
 pe tuku ke nau fanongo, pea pehē, “Ko e
 mo‘oni ia.”
- 10 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Ko ‘eku kau fakamo‘oni
 ‘akimoutolu,
 pea ko ‘eku tamaio‘eiki ‘aia kuo u fili:
 koe‘uhi ke mou ‘ilo pea tui kiate au,
 pea ‘ilo pau ko au ia:
 na‘e ‘ikai ha ‘Otua kuo fakatupu ‘i mu‘a ‘iate au,
 pea ‘e ‘ikai ha taha kimui.
- 11 Ko au, ‘io ko au, ko Sihova;
 pea ‘oku ‘ikai mo ha fakamo‘ui ka ko au pe.
- 12 Kuo u fakahā, pea kuo u fakamo‘ui, pea kuo u
 fakahinohino,
 ‘i he ‘ikai ha ‘otua kehe ‘iate kimoutolu:

ko ia ‘oku pehē ‘e Sihova, “ko ‘eku kau fakamo‘oni
 ‘akimoutolu,
 Ko au pe ko e ‘Otua.”

13 ‘Io, ‘i he te‘eki ai ‘ae ‘aho ko au ia,
 pea ‘oku ‘ikai ha taha te ne fa‘a fakamo‘ui mei
 hoku nima:
 te u ngāue, pea ko hai te ne ta‘ofi au?

14 ¶ ‘Oku pehē ‘e Sihova, ko homou huhu‘i, ko
 e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli; Ko e me‘a ‘iate
 kimoutolu kuo u fekau ki Papolone, pea kuo ‘omi
 ki lalo honau hou‘eiki, pea mo e kakai Kalitia, ‘aia
 ‘oku ‘i he ngaahi vaka ‘enau tangi.

15 Ko au ko Sihova, ko homou tokotaha
 mā‘oni‘oni, ko e Tupu‘anga ‘o ‘Isileli, ko homou
 Tu‘i.

16 ‘Oku pehē ‘e Sihova, ‘aia ‘oku ngaohi ‘ae
 ‘alu‘anga ‘i he moana,
 pea mo e hala ‘i he ngaahi vai lahi;

17 ‘Aia ‘oku ‘omi ‘ae saliate mo e hoosi,
 ‘ae kongakau mo e mālohi:
 te nau tokoto fakataha, ‘e ‘ikai te nau tu‘u ki
 ‘olunga:
 kuo nau ‘auha, kuo fu‘ifu‘i ‘akinautolu ‘o
 hangē ko e filo ‘oe maama.

18 “‘Oua na‘a mou manatu ki he ngaahi me‘a mu‘a,
 pe tokanga ki he ngaahi me‘a motu‘a.

19 Vakai, te u fai ha me‘a fo‘ou;
 ‘e tupu hake ni ia;
 pea ‘ikai te mou ‘ilo ia?
 ‘Io, te u ngaohi ha hala ‘i he potu lala,
 mo e ngaahi vaitafe ‘i he toafa.

20 ‘E faka‘apa‘apa kiate au ‘ae fanga manu ‘oe vao,
 ‘ae talākoni mo e ngaahi lulu:

- koe‘uhi ‘oku ou foaki ‘ae vai ‘i he potu lala, mo e
 vaitafe ‘i he toafa,
 ke ‘atu ‘ae inu ki hoku kakai kuo u fili.
- 21 Kuo u ngaohi ‘ae kakai ni ma‘aku;
 te nau fakahā hoku ongoongolelei.
- 22 Ka na‘e ‘ikai te ke ui kiate au, ‘E Sēkope;
 ka kuo ke fiu ‘iate au, ‘E ‘Isileli.
- 23 ‘Oku te‘eki te ke ‘omi ‘ae fanga lami ‘o ho‘o
 ngaahi feilaulau tutu;
 pea te‘eki ai te ke faka‘apa‘apa ‘aki ho‘o
 ngaahi feilaulau.
- Na‘e ‘ikai te u fekau ke ke tauhi au ‘aki ha me‘a
 foaki,
 pe fakaongosia koe ‘i he ‘omi ‘ae me‘a namu
 kakala.
- 24 ‘Oku te‘eki te ke fakatau ma‘aku ‘ae ‘akau namu
 kakala ‘aki ha pa‘anga,
 pea ‘oku te‘eki te ke fakamākona au ‘aki ‘ae
 ngako ‘o ho‘o ngaahi feilaulau;
 ka kuo ke ta‘omia au ‘aki ho‘o ngaahi hia,
 kuo ke fakafiu‘i au ‘i ho‘o ngaahi fai kovi.
- 25 Ko au, ‘io ko au ia, ‘aia ‘oku tāmata‘i ho‘o ngaahi
 hia koe‘uhi ko au,
 pea ‘e ‘ikai te u manatu ho‘o ngaahi angahala.
- 26 Fakamanatu‘i au:
 ke tau fefakamaau‘aki:
 fai ho‘o fakamatala,
 koe‘uhi ke ke tonuhia.
- 27 Kuo fai hala ho‘o ‘uluaki tamai,
 pea kuo talangata‘a kiate au ho‘o kau akonaki.
- 28 Pea kuo fakalielia‘i ‘e ho ngaahi hou‘eiki hoku
 fale tapu,
 ko ia te u tuku ‘a Sēkope ki he mala‘ia,
 pea ko ‘Isileli ki he valoki.”

44

1 'Oku fakafiemālie'i 'e he 'Otua 'ae siasi 'aki 'ene ngaahi tala'ofa. 7 Ko e va'inga 'ae ngaahi tamapua, 9 Mo e vale 'okinautolu 'oku ngaohi tamapua. 21 'Oku ne enginaki ke fakamālō ki he 'Otua koe'uhi ko 'ene huhu'i mo 'ene māfimafi.

1 Ka ko eni, fanongo, 'E Sēkope ko 'eku tamaio'eiki;

mo 'Isileli, 'a koe kuo u fili:

2 'Oku pehē 'e Sihova 'aia na'a ne ngaohi koe,
pea na'e fakafuofua koe mei he manāva,
'aia te ne tokoni'i koe;

“'Oua 'e manavahē,” 'E Sēkope, ko 'eku tamaio'eiki:
pea mo koe, ko Sesuluni, 'a koe kuo u fili.

3 He te u lilingi 'ae vai kiate ia 'oku fieinu,
pea mo e vai lahi ki he kelekele mōmoa:
pea te u hua'i hoku laumālie ki ho hako,
mo 'eku tāpuaki ki ho'o fānau:

4 Pea te nau tupu hake 'o hangē 'oku 'i he mohuku,
'o hangē ko e ngaahi uilou 'i he ve'e vaitafe.

5 'E pehē 'e ha tokotaha, “'Oku 'o Sihova au;”
pea ko e tokotaha 'e ui 'aki 'ae hingoa ko
Sēkope;
pea ko e tokotaha te ne tohi 'aki hono nima kia
Sihova,
pea fakahingoa fo'ou ia 'aki 'ae hingoa 'o
'Isileli.

6 'Oku pehē 'e Sihova ko e Tu'i 'o 'Isileli,
pea ko hono huhu'i ko Sihova 'oe ngaahi kau-
tau;

“Ko au ko e 'uluaki, pea ko au pe ko e ki mui;
pea 'oku 'ikai ha 'Otua mo au.”

- 7 Pea ko hai, ‘o hangē ko au,
     ‘e ui,
     pea ‘e fakahā ia,
     pea ‘e fakatonutonu ia ma‘aku,
     hili ‘eku fakanofu ‘ae kakai ‘i mu‘a?
 Pea ko e ngaahi me‘a ‘oku ha‘u ni, pea mo ia ‘e
     hoko,
     tuku ke nau fakahā kiate kinautolu.
- 8 ‘Oua te mou manavahē,
     pea ‘oua ‘e lilika:
 ‘ikai kuo u fakahā kiate koe mei he kuonga ko ia,
     pea kuo fanongonongo ia?
 ‘Io, ko ‘eku kau fakamo‘oni ‘akimoutolu.
     ‘Oku ai ha ‘Otua mo au?
 ‘Io, ‘oku ‘ikai ha ‘Otua;
     ‘oku ‘ikai te u ‘ilo ha taha.”
- 9 Ko e va‘inga ‘akinautolu kotoa pē ‘oku ngaohi ‘ae
     tamapua kuo tongi;
     pea ‘e ‘ikai ‘aonga ‘ae ngaahi me‘a ‘oku nau
     fiefia ai;
     pea ko e kau fakamo‘oni ‘akinautolu kiate
     kinautolu; ‘oku ‘ikai te nau mamata, pe ‘ilo,
     koe‘uhi ke nau mā ai.
- 10 Ko hai kuo ne fakafuofua ha ‘otua,
     pe ngaohi ha tamapua kuo tongi ‘oku ‘aonga
     ki ha me‘a ‘e taha?
- 11 Vakai, ‘e mā ‘ene ngaahi kaume‘a kotoa pē:
     pea ko e kau ngāue, ‘oku ‘oe tangata
     ‘akinautolu:
 tuku ke tānaki fakataha ‘akinautolu,
     tuku ke nau tu‘u hake;
     ka te nau manavahē,
     pea te nau mā fakataha.
- 12 Ko e tufunga ukamea
     ‘oku ne ngāue‘aki ‘ae me‘a fakaū ‘i he malala,

- pea fakafuofua ia ‘aki ‘ae ngaahi hamala,
 pea ‘oku ngaohi ia ‘aki ‘ae mālohi ‘o hono
 nima:
 ‘io, ‘oku fiekaia ia,
 pea kuo tei ‘osi hono mālohi:
 ‘oku ta‘einu ia ha vai,
 pea ‘oku vaivai.
- 13 ‘Oku mafao ‘e he tufunga ‘akau ‘ene me‘a fuofua;
 ‘oku ne faka‘ilonga ia ‘aki ha afo;
 ‘oku ne fakatau ia ‘aki ‘ae ngaahi tele,
 pea ‘oku ne faka‘ilonga ia ‘aki ‘ae me‘a fua,
 pea ngaohi ia ko e fakatātā ki he tangata,
 ‘o hangē ko e toulekeleka ‘oe tangata;
 koe‘uhi ke nofo ia ‘i he fale.
- 14 ‘Oku ne tā hifo ‘ae ngaahi sita,
 pea to‘o ‘ae saipalesi pea mo e ‘oke,
 ‘aia ‘oku ne fakamālohi ma‘ana ‘i he ngaahi
 ‘akau ‘oe vao:
 ‘oku ne tō ‘ae ‘asi,
 pea ‘oku mo‘ui ia ‘i he ‘uha.
- 15 Pea ‘e hoko ia ko e fefie ki he tangata:
 pea te ne to‘o mei ai, pea fakamafana ia;
 ‘io, ‘oku ne tutu ia, pea ta‘o ‘ae mā;
 ‘io, ‘oku ne ngaohi ha ‘otua, pea lotu ki ai;
 ‘oku ne ngaohi ia ko e tamapua kuo tongi, pea
 fo‘ohifo ki ai.
- 16 ‘Oku ne tutu hono kongā ‘i he afi;
 ‘oku ne teuteu ‘aki hono kongā ‘ae kakano ki
 he kai;
 ‘oku ne tunu ‘ae kakano, pea mākona ai:
 ‘io, ‘oku ne mumū,
 pea ne pehē, “Ko eni, kuo u māfana, kuo u
 mamata ki he afi:”
- 17 Pea ko hono toe ‘o ia ‘oku ne ngaohi ‘aki ha ‘otua,

- ‘io, ko ‘ene tamapua kuo tongi:
 ‘oku ne fo‘ohifo ‘o hū ki ai,
 pea lotu ki ai, pea ne pehē, “Fakamo‘ui au, he
 ko koe ko hoku ‘otua.”
- 18 ‘Oku te‘eki te nau fanongo pe ‘ilo
 he kuo ne tāpuni honau mata, ke ‘oua te nau
 mamata;
 mo honau loto, ko ia ‘oku nau ta‘e‘ilo ai.
- 19 Pea ‘oku ‘ikai ha tokotaha ‘oku tokanga ‘i hono
 loto,
 pea ‘oku ‘ikai ha ‘ilo pe ha fakakaukau ke
 pehē,
 “Kuo u tutu hono kongā ‘i he afi;
 ‘io, pea kuo u ta‘o mā ‘i hono malala ‘o ia;
 kuo u tunu ai ‘ae kanomate, pea kai ia;
 pea te u ngaohi hono toe ko e me‘a fakalielia?
 He te u fo‘ohifo ki he sino ‘oe ‘akau?”
- 20 ‘Oku ne kai ‘ae efuefu:
 ko e loto kākā kuo ne fakaafe ia,
 ko ia ‘oku ‘ikai te ne fa‘a fakamo‘ui hono
 laumālie,
 pe pehē, “‘Ikai ko e loi ‘oku ‘i hoku nima
 to‘omata‘u?”
- 21 Manatu‘i ‘ae ngaahi me‘a ni, ‘E Sēkope mo ‘Isileli;
 he ko ‘eku tamaio‘eiki koe:
 Na‘aku fakafuofua koe;
 ko koe ko ‘eku tamaio‘eiki:
 ‘E ‘Isileli, ‘o ‘ikai te ke ngalo ‘iate au.
- 22 Kuo u tāmata‘i ho‘o ngaahi hia, ‘o hangē ko e ‘ao
 matolu,
 pea hangē ko e ‘ao, ‘a ho‘o ngaahi angahala:
 tafoki mai kiate au; he kuo u huhu‘i koe.
- 23 Hiva, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi langi he kuo fai ia
 ‘e Sihova:

kalanga, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi potu
 mā‘ulalo ‘o māmani:
 ke hā homou hiva, ‘ae ngaahi mo‘unga, ‘a koe
 ko e vao ‘akau, pea mo e ‘akau kotoa pē ‘i ai:
 he kuo huhu‘i ‘e Sihova ‘a Sēkope,
 pea kuo ne fakaongoongolelei ia ‘i ‘Isileli.

24 ‘Oku pehē ‘e Sihova, ko ho huhu‘i,
 pea ko ia na‘e fakafuofua koe mei he manāva,
 “Ko au ko Sihova kuo u ngaohi ‘ae me‘a kotoa pē;
 kuo u folahi tokotaha pe ‘ae ngaahi langi;
 ‘oku fofola atu ‘a māmani ‘e au pe;

25 Ko au ia ‘oku ta‘ofi ‘ae ngaahi faka‘ilonga ‘oe kau
 loi,
 pea fakavale‘i ‘ae kau kikite;
 mo fakafoki ‘ae kau tangata poto,
 pea ‘oku ngaohi ‘a ‘enau ‘ilo ko e vale;

26 Ko ia ‘oku fokotu‘uma‘u ‘ae lea ‘a ‘ene
 tamaio‘eiki,
 pea fakamo‘oni ki he akonaki ‘o ‘ene kau ta-
 lafekau;

‘aia ‘oku pehē ki Selūsalema, “E fakakakai koe;’
 pea ki he ngaahi kolo ‘o Siuta, “E langa
 ‘akimoutolu,’
 pea ‘Te u toe fokotu‘u ‘ae ngaahi potu mau-
 mau ‘i ai:’

27 ‘Aia ‘oku pehē ki he loloto, ‘Ke mōmoa koe,’
 pea, ‘Te u fakamaha ho‘o ngaahi vaitafe;’

28 ‘Aia ‘oku pehē kia Kolesi, ‘Ko hoku tauhi ia, pea
 te ne fai hoku finangalo kotoa pē:’
 ‘io, ‘o ne pehē ki Selūsalema, “E langa koe;’
 pea ki he falelotu lahi, ‘E ai ho tu‘unga.’ ”

45

1 ‘Oku ui ‘ae ‘Otua kia Kolesi koe‘uhi ko hono siasi. 5 ‘Oku ne fekau ke talangofua ko e me‘a ‘i he‘ene Māfimaifi. 20 ‘Oku ne fakamo‘oni ‘ae va‘inga ‘oe ngaahi tamapua ‘aki hono mālohi fakamo‘ui.

1 ‘Oku pehē ‘e Sihova ki he‘ene pani, kia Kolesi, ‘aia kuo u puke ki hono nima to‘omata‘u, ke fakavaivai ‘ae ngaahi pule‘anga ‘i hono ‘ao; pea te u vete ‘ae no‘otanga vala ‘oe ngaahi tu‘i, ke fakaava ‘i hono ‘ao ‘ae ngaahi matapā louua pea ‘e ‘ikai tāpuni ‘ae ngaahi matapā;

2 “Te u mu‘omu‘a ‘iate koe,
pea ngaohi ‘ae ngaahi potu pikopiko ke to-
tonu:
te u laiki ‘ae ngaahi matapā palasa,
pea tu‘usi ke motu ‘ae ngaahi ukamea
fakama‘u:

3 Pea te u foaki kiate koe ‘ae koloa ‘oe po‘uli,
mo e koloa fufū ‘oe ngaahi potu lilo,
koe‘uhi ke ke ‘ilo ko au, ko Sihova, ‘aia ‘oku ui koe
‘aki ho hingoa,
ko au ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli.

4 Koe‘uhi ko Sēkope ko ‘eku tamaio‘eiki,
mo ‘Isileli kuo u fili,
kuo u ui ‘aki koe ho hingoa:
kuo u fakahingoa koe,
ka ‘oku te‘eki te ke ‘ilo au.

5 ¶ Ko au ko Sihova, pea ‘oku ‘ikai mo ha taha,
‘oku ‘ikai ha ‘Otua mo au:
na‘aku fakakofu‘i koe,
ka ‘oku te‘eki te ke ‘ilo au:

6 Koe‘uhi ke nau ‘ilo mei he hopo‘angala‘ā,
pea mei he lulunga,
‘oku ‘ikai ha taha mo au.

- Ko au ko Sihova, pea ‘oku ‘ikai mo ha taha.
- 7 Kuo u ngaohi ‘ae maama,
 pea fakatupu mo e po‘uli:
 ‘oku ou fakahoko ‘ae melino,
 pea fakatupu mo e tau:
 ko au ko Sihova
 ‘oku ou fai ‘ae ngaahi me‘a ni kotoa pē.
- 8 Mapee hifo, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi langi mei
 ‘olunga,
 pea tuku ke lilingi ‘e he ngaahi ‘ao ‘ae
 mā‘oni‘oni:
 tuku ke fakamanga ‘ae kelekele, pea tuku ke tupu
 ai ‘ae mo‘ui,
 pea tuku ke tupu fakataha mo e angatonu;
 ko au ko Sihova kuo u fakatupu ia.
- 9 ‘E mala‘ia ia ‘aia ‘oku fekuki mo hono Tupu‘anga!
 Tuku ke fai ‘e he kongā ipu maumau mo e
 ngaahi kongā ipu maumau ‘oe kelekele.
 ‘E pehē ‘e he ‘umea kiate ia ‘oku ne fakafuofua ia,
 “Ko e hā kuo ke ngaohi?”
 Pe ko ho‘o ngāue, “‘Oku ‘ikai hano nima?”
- 10 ‘E mala‘ia ia ‘oku pehē ki he‘ene tamai, “Ko e hā
 kuo ke fakatupu?”
 Pe ki he fefine, “Ko e hā ia kuo ke fanau‘i?”
- 11 ‘Oku pehē ‘e Sihova, ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o
 ‘Isileli,
 mo hono Tupu‘anga,
 “Fehu‘i kiate au ‘i he ngaahi me‘a ‘e hoko ‘oku kau
 ki hoku ngaahi foha,
 pea ‘i he ngaahi ngāue ‘a hoku nima mou
 fekau mai kiate au.
- 12 Kuo u ngaohi ‘a māmani, pea fakatupu mo e
 tangata ‘i ai:

- ko au, kuo u folahi ‘e hoku nima ‘ae ngaahi langi,
 pea kuo u fekau ki honau tokolahi kotoa pē.
- 13 ‘Oku pehē ‘e Sihova ‘oe ngaahi kautau, “kuo u fokotu‘u hake ia ‘i he mā‘oni‘oni,
 pea te u fakahinohino hono ngaahi hala kotoa pē:
 te ne langa ‘eku kolo,
 pea te ne tukuange ‘eku ngaahi pōpula,
 ka e ‘ikai koe‘uhi ko e fakatau, pe ko e totongi.
- 14 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “‘E ha‘u kiate koe ‘ae ngāue
 ‘a ‘Isipite,
 mo e koloa ‘a ‘Itiopea,
 pea mo e kakai Sipa, ko e kau tangata lalahi,
 pea ‘e ‘a‘au ‘akinautolu:
 te nau muimui ‘iate koe;
 ‘i he ukamea fihifihī te nau a‘u mai,
 pea te nau tō ki lalo kiate koe,
 te nau kole kiate koe, ‘o pehē,
 ‘Ko e mo‘oni ‘oku ‘iate koe ‘ae ‘Otua; pea ‘oku
 ‘ikai mo ha tokotaha,
 ‘oku ‘ikai mo ha ‘Otua.’”
- 15 Ko e mo‘oni ko koe ko e ‘Otua ‘oku ke fufū koe,
 ‘E ‘Otua ‘o ‘Isileli, ko e Fakamo‘ui.”
- 16 Te nau mā,
 pea puputu‘u, ‘akinautolu kotoa pē:
 ‘e tutuku fakataha ‘i he maveuveu ‘akinautolu
 ‘oku ngaohi tamapua.
- 17 Ka e fakamo‘ui ‘a ‘Isileli ‘ia Sihova ‘aki ‘ae mo‘ui
 ta‘engata:
 ‘e ‘ikai te mou mā pe puputu‘u ‘o lauikuonga
 pea ta‘engata.
- 18 He ‘oku pehē ‘e Sihova ‘aia na‘a ne ngaohi ‘ae
 ngaahi langi;

- ko e ‘Otua pe ‘aia na’e fakafuofua ‘a māmani
 mo fakatupu ia;
 kuo ne fokotu‘uma‘u ia, na’e ‘ikai te ne ngaohi
 ke ta’e‘aonga ia,
 na‘a ne fakafuofua ia ke nofo ai ‘ae kakai:
 “ko au ko Sihova:
 pea ‘oku ‘ikai mo ha tokotaha.
- 19 Na’e ‘ikai te u lea ‘i he lilo,
 ‘i ha potu fakapo‘uli ‘o māmani:
 na’e ‘ikai te u pehē ta’e‘aonga ki he hako ‘o Sēkope,
 ‘Kumi kiate au.’
 Ko au ko Sihova ‘oku ou lea ‘aki ‘ae mā‘oni‘oni,
 ‘oku ou fakahā ‘ae ngaahi me‘a ‘oku totonu.”
- 20 “Fakataha ‘akimoutolu pea ha‘u;
 ‘unu‘unu mai ke ofi ‘akimoutolu kuo hao ‘i he
 ngaahi pule‘anga:
 ‘oku ‘ikai ha ‘ilo ‘iate kinautolu ‘oku fokotu‘u
 ‘ae ‘akau ‘o ‘enau tamapua kuo tongi,
 pea hū ki he ‘otua ‘oku ‘ikai fa‘a fakamo‘ui.
- 21 Mou tala, pea ‘omi ke ofi ‘akinautolu,
 ‘io, tuku ke nau fakakaukau fakataha:
 ko hai kuo ne fakahā ‘ae me‘a ni mei he kuonga ‘i
 mu‘a?
 Ko hai kuo ne tala ia mei he kuonga ko ia?
 ‘Ikai ko au ko Sihova?
 Pea ‘oku ‘ikai mo ha ‘Otua mo au; ko e ‘Otua
 angatonu pea ko e Fakamo‘ui;
 ‘oku ‘ikai ha taha mo au.
- 22 “Sio mai kiate au pea mou mo‘ui ai, ‘ae ngaahi
 ngata‘anga kotoa pē ‘o māmani:
 he ko au pe ko e ‘Otua, pea ‘oku ‘ikai mo ha
 taha.
- 23 Kuo u fuakava ‘iate au pe,

kuo ‘alu atu ‘ae folofola ‘i hoku fofonga ‘i he
 mā‘oni‘oni, pea ‘e ‘ikai foki ia,
 ‘E peluki ‘ae tui kotoa pē kiate au,
 ‘e fuakava mo e ‘elelo kotoa pē.

24 Ko e mo‘oni,
 ‘e pehē ‘e ha tokotaha,
 “Oku ou ma‘u ‘ae mā‘oni‘oni mo e mālohi ‘ia
 Sihova:”
 ‘io, ‘e ha‘u kiate ia ‘ae kakai;
 pea ko kinautolu kotoa pē ‘oku ‘ita kiate ia ‘e
 mā.

25 ‘E tonuhia ‘ia Sihova ‘ae hako kotoa pē ‘o ‘Isileli,
 pea te nau vikiviki ai.

46

*1 Na‘e ‘ikai fa‘a fakamo‘ui ‘akinautolu ‘ae ngaahi
 tamapua ‘o Papilone. 3 ‘Oku fakamo‘ui ‘e he ‘Otua
 ‘a hono kakai ‘o a‘u ki he ngata‘anga. 5 ‘Oku ‘ikai
 tatau ‘ae ngaahi tamapua mo e mālohi ‘oe ‘Otua, 12
 Pe ki he fakamo‘ui ni.*

1 ‘Oku fo‘ohifo ‘a Peli,
 pea tulolo ‘a Nipo,
 na‘e heka ‘i he ngaahi manu ‘ae ngaahi tamapua,
 pea ‘i he fanga pulu:
 na‘e māfasia ho‘omou ngaahi saliate;
 ‘i hono fakaheka kuo ongosia ai ‘ae manu.

2 ‘Oku nau tulolo, ‘oku nau punou fakataha;
 na‘e ‘ikai te nau fa‘a fua ‘ae kavenga,
 ka kuo hoko ‘o pōpula ‘akinautolu.

3 “Fanongo kiate au, ‘ae fale ‘o Sēkope,
 pea mo hono toe kotoa pē ‘oe fale ‘o ‘Isileli,
 ‘aia na‘aku fua mei he fatu,
 ‘aia ‘oku fua mei he manāva.

- 4 Pea ‘o a‘u ki ho‘o motu‘a ko au ia;
pea ‘o a‘u ki he ‘uluhinā te u fua koe:
kuo u ngaohi, pea te u fua ia;
‘io, te u fua, pea te u fakamo‘ui.
- 5 “Te mou fakatatau au kia hai, pea te u tatau mo
hai,
‘io te mou fakatatau au kia hai, koe‘uhi ke mā
tatau mo ia?
- 6 ‘Oku laku ‘ae koula mei he kato,
pea fakamamafa ‘ae siliva ‘i he me‘a
fakatatau,
pea fakakau ‘ae tufunga koula;
pea ‘oku ne ngaohi ia ko e ‘otua:
‘oku nau punou hifo,
‘io, ‘oku nau lotu.
- 7 ‘Oku nau fua ia ‘i he uma,
‘oku nau hapahapai ia, pea fokotu‘u ia ‘i hono
potu, pea ‘oku ne tu‘u;
pea ‘e ‘ikai te ne ‘alu mei hono potu:
‘io, ‘e kalanga ha tokotaha kiate ia, ka ‘oku ‘ikai te
ne tali,
pe fakamo‘ui ia mei he‘ene tu‘utāmaki.
- 8 “Manatu‘i ‘ae me‘a ni, pea fakahā ko e kau tan-
gata ‘akimoutolu:
toe manatu ki ai, ‘akimoutolu ‘ae kau anga-
hala.
- 9 Manatu ki he ngaahi ‘uluaki me‘a ‘i mu‘a:
he ko au ko e ‘Otua, pea ‘oku ‘ikai ha taha kehe;
Ko au ko e ‘Otua, pea ‘oku ‘ikai ha tokotaha ‘e
tatau mo au,
- 10 Ke fakahā ‘ae iku‘anga mei he kamata‘anga,

- pea mei he ngaahi kuonga 'i mu'a 'ae ngaahi
me'a 'oku te'eki ke fai,
'o pehē, 'E tu'uma'u 'eku tu'utu'uni,
pea te u fai 'eku fa'iteliha kotoa pē:
11 'O ui 'ae manupuna 'oku fekai mei he potu
hahake,
'ae tangata 'oku ne fai ki he'eku fekau mei he
fonua mama'o:
'io, kuo u fakahā ia,
pea te u fakahoko ia;
kuo u tu'utu'uni ki ai,
pea te u fai ia.
12 Fanongo kiate au, 'akimoutolu 'oku loto mālohi,
'akimoutolu 'oku mama'o mo e mā'oni'oni:
13 'Oku ou 'omi ke ofi 'eku mā'oni'oni;
'e 'ikai mama'o ia,
pea mo 'eku fakamo'ui 'e 'ikai tatali ia:
pea te u tuku 'ae fakamo'ui 'i Saione,
ma'a 'Isileli ko hoku nāunau.

47

*1 Ko e fakamaau 'ae 'Otua ki Papilone mo Kalitia,
6 Koe'uhi ko 'enau ta'e'ofa, 7 Mo e laukau, 10 Mo
'enau fakafe'iloaki, 11 Pea 'e 'ikai fa'a ta'ofi ia.*

- 1 "Alu hifo, pea nofo 'i he efuefu, 'E 'ofefine
tāupo'ou 'o Papilone,
nofo 'i he kelekele: 'E 'ofefine 'oe kakai Kalitia,
'oku 'ikai ha nofo'anga faka'ei'eiki: 'e 'ikai toe
ui koe ko e hoihoifua mo e ngalingali 'eiki.
2 To'o 'ae ngaahi maka momosi, pea momosi 'ae
koane:
to'o 'ae pūlou 'o ho lou'ulu, vete ho kofu
tōtōlofa, to'o 'ae 'ufi'ufi 'o ho va'e,

a‘a ‘i he ngaahi vaitafe.

3 ‘E to‘o ‘ae ‘ufi‘ufi ‘o ho‘o telefua,
‘io, ‘e hā ho‘o mā:

te u tautea,

‘e ‘ikai te u fakafetaulaki kiate koe ‘o hangē ko
ha tangata.”

4 Pea ko hotau huhu‘i, ko hono huafa ko Sihova ‘oe
ngaahi kautau,

ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

5 “Nofo fakalongo pē koe, pea ke ‘alu ki he
fakapo‘uli,

‘E ‘ofefine ‘oe kakai Kalitia:

‘e ‘ikai toe ui koe,

Ko e fefine‘eiki ‘oe ngaahi pule‘anga.

6 Na‘aku houhau ki hoku kakai,

kuo u faka‘uli hoku tofi‘a,

pea ‘atu ‘akinautolu ki ho nima:

na‘e ‘ikai te ke fakahā hao kātaki ‘ofa ki ai;

kuo ke ai ke fakamamafa ho‘o ha‘amonga ki
he kau mātu‘a.

7 Pea na‘a ke pehē, ‘Te u hoko ko e fefine‘eiki ‘o
lauikuonga:’

ko ia na‘e ‘ikai te ke tokanga ‘i ho loto ki he
ngaahi me‘a ni,

pea na‘e ‘ikai te ke manatu ki he iku‘anga ‘o ia.

8 “Ko ia ke ke fanongo ki he me‘a ni, ‘a koe ‘oku
ke mo‘ulaloa ki he ngaahi me‘a fakafiefia

fakamaama,

‘oku ke nofo fakafiemālie,

‘oku ke pehē ‘i ho loto,

‘Ko au, pea ‘oku ‘ikai ha taha mo au:

- ‘e ‘ikai te u nofo ‘o hangē ko e fefine kuo mate
 hono husepāniti,
 pea ‘e ‘ikai te u ‘ilo‘i ‘ae mole ‘ae fānau.’
- 9 Ka ko e ongo me‘a ni ‘e ua ‘e hoko kiate koe ‘i he
 kemo, ‘i ha ‘aho pe taha,
 ‘ae mole ‘ae fānau, mo e mate ‘o ho husepāniti:
 ‘e hoko ia ‘o lahi kiate koe,
 koe‘uhi ko hono lahi ‘o ho‘o fai kākā,
 pea koe‘uhi ko hono lahi ‘o ho‘o fiemana.
- 10 He kuo ke fa‘aki ki ho‘o angakovi:
 kuo ke pehē, “Oku ‘ikai mamata ‘e ha taha
 kiate au.’
 Ko ho‘o poto mo ho‘o ‘ilo, kuo na fakahala‘i koe;
 pea kuo ke pehē ‘i ho loto, ‘Ko au, pea ‘oku ‘ikai
 ha taha mo au.’
- 11 Ko ia ‘e hoko ai ‘ae kovi kiate koe.
 E ‘ikai te ke ‘ilo pe ‘oku tupu mei fe ia.
 Pea ‘e tō kiate koe ‘ae tautea;
 ‘e ‘ikai te ke fa‘a ta‘ofi ia:
 pea ‘e hoko fakafokifā ‘ae faka‘auha kiate koe,
 ‘aia ‘e ‘ikai te ke ‘ilo.
- 12 “Ke ke tu‘u ni mo ho‘o ngaahi ngāue kākā,
 pea mo hono lahi ‘o ho‘o ngaahi fiemana,
 ‘aia kuo ke ngāue ai talu ho‘o kei si‘i;
 ‘o kapau ‘e ‘aonga ia kiate koe,
 ‘o kapau te ke fa‘a lava‘i ia.
- 13 ‘Oku ke ongosia ‘i hono tokolahi ‘o ho‘o kau
 fakahinohino.
 Tuku ke tu‘u hake ni ‘ae kau kikite ki he langi,
 mo e kau sio fetu‘u, mo e kau fakaila me‘a
 mei he māhina, pea fakamo‘ui koe mei he
 ngaahi me‘a ni ‘e hoko kiate koe.
- 14 Vakai, te nau hangē ko e kau‘i koane;

- ‘e tutu ‘akinautolu ‘i he afi;
 ‘e ‘ikai te nau fakamo‘ui ‘akinautolu mei he
 mālohi ‘oe ulo:
 ‘e ‘ikai toe ha malala ke mumū ai,
 pe ha afi ke nofo ki ai.
- 15 ‘E pehē ‘akinautolu kiate koe ‘aia kuo mou ngāue
 mo ia,
 ‘io, ko ho‘o kau fakatau, talu ho‘o kei si‘i: te
 nau afe taki taha ki hono potu;
 ‘e ‘ikai ha taha te ne fakamo‘ui koe.

48

*1 Na‘e fakahā ‘e he ‘Otua ‘ene ngaahi kikite ke
 faka‘ilo ki he kakai ‘a ‘enau angatu‘u, na‘a ne mu‘aki
 ‘afio‘i. 9 ‘Oku ne fakamo‘ui ‘akinautolu koe‘uhi
 ko ‘ene ‘afio. 12 ‘Oku ne enginaki ke nau talan-
 gofua koe‘uhi ko hono mālohi mo ‘ene pule‘i. 16
 ‘Oka ne mamahi ‘i he ‘enau fakatoupi‘koi. 20 ‘Oku
 ne fakamo‘ui hono kakai mei Papilone ‘i he‘ene
 māfimafi.*

- 1 “Fanongo ki he me‘a ni, ‘E fale ‘o Sēkope,
 ‘a koe ‘oku ui ‘aki ‘ae hingoa ‘o ‘Isileli,
 pea kuo ha‘u mei he ngaahi matavai ‘o Siuta,
 ‘akimoutolu ‘oku fuakava ‘i he huafa ‘o Sihova,
 pea lea ki he ‘Otua ‘o ‘Isileli,
 ka ‘oku ‘ikai ‘i he mo‘oni, pe ‘i he mā‘oni‘oni.
- 2 He ‘oku nau lau ‘oku nau ‘oe kolo mā‘oni‘oni,
 pea fa‘aki ‘akinautolu ki he ‘Otua ‘o ‘Isileli;
 ko hono huafa ko Sihova ‘oe ngaahi kautau.
- 3 Kuo u fakahā ‘ae ngaahi me‘a mu‘a mei he ka-
 mata‘anga;
 pea na‘a nau ‘alu atu mei hoku fofonga, pea
 ne u fakahā ia;

na‘aku fai fakafokifā ia, pea hoko ia.

- 4 Koe‘uhi na‘aku ‘ilo ‘oku ke paongata‘a,
pea ko e uoua ukamea ho kia,
pea palasa ho fo‘i la‘ē;
- 5 Kuo u fakahā ia kiate koe mei he kamata‘anga;
‘i he te‘eki ai hoko ia na‘aku fakahā ia kiate
koe:
telia na‘a ke pehē, ‘Kuo fai ‘e he‘eku tamapua,
‘ae ngaahi me‘a ko ia, mo ‘eku tamapua kuo
tongi, mo ‘eku tamapua kuo haka kuo fekau
ki ai.’
- 6 Kuo ke tomu‘a fanongo,
pea vakai kuo hoko ‘ae me‘a ni kotoa pē;
pea ‘e ‘ikai te ke fakahā ia?
- “Kuo u fakahā atu mei he kuonga ni, ‘ae ngaahi
me‘a fo‘ou,
‘io, ‘ae ngaahi me‘a lilo, pea na‘e ‘ikai te ke ‘ilo
ki ai.
- 7 ‘Oku fakatupu ni ia, kae ‘ikai mei he ka-
mata‘anga;
‘io, ‘i mu‘aange ‘i he ‘aho ‘aia na‘e ‘ikai te ke
fanongo ki ai,
telia na‘a ke pehē, “Vakai, na‘aku ‘ilo ia.”
- 8 Ko e mo‘oni na‘e ‘ikai te ke fanongo,
‘io, na‘e ‘ikai te ke ‘ilo;
‘io, mei he kuonga ko ia na‘e ‘ikai ke fakaava
ho telinga:
he na‘aku ‘ilo te ke fai kākā lahi,
pea na‘e ui koe ko e maumau fono mei he
manāva.
- 9 Koe‘uhi ko hoku huafa te u ta‘ofi hoku houhau,
pea koe‘uhi ko ‘eku ongoongolelei te u ta‘ofi
au meiate koe,

- ke ‘oua na‘aku tu‘usi ‘aupito koe.
- 10 Vakai; kuo u fakama‘a koe,
kae ‘ikai ‘aki ‘ae siliva;
kuo u fili koe mei he afi ‘oe mamahi.
- 11 Koe‘uhi ko au,
‘io, koe‘uhi ko au, te u fai ia:
he ko e hā ‘e fakalielia ai ‘a hoku huafa?
Pea ‘e ‘ikai te u foaki hoku nāunau ki ha toko-
taha kehe.
- 12 “Fanongo kiate au, ‘e Sēkope pea mo ‘Isileli,
‘a koe kuo u ui;
ko au ia;
ko au ko e ‘uluaki,
pea ko au foki ko e kimui.
- 13 Kuo ‘ai ‘e hoku nima ‘ae tu‘unga ‘o māmani,
pea kuo u hanga ‘ae ngaahi langi ‘aki hoku
nima to‘omata‘u:
‘o kau ka ui ki ai, ‘oku nau tu‘u hake fakataha.
- 14 “Mou fakataha, ‘akimoutolu kotoa pē, pea
fanongo;
ko hai ‘iate kinautolu kuo ne fakahā ‘ae
ngaahi me‘a ui?
Kuo ‘ofa ‘a Sihova kiate ia: te ne fai ‘ene fa‘iteliha
ki Papolone,
pea ‘e ‘i he kakai Kalitia ‘a hono nima.
- 15 Ko au, ‘io, ko au, kuo u folofola;
kuo u ui kiate ia:
kuo u ‘omi ia,
pea te ne ngaohi ke lelei hono hala.
- 16 “Mou ha‘u ke ofi kiate au, fanongo ki he me‘a ni;
“talu ‘ae kamata‘anga na‘e ‘ikai te u lea ‘i he lilo;
talu ‘ae kuonga na‘e ‘i ai ia, ‘oku ‘i ai au.”

Pea ko e ‘Eiki ko Sihova,

mo hono Laumālie, kuo na fekau au.

- 17 ‘Oku pehē ‘e Sihova,
 ko ho Huhu‘i,
 ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli;
 “Ko au ko Sihova ko ho ‘Otua,
 ‘aia ‘oku akonaki‘i koe ke ‘aonga,
 pea ko ia ‘oku tataki koe ‘i he hala ‘oku totonu
 ke ke ‘alu ai.
- 18 ‘Amusiaange ‘e au kuo ke tokanga ki he‘eku
 ngaahi fekau!
 Ka ne pehē kuo hangē ko e vaitafe ho‘o
 fiemālie,
 pea tatau ho‘o mā‘oni‘oni mo e ngaahi peau
 ‘oe tahi:
- 19 Pea ko ho hako foki kuo hangē ko e ‘one‘one,
 pea ko e fua ‘o ho manāva ‘o hangē ko e kilikili
 ‘oe matātahi;
 pea ‘e ‘ikai tu‘usi pe faka‘auha hono hingoa
 mei hoku ‘ao.
- 20 ‘Alu atu ‘akimoutolu mei Papilone,
 mou hola mei he kakai Kalitia,
 mou fakahā ‘aki ‘ae lea ‘oe hiva,
 tala ‘ae me‘a ni, lea ‘aki ia ‘o a‘u ki he
 ngata‘anga ‘o māmani;
 mou pehē, “Kuo huhu‘i ‘e Sihova ‘a ‘ene
 tamaio‘eiki ko Sēkope.”
- 21 Pea na‘e ‘ikai te nau masiva inu ‘i he‘ene tataki
 ‘akinautolu ‘i he ngaahi toafa:
 na‘a ne pule ke tafe atu ‘ae vai mei he maka
 ma‘anautolu:
 na‘a ne foa‘i ‘ae maka, pea na‘e mapuna mei
 ai ‘ae vai.

22 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “‘oku ‘ikai ha fitemālie ki he kakai angahala.”

49

1 ‘I he fekau ‘a Kalaisi ki he kakai Siu, ‘oku ne lāunga kiate kinautolu. 5 ‘Oku fekau ia mo e ngaahi tala‘ofa lelei ki he kakai Senitaile. 13 ‘Oku ta‘engata ‘ae ‘ofa ‘ae ‘Otua ki hono siasi. 18 Ko e toe langa ‘oe siasi ki hono mu‘aki lelei. 24 Ko e fakamo‘ui lahi mei he nofo fakapōpula.

¹ Fanongo, ‘E ngaahi motu, kiate au;
pea fakafanongo, ‘akimoutolu ‘ae kakai mei he mama‘o;

Kuo ui ‘e Sihova kiate au mei he manāva;
mei he fatu ‘o ‘eku fa‘ē kuo ne lea ‘aki hoku hinga.

² Pea kuo ne ngaohi hoku ngutu ‘o hangē ko e heletā māsila;

‘i he malumalu ‘o hono nima kuo ne fufū au,
pea ngaohi au ko e ngahau ngingila;
kuo ne fakafufū au ‘i hono ‘ai‘anga ngahau;

³ Pea ne pehē kiate au, “Ko koe,
‘E ‘Isileli, ko ‘eku tamaio‘eiki te u ongoon-golelei ‘iate koe.”

⁴ Pea ne u pehē, “Kuo u ngāue ta‘e‘aonga:
kuo u faka‘osi noa pe ‘eku mālohi, pea ta‘e‘aonga:

ka ‘oku mo‘oni ‘oku ‘ia Sihova ‘eku fakamaau,
pea ‘i hoku ‘Otua ‘a ‘eku ngāue.”

⁵ Pea ko eni, ‘oku pehē ‘e Sihova ‘aia na‘a ne fakafuofua au mei he manāva ke hoko ko ‘ene tamaio‘eiki,

ke toe ‘omi ‘a Sēkope kiate ia,
Kapau ‘e ‘ikai tānaki ‘a ‘Isileli,

ka te u ongoongolelei ‘i he ‘ao ‘o Sihova,
pea ‘e hoko ‘a hoku ‘Otua ko hoku mālohi.

6 Pea na‘a ne pehē, “Ko e me‘a si‘i ke ke hoko ko
‘eku tamaio‘eiki ke toe fokotu‘u ‘ae ngaahi
fa‘ahinga ‘o Sēkope,
pea ke fakailiili ‘ae kakai ‘o ‘Isileli kuo faka-
haofi:

pea te u foaki foki koe ko e maama ki he kakai
Senitaile,
koe‘uhi ke ke hoko ko hoku fakamo‘ui ‘o a‘u ki
he ngata‘anga ‘o māmani.”

7 ‘Oku pehē ‘e Sihova, ko e Huhu‘i ‘o ‘Isileli, pea mo
hono tokotaha mā‘oni‘oni,
kiate ia ‘oku fehi‘a ki ai ‘ae tangata, kiate
ia ‘oku fakalili‘a ki ai ‘ae pule‘anga, ki he
tamaio‘eiki ‘ae kau pule,

“E mamata pea tu‘u hake ‘ae ngaahi tu‘i,
‘e lotu ‘ae ngaahi hou‘eiki,
koe‘uhi ko Sihova ‘aia ‘oku angatonu, pea mo
e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli, ‘aia kuo ne
fili koe.”

8 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “I he kuonga tu‘utu‘umālie
kuo u fanongo kiate koe,
pea ‘i he ‘aho fakamo‘ui kuo u tokoni kiate
koe:

pea te u malu‘i koe, pea foaki koe ko e fuakava ‘oe
kakai,
ke fokotu‘uma‘u ‘a māmani, ke ngaohi ke toe
kakai ‘ae ngaahi ‘api li‘aki;

9 Koe‘uhi ke ke pehē ki he kau pōpula, “Alu atu;’
kiate kinautolu ‘oku ‘i he po‘uli, ‘Fakahā
‘akimoutolu.’

Te nau kai ‘i he ngaahi hala,

- pea ‘e ‘i he ngaahi potu mā‘olunga kotoa pē ‘a
 ‘enau me‘akai.
- 10 ‘E ‘ikai te nau fiekaia pe feinu;
 pea ‘e ‘ikai te ‘ia ‘akinautolu ‘e he pupuha pe ‘e
 he la‘ā:
 he ko ia ‘oku ‘alo‘ofa kiate kinautolu te ne
 tataki ‘akinautolu,
 ‘io, te ne fakahinohino ‘akinautolu ki he
 ngaahi matavai.
- 11 Pea te u ngaohi hoku ngaahi mo‘unga kotoa pē
 ko e hala,
 pea ‘e hakeaki ‘i ‘a hoku ngaahi hala motu‘a.
- 12 Vakai, ‘e ha‘u ‘akinautolu mei he tokelau pea
 mei he lulunga;
 pea mo kinautolu ni mei he fonua ko Sinimi.
- 13 Hiva, ‘ae ngaahi langi; pea ke fiefia, ‘E māmani;
 pea ke pā mai ‘i he hiva, ‘ae ngaahi mo‘unga:
 he kuo fakafiemālie ‘i ‘e Sihova ‘a hono kakai,
 pea te ne ‘alo‘ofa ki hono kakai mamahi.
- 14 Ka na‘e pehē ‘e Saione, “Kuo li‘aki au ‘e Sihova,
 pea kuo fakangalongalo ‘i au ‘e hoku ‘Eiki.”
- 15 “‘E fa‘a fakangalongalo ‘i ‘e ha fefine ‘ene tama
 ‘oku huhu,
 ke ne ta‘e‘ofa ai ki he tama ‘a hono manāva?
 ‘Io, te nau fa‘a fakangalo nai,
 ka e ‘ikai te u fakangalongalo ‘i koe.
- 16 Vakai, kuo u tohi tongi koe ‘i hoku ‘aofi nima;
 ‘oku ‘i hoku ‘ao ma‘uaipē ‘a ho‘o ngaahi ‘ā.
- 17 ‘E fai vave ho‘o fānau;
 ko ho ngaahi fili pea mo kinautolu na‘e faka-
 masiva ‘i koe te nau ‘alu ‘iate koe.
- 18 Hiki hake ho mata ‘o sio takatakai, pea vakai:
 ko kinautolu kotoa pē ‘oku tānaki fakataha
 ‘akinautolu, ke ha‘u kiate koe.

‘Oku pehē ‘e Sihova, “Oku ou mo‘ui, pea te ke fakakofu‘i koe ‘aki ‘akinautolu kotoa pē, ‘o hangē ko e me‘a teunga,
pea nono‘o ia kiate koe, ‘o hangē ko ia ‘oku fai ‘e he ta‘ahine ta‘ane.

19 “He ko ho ngaahi potu maumau mo ta‘ekakai, pea mo e fonua ‘o ho‘o faka‘auha, ‘e hoko ni ‘o lausi‘i koe‘uhi ko e kakai, pea ko kinautolu na‘e folo hifo koe te nau mama‘o atu.

20 Ko e fānau te ke ma‘u, hili ‘ae mole ‘iate koe ‘ae taha, te nau pehē ‘i ho telinga,
“Oku si‘i ‘ae potu ni kiate au:
faka‘ata‘atā ‘ae potu ke u nofo ai.’

21 Pea te ke toki pehē ‘i ho loto, “Ko hai kuo ne fakatupu kiate au ‘akinautolu ni, kae vakai kuo mole ‘iate au ‘eku fānau,
pea ‘oku ou masiva, ko e pōpula, mo e li‘aki?

Pea ko hai kuo ne tauhi ‘akinautolu ni?
Vakai, na‘e li‘aki au tokotaha pe; ko kinautolu ni, na‘a nau ‘i fē?”

22 ‘Oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova, “Vakai, te u hiki hake hoku nima ki he kakai Senitaile,
pea fokotu‘u ‘eku fuka ki he kakai:
pea te nau ‘omi ho ngaahi foha ‘i honau nima,
mo ho ngaahi ‘ofefine ‘e fua ‘i honau uma.

23 Pea ‘e hoko ‘ae ngaahi tu‘i ko ho‘o ngaahi tamai ke tauhi fānau,
pea ko e ngaahi tu‘i fefine ko ho‘o ngaahi fale ke tauhi ho‘o fānau:
te nau punou hifo kiate koe ‘aki honau mata ki he kelekele,
pea ‘emo ‘ae efu ‘o ho va‘e;
pea te ke ‘ilo ko au ko Sihova:

- pea ‘e ‘ikai mā ‘akinautolu ‘oku tatali ‘iate au.”
- 24 ‘E to‘o ‘ae koloa kuo vetea mei he mālohi,
pe tukuange ‘ae pōpula totonu?
- 25 Ka ‘oku pehē ‘e Sihova, “Io ko e ngaahi pōpula
‘oe kakai mālohi ‘e fa‘ao,
pea ‘e tuku atu ‘ae koloa kuo vete ‘e he kakai
fakamanavahē:
koe‘uhi te u fai mo ia ‘oku fai mo koe,
pea te u fakamo‘ui ho‘o fānau.
- 26 Pea te u fafanga ‘akinautolu ‘oku fakamālohi‘i
koe ‘aki honau sino ‘onautolu;
pea te nau konā ‘i honau toto, ‘o hangē ha
uaine fo‘ou:
pea ‘e ‘ilo ‘e he kakai kotoa pē, Ko au ko Sihova ko
ho Fakamo‘ui,
mo ho Huhu‘i, ko e Toko Taha Māfimafi ‘o
Sēkope.”

50

*1 ‘Oku fakahā ‘e Kalaisi ko e li‘aki ‘oe kakai Siu
‘oku ‘ikai totonu ke tuku kiate ia. 2 Ko ‘ene fa‘a
fakamo‘ui. 5 Ko ‘ene talangofua ‘i he ngāue ko ia, 7
Pea ‘i he‘ene foaki ki he tokoni ko ia. 10 Ko e engi-
naki ke falala ki he ‘Otua, kae ‘ikai kiate kitautolu.*

- 1 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Kofa‘ā ia ‘ae tohi ‘oe faka-
mavae ‘o ho‘o fa‘ē, ‘aia kuo u tukuange?
Pea ko hai ‘iate kimoutolu na‘e totonu ke u
totongi ki ai kuo u fakatau ‘akimoutolu ki
ai?
Vakai, ko e me‘a ‘i ho‘omou ngaahi hia kuo mou
fakatau ‘akimoutolu,
pea ko e me‘a ‘i ho‘omou ngaahi angahala ko
ia kuo tukuange ai ho‘omou fa‘ē.
- 2 Ko e hā, ‘i he‘eku ha‘u, na‘e ‘ikai ai ha tangata?

- 'I he'eku ui, na'e 'ikai ha taha ke lea mai?
 He kuo fakanounou hoku nima, koe'uhi ke 'oua
 na'a fa'a huhu'i ia?
 Pe 'oku 'ikai haku mālohi ke fakamo'ui?
 Vakai, 'i he'eku valoki 'oku ou fakamōmoa 'ae tahi,
 'oku ou liliu 'ae ngaahi vaitafe ko e toafa:
 kuo namua'a 'enau ngaahi ika, pea mate 'i he
 fieinu koe'uhi 'oku 'ikai ha vai.
- 3 'Oku ou fakakofu'aki 'ae langi 'ae fakapo'uli,
 pea 'oku ou ngaohi 'ae tauanga'a ko honau
 kofu."
- 4 Kuo foaki kiate au 'e he 'Eiki ko Sihova 'ae 'elelo
 'oe poto,
 koe'uhi ke u 'ilo ke lea 'aki ha lea 'i he kuonga
 totonu kiate ia 'oku vaivai:
 'oku ne 'a 'i he pongipongi kotoa pē,
 ke ne fafangu hoku telinga ke ongo'i 'o hangē
 ko e poto.
- 5 Kuo fakaava 'e he 'Eiki ko Sihova 'a hoku telinga,
 pea na'e 'ikai te u angatu'u,
 pe foki kimui.
- 6 Ne u 'atu hoku tu'a ki he kau taa'i,
 pea mo hoku kou'ahe kiate kinautolu na'e fusi
 'ae kava:
 na'e 'ikai te u fufū hoku mata mei he mā mo e
 'a'anu.
- 7 He ko e 'Eiki ko Sihova ko hoku tokoni;
 ko ia 'e 'ikai ai te u puputu'u:
 ko ia kuo u ngaohi hoku mata ke hangē ko e maka
 afi,
 pea 'oku ou 'ilo 'e 'ikai te u mā.
- 8 'Oku ofi mai 'aia 'oku ne fakatonuhia'i au;
 ko hai te ne fai mo au?
 Ke ma tutu'u fakataha:
 ko hai 'oku fakafili kiate au?

- Tuku ke ne ‘unu‘unu mai.
 9 Vakai, ‘e tokoni‘i au ‘e he ‘Eiki ko Sihova;
 ko hai ia te ne fakahalaia au?
 Vakai, te nau hoko ‘o motu‘a ‘o hangē ko e kofu;
 ‘e kai ‘o ‘osi ‘akinautolu ‘e he ane.
 10 Ko hai ‘iate kimoutolu ‘oku manavahē kia Si-
 hova,
 pea talangofua ki he le‘o ‘o ‘ene tamaio‘eiki,
 ‘oku ‘eve‘eva ‘i he po‘uli,
 pea ‘oku ‘ikai ma‘u ha maama?
 Tuku ke ne falala ki he huafa ‘o Sihova,
 pea fa‘aki ki hono ‘Otua.
 11 Vakai, ‘akimoutolu kotoa pē ‘oku tutu ‘ae afi,
 pea kāpui ‘akimoutolu ‘aki ‘ae ngaahi
 kalofiama:
 mou ‘eve‘eva ‘i he maama ‘o ho‘omou afi,
 pea ‘i he ngaahi kalofiama kuo mou tutu,
 ka te mou ma‘u eni ‘i hoku nima;
 te mou tokoto hifo ‘i he mamahi.

51

*1 Ko e enginaki, ke falala kia Sisu ‘o hangē ko
 ‘Epalahame, 3 Koe‘uhi ko ‘ene ngaahi tala‘ofa lelei,
 4 Mo ‘ene fakamo‘ui mā‘oni‘oni, 7 Mo e matengofua
 ‘ae tangata. 9 ‘Oku fakahaofi ‘e Kalaisi ‘aki hono
 nima mā‘oni‘oni ‘a hono kakai mei he manavahē ki
 he tangata. 17 ‘Oku ne mamahi ‘i he ngaahi mamahi
 ‘a Selūsalema, 21 Pea ‘oku ne faka‘ilo ‘ae fakamo‘ui.*

- 1 “Fanongo kiate au, ‘akimoutolu ‘oku muimui ki
 he mā‘oni‘oni,
 ‘akimoutolu ‘oku kumi kia Sihova:
 vakai ki he maka na‘e tā mei ai ‘akimoutolu,
 pea ki he ava ‘oe luo na‘e keli ‘akimoutolu mei
 ai.
 2 Vakai kia ‘Epalahame ko ho‘omou tamai,

pea kia Sela na‘a ne fua ‘akimoutolu:
 he na‘aku ui ia tokotaha pe,
 pea tāpuaki ia,
 pea u fakatokolahi ia.

³ Koe‘uhi ‘e fakafiemālie‘i ‘e Sihova ‘i Saione:
 te ne fakafiemālie‘i hono ngaahi potu lala ko-
 toa pē;
 pea te ne ngaahi hono toafa ke hangē ko Iteni,
 pea ko hono potu li‘aki ‘o hangē ko e ngoue ‘a
 Sihova;
 ‘e ‘ilo ‘i ai ‘ae fiefia mo e nekeneka,
 ko e fakafeta‘i, pea mo e le‘o ‘oe Saame.

⁴ “Fanongo kiate au, ‘a hoku kakai,
 pea tokanga kiate au, ‘a hoku pule‘anga:
 koe‘uhi ‘e ‘alu atu ‘iate au ha fono,
 pea te u ngaahi ‘eku fakamaau ke nofo ko e
 maama ‘oe kakai.

⁵ ‘Oku ofi ‘eku mā‘oni‘oni;
 kuo ‘alu atu ‘eku fakamo‘ui,
 pea ‘e fakamaau ‘e hoku nima ‘ae kakai;
 ‘e tatali kiate au ‘ae ngaahi motu,
 pea te nau falala ki hoku nima.

⁶ Hiki hake homou mata ki he ngaahi langi,
 pea sio ki he māmani ‘i lalo:
 koe‘uhi ‘e mole fakafokifā ‘ae ngaahi langi ‘o
 hangē ko e ‘ohuafi,
 pea ‘e faka‘au ‘o motu‘a ‘a māmani ‘o hangē ko
 e kofu,
 pea ‘e mate foki mo kinautolu ‘oku nofo ai:
 ka ‘oku tolonga ta‘engata ‘a ‘eku fakamo‘ui,
 pea ‘e ‘ikai ngata ‘eku mā‘oni‘oni.

7 “Fanongo kiate au, ‘akimoutolu ‘oku ‘ilo ‘ae mā‘oni‘oni,
 ‘ae kakai ‘oku ‘i honau loto ‘a ‘eku fono;
 ‘oua te mou manavahē ki he valoki ‘ae kakai,
 pea ‘oua te mou ilifia ‘i he ‘enau lau‘ikovi.

8 Koe‘uhi ‘e kai ‘o ‘osi ‘akinautolu ‘e he ane ‘o hangē
 ko e kofu,
 pea ‘e kai ‘akinautolu ‘e he ‘uanga ‘o hangē ko
 e fulufulu‘i sipi:
 ka ‘oku tolonga ta‘engata ‘a ‘eku mā‘oni‘oni,
 pea ko ‘eku fakamo‘ui mei he to‘utangata ki he
 to‘utangata.”

9 Ke ke ‘ā, ke ke ‘ā, ‘ai ‘ae mālohi, ‘E nima ‘o Sihova;
 ke ke ‘ā, ‘o hangē ko e ngaahi ‘aho ‘i mu‘a,
 ‘i he ngaahi to‘utangata ‘i mu‘a.
 ‘Ikai ko koe ia na ‘e tu‘usi ‘a Lehapi,
 pea na ‘e taa‘i ‘ae talākoni?

10 ‘Ikai ko koe ia kuo ke fakamōmoa ‘ae tahi,
 ‘ae ngaahi vai ‘oe fu‘u moana;
 ‘a koe kuo ngaohi ‘ae ngaahi loloto ‘oe tahi koe
 hala ke ‘alu ai ‘ae kakai kuo huhu‘i?

11 Ko ia, ‘e toe foki mai ‘ae kakai kuo huhu‘i ‘e
 Sihova,
 pea ha‘u mo e hiva ki Saione;
 pea ‘e ‘i honau ‘ulu ‘ae fiefia ‘o ta‘engata:
 te nau ma‘u ‘ae fiefia mo e nekeneka;
 pea ‘e puna atu ‘ae mamahi mo e tangi.

12 “Ko au, ‘io, ko au ia, ‘oku fakafiemālie‘i koe:
 ko hai koe, ke ke manavahē ki ha tangata ‘aia
 ‘e mate,
 pea ki he foha ‘oe tangata ‘aia ‘e ngaohi ‘o
 hangē ko e mohuku;

- 13 Pea ‘oku ke fakangalongalo‘i ‘a Sihova ko ho
 tupu‘anga,
 ‘aia kuo ne fofola ‘ae ngaahi langi,
 pea ai mo e ngaahi tu‘unga ‘o māmani;
 pea kuo ke manavahē ma‘uaipē ‘i he ‘aho kotoa pē
 koe‘uhi ko e ‘ita ‘o ia ‘oku fakamālohi,
 ‘o hangē ‘oku ne te u ke faka‘auha?
 Pea kofa ‘ā ia ‘ae lili ‘oe fakamālohi?
- 14 ‘Oku lele to‘oto‘o ‘ae pōpula ke vete ia,
 pea ke ‘oua na‘a mate ia ‘i he luo,
 pea ke ‘oua na‘a ‘osi ‘ene mā.
- 15 Ka ko au ko Sihova ko ho ‘Otua, na‘aku vaeua ‘ae
 tahi,
 ‘aia na‘e ‘u‘ulu hono peau:
 ko hono huafa ko Sihova ‘oe ngaahi kautau.
- 16 Pea kuo u ‘ai ‘eku ngaahi lea ki ho ngutu,
 pea kuo u fufū koe ‘aki ‘ae malumalu ‘o hoku
 nima,
 koe‘uhi ke u tō ‘ae ngaahi langi,
 pea ‘ai mo e ngaahi tu‘unga ‘o māmani,
 pea pehē ki Saione, Ko koe ko hoku kakai.’ ”
- 17 Ke ke ‘ā, ke ke ‘ā,
 Tu‘u hake, ‘E Selūsalema,
 ‘a koe kuo inu ‘i he nima ‘o Sihova ‘ae ipu ‘o
 hono houhau;
 kuo ke inu ‘ae efe ‘oe ipu ‘oe tetetete,
 pea tatau ia.
- 18 ‘Oku ‘ikai ha taha ke fakahinohino ia ‘i he ngaahi
 foha kotoa pē kuo ne fanau‘i;
 pea ‘oku ‘ikai ha ni‘ihi ‘oku puke ki hono nima
 ‘i he ngaahi foha kotoa pē kuo ne tauhi.
- 19 Kuo hoko ‘ae me‘a ni ‘e ua kiate koe;
 ko hai ‘e mamahi koe‘uhi ko koe?

- Ko e maumau,
 mo faka‘auha,
 mo e hongē, mo e heletā:
 te u fakafiēmālie‘i koe ‘ia hai?
- 20 Kuo pongia ho‘o ngaahi foha,
 ‘oku nau tokoto ‘i he ‘ulu ‘oe ngaahi hala kotoa
 pē,
 ‘o hangē ko e pulu tangata ‘oku hehengi ‘i he
 kupenga:
 ‘oku nau fonu ‘i he houhau ‘o Sihova,
 mo e valoki mei ho ‘Otua.
- 21 Ko ia fanongo ki he me‘a ni, ‘a koe ko e mahaki,
 mo e konā, kae ‘ikai ‘i he uaine:
- 22 ‘Oku pehē ho ‘Eiki ko Sihova,
 pea ko ho ‘Otua ‘oku langomaki‘i ‘a hono
 kakai,
 “Vakai, kuo u to‘o mei ho nima ‘ae ipu ‘oe tetetete,
 ‘io, ‘ae efe ‘oe ipu ‘o hoku houhau;
 ‘e ‘ikai te ke toe inu ia;
- 23 Ka te u ‘ai ia ki he nima ‘onautolu ‘oku faka-
 mamahi‘i koe;
 ‘akinautolu kuo pehē ki ho laumālie, ‘Punou
 hifo, ka mau laka atu:’
 pea kuo ke fakatokoto ho sino ‘o hangē ko e
 kelekele,
 pea hangē ko e hala, kiate kinautolu na‘e ‘alu
 ai.”

52

*1 ‘Oku fakaloto‘i ‘e Kalaisi ‘ae siasi ke tui ki hono
 huhu‘i lahi. 7 Ke ma‘u ‘ae kau faifekau ‘o ia. 9
 Ke fiefia ‘i hono mālohi ‘o ia, 11 Pea ke fakahaofi
 ‘akinautolu mei he fakapōpula. 13 ‘E hakeaki‘i ‘ae
 pule‘anga ‘o Kalaisi.*

- ¹ Ke ke ‘ā, ke ke ‘ā; ‘ai ho mālohi, ‘E Saione;
 ‘ai ho ngaahi kofu matamatalelei, ‘E
 Selūsalema, ‘ae kolo mā‘oni‘oni:
 koe‘uhi ‘e ‘ikai toe hū kiate koe ‘ae ta‘ekamu
 mo e ta‘ema‘a.
- ² Tupe‘i koe mei he efu;
 tu‘u hake, pea nofo hifo, ‘E Selūsalema:
 vete koe mei he ngaahi ha‘i ‘o ho kia, ‘E
 ‘ofefine pōpula ‘o Saione.
- ³ He ‘oku pehē ‘e Sihova, “Kuo mou fakatau
 ‘akimoutolu ta‘ehatotongi;
 pea ‘e huhu‘i ‘akimoutolu ta‘ehapa‘anga.
- ⁴ He ‘oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova,
 “Na‘e ‘alu hifo ‘i mu‘a ‘a hoku kakai ki ‘Isipite ke
 nofo ai;
 pea na‘e fakamālohi‘i ta‘etotonu ‘akinautolu ‘e
 he kakai ‘Asilia.
- ⁵ “Pea ko eni,” ‘oku pehē ‘e Sihova, “Ko e hā ‘oku ou
 ma‘u ni,
 koe‘uhi ‘oku ‘ave ta‘ehano‘uhinga ‘a hoku
 kakai?
 Ko kinautolu ‘oku pule kiate kinautolu ‘oku nau
 fakaioho mamahi ‘akinautolu, ‘oku pehē ‘e
 Sihova,
 pea ‘oku kapea ma‘u pe ‘i he ‘aho kotoa pē ‘a
 hoku huafa.
- ⁶ Ko ia ‘e ‘ilo ai ‘a hoku huafa ‘e hoku kakai:
 Pea te nau ‘ilo ‘i he ‘aho ko ia, Ko au ia ‘oku
 folofola.
 “Vakai, ko au ia.
- ⁷ Hono ‘ikai faka‘ofa‘ofa ‘i he ngaahi mo‘unga ‘ae
 va‘e ‘o ia ‘oku ‘omi ‘ae ongoongolelei,

- ‘aia ‘oku fakahā ‘ae melino;
 ‘aia ‘oku ‘omi ‘ae ongoongolelei ‘oe lelei,
 mo ne fakahā ‘ae fakamo‘ui;
 ‘aia ‘oku pehē ki Saione, “‘Oku pule ‘a ho
 ‘Otua!”
- 8 ‘E hiki hake ‘ae le‘o ‘o ho kau tangata le‘o;
 pea ‘e fakataha honau le‘o ‘onau hiva:
 he te nau mamata ko e mata ki he mata, ‘oka
 toe ‘omi ‘e Sihova ‘a Saione.
- 9 Ke hā mai ‘i he fiefia,
 hiva fakataha, ‘akimoutolu ‘ae ngaahi potu
 lala ‘o Selūsalema,
 he kuo fakafiemālie ‘i ‘e Sihova ‘a hono kakai,
 kuo ne huhu ‘i ‘a Selūsalema.
- 10 Kuo fakahā ‘e Sihova ‘a hono nima ‘i he ‘ao ‘oe
 ngaahi pule ‘anga kotoa pē;
 pea ‘e mamata ‘e he ngaahi ngata ‘anga kotoa
 pē ‘o māmani ‘ae fakamo‘ui ‘a hotau ‘Otua.
- 11 ‘Alu ‘akimoutolu, ‘alu ‘akimoutolu, mou ‘alu atu
 mei ai, ‘oua ‘e ala ki ha me‘a ta‘ema‘a;
 ‘alu ‘akimoutolu mei he lotolotonga ‘o ia;
 ke ma‘a ‘akimoutolu ‘oku mou fua ‘ae ngaahi
 ipu ‘a Sihova.
- 12 Koe‘uhi ‘e ‘ikai te mou ‘alu atu fakavave,
 pe ‘alu ‘i he hola:
 he ko Sihova ‘e mu‘omu‘a ‘iate kimoutolu;
 pea ko e ‘Otua ‘o ‘Isileli ‘e muimui ‘iate ki-
 moutolu.
- 13 Vakai, ‘e fai fakapotopoto ‘a ‘eku tamaio‘eiki,
 ‘e hakeaki ‘i ia pea fakaongolelei,
 pea te ne mā‘olunga ‘aupito.
- 14 ‘O hangē na‘e ofo ‘ae tokolahi kiate ia,

he liliu ‘o kovi hono fofonga ‘o lahi hake ‘i he tangata kotoa pē, mo hono sino ‘o lahi hake ‘i he ngaahi foha ‘oe tangata.

- 15 Ko ia te ne taufu‘i ‘ae ngaahi pule‘anga lahi; ‘e tāpuni ‘e he ngaahi tu‘i honau fofonga kiate ia:
he ko ia na‘e ‘ikai fakahā kiate kinautolu te nau mamata ki ai;
pea ko ia na‘e ‘ikai te nau fanongo ki ai te nau tokanga‘i.

53

1-12 ‘I he lāunga ‘ae palōfita ki he ta‘etui, ‘oku ne fakahā ‘ae ngaahi mamahi ‘o Kalaisi pea mo hono mahu‘inga ‘o ia.

- 1 Ko hai kuo ne tui ki he ‘emau ongoongo?
Pea kuo fakahā kia hai ‘ae nima ‘o Sihova?
- 2 He te ne tupu hake ‘i hono ‘ao ‘o hangē ko e ‘akau matengofua,
pea hangē ko e aka mei he kelekele mōmoa:
‘oku ‘ikai ha sino lelei pe ha toulekeleka ‘iate ia,
pea ka tau ka mamata kiate ia, ‘oku ‘ikai ha faka‘ofa‘ofa ke tau manako ai kiate ia.
- 3 ‘Oku fehi‘anekina ia pea li‘aki ‘e he tangata;
ko e tangata ‘oe ngaahi mamahi,
pea maheni ai mo e loto mamahi:
pea hangē na‘a tau fufū hotau mata meiate ia;
kuo manuki ia,
pea na‘e ‘ikai te tau tokanga kiate ia.
- 4 Ko e mo‘oni kuo ne to‘o kiate ia ‘a ‘etau ngaahi vaivai,
‘o ne fua ‘etau ngaahi mamahi:
ka na‘a tau mahalo kuo tautea mo taa‘i ia mei he ‘Otua,

pea mamahi‘ia.

⁵ Ka na‘e lavea ia koe‘uhi ko ‘etau ngaahi angahala,
na‘e fakavolu ia koe‘uhi ko ‘etau ngaahi hia:
na‘e ‘iate ia ‘ae tautea koe‘uhi ke tau fiemālie;
pea ‘i hono ngaahi tā ‘oku tau mo‘ui ai.

⁶ Kuo tau hē kotoa pē ‘o hangē ko e fanga sipi;
kuo tau afe taki taha kotoa pē ki hono hala;
pea kuo hilifaki kiate ia ‘e Sihova ‘ae hia
‘atautolu kotoa pē.

⁷ Na‘e fakamālohia,
pea na‘e mamahi ia, ka na‘e ‘ikai te ne mafa‘a
hono fofonga:

‘oku tataki ia ‘o hangē ko e lami ke tāmāte‘i,
pea hangē ko e sipi ‘oku noa ‘i he ‘ao ‘oe
tangata kosi,
pea na‘e ‘ikai mafa‘a hono fofonga.

⁸ Na‘e ‘ave ia mei he fale fakapōpula, pea mei he
fakamaau:
pea ko hai te ne fakahā hono tupu‘anga?
He na‘e tu‘usi ia mei he fonua ‘oe mo‘ui:
na‘e te‘ia ia koe‘uhi ko e angahala ‘a hoku
kakai.

⁹ Pea na‘e tu‘utu‘uni hono tanu‘anga mo e kakai
angahala,
pea fakataha mo e ma‘ume‘a ‘i he‘ene pekia;
koe‘uhi na‘e ‘ikai te ne fai kovi,
pea na‘e ‘ikai ha kākā ‘i hono fofonga.

¹⁰ Ka na‘e finangalo ‘a Sihova ke fakavolu ia;
kuo ne tuku kiate ia ‘ae mamahi:
‘oka ke ka ngaohi hono laumālie ko e feilaulau
koe‘uhi ko e hia,
te ne mamata ki hono hako,
te ne fakatolotolonga hono ngaahi ‘aho,

pea ko e finangalo ‘o Sihova ‘e monū‘ia ia ‘i hono nima.

11 He te ne vakai ki he fua ‘oe mamahi lahi ‘o hono laumālie,

pea fitemālie ai ia:

‘i he ‘ilo kiāte ia ‘e fakatonuhia ‘e he‘eku tamaio‘eiki mā‘oni‘oni ‘ae tokolahi;

he te ne fua ‘enau ngaahi hia.

12 Ko ia te u vahe‘i kiāte ia ha ‘inasi fakataha mo e kakai ongoongo,

pea te ne vahevahe ‘ae koloa fakataha mo e kakai mālohi;

koe‘uhi na‘a ne lilingi hono laumālie ki he mate:

pea na‘e lau ia fakataha mo e kau angahala;

pea na‘a ne fua ‘ae hia ‘oe toko lahi,

pea ne hūfekina ‘ae kakai angahala.

54

1 Koe‘uhi ke fitemālie ‘ae Senitaile, ‘oku kikite ‘ae palōfita ki hono lahi ‘oe siasi, 4 Mo ‘enau nofo malu, 6 Mo e mo‘oni ‘o ‘enau hao mei he mamahi, 11 Mo ‘enau tupu ki mu‘a, 15 Mo honau fakahaofi mo‘oni.

1 “Hiva, ‘ae pa‘a, ‘a koe na‘e ‘ikai te ke fānau;

ke ke hiva, pea kalanga le‘o lahi, ‘a koe na‘e ‘ikai te ke langā ‘i ha tamasi‘i:”

he ‘oku pehē ‘e Sihova, “‘Oku tokolahi hake ‘ae fānau ‘ae li‘aki ‘i he fānau ‘oe fefine kuo mali.

2 Fakalahi ‘ae potu ‘o ho fale fehikitaki,

pea tuku ke nau fofola ‘ae puipui ‘o ho ngaahi nofo‘anga:

‘oua ‘e ta‘ofi, fakalōloa ho‘o ngaahi afo, pea tutuki ke ma‘u ho‘o ngaahi tuki poupou;

3 He te ke ‘alu atu ki he nima to‘omata‘u, pea ki he to‘ohema;

pea ‘e ma‘u ‘a ho hako ‘ae ngaahi Senitaile,
pea ‘e fakakakai ‘ae ngaahi kolo na‘e lala.

- 4 “Oua ‘e manavahē; koe‘uhi ‘e ‘ikai te ke mā:
pea ‘oua na‘a ke puputu‘u koe‘uhi ‘e ‘ikai faka-
maa‘i koe;
he te ke fakangalo‘i ‘ae mā ‘o ho‘o kei talavou,
pea ‘e ‘ikai te ke toe manatu ki he valoki ‘o ho‘o
nofo taka pe ‘i he mate ho husepāniti.
- 5 He ko ho Tupu‘anga kuo fakamaau mo koe; ko
Sihova ‘oe ngaahi kautau ko hono huafa ia;
pea ko ho Huhu‘i ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o
‘Isileli;
‘e ui ia ko e ‘Otua ‘o māmani kotoa pē.
- 6 He kuo ui koe ‘e Sihova ‘o hangē ko e fefine li‘aki
pea mamahi ‘i hono laumālie,
pea hangē ko e uaifi ‘i he‘ene kei si‘i, ka kuo
li‘aki,” ‘oku pehē ‘e ho ‘Otua.
- 7 “I he kihi‘i fuoloa si‘i kuo u li‘aki koe;
ka ‘i he ngaahi ‘alo‘ofa lahi te u tānaki koe.
- 8 I he houhau si‘i na‘aku fufū hoku fofonga meiate
koe ‘i he kemo pe;
ka ‘i he ‘ofa ta‘engata te u ‘alo‘ofa kiate koe,
‘oku pehē ‘e Sihova ko ho Huhu‘i.
- 9 “He ‘oku tatau ‘ae me‘a ni kiate au mo e ngaahi
vai ‘o Noa:
‘o hangē kuo u fuakava ‘e ‘ikai toe lōmaki ‘a
māmani ‘aki ‘ae ngaahi vai ‘o Noa;
‘oku pehē ‘eku fuakava ‘e ‘ikai te u houhau
kiate koe, pe valoki‘i koe.
- 10 Koe‘uhi ‘e mole ‘ae ngaahi mo‘unga,
pea hiki mo e ngaahi tafungofunga;

ka ko ‘eku ‘ofa ‘e ‘ikai mole meiate koe,
 pea ‘e ‘ikai hiki ‘ae fuakava ‘o ‘eku melino,
 ‘oku pehē ‘e Sihova ‘aia ‘oku ‘alo‘ofa kiate koe.

11 “A koe koe mamahi, pea vilingia ‘i he matangi,
 pea ta‘efiemālie,
 vakai, te u ‘ai ho‘o ngaahi maka ‘i he lanu lelei,
 pea ‘ai ho‘o ngaahi tu‘unga ‘aki ‘ae ngaahi
 safaia.

12 Pea te u ngaohi ho ngaahi matapā sio‘ata ‘aki ‘ae
 ‘akete,
 pea mo ho ngaahi matapā ‘aki ‘ae kapunikale,
 pea mo ho ngaahi ngata‘anga ‘aki ‘ae ngaahi
 maka mahu‘inga.

13 Pea ‘e akonaki‘i ‘e Sihova ho‘o fānau kotoa pē;
 pea ‘e lahi ‘ae fiemālie ‘i ho‘o fānau.

14 ‘E fokotu‘uma‘u koe ‘i he mā‘oni‘oni:
 te ke mama‘o mo e fakamālohia;
 koe‘uhi ‘e ‘ikai te ke manavahē:
 pea mei he ilifia;
 koe‘uhi ‘e ‘ikai ha‘u ia ‘o ofi kiate koe.

15 Vakai, ko e mo‘oni te nau tānaki fakataha, ka e
 ‘ikai ‘iate au:
 ko ia kotoa pē ‘e fakataha ko e fili kiate koe ‘e
 hinga koe‘uhi ko koe.

16 “Vakai, kuo u fakatupu ‘ae tufunga ukamea ‘aia
 ‘oku tapili ‘ae malala ‘i he afi,
 pea ‘oku ‘omi ‘ae me‘a fakatufunga ki he‘ene
 ngāue;
 pea kuo u fakatupu ‘ae faka‘auha ke
 faka‘auha‘i.

17 ‘E ‘ikai monū‘ia ha mahafutau kuo ngaohi ke
 tau‘i koe;

pea ko e 'elelo kotoa pē 'e lea kovi kiate koe te
 ke fakamala'ia 'i he fakamaau.
 Ko eni 'ae tofi'a 'oe kau tamaio'eiki 'a Sihova,
 pea 'oku meiate au 'enau mā'oni'oni," 'oku
 pehē 'e Sihova.

55

*1 'Oku ako 'e he palōfita 'aki 'ae ngaahi tala'ofa
 'a Kalaisi, ki he tui, 6 Pea ki he fakatomala. 8 Ko e
 monū'ia 'akinautolu 'oku tui.*

¹ "Vakai mai, 'akimoutolu kotoa pē 'oku fieinu,
 ha'u ki he ngaahi vai,
 pea mo ia 'oku 'ikai ha'ane pa'anga; mou ha'u,
 'o fakatau, pea kai;
 'io, ha'u 'o fakatau uaine mo e hu'ahuhu
 ta'ehapa'anga pea ta'ehatotongi.

² Ko e hā 'oku mou 'atu ai 'ae pa'anga ki he me'a
 'oku 'ikai ko e mā?
 Mo ho'omou ngāue ki he me'a 'oku 'ikai
 fakamākona?

Mou fanongo 'o tokanga kiate au, pea mou kai 'aia
 'oku lelei,
 pea tuku ke fiefia homou laumālie 'i he
 me'akai lelei lahi.

³ Fakatokanga'i homou telinga, pea ha'u kiate au
 fanongo,
 pea 'e mo'ui homou laumālie,
 pea te u fai 'ae fuakava ta'engata mo ki-
 moutolu, 'io, 'ae ngaahi 'alo'ofa tu'uma'u kia
 Tevita.

⁴ Vakai, kuo u foaki ia ko e fakamo'oni ki he kakai,
 ko e takimu'a mo e pule ki he kakai.

⁵ Vakai, te ke ui 'ae pule'anga 'oku 'ikai te ke 'ilo ni,

pea ko e ngaahi pule‘anga ‘oku ‘ikai te nau ‘ilo
 koe te nau lele kiate koe
 koe‘uhi ko Sihova ko ho ‘Otua,
 pea koe‘uhi ko e tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli;
 he kuo ne fakaongoongolelei‘i koe.”

- 6 Mou kumi kia Sihova ‘i he lolotonga ‘oku fa‘a ‘ilo
 ia,
 ui kiate ia ‘i he‘ene kei ofi:
- 7 Tuku ke li‘aki ‘e he angahala hono hala,
 mo e tangata ta‘emā‘oni‘oni ‘ene ngaahi ma-
 halo:
 pea tuku ke ne foki kia Sihova, pea te ne ‘alo‘ofa
 kiate ia;
 pea ki hotau ‘Otua, he te ne fakamolemole ‘o
 lahi ‘aupito.
- 8 He ‘oku pehē ‘e Sihova, “‘Oku ‘ikai ko ho‘omou
 ngaahi mahalo ‘a ‘eku mahalo,
 pea ‘oku ‘ikai ko homou ngaahi hala ‘a hoku
 ngaahi hala.
- 9 He ‘oku hangē ‘oku mā‘olunga hake ‘ae ngaahi
 langi mei he māmani,
 ‘oku pehē hono mā‘olunga ‘o hoku ngaahi
 hala,
 pea mo ‘eku mahalo ‘i ho‘omou ngaahi ma-
 halo.
- 10 Pea hangē ‘oku ‘alu hifo ‘ae ‘uha, mo e ‘uha
 hinehina mei he langi,
 pea ‘ikai toe foki ki ai, ka ‘oku fakaviviku ‘ae
 kelekele,
 pea ngaohi ia ke tupu mo fua,
 koe‘uhi ke ‘omi mei ai ‘ae tenga ki he tangata
 tūtuu‘i, pea mo e mā kiate ia ‘oku kai.

- 11 ‘E pehē ‘eku folofola ‘aia ‘oku ‘alu atu ‘i hoku fofonga:
 ‘e ‘ikai foki ta‘efua kiate au,
 ka e lava‘i ia ‘aia ‘oku ou fa‘iteliha ki ai,
 pea ‘e monū‘ia ia ‘i he me‘a ‘oku ou fekau ia ki ai.
- 12 He te mou ‘alu atu ‘i he fiefia,
 pea ‘e taki atu ‘akimoutolu ‘i he fiemālie:
 ‘e pā ‘ae hiva ‘i homou ‘ao mei he ngaahi mo‘unga mo e potu tafungofunga,
 pea ‘e pasipasi nima ‘e he ngaahi ‘akau kotoa pē ‘oe vao.
- 13 ‘E tupu hake ‘ae ‘akau ko e fea ko e fetongi ‘oe ‘akau talatala,
 pea ‘e tupu ‘ae maile ko e fetongi ‘oe talatala‘āmoa:
 pea ‘e hoko ia ko e me‘a fakamanatu kia Sihova,
 ko e faka‘ilonga ta‘engata ‘aia ‘e ‘ikai ‘auha.”

56

1 ‘Oku enginaki ‘ae palōfita ki he mā‘oni‘oni. 3 ‘Oku faka‘ilo ‘e mafola ia ‘i he ta‘efilifilimānako ki he tangata. 9 ‘Oku ne valoki ‘ae kau le‘o ‘oku kui.

- ¹ ‘Oku pehē ‘e Sihova,
 “Tauhi ‘ae fakamaau,
 pea fai mā‘oni‘oni:
 he ‘oku ofi ‘ae ha‘u ‘a ‘eku fakamo‘ui,
 pea mo e fakahā ‘o ‘eku mā‘oni‘oni.
- ² ‘Oku monū‘ia ‘ae tangata ‘oku fai ‘ae me‘a ni,
 pea mo e foha ‘oe tangata ‘oku puke ki ai;
 ‘aia ‘oku tauhi ‘ae ‘aho tapu ta‘efaka‘uli ia,
 pea ‘oku ta‘ofi hono nima mei he fai kovi kotoa pē.”

- ³ Ke ‘oua foki na‘a lea ‘ae foha ‘oe muli, ‘aia kuo ne fakahoko ia kia Sihova, ‘o pehē,
 “Kuo vahe‘i ‘aupito au ‘e Sihova mei hono kakai.”
 pea ‘oua na‘a pehē ‘e he ‘iunoke, “Vakai, ko e ‘akau mōmoa au.”
- ⁴ He ‘oku pehē ‘e Sihova, “Ki ho ngaahi ‘iunoke ‘oku tauhi ‘eku ngaahi Sāpate,
 pea ‘oku fili ‘ae ngaahi me‘a ‘oku ou fiemālie ai,
 pea puke ki he ‘eku fuakava.
- ⁵ ‘Io, te u foaki kiate kinautolu ‘i hoku fale pea ‘i hoku loto‘ā ha potu, pea mo ha hingoa lelei lahi ‘i he ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine:
 te u foaki kiate kinautolu ha hingoa ta‘engata, ‘aia ‘e ‘ikai ‘auha.
- ⁶ Pea mo e ngaahi foha ‘oe muli, ‘oku fakahoko ‘akinautolu kia Sihova, ke tauhi ia,
 pea ke ‘ofa ki he huafa ‘o Sihova, ke hoko ko ‘eku kau tamaio‘eiki,
 ko kinautolu kotoa pē ‘oku tauhi ‘ae ‘aho tapu kae ‘ikai faka‘uli ia,
 pea ‘oku puke ma‘u ki he ‘eku fuakava;
- ⁷ ‘Io, ko kinautolu te u ‘omi ki hoku mo‘unga tapu, pea te u fakafiefia‘i ‘akinautolu ‘i hoku falelotu:
 ‘e ma‘u ‘i hoku feilaulau‘anga ‘a ‘enau ngaahi feilaulau tutu mo ‘enau ngaahi feilaulau;
 koe‘uhi ‘e ui hoku fale ko e falelotu ki he kakai fulipē.”
- ⁸ ‘Oku pehē ‘e he ‘Eiki ko Sihova, ‘aia ‘oku tānaki ‘ae kau li‘aki ‘o ‘Isileli,

“Ka te u toe tānaki mo ha ni‘ihi kiate ia fakataha mo kinautolu kuo u tānaki kiate ia.”

- ⁹ Mou ha‘u ke keina,
 ‘akimoutolu kotoa pē ‘ae fanga manu ‘oe ngoue,
 ‘io, ‘akimoutolu ‘ae fanga manu kotoa pē ‘oe vao.
- ¹⁰ ‘Oku kui hono kau tangata le‘o:
 ‘oku vale kotoa pē,
 ko e fanga kulī noa ‘akinautolu kotoa pē,
 ‘oku ‘ikai te nau fa‘a kalou;
 ‘oku mohe, pea tokoto hifo, ‘o manako ki he mohe.
- ¹¹ ‘Io, ko e fanga kulī ‘uakai,
 ‘oku ‘ikai ‘aupito mākona,
 pea ko e kau tauhi ta‘e‘ilo ‘akinautolu:
 ‘oku nau vakai kotoa pē ki honau hala taki taha,
 ke ma‘u me‘a mei hono potu.
- ¹² ‘Oku nau pehē, “Ha‘u ‘akimoutolu te u ‘omi ‘ae uaine,
 pea te tau inu ke tau fonu ‘i he inu mālohi;
 pea ‘e tatau ‘ae ‘apongipongi mo e ‘aho ni,
 pea ‘e lahi hake ia.”

57

1 ‘Oku monū‘ia ‘ae pekia ‘oe mā‘oni‘oni. 3 ‘Oku valoki ‘e he ‘Otua ‘ae kakai Siu ‘i he‘enau fai hala ‘i he tauhi tamapua. 13 ‘Oku ne faka‘ilo ‘ae ‘alo‘ofa ki he kakai ‘oku fakatomala.

- ¹ ‘Oku pekia ‘ae kakai mā‘oni‘oni,
 ka ‘oku ‘ikai tokanga ki ai ‘e ha tangata:

- pea ‘oku ‘ave ‘ae kakai lotu mo‘oni,
 ka ‘e ‘ikai ‘ilo ‘e ha taha ‘oku ‘ave ‘ae kakai
 mā‘oni‘oni mei he kovi.
- 2 Te ne hū ‘i he fiemālie:
 te nau mālōlō ‘i honau ngaahi mohenga,
 ‘akinautolu ‘oku ‘eve‘eva ‘i he angatonu.
- 3 “Kae ‘unu‘unu mai ki heni, ‘akimoutolu ‘ae
 ngaahi tama ‘ae fefine fiemana,
 ko e hako ‘oe tonofefine mo e fe‘auaki.
- 4 ‘Oku mou manuki kia hai?
 ‘Oku fakamanga homou ngutu kia hai,
 pea fakatete‘e ‘ae ‘elelo?
 ‘Ikai ko e fānau ‘akimoutolu ‘oe angatu‘u,
 ko e hako ‘oe loi,
- 5 ‘Oku fakavela ‘aki ‘akimoutolu ‘ae ngaahi tama-
 pua
 ‘i he lolo ‘akau mo‘ui kotoa pē,
 ‘o tāmata‘i ‘ae fānau tupu ‘i he ngaahi tele‘a,
 ‘i he lalo lilifa?
- 6 ‘Oku ‘i he ngaahi maka molemole ‘oe vaitafe ‘a ho
 ‘inasi;
 ko ia, ‘io, ko ia foki ko ho ‘inasi:
 ‘io, kuo ke lilingi ki ai ‘ae feilaulau inu,
 kuo ke ‘atu ki ai ‘ae feilaulau kai.
 Pea te u ma‘u koā ‘ae fiemālie ‘i he ngaahi me‘a
 ni?
- 7 Kuo ke ‘ai ho mohenga ‘i he mo‘unga mā‘olunga:
 ‘io, na‘a ke ‘alu hake ki ai ke fai ho‘o feilaulau.
- 8 Pea ‘i he tu‘a matapā mo e tu‘a pou kuo ke
 fokotu‘u ho‘o fakamanatu:
 he kuo ke li‘aki au mā ha taha kehe,
 pea kuo ke ‘alu hake,
 kuo ke fakalahi ho mohenga,
 pea fai ‘ae fuakava mo kinautolu;

- na‘a ke manako ki honau mohenga ‘i he potu
na‘a ke mamata ki ai.
- 9 Pea ne ke ‘alu ki he tu‘i mo e me‘a tākai,
pea na‘e fakalahi ho‘o ngaahi me‘a namu
kakala,
pea fekau ki he mama‘o ho‘o kau talafekau,
pea ne ke fakalielia‘i koe ‘o a‘u ki heli.
- 10 Kuo ke ongosia ‘i hono lahi ‘o ho hala;
ka na‘e ‘ikai te ke pehē, “Oku ‘ikai ha
‘amanaki:’
kuo ke ‘ilo ‘ae mo‘ui ‘a ho nima;
ko ia na‘e ‘ikai te ke mamahi ai.
- 11 “Pea ko hai kuo ke ilifia mo manavahē ki ai
koe‘uhi ke ke loi,
kae ‘ikai te ke manatu kiate au, pe tokanga
loto ki ai?
‘Ikai kuo u fakalongo pē ‘o fuoloa,
pea na‘e ‘ikai te ke manavahē kiate au?
- 12 Te u fakahā ho‘o mā‘oni‘oni, pea mo ho‘o ngāue;
koe‘uhi ‘e ‘ikai te nau ‘aonga kiate koe.
- 13 ‘Oka ke ka tangi,
tuku ke fakamo‘ui koe ‘e ho‘o kakai tokolahi:
ka e ‘āvea ‘akinautolu kotoa pē ‘e he matangi;
‘e ‘ave ‘akinautolu ‘e he va‘inga:
ka ko ia ‘oku falala kiate au te ne ma‘u ‘ae fonua,
pea nofo ‘i hoku mo‘unga tapu;”
- 14 Pea ‘e pehē ‘e ia, “Mou laku hake, mou laku hake,
teuteu ‘ae hala,
to‘o ‘ae tūkia‘anga mei he hala ‘o hoku kakai.
- 15 He ‘oku pehē ‘e he tokotaha lahi mo mā‘olunga
‘aia ‘oku ‘afio ‘i he ta‘engata,
ko hono huafa ko e Mā‘oni‘oni;
‘Oku ou nofo ‘i he potu mā‘olunga mo mā‘oni‘oni,

- pea ‘iate ia foki ‘oku loto fakatomala mo an-
gavaivai,
ke fakamo‘ui ‘ae loto ‘okinautolu ‘oku
fakatomala.
- 16 Koe‘uhi ‘e ‘ikai te u fai ma‘uaipē, pea ‘e ‘ikai te u
houhau ma‘uaipē:
koe‘uhi ‘e vaivai ‘ae laumālie ‘i hoku ‘ao,
pea mo e ngaahi laumālie kuo u ngaohi.
- 17 He na‘aku houhau koe‘uhi ko e hia ‘o ‘ene manu-
manu, pea te ‘ia ia:
na‘aku fufū au, pea ne u houhau,
pea na‘e ‘alu talangata‘a ia ‘i he hala ‘o hono
loto.
- 18 Kuo u vakai ki hono ngaahi hala, pea te u
fakamo‘ui ia:
te u tataki foki ia,
pea toe ‘atu ‘ae ngaahi fakafiemālie kiate ia
mo ‘ene kau mamahi.
- 19 ‘Oku ou fakatupu ‘ae fua ‘oe loungutu;
Fiemālie, fiemālie kiate ia ‘oku kei mama‘o,
pea kiate ia ‘oku ofi,”
‘oku pehē ‘e Sihova; “pea te u fakamo‘ui ia.”
- 20 Ka ‘oku tatau ‘ae angakovi mo e tahi hou, ‘oku
‘ikai fa‘a tokalelei ia,
‘oku laku hake ‘e hono ngaahi peau ‘ae pele-
pela mo e ‘uli.
- 21 ‘Oku pehē ‘e hoku ‘Otua, “‘Oku ‘ikai ha fiemālie
ki he angahala.”

58

*1 I he fekau ‘ae palōfita ke valoki ‘ae mālualo, 3
‘Oku fakahā ‘ae ‘aukai loi mo e ‘aukai mo‘oni. 8
‘Oku ne fakahā ‘ae ngaahi tala‘ofa ‘oku ‘oe anga
faka‘otua, 13 Pea ki he tauhi ‘ae ‘aho tapu.*

- 1 “Tangi kalanga, ‘oua ‘e ta‘ofi,
 hiki hake ho le‘o ‘o hangē ko e me‘alea,
 pea fakahā ki hoku kakai ‘enau angahala,
 pea ki he fale ‘o Sēkope ‘enau ngaahi hia.
- 2 Ka ‘oku nau kumi ‘i he ‘aho kotoa pē kiate au,
 pea fiefia ‘i he ‘ilo ki hoku ngaahi hala,
 ‘o hangē ko e pule‘anga na‘e fai mā‘oni‘oni,
 pea ta‘eli‘aki ‘ae tu‘utu‘uni ‘a honau ‘Otua:
 ‘oku nau kole kiate au ‘ae ngaahi tu‘utu‘uni ‘oe
 angatonu;
 ‘oku nau fiefia ‘i he ‘unu‘unu atu ki he ‘Otua.
- 3 ‘Oku nau pehē, ‘Ko e hā kuo mau ‘aukai, ka ‘oku
 ‘ikai te ke ‘afio‘i?
 Ko e hā kuo mau fakamamahi ai homau
 laumālie, pea ‘oku ‘ikai te ke tokanga‘i?’
- “Vakai ‘i he ‘aho ‘o ho‘omou ‘aukai ‘oku mou ‘ilo ‘ae
 fiemālie,
 pea pule ke fai ho‘omou ngāue kotoa pē.
- 4 Vakai, ‘oku mou ‘aukai ke fakakikihi mo alea
 lalahi,
 pea ke tā ‘aki ‘ae nima ‘oe angahala:
 ‘e ‘ikai te mou ‘aukai ‘o hangē ko e ‘aho ni, ke
 ngaohi ke ongo homou le‘o ki ‘olunga.
- 5 ‘Oku pehē koā ‘ae ‘aukai kuo u fili?
 Ko e ‘aho ke fakamamahi ‘e he tangata hono
 laumālie?
 Ko e me‘a ia ke mapelu ki lalo hono ‘ulu ‘o hangē
 ko e kaho,
 pea ke fofola ‘ae tauanga‘a mo e efuefu ki lalo
 ‘iate ia?
 Te ke ui ‘ae me‘a ni ko e ‘aukai,
 pea ko e ‘aho fakatu‘otu‘amelie kia Sihova?

- 6 “‘Ikai ko eni ‘ae ‘aukai kuo u fili?
 Ke vete ‘ae ngaahi no‘o ‘oe angahala,
 ke vete ‘ae ngaahi kavenga mamafa,
 pea ke tukuange ‘ae kau tamaio‘eiki,
 pea ke motumotuhi ‘ae ngaahi ha‘amonga ko-
 toa pē?
- 7 ‘Ikai ko e me‘a ke tufaki ho‘o mā ki he fiekaia,
 pea ke ‘omi ‘ae masiva kuo lī kitu‘a ki ho fale?
 ‘Oka ke ka mamata ki he telefua,
 ke fakakofu ia;
 pea ‘oua na‘a ke fufū koe mei ho sino ‘o‘ou?
- 8 Ka pehē ‘e toki ulo atu ho‘o maama ‘o hangē ko e
 pongipongi,
 pea ‘e tupu vave ho‘o mo‘ui lelei:
 pea ‘e mu‘omu‘a ‘i ho ‘ao ‘a ho‘o mā‘oni‘oni;
 pea ‘e muimui ‘iate koe ‘ae nāunau ‘o Sihova.
- 9 Pea te ke toki ui pea ‘e tali ‘e Sihova;
 te ke kalanga, pea te ne pehē, ‘Ko au eni.’
- “Kapau te ke to‘o mei ho ‘ao ‘ae ha‘amonga,
 ‘ae tuhutuhu ‘oe nima,
 mo e lea ta‘e‘aonga.
- 10 Pea kapau te ke tangaki ho laumālie ki he
 fiekaia,
 pea fafanga ‘ae laumālie ‘oku mamahi;
 pea ‘e toki ‘alu hake ho maama ‘i he fakapo‘uli,
 pea tatau ‘ae fakapo‘uli mo e ho‘atāmālie:
- 11 Pea ‘e fakahinohino koe ‘e Sihova ma‘uaipē,
 pea ‘e fakainu ho laumālie ‘oka ‘ikai ha vai,
 pea ‘e fakamālohi ho ngaahi hui:
 pea te ke hangē ko e ngoue ‘oku fakaviviku,
 pea hangē ko e matavai mo‘ui,
 ‘oku tupu ma‘uaipē hono vai.

- 12 Pea ko kinautolu 'oku 'iate koe te nau toe langa
 'ae ngaahi potu lala:
 te ke fokotu'u hake 'ae tu'unga 'oe ngaahi
 to'utangata lahi;
 pea 'e ui koe, ko e fakalelei 'oe potu 'ā kuo mau-
 mau,
 mo e toe fakapapa 'oe hala ke 'alu ai 'ae kakai.
- 13 "Kapau te ke ta'ofi ho va'e 'i he 'aho tapu,
 pea 'oua na'a fai ki ho loto 'i hoku 'aho
 mā'oni'oni;
 pea ke ui 'ae 'aho tapu ko e fakafiefia,
 ko e 'aho mā'oni'oni 'o Sihova, ko e ongoon-
 golelei;
 pea faka'apa'apa ki ai,
 'o ta'efai ki ho ngaahi hala,
 'o ta'efai ki ho loto,
 pea ta'elea'aki 'ae ngaahi lea 'a'au:
- 14 Pehē, te ke toki fiefia koe 'ia Sihova;
 pea te u ngaahi koe ke ke heka 'i he ngaahi
 potu mā'olunga 'o māmani,
 pea te u fafanga 'aki koe 'ae tofi'a 'o Sēkope ko
 ho'o tamai."
 he kuo folofola pehē 'ae fofonga 'o Sihova.

59

*1 Ko e anga fakamala'ia 'oe angahala. 3 Ko e
 ngaahi angahala 'ae kakai Siu. 9 Ko e tu'utāmaki
 'oku tupu mei he angahala. 16 'Oku 'i he 'Otua pe
 'ae fakamo'ui. 20 'Ae fuakava 'oe Huhu'i.*

- ¹ Vakai, 'oku 'ikai fakanounou 'ae nima 'o Sihova,
 ke ne ta'efa'afakamo'ui;
 pea 'oku 'ikai mamafa hono fofonga, ke ne
 ta'efa'aongo'i.

- 2 Ka ko ho'omou ngaahi hia kuo fakamavae
 'akimoutolu mo homou 'Otua,
 pea 'i ho'omou angahala kuo ne fakafufū
 hono fofonga meiate kimoutolu,
 koe'uhi 'e 'ikai te ne fanongo,
- 3 He kuo faka'uli homou nima 'aki 'ae toto,
 mo homou louhi 'i nima 'aki 'ae fai kovi;
 kuo lea loi homou loungutu,
 kuo pu'aki 'e homou 'elelo 'ae kovi.
- 4 'Oku 'ikai ui ha taha ki he angatonu,
 pe lea ha ni'ihiki he mo'oni,
 'oku nau fa'aki ki he va'inga,
 pea lea loi;
 'oku nau tuitu'ia 'i he fai kovi,
 pea nau fanau'i 'ae angahala.
- 5 'Oku nau fōfoa'i 'ae fua 'oe ngata fekai,
 pea fi 'ae matamata kupenga 'oe hina:
 ko ia 'oku ne kai honau fua 'e mate,
 pea ko ia kuo laiki 'oku ha'u mei ai 'ae ngata
 fekai.
- 6 'E 'ikai hoko ko e ngaahi kofu 'enau matamata
 kupenga,
 pea 'e 'ikai te nau 'ufi'ufi 'akinautolu 'aki 'enau
 ngaahi ngāue:
 he ko 'enau ngaahi ngāue ko e ngāue 'ae angahala,
 pea 'oku 'i honau nima 'ae ngāue fakamālohi.
- 7 'Oku lele honau va'e ki he kovi,
 pea 'oku nau fai to'oto'o ke lilingi 'ae toto 'oe
 ta'ehalaia:
 ko 'enau ngaahi mahalo ko e ngaahi mahalo 'oe
 angahala;
 'oku 'i honau ngaahi hala 'ae maumau mo e
 faka'auha.

- 8 Ko e hala ‘oe melino ‘oku ‘ikai te nau ‘ilo‘i;
 pea ‘oku ‘ikai ha angatonu ‘i honau ngaahi
 ‘alu‘anga:
 kuo nau ngaohi kiate kinautolu ‘ae ngaahi hala
 pikopiko:
 ko ia ‘e ‘alu ai ‘e ‘ikai te ne ‘ilo ha fiemālie.
- 9 “Ko ia ‘oku mama‘o ai meiate kitautolu ‘ae faka-
 maau,
 pea ‘oku ‘ikai hoko mai ‘ae angatonu:
 ‘oku tau tatali ki he maama, kae vakai ko e
 fakapo‘uli;
 ki he maama lahi, ka ‘oku tau ‘eve‘eva ‘i he
 po‘uli.
- 10 ‘Oku tau tautaufā ki he ‘ā ‘o hangē ko e kui,
 pea ‘oku tau tautaufā ‘o hangē ‘oku ‘ikai hatau
 mata:
 ‘oku tau humu ‘i he ho‘atāmālie ‘o hangē ha po‘uli;
 ‘oku tau ‘i he ngaahi potu lala ‘o hangē ko e
 kakai mate.
- 11 ‘Oku tau tangi kotoa pē ‘o tatau mo e fanga pea,
 pea ‘oku tangi mamahi ‘o hangē ko e ku-
 lukulu,
 ‘oku tau kumi ki he fakamaau, ka ‘oku ‘ikai;
 ki he fakamo‘ui, ka ‘oku mama‘o ia ‘iate kitau-
 tolu.
- 12 He kuo fakalahi ‘emau ngaahi talangata‘a ‘i ho
 ‘ao,
 pea ‘oku talatalaaki‘i ‘akitautolu ‘e he‘etau
 ngaahi angahala:
 he ‘oku ‘iate kitautolu ‘etau ngaahi talangata‘a;
 pea ko ‘etau ngaahi angahala,
 ‘oku tau ‘ilo ia;
- 13 Ko e me‘a ‘i he angatu‘u mo e lohiaki‘i kia Sihova,

mo e ‘alu mei hotau ‘Otua,
 ‘o lea ki he fakamālohi mo e fakaaaoa,
 ‘i he mahalo ‘aki mo e fakahā mei he loto ‘ae
 ngaahi lea loi.

14 Pea kuo foki ki mui ‘ae fakamaau,
 pea ‘oku ‘i he mama ‘o ‘ae angatonu:
 he kuo hinga ‘ae mo‘oni ‘i he hala,
 pea ‘oku ‘ikai fa‘a hū ki ai ‘ae faitotonu.

15 ‘Io, kuo mole ‘ae mo‘oni;
 pea ‘oku lau ko e faha ‘aia kuo afe mei he kovi:
 pea na‘e ‘afio ki ai ‘a Sihova,
 pea na‘e kovi ia ki hono fofonga ‘i he ‘ikai ai ha
 fakamaau.”

16 “Pea na‘a ne ‘afio ‘i ‘oku ‘ikai ai ha tangata,
 pea ofo ia ‘i he ‘ikai ha fakalaloa:
 ko ia na‘e ‘omi ‘e hono nima ‘ae fakamo‘ui kiate ia;
 pea ko ‘ene mā‘oni‘oni, na‘e tokoni ia kiate ia.

17 He na‘a ne ‘ai ‘ae mā‘oni‘oni ‘o hangē ko e kofu
 fatafata,
 pea mo e tatā ‘oe fakamo‘ui ki hono fofonga;
 pea ne ai ‘ae teunga ‘oe houhau ko e kofu,
 pea na‘a ne kofu‘aki ‘ae loto faivelenga ‘o
 hangē ko e kofutu‘a.”

18 ‘O fakatatau ki he ‘enau ngaahi faianga,
 ‘e pehē ‘ene totongi,
 ‘aki ‘ae houhau ki he kau angatu‘u,
 ‘ae totongi ki hono ngaahi fili;
 ki he ngaahi motu te ne fakatatau ‘ae totongi.

19 Ko ia te nau manavahē ai ki he huafa ‘o Sihova
 mei he lulunga,
 pea mo hono nāunau mei he hopo‘angala‘ā.
 ‘Oka ‘oho mai ‘ae fili ‘o hangē ko e vaitafe lahi,
 ‘e hiki hake ‘e he Laumālie ‘o Sihova ha fuka
 kiate ia.

- 20 Pea ‘oku pehē ‘e Sihova, ‘E ha‘u ‘ae Huhu‘i ki Saione,
 pea kiate kinautolu ‘oku tafoki mei he talan-gata‘a ‘ia Sēkope.
- 21 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Ka ko au, ko ‘eku fuakava eni mo kinautolu; Ko hoku laumālie ‘aia ‘oku ‘iate koe, pea mo ‘eku ngaahi lea kuo u ‘ai ki ho ngutu, ‘e ‘ikai ‘alu ‘i ho ngutu, pe mei he ngutu ‘o ho hako, pe mei he ngutu ‘oe hako ‘o ho hako, ‘oku pehē ‘e Sihova, ngata mei heni ‘o a‘u ‘o ta‘engata.”

60

1 Ko e lelei ‘oe siasi ‘i hono fakatokolahi ‘aupito mei he kakai Senitaile, 15 Pea mo e ngaahi tāpuaki lahi hili ‘ae mamahi fuonounou.

- 1 “Tu‘u hake, pea ulo; he kuo hoko mai ho‘o maama,
 pea kuo hā hake ‘iate koe ‘ae nāunau ‘o Sihova,
- 2 He vakai, ‘e ‘ufi‘ufi ‘e he po‘uli ‘a māmani,
 mo e po‘uli matolu ‘ae kakai:
 ka e hopo hake ‘a Sihova kiate koe,
 pea ‘e hā hono nāunau ‘iate koe.
- 3 Pea ‘e ha‘u ‘ae kakai Senitaile ki ho‘o maama,
 mo e ngaahi tu‘i ki he maama lahi ‘o ho‘o ‘alu hake.
- 4 “Hiki hake ho mata ‘o sio takatakai, pea mamata:
 ‘oku nau tānaki fakataha ‘akinautolu kotoa pē,
 ‘oku nau ha‘u kiate koe:
 ‘e ha‘u ho ngaahi foha mei he mama‘o,
 pea ‘e fa‘aki ki ho vakavaka ho ngaahi ‘ofefine.
- 5 Pea te ke toki mamata, pea tānaki fakataha,

pea ‘e manavahē ho loto, pea ‘e fakalahi ia;
 koe‘uhi ‘e fakatafoki kiate koe ‘ae koloa ‘oe tahi,
 ‘e ha‘u kiate koe ‘ae koloa ‘oe ngaahi Senitaile.

6 ‘E ‘ufi‘ufi ‘aki koe ‘ae fanga kāmeli lahi,
 ko e fanga kāmeli ‘o Mitiani mo ‘Efaa;
 ‘akinautolu kotoa pē mei Sipa te nau ha‘u:
 te nau ‘omi ‘ae koula mo e me‘a namu kakala;
 pea te nau fakahā ‘ae ongoongolelei ‘o Sihova.

7 ‘E tānaki kiate koe ‘ae fanga manu kotoa pē ‘o
 Keta,
 ‘ae fanga sipitangata ‘o Nepeoti te nau tokoni
 kiate koe:
 te u fiemālie ‘i he ‘ohake ia ki hoku feilaulau‘anga,
 pea te u fakaongoongolelei ‘ae fale ‘o hoku
 nāunau.

8 “Ko hai ‘akinautolu na ‘oku puna ‘o hangē ha ‘ao,
 pea hangē ko e fanga kulukulu ki honau
 ngaahi matapā?

9 Ko e mo‘oni ‘e tatali kiate koe ‘ae ‘otu motu,
 pea ‘e mu‘omu‘a ‘ae ngaahi vaka ‘o Tasisi,
 ke ‘omi ho ngaahi foha mei he mama‘o,
 ‘a ‘enau siliva mo ‘enau koula fakataha mo
 kinautolu,
 ki he huafa ‘o Sihova ko ho ‘Otua,
 pea ki he tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli,
 koe‘uhi kuo ne fakaongoongolelei‘i koe.

10 “Pea ‘e toe langa ho ‘a ‘e he ngaahi foha ‘oe muli,
 pea ‘e tauhi kiate koe honau ngaahi tu‘i:
 he na‘aku taa‘i koe ‘i hoku houhau,
 ka ‘i he‘eku ‘ofa kuo u ‘alo‘ofa kiate koe.

11 Ko ia ‘e ava ma‘uaipē ho ngaahi matapā; ‘e ‘ikai
 tāpuni ia ‘i he ‘āho pe ‘i he pō; koe‘uhi ke ‘omi

kiate koe ‘ae koloa ‘oe ngaahi pule‘anga, pea
ke ‘omi mo honau ngaahi tu‘i.

12 He ko e kakai mo e pule‘anga ‘e ‘ikai tauhi kiate
koe ‘e ‘auha ia; ‘io, ‘e lala ‘aupito ‘ae ngaahi
pule‘anga ko ia.

13 “‘E ‘omi kiate koe ‘ae nāunau ‘o Lepanoni, ‘ae
‘akau ko e fea, mo e ‘akau ko e paini,
fakataha mo e pokesi, ke teuteu ‘aki ‘ae potu
‘o hoku fale tapu; pea te u ngaohi ‘ae potu ‘o
hoku tu‘unga va‘e ke nāunau‘ia.

14 Pea ko e ngaahi foha ‘okinautolu na‘e faka-
mamahi‘i koe, te nau ha‘u ‘o hū kiate koe;
pea ko kinautolu na‘e fehi‘a kiate koe te nau
punou ‘akinautolu ki ho ‘aofiva‘e;
pea te nau ui koe, Ko e kolo ‘a Sihova,
Ko e Saione ‘oe tokotaha mā‘oni‘oni ‘o ‘Isileli.

15 “Ko e me‘a ‘i he li‘aki koe mo e fehi‘a kiate koe,
koe‘uhi ‘ikai fou ha tangata ‘iate koe,
te u ngaohi koe ko e lelei ta‘engata,
ko e fiefia‘anga ‘oe to‘utangata toko lahi.

16 Pea te ke huhu ‘i he hu‘ahuhu ‘oe ngaahi Seni-
taile,
pea mimisi ‘i he huhu ‘oe ngaahi tu‘i:
pea te ke ‘ilo ko au ko Sihova ko ho Fakamo‘ui,
mo ho Huhu‘i,
ko e Toko Taha Māfimafi ‘o Sēkope.

17 Te u ‘omi ‘ae koula ko e fetongi ‘oe palasa,
pea te u ‘omi ‘ae siliva ko e fetongi ‘oe ukamea,
pea ko e palasa ko e fetongi ‘oe ‘akau,
pea ko e ukamea ko e fetongi ‘oe maka:
pea te u ngaohi ho kau fakamaau ko e melino,

- pea mo ho kau pule ko e mā'oni'oni.
- 18 'E 'ikai toe fanongo ki ha fakamālohi 'i ho fonua,
'ae maumau pe 'ae faka'auha 'i ho ngata'anga;
he te ke ui ho ngaahi 'ā koe Fakamo'ui,
mo ho ngaahi matapā ko e Fakamālō.
- 19 'E 'ikai toe hoko 'ae la'ā ko ho'o maama 'i he 'aho;
pe ko e ulo 'oe māhina ko e maama kiate koe:
ka e hoko 'a Sihova ko e maama ta'engata kiate
koe,
pea ko ho nāunau 'a ho 'Otua.
- 20 'E 'ikai toe tō hifo ho'o la'ā,
pea 'e 'ikai toe fufū 'e ia ho'o māhina:
koe'uhi 'e hoko 'a Sihova ko ho'o maama ta'engata,
pea 'e ngata 'ae ngaahi 'aho 'o ho'o mamahi.
- 21 Pea 'e mā'oni'oni foki 'a ho'o kakai kotoa pē;
te nau ma'u 'ae fonua 'o ta'engata,
ko e va'a na'aku tō,
ko e ngāue 'a hoku nima,
koe'uhi ke u ongoongolelei ai.
- 22 'E hoko 'ae tokotaha 'oku si'i ko e toko afe,
mo e tokotaha 'oku iiki ko e pule'anga mālohi:
ko au ko Sihova te u fakavave ia 'i hono
kuonga."

61

1 Ko e ngāue 'a Kalaisi. 4 'Ae tu'u ki mu'a, 7 Mo e ngaahi tāpuaki 'oe kakai tui.

- 1 'Oku 'iate au 'ae Laumālie 'oe 'Eiki ko Sihova;
koe'uhi kuo fakanofu au 'e Sihova ke u
malanga'aki 'ae ongoongolelei ki he anga-
malū;
kuo ne fekau au ke nono'o 'ae lotu mafesi,
ke fakahā 'ae tau'atāina ki he kau pōpula,

- pea ke fakaava 'ae fale fakapōpula kiate kinautolu kuo ha'isia;
- ² Ke fakahā 'ae ta'u lelei 'o Sihova,
pea ko e 'aho 'oe houhau 'o hotau 'Otua;
ke fakafiemālie'i 'akinautolu kotoa pē 'oku mamahi;
- ³ Ke 'atu 'ae fiefia kiate kinautolu 'oku mamahi 'i Saione,
ke 'atu kiate kinautolu 'ae hoihoifua ko e fetongi 'oe efuefu,
'ae lolo 'oe fiefia ko e fetongi 'oe mamahi,
'ae kofu 'oe fakamālō ko e fetongi 'oe laumālie kuo mafesi;
ke ui 'akinautolu ko e ngaahi 'akau 'oe mā'oni'oni,
na'e tō 'e Sihova,
koe'uhi ke ongoongolelei ai ia.
- ⁴ Pea te nau langa 'aia na'e mu'aki maumau,
te nau toe fokotu'u 'aia na'e faka'auha fuoloa,
pea te nau fakafou 'ae ngaahi kolo kuo li'aki,
ko e maumau 'oe to'utangata toko lahi.
- ⁵ Pea 'e tu'u 'ae kau muli 'o fafanga ho'omou fanga manu,
pea 'e hoko 'ae fānau 'ae muli ko ho'omou kau tangata ngoue mo ho'omou kau tauhi vaine.
- ⁶ Ka e fakahingoa 'akimoutolu ko e ngaahi Taula'eiki 'a Sihova:
'e ui 'akimoutolu 'e he kakai ko e kau Faifekau 'a hotau 'Otua:
te mou kai 'ae koloa 'ae kakai Senitaile,
pea 'i he'enau ongoongolelei 'e polepole ai 'akimoutolu.
- ⁷ Koe'uhi ko ho'omou mā te mou ma'u 'ae totongi ke liunga ua,

pea ‘e fetongi ‘aki ho‘omou fakamaa‘i ‘ae fiefia
 ‘i honau tofi‘a;
 he te mou ma‘u ke liunga ua hake ‘ae tofi‘a ‘i honau
 fonua
 pea temou fiefia ai ‘o ta‘engata.

8 “He ko au ko Sihova ‘oku ou ‘ofa ki he fakamaau,
 ‘oku ou fehi‘a ki he kaiha‘a ke feilaulau tutu
 ‘aki;

pea te u fakahinohino ‘enau ngāue ‘i he mo‘oni,
 pea te u fai ‘ae fuakava ta‘engata mo kinau-
 tolu.

9 Pea ‘e ‘ilo honau hako ‘e he kakai Senitaile,
 pea mo ‘enau fānau ‘i he kakai:

ko kinautolu kotoa pē ‘oku mamata kiate kinau-
 tolu,
 te nau fakahā ‘akinautolu ko e hako kuo
 tāpuaki‘i ‘e Sihova.”

10 Te u fiefia lahi ‘ia Sihova, ‘e nekeneka hoku
 laumālie ‘i hoku ‘Otua:
 he kuo ne fakakofu‘aki au ‘ae kofu ‘oe
 fakamo‘ui,

kuo ne ‘ufi‘ufi ‘aki au ‘ae kofu tōtōlofa ‘oe
 mā‘oni‘oni,
 ‘o hangē ko e tangata ta‘ane ‘oku teu‘i ‘aki ia
 ‘ae ngaahi me‘a teunga,
 pea hangē ‘oku teu‘i ‘aki ‘e he ta‘ahine
 fakama‘u hono ngaahi maka koloa.

11 ‘O hangē ‘oku tupu mei he kelekele hono moto,
 pea mo e ngoue ‘oku ne fakatupu hake ‘ae
 ngaahi me‘a ‘oku tūtuu‘i ki ai;
 ‘e pehē, ‘e pule ‘e he ‘Eiki ko Sihova ke tupu
 hake ‘ae mā‘oni‘oni mo e fakamālō ‘i he ‘ao
 ‘oe ngaahi pule‘anga kotoa pē.

62

1 Ko e holi fakamātoato 'ae palōfita ke fokotu'uma'u 'ae siasi 'i he ngaahi tala'ofa 'ae 'Otua. 5 Ko e ngāue 'ae kau faifekau ('a ia 'oku ue'i 'akinautolu ki ai) 'i he malanga'aki 'ae ongoongolelei, 10 Mo e teu'i 'ae kakai ki ai.

¹ Koe'uhi ko Saione 'e 'ikai te u fakalongo pe,
pea koe'uhi ko Selūsalema 'e 'ikai te u mālōlō,
kae'oua ke ulu atu 'a 'ene mā'oni'oni 'o hangē ko e
maama lahi,

pea mo 'ene fakamo'ui 'o hangē ko e maama
'oku ulu.

² Pea 'e mamata 'ae ngaahi Senitaile ki ho'o
mā'oni'oni,

mo e ngaahi tu'i kotoa pē ki ho nāunau;

pea 'e ui 'aki koe 'ae hingoa fo'ou,

'aia 'e fakahā 'e he folofola 'a Sihova.

³ Pea te ke hoko foki ko e tatā 'oe nāunau 'i he nima
'o Sihova,

mo e pale fakatu'i 'i he nima 'o ho 'Otua,

⁴ 'E 'ikai toe ui koe "ko e Li'aki;"

pea 'e 'ikai toe ui ho fonua "ko e Lala:"

ka e ui koe "ko Hefisipa,"

mo ho fonua "ko Piula:"

he 'oku fiefia 'a Sihova 'iate koe,

pea 'e fai 'ae ta'ane 'i ho fonua.

⁵ Hangē 'oku mali 'ae talavou mo e tāupo'ou,

'e pehē 'ae mali ho ngaahi foha mo koe:

pea hangē 'oku fiefia 'ae tangata ta'ane 'i he
ta'ahine,

'e pehē 'ae fiefia 'a ho 'Otua 'iate koe.

⁶ Kuo u fekau 'ae kau tangata le'o ki ho ngaahi 'ā,
'E Selūsalema,

- pea ‘e ‘ikai te nau fakalongo pē ‘i he ‘aho pe ‘i
he pō;
ko kimoutolu ‘oku fakahā ‘a Sihova, ‘oua ‘e faka-
longo pe,
7 Pea ‘oua na‘a tuku kiate ia ha fitemālie,
kae‘oua ke fokotu‘uma‘u ‘e ia ‘a Selūsalema,
pea ke ne ngaohi ia ko e ongoongolelei ‘i
māmani.
- 8 Kuo fuakava ‘e Sihova ‘i hono nima to‘omata‘u,
pea ‘i he nima ‘o hono mālohi,
“Ko e mo‘oni ‘e ‘ikai te u toe foaki ho‘o uite ko e
me‘akai ki ho ngaahi fili;
pea ‘e ‘ikai inu ‘e he ngaahi foha ‘oe muli ‘i ho‘o
uaine, ‘aia kuo ke ngāue ke ma‘u:
- 9 Ka ko kinautolu kuo tānaki ia te nau kai ia, pea
fakamālō kia Sihova;
pea ko kinautolu kuo ‘omi fakataha ia te nau
inu ia ‘i he ngaahi loto ‘ā ‘o hoku mā‘oni‘oni.
- 10 Hū atu, hū atu ‘i he ngaahi matapā;
teuteu ‘ae hala ‘oe kakai;
fokotu‘u hake, fokotu‘u hake ‘ae hala mā‘olunga;
tānaki mei ai ‘ae ngaahi maka;
fokotu‘u ‘ae fuka ma‘a ‘e kakai.
- 11 Vakai, kuo folofola ‘a Sihova ‘o a‘u ki he
ngata‘anga ‘o māmani,
“Mou pehē ki he ‘ofefine ‘o Saione,
‘Vakai, ‘oku ha‘u ho‘o fakamo‘ui;
vakai, ‘oku ‘iate ia hono totongi,
pea ‘i hono ‘ao ‘a ‘ene ngāue.’ ”
- 12 Pea te nau ui ‘akinautolu, “Ko e kakai
mā‘oni‘oni,
Ko e kakai kuo huhu‘i ‘e Sihova:”

pea ‘e ui koe, “Ko e ‘ofeina,
Ko e kolo ta‘eli‘aki.”

63

1 ‘Oku fakahā ‘e Kalaisi ‘a ‘ene ‘afio, 2 Mo ‘ene lava ‘i hono ngaahi fili, 7 Pea mo ‘ene ‘alo‘ofa ki hono siasi. 10 ‘I hono houhau totonu ‘oku ne manatu ki he‘ene ‘alo‘ofa lahi. 15 ‘Oku fakahā ‘e he siasi ‘a ‘ene tui ‘i he‘ene hū mo ‘ene lāunga.

- ¹ Ko hai eni ‘oku ha‘u mei ‘Itomi,
mo e kofu kulokula mei Posila?
‘A eni ‘oku nāunau‘ia hono kofu,
‘o ne hā‘ele ‘i he lahi ‘o hono mālohi?
“Ko au ia ‘oku folofola ‘i he mā‘oni‘oni,
ko e māfimafi ke fakamo‘ui.”
- ² Ko e hā ‘oku kulokula ai ho ngaahi kofu,
pea tatau ho ngaahi kofu mo ia ‘oku molo-
moloki ‘i he tata‘o‘anga uaine?
- ³ “Kuo u molomoloki tokotaha pe ‘ae tata‘o‘anga
‘oe uaine;
pea na‘e ‘ikai kau ha tokotaha kiate au:
ne u molomoloki ‘akinautolu ‘i he‘eku ‘ita,
pea moe‘i ‘akinautolu ‘i hoku houhau lahi;
pea kuo pani hoku kofu‘aki honau toto,
pea ne u ngaohi ke lanu hoku ngaahi kofu
kotoa pē.
- ⁴ He ‘oku ‘i hoku loto ‘ae ‘aho ‘oe fai totongi,
pea kuo hokosia ‘ae ta‘u ‘o hoku huhu‘i.
- ⁵ Pea ne u vakai, pea na‘e ‘ikai ha taha ke tokoni;
pea ne u ofo ‘i he ‘ikai ha taha ke pou pou hake:
ko ia na‘e ‘omi ‘e hoku nima ‘o‘oku ‘ae
fakamo‘ui kiate au;
pea ko hoku houhau, na‘a ne pou pou au.

- 6 Pea ne u molomoloki ‘ae kakai ‘i hoku houhau,
 pea ngaohi ke nau konā ‘i he houhau lahi,
 pea ne u ‘omi ‘enau mālohi ki he kelekele.”
- 7 Te u fakahā ‘ae ngaahi ‘alo‘ofa ‘a Sihova,
 mo e ngaahi fakamālō ‘a Sihova,
 ‘o hangē ko ia kotoa pē kuo foaki ‘e Sihova
 kiate kitautolu,
 pea mo e angalelei lahi ki he fale ‘o ‘Isileli,
 ‘aia kuo ne foaki kiate kinautolu ‘o hangē ko
 ‘ene ngaahi ‘alo‘ofa,
 ‘o fakatatau mo hono lahi ‘aupito ‘o ‘ene
 ‘alo‘ofa ongongofua.
- 8 He na‘a ne pehē, “Ko e mo‘oni ko hoku kakai
 ‘akinautolu,
 ko e fānau ‘e ‘ikai te nau loi;”
 pea na‘e hoko ia ko honau Fakamo‘ui.
- 9 ‘I he‘enau mamahi kotoa pē na‘e mamahi ia,
 pea ko e ‘āngelo ‘o hono ‘ao na‘a ne fakamo‘ui
 ‘akinautolu:
 ‘i he‘ene ‘ofa mo ‘ene manava‘ofa na‘a ne huhu‘i
 ‘akinautolu:
 pea ne to‘o hake ‘akinautolu,
 mo fua ‘akinautolu ‘i he ngaahi ‘aho kotoa pē
 ‘i mu‘a.
- 10 Ka na‘a nau angatu‘u,
 pea fakamamahi ki hono Laumālie
 Mā‘oni‘oni:
 ko ia na‘e liliu ai ia ko honau fli,
 pea na‘a ne tau‘i ‘akinautolu.
- 11 Pea na‘a ne manatu ki he ngaahi ‘aho ‘i mu‘a,
 kia Mōsese, mo hono kakai, ‘o ne pehē,

“Oku ‘i fē ia na’e ‘omi ‘akinautolu mei he tahi,
fakataha mo e tauhi ‘o ‘ene fanga sipi?

‘Oku ‘i fē ia ‘aia na’e ‘ai kiate ia hono Laumālie
mā‘oni‘oni?

12 ‘Aia na’e tataki ‘akinautolu ‘aki ‘ae nima
to‘omata‘u ‘o Mōsese, ‘aki ‘a hono nima
nāunau‘ia,

‘o vahe‘i ‘ae vai ‘i honau ‘ao,
ke ngaohi mo‘ona ha huafa ta‘engata?

13 ‘Aia na’e tataki ‘akinautolu ‘i he moana,
‘o hangē ko e hoosi ‘i he toafa,
koe‘uhi ke ‘oua te nau tūkia?”

14 ‘O hangē ko e ‘alu hifo ‘ae fanga manu ki he
vaha‘a mo‘unga,

na’e ngaohi ia ‘e he Laumālie ‘o Sihova ke
mālōlō:

na’e pehē ho‘o tataki ‘a ho‘o kakai, ke ngaohi
mo‘ou ha huafa ongoongolelei.

15 ‘Afio hifo mei he langi,
pea vakai mei he ‘afio‘anga ‘o ho‘o mā‘oni‘oni
pea mo ho nāunau:

kofa‘ā ia ho‘o ‘ofa mo ho‘o māfimafi,

‘ae ngaue ‘o ho‘o manava‘ofa pea mo ho‘o
ngaahi ‘alo‘ofa kiate au? Kuo ke ta‘ofi ia?

16 Ko e mo‘oni ko ‘emau tamai koe,
neongo ‘oku ta‘e‘ilo ‘akimautolu ‘e
‘Epalahame,

pea ta‘etokanga‘i ‘akimautolu ‘e ‘Isileli:

ko koe, ‘E Sihova, ko ‘emau tamai,

ko homau huhu‘i; talu mei mu‘a ‘oku ta‘etupu
‘a ho huafa.

17 ‘E Sihova, ko e hā kuo ke tuku ai ‘akimautolu ke
mau hē mei ho ngaahi hala,

- pea fakafefeka homau loto ke ‘oua te mau
manavahē kiate koe?
Toe tafoki mai koe‘uhi ko ho‘o kau tamaio‘eiki,
ko e ngaahi fa‘ahinga ‘o ho tofi‘a.
- 18 Kuo ma‘u fuonounou pe ia ‘e he kakai ‘a ho‘o
mā‘oni‘oni:
kuo molomoloki ‘e homau ngaahi fili ‘a ho fale
tapu.
- 19 ‘Oku ‘a‘au ‘akimautolu: na‘e ‘ikai ‘aupito te ke
pule‘i ‘akinautolu;
na‘e ‘ikai ui ‘aki ‘akinautolu ‘a ho huafa.

64

*1 ‘Oku hū ‘ae siasi ke hā ‘ae mālohi ‘oe ‘Otua. 5
‘I he manatu ki he ‘alo‘ofa ‘oe ‘Otua, ‘oku fakahā ia
‘ae kovi ‘oe loto ta‘eliliu. 9 ‘Oku lāunga ia ‘i he‘enau
mamahi.*

- 1 Taumaiā ke ke hae‘i ‘ae ngaahi langi,
koe‘uhi ke ke hā‘ele hifo,
koe‘uhi ke tafe hifo ‘ae ngaahi mo‘unga ‘i ho‘o
‘afio mai.
- 2 ‘O hangē ‘oku ulo ‘ae afi vela,
‘oku ngaohi ‘e he afi ‘ae vai ke lili,
ke pehē ho‘o fakahā ho huafa ki ho ngaahi fili,
koe‘uhi ke tetetete ‘ae ngaahi pule‘anga ‘i ho
‘ao!
- 3 ‘I ho‘o fai ‘ae ngaahi me‘a fakamanavahē ‘aia na‘e
‘ikai te nau ‘amanaki ki ai,
na‘a ke hā‘ele hifo, na‘e tafe hifo ‘ae ngaahi
mo‘unga ‘i ho ‘ao ‘i ho‘o ‘afio mai.
- 4 He talu ‘ae kamata‘anga ‘o māmani ‘oku te‘eki
fanongo,
pe ongo‘i ‘e he telinga,
pe mamata ‘e ha mata, ki ha ‘Otua mo koe,

- ‘aia kuo ne fai ‘ae ngaahi me‘a pehē ni
 ma‘anautolu ‘oku tatali kiate ia.
- 5 ‘Oku ke fakafetaulaki kiate ia ‘oku fiefia pea fai
 mā‘oni‘oni,
 kiate kinautolu ‘oku manatu kiate koe ‘i ho
 ngaahi hala:
 vakai, ‘oku ke houhau; he kuo mau fai angahala:
 ka ‘oku tu‘uma‘u ‘ena,
 pea te mau mo‘ui.
- 6 ‘Oku mau tatau kotoa pē mo e ta‘ema‘a,
 pea ‘oku tatau ‘emau mā‘oni‘oni kotoa pē mo
 e ngaahi konga holoholo fakalielia;
 pea ‘oku mau mae kotoa pē ‘o hangē ko e lou‘akau;
 pea ko ‘emau ngaahi hia, ‘o hangē ko e
 magari, kuo ne ‘āvea ‘akimautolu.
- 7 Pea ‘oku ‘ikai ha taha ‘oku ui ki ho huafa,
 pe ue‘i ‘e ia ia ke puke kiate koe:
 he kuo ke fufū ho fofonga ‘iate kimautolu,
 pea kuo faka‘auha ‘akimautolu, koe‘uhi ko
 ‘emau ngaahi hia.
- 8 Ka ko eni, ‘E Sihova, ko koe ko ‘emau tamai;
 ko e ‘umea ‘akimautolu, pea ko homau ngaohi
 koe:
 pea ko e ngāue ‘a ho nima ‘akimautolu kotoa
 pē.
- 9 ‘Oua na‘a ke houhau lahi, ‘E Sihova,
 pe manatu ma‘uaipē ki he hia:
 vakai, pea ‘afio‘i, ‘oku mau kole kiate koe,
 he ko ho‘o kakai ‘akimautolu kotoa pē.
- 10 Kuo hoko ko e toafa ‘a ho‘o ngaahi kolo
 mā‘oni‘oni,
 ko e potu li‘aki ‘a Saione,
 kuo ‘auha ‘a Selūsalema.

- 11 Kuo vela ‘i he afi ‘a homau fale matamata ‘eiki mo mā‘oni‘oni,
 ‘aia na‘e fakamālō ai kiate koe ‘a ‘emau ngaahi tamai:
 pea kuo maumau ‘emau ngaahi me‘a lelei kotoa pē.
- 12 Te ke ta‘ofi koe, ‘E Sihova, koe‘uhi ko e ngaahi me‘a ni?
 Te ke fakalongo pe, pea fakamamahi lahi ‘akimautilu?

65

1 Ko e ui ‘oe kakai Senitaile. 2 Kuo li‘aki ‘ae kakai Siu, ko e me‘a ‘i he‘enau ta‘etui, mo e lotu ki he tamapua, mo e mālualo. 8 Ko e toenga kakai ‘e mo‘ui. 11 Ko e ngaahi tautea ki he angakovi, mo e ngaahi tāpuaki ki ho angafaka‘otua. 17 Ko e monū‘ia ‘oe Selūsalema fo‘ou.

- 1 “Oku kumi kiate au ‘akinautilu na‘e ‘ikai te nau fehu‘i kiate au;
 kuo ‘ilo au ‘ekinautilu na‘e ‘ikai kumi kiate au:
 na‘aku pehē, ‘Vakai kiate au, vakai kiate au,’ ki he pule‘anga na‘e ‘ikai ke ui ‘aki hoku huafa.
- 2 Kuo u mafao atu hoku nima ‘i he ‘aho kotoa ki he kakai angatu‘u,
 ‘aia ‘oku ‘eve‘eva ‘i he hala ‘oku ‘ikai lelei,
 ‘o hangē ko ‘enau ngaahi filio‘i:
- 3 Ko e kakai ‘oku fakahouhau kiate au ma‘uaipē ki hoku fofonga;
 ‘oku fai feilaulau ‘i he ngaahi ngoue,
 pea ‘oku tutu ‘ae me‘a namu kakala ‘i he ngaahi ‘esi maka‘umea;
- 4 ‘Akinautilu ‘oku nofo ‘i he ngaahi tanu‘anga,
 pea ‘i he ngaahi fale mā‘olunga,

‘oku kai ‘ae kakano ‘oe puaka,
 pea ko e vaihū ‘oe ngaahi me‘a fakalielia ‘oku
 ‘i he ‘enau ngaahi ipu;

5 ‘Akinautolu ‘oku pehē, ‘Tu‘u tokotaha pe koe,
 ‘oua ‘e ha‘u ke ofi kiate au;
 he ‘oku ou mā‘oni‘oni hake ‘iate koe.’

Ko e ‘ohuafi ‘akinautolu ni ‘i hoku fofonga,
 ko e afi ‘oku ulo ‘i he ‘aho kotoa pē.

6 ‘Vakai, ‘oku tohi ‘i hoku ‘ao:
 ‘E ‘ikai te u fakalongo pe,
 ka te u totongi,
 ‘io, ‘e ai ‘ae totongi ki honau fatafata.

7 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “Ko ho‘omou angahia,
 mo e angahala ‘a ho‘omou ngaahi tamai
 fakataha,
 ‘akinautolu kuo tutu ‘ae me‘a namu kakala ‘i
 he ngaahi mo‘unga,
 pea kape kiate au ‘i he ngaahi potu tafungo-
 funga:
 ko ia te u fua ‘a ‘enau mu‘aki ngāue ki honau
 fatafata.

8 ‘Oku pehē ‘e Sihova,
 “‘O hangē ‘oku ‘ilo ‘ae uaine fo‘ou ‘i he fuhi,
 pea ‘oku pehē ‘e ha taha, “oua ‘e faka‘auha ia;
 he ‘oku ‘i ai ha tāpuaki;’
 te u fai pehē koe‘uhi ko ‘eku kau tamaio‘eiki,
 koe‘uhi ke ‘oua na‘aku faka‘auha ‘akinautolu
 kotoa pē.

9 Pea te u ‘omi ha hako meia Sēkope,
 pea mei Siuta ha taha ke ma‘u hoku ngaahi
 mo‘unga:
 pea ‘e ma‘u ia ‘e hoku kakai fili,
 pea ‘e nofo ai ‘a ‘eku kau tamaio‘eiki.

- 10 Pea ‘e hoko ‘a Saloni ko e loto ‘ā ‘ae fanga sipi,
 pea ko e tele‘a ‘o ‘Akoli ko e tokoto‘anga ‘oe
 fanga manu,
 ma‘a hoku kakai ‘aia kuo kumi kiate au.
- 11 “Ka ko kimoutolu kuo mou li‘aki ‘a Sihova,
 kuo fakangalongalo‘i hoku mo‘unga tapu,
 ‘oku mou teuteu ha keinanga‘anga ma‘a Kata,
 pea ‘oku ‘atu ‘ae feilaulau inu kia Meni.
- 12 Ko ia te u lau ai ‘akimoutolu ki he heletā,
 pea te mou punou kotoa pē ki he tāmata‘i:
 koe‘uhi ‘i he‘eku ui, na‘e ‘ikai te mou tali;
 ‘i he‘eku lea, na‘e ‘ikai te mou fanongo;
 ka na‘a mou fai kovi ‘i hoku ‘ao,
 mo fili ‘aia na‘e ‘ikai te u fiemālie ai.
- 13 Ko ia ‘oku pehē ‘e he ‘Otua ko Sihova,
 “Vakai, ‘e kai ‘e he‘eku kau tamaio‘eiki,
 ka te mou fiekaia:
 vakai, ‘e inu ‘e he‘eku kau tamaio‘eiki,
 ka te mou fieinua:
 vakai, ‘e fiefia ‘eku kau tamaio‘eiki,
 ka e mā ‘akimoutolu.
- 14 Vakai, ‘e hivehiva ‘eku kau tamaio‘eiki koe‘uhi
 ko e fiefia ‘oe loto,
 ka te mou tangi koe‘uhi ko e mamahi ‘oe loto,
 pea ‘e tangilāulau ‘i he mamahi ‘oe laumālie.
- 15 Pea te mou tuku homou hingoa ko e faka-
 mamahi kiate kinautolu kuo u fili:
 koe‘uhi ‘e tāmata‘i ‘akimoutolu ‘e he ‘Eiki ko
 Sihova,
 pea ui ‘ene kau tamaio‘eiki ‘aki ha hingoa kehe:
- 16 Koe‘uhi ko ia ‘oku ne tāpuaki ia ‘i he fonua te
 ne tāpuaki ia ‘i he ‘Otua ‘oe mo‘oni;
 pea ko ia ‘oku fuakava ‘i he fonua te ne
 fuakava ‘i he ‘Otua ‘oe mo‘oni;

koe‘uhi kuo fakangalo ‘ae ngaahi mu‘aki mamahi,
pea koe‘uhi kuo fakafufū ia mei hoku fofonga.

17 “Vakai, he ‘oku ou fakatupu ‘ae ngaahi langi
fo‘ou pea mo e fonua fo‘ou:
pea ‘e ‘ikai manatu ‘aia na‘e ‘i mu‘a,
pe ai ha manatu loto ki ai.

18 Ka ke fiefia ‘akimoutolu pea nekeneka ‘o
ta‘engata ‘i he me‘a ‘oku ou fakatupu:
he vakai, ‘oku ou ngaohi ‘a Selūsalema ko e
fiefia‘anga,
pea ke fiefia ‘a hono kakai.

19 Pea te u fiefia ia Selūsalema,
pea nekeneka ‘i hoku kakai:
pea ‘e ‘ikai ha toe fanongo ki ha le‘o ‘oe tangi ‘iate
ia,
pe ko e le‘o ‘oe tangi mamahi.

20 “E ‘ikai toe ‘ai ‘i ai ha tamasi‘i ‘oku mo‘ui fuo-
nounou,
pe ko ha tangata motu‘a ‘oku ta‘ekakato hono
ngaahi ‘aho:

he ko ia ‘e mate ‘i hono teau ta‘u ‘e mate ko e
tamasi‘i pe;
pea ko e tangata angahala ‘oku mate ‘i hono
teau ta‘u ‘e mala‘ia ia.

21 Pea te nau langa ‘ae ngaahi fale, pea nofo ai;
pea te nau tō ‘ae ngaahi vaine, pea kai ‘ae fua
‘o ia.

22 ‘E ‘ikai te nau langa, kae nofo ai ha taha kehe;
‘e ‘ikai te nau tō, kae kai ‘e ha taha kehe:
he ‘oku hangē ko e ngaahi ‘aho ‘oe ‘akau ‘oku pehē
‘ae ngaahi ‘aho ‘o hoku kakai,

pea ‘e lelei‘ia fuoloa ‘ae kakai kuo u fili ‘i he ngāue ‘a honau nima.

23 ‘E ‘ikai te nau ngāue ta‘e‘aonga,
pe fanau‘i ki he mamahi;

he ko e hako ‘akinautolu kuo monū‘ia ‘ia Sihova,
pea mo ‘enau fānau fakataha mo kinautolu.

24 Pea ‘e hoko ‘o pehē, ‘i he te‘eki te nau ui, te u tali;
pea ‘i he lolotonga ‘enau lea, te u ongo‘i.

25 ‘Oku pehē ‘e Sihova,

“‘E kai fakataha ‘ae ulofi mo e lami,
pea ‘e kai ‘e he laione ‘ae kau ‘oe koane ‘o
hangē ko e pulu:

pea ko e me‘akai ‘oe ngata ko e efu.

‘E ‘ikai te nau fakamamahi pe faka‘auha ‘i *ha potu* ‘o hoku mo‘unga mā‘oni‘oni kotoa pē.”

66

1 Ke tauhi ‘ae ‘Otua lāngilangi ‘i he angavaivai mo e mo‘oni 5 ‘Oku ne fakafiemālie ki he angavaivai ‘aki ‘ae to‘utangata fakaofu, 10 Pea mo e ngaahi tāpuaki ki he siasi. 15 Ko e fakamaau māsila ‘ae ‘Otua ki he kakai angahala. 19 ‘E ma‘u ‘e he Senitaile ‘ae siasi mā‘oni‘oni, 24 Pea te nau mamata ki he fakamala‘ia ‘oe kakai angahala.

1 ‘Oku pehē ‘e Sihova,

“Ko hoku ‘afio‘anga ‘ae langi, pea ko hoku
tu‘u‘anga va‘e ‘a māmani:

kofa‘ā ia ‘ae fale ‘oku mou langa kiate au?

Pea kofa‘ā ia ‘ae potu ‘o ‘eku mālōlō?

2 He ‘oku pehē ‘e Sihova, “Ko e ngaahi me‘a na
kotoa pē na‘e ngaohi ‘e hoku nima,
pea kuo ‘i ai pe ‘ae ngaahi me‘a ko ia:

ka te u vakai ki he tangata ni,

- ‘io, kiate ia ‘oku masiva pea ‘oku loto
 fakatomala mo‘oni,
 pea ‘oku tetetete ‘i he‘eku folofola.
- ³ Ko ia ‘oku ne tāmata‘i ‘ae pulu ‘oku hangē ia kuo
 ne tāmata‘i ha tangata;
 ko ia ‘oku ne feilaulau ‘aki ha lami, ‘o hangē
 kuo ne tu‘usi ke motu ‘ae kia ‘oe kulī;
 ko ia ‘oku ne ‘atu ha feilaulau, ‘oku hangē kuo
 ne ‘atu ‘ae toto ‘oe puaka;
 ko ia ‘oku ne tutu ‘ae me‘a namu kakala, ‘o
 hangē kuo ne tāpuaki ha tamapua.
- ‘Io, kuo nau fili honau ngaahi hala,
 pea ‘oku fiefia honau laumālie ‘i he‘enau
 ngaahi me‘a fakalielia.
- ⁴ Pea ko au foki te u tu‘utu‘uni ‘enau ngaahi
 mamahi,
 pea ko e me‘a ‘oku nau manavahē ki ai te u
 ‘omi kiate kinautolu;
 koe‘uhi ‘i he‘eku ui, na‘e ‘ikai tali ‘e ha tokotaha ‘i
 he‘eku lea,
 na‘e ‘ikai te nau fanongo,
 kā na‘a nau fai kovi ‘i hoku ‘ao,
 pea na‘a nau fili ‘aia na‘e ‘ikai te u fiemālie ai.”
- ⁵ Fanongo ki he folofola ‘a Sihova,
 ‘akimoutolu ‘oku tetetete ki he‘ene folofola;
 “Ko homou ngaahi kāinga na‘e fehi‘a kiate ki-
 moutolu,
 ‘o kapusi kitu‘a ‘akimoutolu koe‘uhi ko hoku
 huafa,
 na‘a nau pehē, ‘Ke ongoongolelei‘ia ‘a Sihova:
 ka e ‘afio ia ko homou fakafiefia,
 pea ‘e mā ‘akinautolu.
- ⁶ Ko e le‘o ‘oe longoa‘a mei he kolo,

ko e le‘o mei he falelotu lahi,
 ko e le‘o ‘o Sihova ‘aia ‘oku ne totongi totonu
 ki hono ngaahi fili.

7 “‘I he te‘eki ai ke langā, na‘a ne fā‘ele‘i,
 ‘i he te‘eki ai ke mamahi ia, na‘e fā‘ele‘i ia ‘ae
 tamasi‘i tangata.

8 Ko hai kuo ne fanongo ki ha me‘a pehē?
 Ko hai kuo ne mamata ki he ngaahi me‘a
 pehē?

‘E fa‘a ngaahi ‘a māmani ke fanau‘i ‘i he ‘aho pe
 taha?

Pe ‘e fanau‘i fakafokifā ha pule‘anga?
 He na‘e kamata langa pe ‘a Saione,
 pea fanau‘i leva ‘a ‘ene fānau.

9 ‘Oku pehē ‘e Sihova, He te u ‘omi ke fanau‘i, ka e
 ‘ikai te u ngaahi ke fā‘ele?’ ‘Oku pehē ‘e ho
 ‘Otua,

He te u ngaahi ke fānau,
 kae tāpuni ‘ae manāva?

10 “Ke fiefia ‘akimoutolu mo Selūsalema, pea
 nekeneka mo ia, ‘akimoutolu kotoa pē
 ‘oku ‘ofa kiate ia:
 mou fiefia ‘i he fiefia mo ia, ‘akimoutolu kotoa
 pē ‘oku mamahi koe‘uhi ko ia:

11 Koe‘uhi ke mou huhu, pea mākona ‘i he
 hu‘ahuhu ‘o ‘ene fakafiemālie?
 Koe‘uhi ke mou mimisi,
 pea fiefia ‘i hono lahi ‘o hono nāunau.

12 He ‘oku pehē ‘e Sihova, “Vakai, te u tuku ‘ae
 melino kiate ia ‘o hangē ko e vaitafe,
 pea ko e nāunau ‘oe Senitaile ‘o hangē ko e
 vaitafe laulahi:

- pea te mou toki huhu,
 ‘e fua ‘akimoutolu ‘i hono vakavaka,
 pea lulululu ‘e hono ongo tui.
- 13 ‘O hangē ko e tokotaha ‘oku fakafiemālie ki ai
 ‘ene fa‘ē,
 ‘e pehē ‘eku fakafiemālie ki ate koe;
 pea ‘e fakafiemālie ‘i ‘akimoutolu ‘i Selūsalema.”
- 14 Pea ka mou ka mamata ki he me‘a ni, ‘e fiefia
 homou loto,
 pea mo‘ui homou hui ‘o hangē ko e ‘akau
 mata:
 pea ‘e hā ‘ae nima ‘o Sihova ki he‘ene kau
 tamaio‘eiki,
 mo hono houhau ki hono ngaahi fili.
- 15 Kae vakai, ‘e hā‘ele mai ‘a Sihova mo e afi,
 pea hangē ko e ‘ahiohio ‘a ‘ene ngaahi saliote,
 ke ‘atu hono houhau ‘i he mālohi,
 pea mo ‘ene valoki ‘aki ‘ae ulu ‘oe afi.
- 16 Koe‘uhi ‘e fai ‘e Sihova mo e kakano kotoa pē ‘aki
 ‘ae afi mo ‘ene heletā:
 pea ko e tokolahī ‘e tāmata‘i ‘e Sihova.
- 17 ‘Oku pehē ‘e Sihova, “‘E ‘auha fakataha,
 ‘akinautolu ‘oku teuteu mo fakama‘a ‘akinautolu ‘i
 he ngoue ‘i he tu‘a ‘akau ‘e taha ‘i he lotolotonga, ‘o
 kai ‘ae kakano ‘oe puaka, pea mo e me‘a fakalielia,
 pea mo e kumā.
- 18 “He ‘oku ou ‘ilo ‘enau ngaahi ngāue pea mo
 ‘enau ngaahi mahalo: ‘e hoko ‘o pehē, te u tātaki
 ‘ae ngaahi pule‘anga kotoa pē mo e lea kehekehe
 kotoa pē; pea te nau ha‘u, ‘o mamata ki hoku
 nāunau.
- 19 “Pea te u ai ha faka‘ilonga ‘iate kinautolu, pea
 te u fekau ‘akinautolu ‘oku hao ‘iate kinautolu ki
 he ngaahi pule‘anga, ki Tasisi, mo Puli, mo Luti,

'akinautolu 'oku teke 'ae kaufana, ki Tupale, mo Savani, ki he ngaahi motu mama'ō, 'aia 'oku te'eki ai ke fanongo ki hoku ongoongo, pea te'eki ai ke mamata ki hoku nāunau; pea te nau fakahā hoku nāunau ki he kakai Senitaile.

²⁰ Pea 'oku pehē 'e Sihova, te nau 'omi homou ngaahi kāinga kotoa pē ko e feilaulau kia Sihova mei he pule'anga kotoa pē 'i he fanga hoosi, pea 'i he ngaahi me'a teka, pea 'i he me'a fata, pea 'i he fanga miuli, pea 'i he fanga manu ve'e vave, ki hoku mo'unga tapu ko Selūsalema, 'o hangē na'e 'omi 'e he fānau 'o 'Isileli 'ae feilaulau 'i he ipu ma'a ki he fale 'o Sihova.

²¹ Pea 'oku pehē 'e Sihova, "Te u fokotu'u 'iate kinautolu foki 'ae kau taula'eiki pea mo e kau Livai."

²² 'Oku pehē 'e Sihova, "O hangē ko e tu'uma'u 'i hoku 'ao, 'ae ngaahi langi fo'ou pea mo e maama fo'ou, 'aia te u ngaohi, 'e pehē 'ae tu'uma'u 'o homou hako mo homou hingoa.

²³ Pea 'oku pehē 'e Sihova, "E ha'u 'ae kakai kotoa pē ke lotu 'i hoku 'ao, mei he māhina fo'ou 'e taha 'o a'u ki he māhina fo'ou 'e taha, pea mei he 'aho tapu 'e taha 'o a'u ki he 'aho tapu 'e taha.

²⁴ "Pea te nau 'alu atu, pea sio ki he ngaahi 'anga'anga 'oe kakai na'e angatu'u kiate au: koe'uhi 'e 'ikai mate honau 'uanga, pea 'e 'ikai tāmata'i 'enau afi; pea te nau hoko ko e fehi'anekina ki he kakai kotoa pē."

cxi

KO E TOHI TAPU KĀTOA
The Holy Bible in the Tongan language of Tonga,
Revised West Version

Public Domain

Language: Tongan

Translation by: James Baxley

Cover and title page artist: Kitione Vailea

Digital editions and layout: Michael Johnson

Web site: <https://ebible.org/ton/>

Translator support: <https://worldoutreach.org/325>

2021-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 13 Dec 2023

2362cc12-5c8d-5627-ad4b-c1c163858892